SİCİLL-İ AHVÂL KAYITLARINA GÖRE GELİBOLU DOĞUMLU MEMURLAR (1879-1909)

Osman Umut NAL

Yüksek Lisans Tezi

Eskişehir, 2026

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YAKINÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

SİCİLL-İ AHVÂL KAYITLARINA GÖRE GELİBOLU DOĞUMLU MEMURLAR (1879-1909)

OSMAN UMUT NAL

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof. Dr. Emine GÜMÜŞSOY

Eskişehir, 2026

T.C.

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Osman Umut Nal tarafından hazırlanan **Sicill-i Ahvâl Kayıtlarına Göre Gelibolu Doğumlu Memurlar (1879-1909)** başlıklı bu çalışma **27.01.2026** tarihinde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddesi uyarınca yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak, jürimiz tarafından **Tarih Anabilim Dalı Yüksek Lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan Prof. Dr. Mehmet Topal	
Üye (Danışman) Prof. Dr. Emine Gümüşsoy	
Üye Prof. Dr. Murat Tuğluca	

ONAY

.../... /202..

Doç. Dr. Şafak AĞDENİZ

Enstitü Müdürü

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

“Sicill-i Ahvâl Kayıtlarına Göre Gelibolu Doğumlu Memurlar (1879-1909)” başlıklı tezin bizzat tarafımca hazırlanan, özgün bir çalışma olduğunu; bu çalışmanın tüm aşamalarında (hazırlık, veri toplama, analiz, bilgilerin sunumu ve raporlaştırma vb.) bilimsel etik ilke ve kurallara uygun olarak hareket ettiğimi; bu çalışma kapsamında elde edilmeyen tüm veri, bilgi vb. için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara çalışmanın kaynakçasında yer verdiğimi; bu çalışmanın Eskişehir Osmangazi Üniversitesi tarafından kullanılan “Bilimsel İntihal Tespit Programı”yla tarandığını ve hiçbir “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, herhangi bir biçimde bu çalışmamla ilgili yukarıdaki beyanıma aykırı bir durumun saptanması halinde, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçların sorumluluğunu kabul ettiğimi bildiririm.

.. / .. / 20..

Adı SOYADI

T.C.
ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ KULLANIMI BEYAN FORMU

Bu tezi/projeyi hazırlarken aşağıdaki Üretken Yapay Zekâ (ÜYZ) araçlarından destek aldığımı/almadığımı beyan ederim:

Aşağıdaki ÜYZ araçlarını kullandım. (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

☐ Claude
☐ ChatGPT
☐ DeepSeek
☐ Gemini
☐ Microsoft Copilot
☐ DALL-E
☐ Diğer (Belirtiniz): .....

ÜYZ araçlarını tezimin/projemin aşağıdaki aşamalarında ilgili amaçlar için kullandım. (Birden fazla seçenek işaretlenebilir):

☐ Metin oluşturma
☐ Literatür tarama
☐ Çeviri
☐ Düzenleme/dil kontrolü
☐ Veri işleme ve analizi
☐ Veri görselleştirme
☐ Görüntü üretme
☐ Kaynakça düzenleme
☐ Diğer (Belirtiniz): .....

Bu çalışmada ÜYZ kullanımı ***Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Faaliyetlerinde Üretken Yapay Zekâ Kullanımına Dair Etik Rehber***'e ve akademik dürüstlük ilkelerine uygun şekilde gerçekleştirilmiş olup ÜYZ araçlarından alınan destek etik kurallar ve kaynak gösterme esaslarına uygun biçimde belirtilmiştir.

ÜYZ araçlarının sağladığı bilgilerin doğruluğunu kontrol ettiğimi, yanlış veya eksik bilgi bulunması halinde tüm sorumluluğun tarafıma ait olduğunu; ayrıca çalışmamla ilgili bu beyana aykırı bir durumun herhangi bir zamanda tespit edilmesi durumunda ortaya çıkabilecek akademik ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi beyan ederim.

İÇİNDEKİLER

Tablo Dizini vii
Özet 1
Abstract 3
GİRİŞ 5
I. Problem Durumu 5
II. Araştırmanın Amacı 5
III. Araştırmanın Önemi 5
IV. Varsayımlar 6
V. Sınırlılıklar 6
VI. Tanımlar 7
VII. Kısaltmalar 8
BİRİNCİ BÖLÜM 1
1. Tanzimat Döneminde Osmanlı Bürokrasisi ve Sicill-i Ahval Defterleri 1
1.1. Tanzimat Döneminde Osmanlı Bürokrasisi 1
1.2. Sicill-i Ahval Defterlerinin İşlevi 2
1.3. Sicill-i Ahval Defterlerinin Özellikleri 3
1.4. Sicill-i Ahvâl Defterlerinin Önemi 3
İKİNCİ BÖLÜM 5
2. Gelibolu'nun Kısa Tarihçesi 5
2.1. Gelibolu'nun Coğrafyası 5
2.2. Türklerden Önce Gelibolu 6
2.3. Gelibolu'ya İlk Türk Yerleşimleri 9
2.4. Osmanlı Klasik Döneminde Gelibolu'nun Askerî ve İdarî Konumu 10
2.5. XIX. Yüzyılda Gelibolu'da Sosyal ve İktisadi Hayat 12
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 15
3. Gelibolu Doğumlu Memurların Tercüme-i Hâllerinin Genel Değerlendirmesi 15
3.1. Memurların Baba Adları ve Baba Meslekleri 15
3.2. Memurların Unvan ve Lakapları 23
3.3. Memurların Eğitim ve Dil Durumları 26
3.3.1. Memurların Eğitim Durumları 34
3.3.2. Memurların Dil Durumları 36

3.3.3. Gayrimüslim Memurların Çok Dilliliği 42
3.4. Gelibolu Doğumlu Memurların Memuriyet Durumları 42
3.5. Memurlara Verilen Ödüller ve Cezalar 52
3.5.1. Memurların Aldığı Nişan ve Madalyalar 52
3.5.2. Memurların Aldığı Cezalar 56
3.6. Gayrimüslim Memurlar Hakkında Genel Değerlendirme 57
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM 61
4. Gelibolu Doğumlu Memurların Tercüme-i Hâlleri 61
4.1. Abdullah Efendi 61
4.2. Ahmed Firuzi Efendi 62
4.3. Ahmed Hadi Efendi 62
4.4. Ahmed Hadi Efendi 63
4.5. Ahmed Hamdi Efendi 63
4.6. Ahmed Hıfzı Efendi 64
4.7. Ahmed Midhat Efendi 64
4.8. Ahmed Münib Bey 65
4.9. Ahmed Rasim Efendi 65
4.10. Ahmed Sadeddin Efendi 66
4.11. Ahmed Sırrı Efendi 66
4.12. Aleksandr Efendi 67
4.13. Ali Enver Efendi 67
4.14. Ali Haydar Efendi 68
4.15. Ali Kazım Efendi 68
4.16. Ali Kemal Efendi 69
4.17. Ali Nazım Efendi 70
4.18. Ali Nüzhet Efendi 70
4.19. Ali Rıza Efendi 71
4.20. Ali Rıza Efendi 71
4.21. Ali Rıza Efendi 72
4.22. Ali Rıza Efendi 73

4.23. Ali Rıza Efendi 73
4.24. Anderya Papadoplu Efendi 74
4.25. Aristidi Efendi 74
4.26. Atnaş Efendi 75
4.27. Boğos Efendi 75
4.28. Bohur İsak Efendi 75
4.29. Celal Efendi 76
4.30. Cemal Hüsnü Efendi 76
4.31. Dikran Artinyan Efendi 77
4.32. Galib Efendi 77
4.33. Halil Hulusi Efendi 77
4.34. Halil Rifat Efendi 78
4.35. Halil Ulvi Efendi 78
4.36. Hasan Efendi 79
4.37. Hasan Behçet Efendi 80
4.38. Hasan Hilmi Efendi (Derviş) 80
4.39. Hasan Kemal Efendi 81
4.40. Hasan Rasih Efendi 81
4.41. Hasan Şevket Efendi 83
4.42. Hasan Tahsin Efendi 83
4.43. Hasan Ziya Efendi 84
4.44. Hazvay Efendi 84
4.45. Hüseyin Halil Efendi 84
4.46. Hüseyin Hasib Efendi 85
4.47. Hüseyin Hüsnü Efendi 86
4.48. Hüseyin Hüsnü Efendi 86
4.49. Hüseyin Hüsnü Efendi 88
4.50. Hüseyin Nuri Efendi 88
4.51. Hüseyin Rasih Efendi 89

4.52. Hüsnü Kamuran Efendi....89
4.53. İbrahim Efendi....90
4.54. İbrahim Cemal Efendi....90
4.55. İbrahim Edhem Efendi (Hacı)....91
4.56. İbrahim Hakkı Efendi....92
4.57. İbrahim İbiş Efendi....92
4.58. İbrahim Mesud Bey....92
4.59. İsmail Efendi....93
4.60. İsmail Efendi (Hafız)....93
4.61. İsmail Hakkı Efendi....94
4.62. İsmail Hakkı Efendi....95
4.63. İsmail Hakkı Efendi....96
4.64. İsmail Hakkı İsmet Efendi....96
4.65. İsmail Kemal Efendi....97
4.66. Karabet Ağa....98
4.67. Kosti Efendi....98
4.68. Kosti Efendi....99
4.69. Mahmud Efendi....99
4.70. Mahmud Galib Efendi....100
4.71. Mehmed Efendi....101
4.72. Mehmed Ali Efendi....101
4.73. Mehmed Ali Efendi....102
4.74. Mehmed Arif Efendi....103
4.75. Mehmed Cemal Efendi....103
4.76. Mehmed Emin Efendi....104
4.77. Mehmed Emin Efendi....104
4.78. Mehmed Emin Efendi....106
4.79. Mehmed Emin Efendi....106
4.80. Mehmed Eşref Efendi....107

4.81. Mehmed Fahreddin Efendi 109
4.82. Mehmed Faik Efendi 109
4.83. Mehmed Faik Efendi 109
4.84. Mehmed Fehim Efendi 110
4.85. Mehmed Hakkı Efendi 110
4.86. Mehmed Haşim Efendi 110
4.87. Mehmed Hilmi Efendi 111
4.88. Mehmed İzzet Efendi 112
4.89. Mehmed Kamil Efendi 113
4.90. Mehmed Kasım Efendi 113
4.91. Mehmed Nafi Efendi 114
4.92. Mehmed Nazım Efendi 114
4.93. Mehmed Necib Efendi 115
4.94. Mehmed Rasim Bey 115
4.95. Mehmed Saffet Efendi 115
4.96. Mehmed Şefik Efendi 116
4.97. Mehmed Tevfik Efendi 116
4.98. Mehmed Tevfik Efendi 118
4.99. Mustafa Efendi 118
4.100. Mustafa Nazmi Efendi 118
4.101. Mustafa Necati Efendi 119
4.102. Mustafa Necmeddin Efendi 120
4.103. Mustafa Neşet Efendi 120
4.104. Mustafa Sabri Efendi 120
4.105. Nahman Yuhay Efendi 121
4.106. Osman Efendi 121
4.107. Osman Nuri Efendi 122
4.108. Osman Rahmi Efendi 123
4.109. Ömer Lütfi Efendi 123

4.110. Rıfat Efendi 124
4.111. Salih Nazif Efendi (Seyyid) 124
4.112. Salih Nazif Efendi 125
4.113. Salih Rıfkı Efendi (Seyyid) 125
4.114. Süleyman Ağa 126
4.115. Süleyman Efendi 126
4.116. Süleyman Efendi 127
4.117. Süleyman Efendi 127
4.118. Süleyman Faik Efendi 128
4.119. Süleyman Faik Efendi 128
4.120. Süleyman Fehmi Efendi 128
4.121. Süleyman Fevzi Efendi 129
4.122. Süleyman Hikmet Bey 130
4.123. Süleyman İhsan Bey 130
4.124. Süleyman Nail Bey 131
4.125. Süleyman Sakıb Efendi 131
4.126. Süleyman Sıdkı Efendi 132
4.127. Süleyman Sırrı Efendi 132
4.128. Süleyman Şevket Efendi 133
4.129. Yani Arkidopolos Efendi 133
4.130. Yanko Efendi 134
SONUÇ 135
Sonuç, Tartışma ve Öneriler 135
KAYNAKÇA 138
EKLER 143

Tablo Dizini

Tablo 1: Gelibolu Doğumlu Memurların Künyesi……..…….15

Tablo 2: Gelibolu Doğumlu Memurlar ve Babalarının Unvan ve Lakap Dağılımı……..23

Tablo 3: Gelibolu Doğumlu Gayrimüslim Memurların Eğitim Durumu……..……...26

Tablo 4: Gelibolu Doğumlu Memurların Bildiği Diller……..…….……36

Tablo 5: Gelibolu Doğumlu Memurların Dil Dağılımı……..……40

Tablo 6: Gelibolu Doğumlu Memurların Mesleğe Başladığı Yaş, İlk Meslek Yerleri ve İlk Maaşları……..43

Tablo 7: Gelibolu Doğumlu Memurlara Verilen Nişan ve Madalyalar……..…….54

Tablo 8: Gelibolu Doğumlu Memurlara Verilen Rütbeler……..……55

Tablo 9: Gelibolu Doğumlu Gayrimüslim Memurlar……..58

Özet

Sicill-i Ahvâl Kayıtlarına Göre Gelibolu Doğumlu Memurlar (1879-1909)

Osman Umut NAL

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Tarih Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Emine Gümüşsoy

2026

Bu tez çalışması, 1879-1909 yılları arasında Osmanlı Devleti'nin taşra teşkilatında görev yapan Gelibolu doğumlu devlet memurlarının, Sicill-i Ahvâl defterlerinde yer alan tercüme-i hâl kayıtlarına dayanarak çok yönlü bir analizini sunmayı amaçlamaktadır. Çalışmada, söz konusu memurların sosyal kökenleri, eğitim düzeyleri, dil bilgileri, görev yerleri, aldıkları unvanlar, maruz kaldıkları disiplin cezaları ve taltifleri gibi değişkenler sistematik bir biçimde incelenmiş; bu veriler Osmanlı taşra bürokrasisinin işleyiş mantığı ve modernleşme süreçleri bağlamında değerlendirilmiştir.

Amaç: Sicill-i Ahvâl defterleri aracılığıyla, Gelibolu doğumlu memurların bireysel profillerini ortaya koymak ve Osmanlı taşra yönetiminde gayrimüslim ve Müslüman memurların bürokratik pozisyonlarını karşılaştırmalı olarak değerlendirmektir. Bu sayede Osmanlı Devleti'nin çok milletli yapısı içerisinde kamu görevlilerine ilişkin uygulamaların ve liyakat-sadakat dengesinin taşra ölçeğinde nasıl işlediği daha net anlaşılabilecektir.

Yöntem: Çalışmada nitel araştırma yöntemi esas alınmış; arşiv belgeleri, özellikle Sicill-i Ahvâl defterlerinden elde edilen bireysel sicil kayıtları tarihsel içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Toplanan bilgiler çeşitli tablolar aracılığıyla görselleştirilmiş ve memurların toplumsal kökenleri ile idari pozisyonları hem sayısal verilerle hem de betimleyici analizlerle değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırma sonucunda, memurların çoğunluğunun rüşdiye ve ibtidai düzeyinde eğitim aldığı, yalnızca az sayıda kişinin idadi veya yüksekokul mezunu olduğu görülmüştür. Gayrimüslim memurların genellikle cemaat mekteplerinde eğitim aldığı ve çok dilli bireyler oldukları, buna karşın Müslüman memurların çoğunlukla yalnızca Türkçe bildikleri belirlenmiştir. Ayrıca, memurların önemli bir kısmının uzun süreli kamu

hizmetinde bulunduğu, bazılarının liyakatle taltif edildiği, bazılarının ise çeşitli ihmaller veya kusurlar nedeniyle cezalandırıldığı tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Elde edilen sonuçlar, Osmanlı taşra bürokrasisinin hem yapısal işleyişi hem de sosyal dinamikleri hakkında, modernleşme dönemine dair derinlemesine kavrayışlar sunmaktadır. Gelibolu örneği üzerinden, çok dilli ve çok etnisiteli memur profilinin Osmanlı yönetim sistemine nasıl entegre olduğu, liyakat ilkelerinin ne ölçüde uygulandığı ve eğitim düzeyinin kariyer üzerindeki etkileri tartışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Gelibolu, memur, sicill-i ahvâl, tercüme-i hâl, gayrimüslim bürokratlar, taşra idaresi, Osmanlı modernleşmesi, dil bilgisi.

Abstract

Civil Servants Born in Gallipoli According to Sicill-i Ahvâl Records (1879–1909)

Osman Umut Nal

Eskisehir Osmangazi University Institute of Social Sciences

Department of History

Advisor: Prof. Dr. Emine Gümüşsoy

2026

This thesis presents a comprehensive analysis of civil servants born in Gallipoli who served in the Ottoman provincial administration between 1879 and 1909, based on personal records (tercüme-i hâl) found in the *Sicill-i Ahvâl* registers. The study systematically examines key variables such as social origins, educational backgrounds, language skills, service locations, titles, rewards, and disciplinary actions. These data are assessed in the context of the operational dynamics of the provincial bureaucracy and the broader modernization efforts of the Ottoman Empire.

Purpose: The primary objective is to reconstruct the individual profiles of Gallipoli-born officials through the lens of archival sources and to offer a comparative evaluation of the bureaucratic trajectories of both Muslim and non-Muslim civil servants. By doing so, the research aims to better understand how the balance between merit and loyalty functioned within the multiethnic framework of Ottoman provincial governance.

Method: A qualitative historical method is employed. The personal entries recorded in the *Sicill-i Ahvâl* registers are subjected to content analysis, and the findings are visualized through various data tables. The social and administrative positions of the officials are evaluated using both quantitative metrics and interpretative frameworks.

Results: The results reveal that most of the officials had only primary or secondary schooling, with a limited number advancing to high schools or institutes of higher learning. While non-Muslim bureaucrats were often educated in community schools and demonstrated multilingual proficiency, Muslim officials typically possessed only Ottoman Turkish literacy. Furthermore, many of these individuals held long-standing posts within the civil service; some were recognized with honors, while others were penalized for misconduct or negligence.

Conclusion and Suggestions: These findings offer deep insights into the institutional structure and social fabric of the Ottoman provincial bureaucracy during the age of modernization. The Gallipoli case illustrates how multiethnic and multilingual profiles were incorporated into the Ottoman administrative framework, how merit-based advancement was applied, and how educational background influenced career mobility across the state apparatus.

Keywords: Gallipoli, civil servant, sicill-i ahval, personal record, non-Muslim bureaucrats, provincial administration, Ottoman modernization, language proficiency.

GİRİŞ

I. Problem Durumu

Osmanlı Devleti'nin Tanzimat sonrasında ivme kazanan idarî reform süreci, yalnızca kurumsal yapının modernleştirilmesini değil, aynı zamanda bürokrasinin kontrol altına alınarak merkezi otoritenin güçlendirilmesini amaçlamıştır. Bu doğrultuda geliştirilen araçlardan biri olan Sicill-i Ahvâl defterleri, devlet görevlilerinin meslekî ve kişisel bilgilerini bünyesinde toplayan sistemli bir sicil mekanizması olarak öne çıkmıştır. Ancak bu kaynakların sunduğu veriler, çoğu çalışmada yalnızca genel bürokratik yapı çerçevesinde değerlendirilmiş; yerel ölçekli memur profillerinin ayrıntılı incelenmesine yeterince yer verilmemiştir. Özellikle Gelibolu gibi, hem stratejik hem sosyo-kültürel açıdan Osmanlı taşrasında ayrıcalıklı bir konuma sahip olan yerleşimlerin memur kadrolarına ilişkin özgün bir çözümleme yapılmıştır. Bu noktada, Gelibolu doğumlu devlet görevlilerinin tercüme-i hâl kayıtlarının çok yönlü bir analizi, hem taşra bürokrasisinin işleyişini hem de bireysel memur profillerini anlamak açısından önemli bir ihtiyaca işaret etmektedir.

II. Araştırmanın Amacı

Bu tez çalışması, 1879 ile 1909 yılları arasında Sicill-i Ahvâl defterlerine kaydedilmiş olan Gelibolu doğumlu devlet memurlarının bireysel sicil bilgilerini temel alarak, bu kişilerin sosyal kökenleri, eğitim durumları, dil bilgileri, meslekî yükselme süreçleri, aldıkları taltifler ve uğradıkları cezalar gibi çok katmanlı bilgilerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu analizle, Osmanlı Devleti'nin taşradaki bürokratik yapısında görev yapan bireylerin kurumsal işleyiş içindeki konumlarını anlamak ve bu konumun hangi sosyo-kültürel arka planlarla şekillendiğini ortaya koymak hedeflenmektedir. Böylece, Osmanlı bürokrasisinde memur profillerine dair sadece merkezî değil, yerel ölçekte de ayrıntılı bir perspektif sunulacaktır.

III. Araştırmanın Önemi

Osmanlı bürokrasisi üzerine yapılan çalışmaların çoğu, İstanbul merkezli kurumlar ve üst düzey bürokratlar üzerinden yürütülmektedir. Oysa taşra teşkilatı, devletin topluma temas ettiği ve kamu otoritesinin doğrudan uygulandığı en dinamik alandır. Bu bağlamda, Gelibolu gibi çok kültürlü bir taşra biriminde doğmuş ve çeşitli

idari görevlerde bulunmuş memurların incelenmesi, Osmanlı yönetim sisteminin alt düzeyde nasıl işlediğine dair detaylı bilgiler sunar. Çalışma bu yönüyle, yalnızca bireysel memur portrelerini ortaya koymakla kalmaz; aynı zamanda devletin taşrada kurduğu denetim mekanizmalarının nasıl çalıştığını, sadakat ve liyakat ilkelerinin ne ölçüde uygulandığını ve sosyal tabakalaşmanın bürokrasi üzerindeki etkisini gözler önüne serer. Bu açıdan, çalışma hem Osmanlı bürokrasisi tarihine hem de sosyal tarih alanına katkı sunmayı amaçlamaktadır.

IV. Varsayımlar

Bu araştırma belirli temel kabullere dayalı olarak kurgulanmıştır. İlk olarak, Sicill-i Ahvâl defterlerinde yer alan tercüme-i hâl kayıtlarının büyük ölçüde güvenilir, tutarlı ve dönemi yansıtıcı nitelikte olduğu varsayılmıştır. İkinci olarak, kayıt altına alınan bilgilerdeki sıralama, ifade dili ve değerlendirme notlarının dönemin bürokratik normları çerçevesinde oluşturulduğu kabul edilmiştir. Üçüncü olarak, memurlar hakkında sunulan verilerin yalnızca bireysel biyografi niteliğinde değil; aynı zamanda devletin taşra politikalarına ilişkin yansımaları içerdiği düşünülmüştür. Son olarak, defterlerdeki olası bilgi tekrarları ya da eksikliklerin araştırmanın bütününü etkilemeyecek düzeyde olduğu varsayılmıştır.

V. Sınırlılıklar

Araştırmanın kapsadığı memurlar yalnızca 1879 ile 1909 yılları arasında kayda geçmiş ve doğum yeri Gelibolu olarak belirtilmiş olan devlet görevlileridir. Bu çerçevenin dışında kalan, farklı tarihlerde görev yapan ya da doğum yeri eksik ya da farklı kaydedilmiş kişiler çalışmaya dâhil edilmemiştir. Ayrıca bazı memurların birden fazla sicil kaydının bulunması, kayıtlar arasında tekrarlar veya çelişkiler doğurabilmektedir. Bu durum, veri çözümlemesi sırasında dikkatli ayrıştırmalar yapılmasını gerektirmiş, ancak tümüyle bertaraf edilememiştir. Ek olarak, arşiv kaynaklarının dönem diliyle yazılmış olması nedeniyle bazı ifadelerin anlamlandırılması yorum farklılıklarına açık kalabilmektedir.

VI. Tanımlar

Sicill-i Ahvâl: Osmanlı Devleti'nde 19. yüzyıl sonlarından itibaren memurlar hakkında düzenlenen, kimlik, eğitim, görev, ahlaki nitelikler ve disiplin geçmişine dair bilgileri içeren resmi sicil kayıtlarıdır.

Tercüme-i Hâl: Memurların biyografik bilgilerini içeren ve genellikle görev öncesi ya da görev sırasında düzenlenen özgeçmiş belgeleridir.

Taşra: Osmanlı Devleti'nin başkent dışında kalan vilayet, sancak ve kaza düzeyindeki idarî bölgelerini ifade eder.

Memur: Devletin çeşitli kurumlarında, belirli bir maaş karşılığında idarî, adlî, askerî ya da teknik hizmetlerde bulunan görevli kişi.

Gayrimüslim: İslam dinî dışındaki inanç sistemlerine mensup Osmanlı vatandaşlarını ifade eder.

Sadakat: Memurun devlete olan bağlılık ve itaat anlayışını ifade eden değerlendirme ölçütü.

Liyakat: Memurun görevi layıkıyla yapabilme kapasitesine sahip olmasını ifade eden kavramdır.

VII. Kısaltmalar

BOA: Başbakanlık Osmanlı Arşivleri (günümüzde Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri)

C.: Cilt

d.: Doğum

DH: Dâhiliye Nezareti

DH.SAİD.d: Dâhiliye Sicill-i Ahvâl Defterleri

H.: Hicrî

M.: Miladî

MF. MKT.: Maarif Nezareti Mektubi Kalemi

MF. İBT.: Maarif Nezareti Tedrisat-ı İbtidaiyye Kalemi

M.Ö.: Milattan Önce

M.S.: Milattan Sonra

TDV: Türkiye Diyanet Vakfı

s.: Sayfa

TTK: Türk Tarih Kurumu

BİRİNCİ BÖLÜM

1. Tanzimat Döneminde Osmanlı Bürokrasisi ve Sicill-i Ahval Defterleri

Osmanlı Devleti'nin 19. yüzyılın ikinci yarısında başlattığı idarî reformların temel hedeflerinden biri, devlet mekanizmasının daha işlevsel, denetlenebilir ve merkezîleşmiş bir yapıya kavuşturulmasıydı. Bu hedefin gerçekleştirilmesinde hayati bir rol oynayan araçlardan biri de Sicill-i Ahvâl defterleri olmuştur. Modern anlamda personel sicil sistemiyle benzerlik gösteren bu defterler, Osmanlı kamu görevlilerinin bireysel ve meslekî niteliklerinin sistemli biçimde kayıt altına alındığı özgün bir arşiv belgesi niteliği taşır. Tanzimat sonrası dönemde ortaya çıkan bu uygulama, yalnızca bürokratik işleyişin değil, aynı zamanda devlet-toplum ilişkilerinin yeniden yapılandırıldığı sürecin de bir parçasıdır.

1.1. Tanzimat Döneminde Osmanlı Bürokrasisi

Tanzimat Fermanı ile başlayan kabuk değiştirme süreci, Osmanlı Devleti'nin, askerî, ekonomik ve siyasal çözülme sürecine iç ve dış güçlerin de etkisiyle, topyekûn, kalıcı ve yapısal bir çözüm üretmek için, klasik düzeni terk edip, kendi özgün sistemini modernleştirerek kurtarma projesinin adıdır (Konuk, 2007, s.801). Hem tarihsel süreci göz önüne aldığımızda hem de sonuçlarına baktığımızda tamamen başarılı bir kurtuluş projesi olarak değerlendirmek oldukça güçtür. Ancak tüm bu göreceli başarısızlığa rağmen bu dönemin hem Osmanlı Devleti'ne hem de o devletin içindeki topluluklara bıraktığı miras oldukça büyüktür. Bu durum; kurumları, kültürü, sosyal yapısıyla oldukça katmanlı bir mirastır. Osmanlı Devleti'nin tarih sahnesinden çekildiği yüz yılı aşkın zaman sonra bile bunun izlerini görmek mümkündür.

Tanzimat Fermanı (1839) ile birlikte devletin yeniden yapılandırılması hedeflenmiş, bürokraside şeffaflık ve liyakat ilkeleri vurgulanmaya başlanmış; bu bağlamda, memuriyet sistemine dair denetim mekanizmalarının kurulması büyük önem kazanmıştır. 1879 yılında kabul edilen Sicill-i Ahvâl Nizamnâmesi ile birlikte her derecedeki memurun kimlik, eğitim, görev ve ahlaki durumu gibi bilgiler resmî defterlere kaydedilmeye başlanmıştır (Akyıldız, 2024, s.112). Bu düzenleme, yalnızca personel

takibini sağlamakla kalmamış, aynı zamanda memur kadrolarının siyasî sadakat ve ahlaki duruş temelinde değerlendirilmesini mümkün kılan bir denetim sistemini de beraberinde getirmiştir. Dolayısıyla bu kayıtların tutulması, devletin güçlü bir denetleme kabiliyeti kazanmasına ve merkeziyetçiliği güçlendirmeye dönük stratejik bir hamle olarak düşünülmüştür (Sarıyıldız, 2009, C.37, s.134-136).

1.2. Sicill-i Ahval Defterlerinin İşlevi

Defterlerin en önemli işlevlerinden biri, taşradaki memurların merkez tarafından denetlenmesini mümkün kılmasıydı. Daha önce yerel güç odaklarına dayalı tayin ve terfi sistemi, Sicill-i Ahvâl ile birlikte yerini merkezî denetime bırakmaya başlamıştır. Böylece taşra bürokrasisinde görev yapan memurların da İstanbul'daki merkezî mekanizma tarafından izlenmesi sağlanmış, yerel otonomiler kırılmıştır (Karpat, 2016, s.271). Bu durum sadece idari denetimi değil, aynı zamanda toplumsal dönüşümü de beraberinde getirmiştir. Devletin eğitimli ve sadık Müslüman ve gayrimüslim bürokrat yetiştirme çabası, aynı zamanda Osmanlı kimliğinin yeni bir temsil alanı olarak görülmüş; dil bilen, Batı tarzı eğitim almış, memurlar yeni sistemin vazgeçilmez birer parçası olarak görülmüşlerdir (Sarıyıldız, 2004, s.47; Sarıyıldız, 2009, C.37, s.134-136; Davison, 2021, s.142).

Defterlerde yer alan değerlendirmelerin çoğu zaman sübjektif olduğu, özellikle memurun "fena hal ve gidişi" gibi soyut özelliklerin raporlanmasında keyfîliğe açık ifadelerin kullanıldığı görülmektedir. Bu yönüyle Sicill-i Ahvâl defterleri, dönemin bürokratik zihniyetinin sadece teknik değil, ideolojik boyutlarını da yansıtır. Özellikle II. Abdülhamid döneminde, sadakat ve itaat gibi kriterlerin, liyakatin önüne geçtiği görülmektedir (Ortaylı, 2006, s.168). Sicill-i Ahvâl uygulaması, II. Meşrutiyet'in ardından etkisini yavaş yavaş kaybetmiş, 1913 yılı itibarıyla tamamen yürürlükten kaldırılmıştır. Bu süreçte İttihat ve Terakki Fırkası'nın bürokrasi üzerindeki kadrolaşma politikaları etkili olmuştur. Özellikle önceki döneme ait olumsuz sicillerin siyasi gerekçelerle geçersiz sayılması ya da dikkate alınmaması, sistemin işlevsiz hale gelmesine yol açmıştır (Uzunçarşılı, 1988, s.247). Sicill-i Ahvâl uygulamasının kaldırılmasının ardından memuriyet sicilleri artık daha kurumsal odaklı tutulmaya devam edilmiştir.

1.3. Sicill-i Ahval Defterlerinin Özellikleri

Sicill-i Ahvâl defterleri, Osmanlı idare tarihindeki bürokratik dönüşümün somut göstergelerinden biri olup, patrimonyal temellere dayalı klasik yönetim modelinden, rasyonelleşmiş ve hukukî normlara bağlı modern bir devlet yapılanmasına geçiş sürecini belgeleyen kaynaklar arasında yer almaktadır.

Kayıtları tutmakla yükümlü olan Sicill-i Ahvâl Komisyonu, Dâhiliye Nezareti bünyesinde bulunmaktaydı. Bu defterlerde yer alan kayıtlar, memurun doğum yeri, mezhebi, dili, eğitim düzeyi, ilk memuriyete başlama tarihi, görev yaptığı yerler, terfileri, aldığı maaş, ödüller ve cezalar gibi birçok ayrıntıyı içermekteydi. Değerlendirme notları arasında ise "sadık, terbiyeli, ehil, tembel, hafif tabiatlı" gibi nitelendirmelere sıkça rastlanır (Sarıyıldız, 2009, C.37, s.134-136). Memurlar hakkında bilgi toplanırken hem merkezî idarenin hem de yerel makamların görüşleri esas alınırdı. Vilayetlerden gönderilen raporlar ve zabıtlar doğrultusunda hazırlanan siciller, merkezdeki komisyon tarafından düzenli olarak güncellenirdi. Bu sistem sayesinde devlet, memurların sadece mesleki performansını değil, aynı zamanda siyasi eğilimlerini ve toplumsal konumlarını da denetleyebilmiştir (Deringil, 2008, s.90).

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivlerinde 92 bin 137 adet Sicill-i Ahval evrak kaydı bulunmaktadır. Ancak bu evrakların her biri, ayrı bir devlet memuru hakkında olmadığı, 70 bin kadar memurun kaydının yer yer farklı evraklara yazılması farklı isimlerle kaydedilmeleri olduğu tahmin edilmektedir. Örneğin, Sicill-i Ahvâl Kayıtlarına Göre Gelibolu Doğumlu Devlet Memurları (1879-1909) adlı bu çalışmada 4 farklı devlet memuru hakkında ikişer adet evrak olduğu tespit edilmiştir. Hasan Rasih Efendi ve Mehmed Eşref Efendi'nin evrakları uzun bir kariyer sonrası, defterlerde onlara ayrılan iki sayfanın yetmemesi üzerine devam niteliğindedir. Süleyman Efendi'nin birebir aynı kaydı başka bir defterde tekrardan kaleme alınmıştır. Mehmed Rasim Bey'in ise ilk evrakında doğum tarihi ve bazı görev aldığı yerlerde hatalı bilgiler olduğu belirtilerek ikincisi baştan düzenlenmiştir. Bu düzenleme işlemi daha sonradan kaleme alınan sicil kaydının sağ alt köşesine not düşülmüştür.

1.4. Sicill-i Ahvâl Defterlerinin Önemi

Sicill-i Ahvâl defterleri, Osmanlı bürokrasisinin toplumsal yapısını ve yönetim sistemini anlamaya yönelik yapılan sosyal, idarî ve siyasal araştırmalar için vazgeçilmez

özgün kaynaklar arasında yer alır. Bu belgeler aracılığıyla devlet memurlarının eğitim geçmişleri, toplumsal kökenleri, mezhep ve etnik bağlamdaki mensubiyetleri ile meslekî gelişim süreçlerine dair ayrıntılı bilgiler edinmek mümkündür. Aynı zamanda taşrada görev yapan bürokratlarla merkezî otorite arasındaki yönetsel ilişkiler, vilayet düzeyindeki atama stratejileri ve memurların kültürel kimlik profilleri bu defterler ışığında incelenebilmektedir (Sarıyıldız, 2004, s.52; Sarıyıldız, 2009, C.37, s.134-136). Söz konusu defterlerin dil yapısı, dönem bürokrasisinin resmi söylemi ve zihniyeti hakkında da önemli ipuçları barındırır. Kullanılan kelime kalıpları, ahlaki yargılar ve değerlendirme biçimleri, Osmanlı'nın geç dönem bürokratik kültürünü ve ideolojik önceliklerini yansıtan unsurlar taşımaktadır.

Sicill-i Ahvâl defterleri, Osmanlı Devleti'nin modernleşme sürecinde bürokrasiyi merkezîleştirme, denetim altına alma ve ideolojik olarak biçimlendirme çabasının temel araçlarından biri olmuştur. Bu sistem sayesinde sadece memurların kişisel ve mesleki geçmişi kayıt altına alınmakla kalmamış, aynı zamanda Osmanlı bürokratik zihniyeti, devlet-toplum ilişkileri ve modernleşme dinamikleri de şekillenmiştir. Günümüzde tarihçiler için paha biçilmez bir kaynak niteliği taşıyan bu defterler, Osmanlı'da kamu görevliliği anlayışının derinlemesine anlaşılmasına katkı sağlamaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. Gelibolu'nun Kısa Tarihçesi

Gelibolu Yarımadası'nın tarihsel serüvenini coğrafi konumundan başlayarak çok katmanlı bir bakış açısıyla ele almaktadır. Antik dönemlerden Osmanlı modernleşmesine kadar uzanan süreçte, bölgenin stratejik ve kültürel önemi çeşitli dönemsel bağlamlar içinde incelenmektedir. Hem arkeolojik veriler hem de tarihsel kaynaklardan hareketle, Gelibolu'nun askerî, ticari ve sosyal gelişimi mercek altına alınmaktadır. Zaman içinde farklı devletlerin ilgisine mazhar olmuş bu bölge, aynı zamanda Anadolu ve Avrupa arasındaki geçişin sembolik bir noktası olarak değerlendirilmektedir. Ele alınan konular, yerel yapı ile imparatorluk siyaseti arasındaki ilişkiyi gözler önüne sermeyi amaçlamaktadır.

2.1. Gelibolu'nun Coğrafyası

Türkiye'nin kuzeybatı ucunda yer alan Gelibolu Yarımadası, yalnızca stratejik konumuyla değil, aynı zamanda karmaşık jeolojik geçmişi ve tarihi katmanlaşmasıyla da dikkate değer bir bölgedir. Engebeli arazi yapısı ile Balkan coğrafyasının bir parçası olduğu belli olan Gelibolu Yarımadası, tarih boyunca burada konaklamış medeniyetlere avantajlar sağlamıştır. Marmara ve Ege denizlerini birbirine bağlayan bu yarımada, tarih boyunca hem deniz hem kara ulaşımı açısından kilit bir geçiş noktası işlevi görmüştür. Antik çağlardan itibaren önemli bir yerleşim alanı ve askerî üs olarak kullanılması, bölgenin sahip olduğu doğal limanlar ve uygun topografik yapılarla doğrudan ilişkilidir (Ertek & Erginal, 2002; Ilgar, 2004). Dönem kaynaklarında liman derinliğinin yaklaşık 12-15 kulaç derinlik (yaklaşık 22-27 metre) olarak ifade edilmiştir. Rüzgârlar için ise; en baskın yönler poyraz (kuzeydoğu) ve lodos (güneybatı) olduğu belirtilmiştir. Ünlü Osmanlı denizcisi Piri Reis Kitab-ı Bahriye adlı eserinde Gelibolu'nun rüzgâr ve doğal liman özelliğini şöyle anlatır: *"... bu Gelibolu kalesi bir yüksek yerde durur. Kal'a-yı kadîmdir. Sahilde set çekilmiştir. Önünde büyük limanı vardır. Hangi tarafdan rüzgâr esse deryâ sükûn bulur. İçine her nev'î gemiler girer. Deniz dahi sâkin olur. Bir güzel limandır. Derinliği on beş kulaçtır. Her türlü büyük kalyon demirler."* (Haz. Yavuz & Senemoğlu, 1973, C.1, s.265-266). Ayrıca Piri Reis, limanların yapısından dolayı güçlü

rüzgârlardan çok fazla zarar görülmeyeceğini aynı eserinde söyle ifade eder: *"Poyraz rüzgârı gelürse deryâ müzmahil olur. Lodos gelürse dahi bu limana gemi girerse mahzûr yoktur. Zira liman her cihetten muhafazalıdır. Bu denizde cereyân (akıntı) kuzeyden gelir, gemi seyrine dikkat olunmalıdır."* (Haz. Yavuz & Senemoğlu, 1973, C.2, s.183).

Jeolojik olarak Gelibolu, Trakya Platformu'nun bir parçası olup Kuzey Anadolu Fay Hattının etkisi altındadır. Tarih boyunca bölgede yaşanmış olan depremler bu yoğun tektonik faaliyetin sonucunda gerçekleşmiştir. Aynı zamanda, metamorfik kökenli envaiçeşit kayaçlarla zenginleşmiş toprak yapısı, tarım potansiyelini doğrudan olumlu etkilemiştir (Ertek & Erginal, 2002; Ilgar, 2004).

Yarımadanın kıyı kesimlerinde yaygın olarak bulunan alüvyon ve tortul tabakalar ise geçmiş jeolojik çağlardaki deniz seviyelerindeki dalgalanmalara işaret eder. Özellikle Saros Körfezi çevresindeki kıyı terasları ve lagün yapıları, bölgenin paleocoğrafik değişim süreci hakkında önemli ipuçları sunmaktadır (Ertek & Erginal, 2002; Ilgar, 2004). Bu özellikler, sadece jeomorfolojik açıdan değil, arkeolojik anlamda da bölgenin araştırmaya değer bir saha olduğunun altını çizmektedir. Dolayısıyla Gelibolu Yarımadası, fiziki coğrafyanın tarihsel gelişimle buluştuğu nadir örneklerden biridir. Yer altı su kaynakları, kıyı morfolojisi ve stratigrafik çeşitliliği, burayı yalnızca doğal bilimlerin konusu olmaktan çıkarıp aynı zamanda tarih, arkeoloji ve jeopolitik araştırmalar açısından da merkezî bir konuma taşımaktadır.

2.2. Türklerden Önce Gelibolu

Gelibolu Yarımadası, Antik Çağ boyunca jeopolitik konumu itibarıyla yalnızca askerî hareketliliğin değil, aynı zamanda kültürel yayılımın da merkezlerinden biri olmuştur. Tarih boyunca doğu-batı ve kuzey-güney eksenli ticaret yollarının ve istila güzergâhlarının kavşak noktası haline getirmiştir. Bölge, bu özelliği sayesinde farklı medeniyetlerin ilgisini çekmiş ve ardışık kültürel katmanlara ev sahipliği yapmıştır. Gelibolu isminin nereden geldiği konusunda çeşitli ihtilaflar vardır. Bunlar arasında, "güzel şehir", "gemi şehri" veya "Galyalıların şehri" anlamına geldiği öne sürülen; Yunanca "Kallipolis" veya bir diğer telaffuzuyla "Gallipolis" ismi antik kayıtlarda geçmektedir (Kılıç, 2021, C.2, s.32-33).

Gelibolu Yarımadası'ndaki ilk yerleşim izleri M.Ö. 7. yüzyıla dek uzanmakta olup, bu süreçte denizcilik açısından oldukça elverişli olan bölge, Ege göçlerinin ardından

gelişen koloni faaliyetleriyle daha da önem kazanmıştır (Akurgal, 2020, s.247). Antik Yunan tarih yazımının öncülerinden Herodotos, Histories (Tarih) adlı eserinde Gelibolu'nun çevresindeki yerleşimlerin, Perslerin gerçekleştirdiği büyük seferlerde askerî açıdan ne denli stratejik roller üstlendiğini aktarır. Herodotos, Pers Kralı I. Darius'un M.Ö. 513 yılında gerçekleştirdiği İskit Seferi esnasında, Gelibolu'da gerçekleşen askerî bir hadiseyi şöyle aktarır: *"Darius, Asya'dan Avrupa'ya geçmek için Abydos'tan karşı kıyıya, Trakya tarafına, gemilerden bir köprü yaptırdı; bu köprüden ordusunu geçirdi."* (Herodotos, 2018, s.215). Bu aktarımdan da anlaşıldığı üzere bölgenin erken dönemlerde dahi siyasi ve askerî hadiselerin merkezinde yer aldığını ve stratejik geçit noktası olarak değerlendirildiğini açık biçimde ortaya koymaktadır.

Antik dönem boyunca Gelibolu'da şekillenen yerleşim dokusunun oluşumunda, Yunan koloniciliğinin etkisi doğrudan hissedilmiştir. M.Ö. 6 ve 5. yüzyıllarda yarımada, Attika-Delos Deniz Birliğine dâhil olmuştur. Bölgede kurulan liman altyapısı, koloniciler tarafından hayata geçirilmiş ve zeytinyağı, şarap, balık ürünleri ile tuz gibi malların ticaretinde kilit bir rol oynamıştır. Bu tür ticari faaliyetler, zamanla Gelibolu'nun ekonomik yapısına istikrar kazandırmış ve onu Ege ile Marmara hattında önemli bir dağıtım üssü hâline getirmiştir (Özdoğan, 1982, s.33–35). Bölgenin arkeolojik verileri, bu kültürel ve ekonomik yoğunluğu somut biçimde desteklemektedir. Bolayır, Eceabat ve Seddülbahir çevresinde tespit edilen mezar stilleri, lahit parçaları, agora kalıntıları ve sikkeler, Helenistik dönem boyunca Gelibolu'nun çok kültürlü bir yaşam alanı olduğunu kanıtlar niteliktedir. Bölgede yapılan arkeolojik kazılarda elde edilen veriler, dönemin dinî inanç sistemlerini, sanatsal eğilimlerini ve ticari ağlarını da belgelemektedir (Tekin, 2021, s.87–112).

Roma egemenliğinin Trakya'da kökleşmeye başladığı milat öncesi yüzyıllardan itibaren Gelibolu, yalnızca coğrafi özellikleriyle değil, sahip olduğu tarihsel deneyimle de ön plana çıkmıştır. Doğu Akdeniz'in karmaşık siyasal yapısı içerisinde bu kent, Roma'nın doğu sınırlarında yer alan bir ileri karakol görevi görmüş. Roma'nın bölgeyi sistematik biçimde entegre etmesiyle birlikte, Gelibolu'nun kentsel dokusunda da önemli dönüşümler yaşanmıştır. Roma İmparatorluğu'nun Trakya Eyaletine dâhil edilen kent, imparatorluk yol ağının önemli bir kavşağında yer alarak askerî ve idari anlamda kilit bir rol üstlenmiştir. Kazılarda gün yüzüne çıkarılan taş döşemeli yollar, sur temelleri, hamam yapıları ve su kemerleri, kentin bu dönemde planlı biçimde imar edildiğini ve fiziksel altyapının gelişimini göstermektedir (Mansel, 1996, s.134–138; Tekin, 2021, s.77–81).

Gelibolu'nun Roma döneminde "civitas" yani "kent" statüsü kazanması, yerel yapının imparatorluk yönetim sistemine uyum sağladığını gösterir. Kent merkezinde bulunan forum alanı, tapınak temelleri, liman düzenlemeleri ve suyolları gibi yapılar, yalnızca kentleşmenin fiziksel izlerini değil, aynı zamanda kamu yönetiminin kurumsallaştığını da belgelemektedir. Bu tür bulgular, bölgenin yalnızca askerî bir garnizon alanı değil, aynı zamanda sosyal ve kültürel yaşamın da geliştiği bir merkez olduğunu ortaya koyar (Tekin, 2021, s.59–72).

M.S. 395 yılında Roma İmparatorluğu'nun Doğu ve Batı olmak üzere ikiye ayrılması ile Gelibolu, Doğu kanadının hâkimi Bizans'ın egemenliği altında kalmıştır. Bizans idaresi altında bölge, kuzeyden gelen barbar istilalarına ve batıdan yönelen Latin müdahalelerine karşı bir tampon bölge olarak yapılandırılmıştır. Roma'nın ikiye ayrılmasından itibaren inşa edilen askerî yapılarla birlikte bölge, Bizans için bir savunma hattı haline gelmiştir (Vasiliev, 2018, s.445). Bununla birlikte, Gelibolu yalnızca askerî değil, aynı zamanda dinî bir merkez olarak da önem kazanmıştır. 6. ve 7. yüzyıllarda inşa edilen erken dönem kilise yapıları, manastırlar ve yazıtlı yapılar, kentin ruhani açıdan da bir cazibe merkezi olduğunu göstermektedir (Ödekan, 2018, s.143–165).

10. ve 11. yüzyıllarda ise yarımada, Bizans'ın Balkanlar'a yönelik seferleri sırasında bir lojistik merkez hâline gelmiştir. İmparator I. Basileios'un ordusunun sefer öncesi burada konakladığı ve bölgeyi üs olarak kullandığı Bizans kaynaklarında açıkça yer almaktadır (Gregory, 2024, s.198–200). Daha önceki yüzyıllarda da olduğu gibi bu dönem de Gelibolu'nun Bizans donanması açısından da önemli bir liman olduğu; Boğaz trafiğinin denetlenmesi ve Ege Denizi üzerindeki hâkimiyetin sürdürülmesi bakımından merkezi bir rol üstlendiği süreçtir. Ancak 11. yüzyıla gelindiğinde, Selçukluların Anadolu'da yeni güç olarak ortaya çıkması, ardından gerçekleşen IV. Haçlı Seferi (1202–1204) ve Latin işgali (1204-1261) gibi gelişmeler, Gelibolu'nun Bizans ve Latinler arasında el değiştirmesine neden olmuş ise de Bizans kısa süre içerisinde bölgeyi geri alabilmiştir. 1204 yılında Latin kuvvetlerinin kısa süreli işgali sırasında pek çok kilise ve liman tesisi zarar görmüş, kent hem fiziki hem de yönetsel açıdan zayıflamıştır (Nicol, 2025, s.59–61).

Latin hâkimiyetinin sona ermesinin ardından Bizans'ın bölgeyi yeniden kontrol altına alması, 13. yüzyılın başlarına rastlasa da bu süreçte siyasi otorite ciddi biçimde zayıflamış ve bölge, Osmanlıların Trakya'ya geçişine uygun bir zemine dönüşmüştür. Bu

gelişme, Balkan tarihi açısından Türkler lehine bir kırılma anı olarak değerlendirilmektedir (İnalcık, 2010, s.79-108).

2.3. Gelibolu'ya İlk Türk Yerleşimleri

Gelibolu Yarımadası'nın Osmanlı tarihi içindeki önemi, yalnızca bir askerî fetih olayı olmaktan çok, Osmanlı Devleti'nin Avrupa kıtasındaki ilk kalıcı yayılma hamlesi olması açısından özel bir yere sahiptir. 1354 yılında yaşanan büyük deprem sonrasında Bizans savunma yapılarının zarar görmesiyle, Orhan Gazi'nin oğlu Süleyman Paşa komutasındaki Osmanlı birlikleri Gelibolu'yu kalıcı olarak ele geçirmiştir (İnalcık, 2010, s.79-108). Bu olay, Osmanlıların Balkanlar'a yönelik uzun vadeli yayılma siyasetinin somutlaşan ilk adımı olarak değerlendirilir. Gelibolu'nun fethi, klasik anlamda bir kuşatma ve sınma sonucu değil, doğal afetin yarattığı siyasi ve askerî boşluğun bir sonucu olarak gerçekleşmiştir. Deprem sonrasında savunmasız kalan şehir, Osmanlılar tarafından karşılık görmeksizin denetim altına alınmış ve İmparator V. Ioannis'in ve Bizans bürokrasisinin Osmanlıları bölgede istememesi yönündeki çabaları karşılık bulmamış ve Osmanlılar kalıcı olarak bölgeye hâkim olmuşlardır (Uzunçarşılı, 2003, s.146-148; Kılıç, 2021, C.1, s.40).

Fetih sonrasında Gelibolu, hızla Osmanlı idarî yapısı içerisine entegre edilmiş; Anadolu'dan göç ettirilen Türkmen toplulukları yarımadaya iskân ettirilerek (şenlendirme[1]) nüfus dengesi Osmanlı lehine dönüştürülmüştür (Şentürk, 1993, s. 89-112). Bu planlı iskân siyasetinin, hem üretim faaliyetlerini canlandırma hem de yerli halk üzerinde Osmanlı varlığını kurumsallaştırma hedefi doğrultusunda uygulandığı anlaşılmaktadır. Bu erken Osmanlı yerleşiminin en görünür unsurlarından biri, Gelibolu'nun hem idari hem de askerî merkez olarak yeniden düzenlenmesidir. Süleyman Paşa tarafından başlatılan tersane faaliyetleri, Osmanlı denizciliğinin ilk yapı taşlarının Gelibolu'da atıldığını ortaya koyar. Bu tersane, I. Murad ve Yıldırım Bayezid dönemlerinde üretimi artan Osmanlı gemilerinin Balkanlar'daki askerî operasyonlarda etkin biçimde kullanılmasını sağlamıştır (Bostan, 2011, s.61-78).

[1] İskân politikasının bir diğer adı ve dönemin kaynaklarında geçen bir tabirdir. Şenlendirme ile Osmanlı Devleti, fethettiği bölgelerde kendi otoritesini pekiştirmek ve muhtemel direnişleri önlemek amacıyla stratejik yerleşim politikaları uygulamıştır. Bu doğrultuda, özellikle gayrimüslim nüfusun yoğun olduğu yerlere Müslüman unsurlar yerleştirilerek demografik denge Osmanlı lehine dönüştürülmeye çalışılmış, böylece hem toplumsal denetim sağlanmış hem de idarî yapı desteklenmiştir. Bu uygulama, uzun vadede sosyal uyumu tesis etmenin yanı sıra merkezî kontrolü güçlendirmeyi hedeflemiştir.

Yarımadadaki Türk yerleşimi, beraberinde sosyal ve dinî kurumların da inşa edilmesini getirmiş; Gelibolu'da camiler, medreseler, hamamlar ve zaviyeler inşa edilmiştir. Bu yapılar, hem Türkleşme sürecini hızlandırmış hem de Osmanlı kimliğinin mekânsal tezahürü olmuştur.

Dönem kaynakları incelendiğinde, 15. yüzyıl Gelibolu'nun ekonomik anlamda önemli bir merkez haline geldiği görülmektedir. Gümrük ve liman gelirlerinin yanı sıra, tarımsal üretimden elde edilen vergi gelirleri, bu sancağın Osmanlı maliyesine katkısını belgelemiş; özellikle zeytinyağı, tuzlanmış balık ve şarap gibi ürünlerin ticareti, Gelibolu'yu sadece askerî bir merkez değil, aynı zamanda ticarî bir liman şehri konumuna taşımıştır (İnalcık, 2019, s.173-176).

2.4. Osmanlı Klasik Döneminde Gelibolu'nun Askerî ve İdarî Konumu

16. yüzyıldan itibaren Osmanlı Devleti'nin merkezî bürokratik yapısının olgunlaşması ve imparatorluk coğrafyasının genişlemesiyle birlikte, Gelibolu Yarımadası da bu gelişmeler doğrultusunda önemli bir askerî ve idarî merkez hâline gelmiştir. Erken Osmanlı döneminde Balkanlar'a açılan bir kapı olarak kurulan bu konum, klasik dönemde sistematik olarak tahkim edilmiş ve genişletilmiştir. Özellikle donanmanın kurumsallaşması sürecinde Gelibolu, Osmanlı deniz gücünün hem üretim hem de harekât merkezi işlevi görmüştür (Bostan, 2011, s.61-78; Bostan, 2015, s.14-15).

Gelibolu'nun askerî açıdan taşıdığı önemin temel kaynağı, Osmanlı donanmasının bu bölgede konuşlandırılmasıyla ilişkilidir. Osmanlılar, özellikle II. Bayezid döneminden itibaren Gelibolu'da tersane faaliyetlerini yoğunlaştırmış; burada inşa edilen savaş gemileri, Ege ve Akdeniz'deki deniz seferlerine doğrudan katkı sağlamıştır. Bu tersane, sadece gemi inşa edilen bir merkez değil, aynı zamanda denizcilerin eğitildiği ve donanmanın lojistik olarak desteklendiği bir kurum olarak işlev görmüştür (Deringil, 2008, s.210–213; Kılıç, 2021, C.2, s.514). Kanuni Sultan Süleyman devrinde, Gelibolu limanı donanmanın sefere çıkmadan önce toplandığı, denetlendiği ve sefer planlarının hazırlandığı stratejik bir üs hâline gelmiştir. Piri Reis, Kitab-ı Bahriye adlı eserinde Gelibolu'nun Osmanlı denizciliği açısından önemini şu satırlar ile açıklar: *"Ve Gelibolu, Osmanlı donanmasının mevkî-i merkezîsi olub kadırgalar burada inşa olunur idi. Tersâneler bulunur. Donanmanın sefere hazırlandığı ilk limandır. Kal'a-yı kebîr var, yanında tersane."* (Haz. Yavuz & Senemoğlu, 1973, C.2, s.182). Gelibolu aynı zamanda

Akdeniz ve Balkanlar'a yönelik deniz seferlerinin başlangıç noktası olması hasebiyle imparatorluk dış politikalarının da uygulandığı önemli bir mekânsal organizasyon alanıdır. Kanuni Sultan Süleyman'ın Macaristan seferleri gibi büyük kara harekâtlarının yanı sıra, Rodos, Trablusgarp ve Preveze gibi önemli deniz seferlerinde de Gelibolu kritik bir lojistik merkez işlevi görmüştür (Bostan, 2011, s.61-78; Bostan, 2015, s.14-15). 16. yüzyıla kadar "Kaptan-ı Derya" makamı Gelibolu Sancakbeylerine verilmiş, Gelibolu kenti ise Kaptan Paşa Vilayetinin merkezi statüsünde bulunmuştur; ancak daha sonra bu görevin üstlenicileri Cezayir Beylerbeyliği'nden olmaya başlayınca Gelibolu, Erken Osmanlı dönemindeki merkezi rolünden uzaklaşmıştır (Kılıç, 2021, C.1, s.110-111; 175; Kılıç, 2021, C.2, s.406-408; 526-538). Yarımadanın askerî rolünün bir diğer yönü ise sur sistemleriyle ilgilidir. 16. yüzyılda İstanbul'un fethinden alınan tecrübelerle birlikte Gelibolu'da da yeni savunma yapıları inşa edilmiştir. Bunlar arasında, top menzillerini uzatmak için su üstünde sektirme tekniğinin de uygulandığı, IV. Mehmed ve Valide Hatice Turhan Sultan'ın yaptırdığı Kale-i Sultaniyye'de bulunur (Haz. Kahraman, 2023, s.412-413). Özellikle batıdan gelebilecek saldırılara karşı bölge tahkim edilmiş; kale duvarları, kuleler ve iç kaleler yenilenmiş veya güçlendirilmiştir. Bu yapılar sadece fiziksel savunma amaçlı değil, aynı zamanda bölgedeki Osmanlı varlığının sembolik bir ifadesi olarak da değerlendirilmiştir (İnalcık, 1996, s.145–148).

İdarî yapı açısından bakıldığında, Gelibolu 16. yüzyılda Rumeli Eyaletine bağlı bir sancak merkezi olarak Osmanlı taşra yönetiminde etkili bir rol oynamıştır. Sancağın gelir kaynakları arasında tarım, hayvancılık ve gümrük gelirleri yer almakta olup, bu ekonomik altyapı hem askerî lojistik için hem de merkezi maliye için önemli bir katkı sağlamıştır (Bostan, 2015, s.14-15). Özellikle bölgedeki köylerin çevresinde oluşturulan tarım kolonileri, hem üretimi artırmış hem de yerleşik hayatı istikrara kavuşturmuştur (İnalcık, 1996, s.79-108). Bölgedeki üretim, özellikle zeytin, üzüm ve buğday gibi tarımsal ürünler üzerinden şekillenmiş; bu ürünler hem iç pazarda hem de dış ihracatta değer kazanmıştır. Sosyal açıdan ise, klasik dönemde Gelibolu'nun nüfus dokusu, Osmanlı iskân politikaları doğrultusunda şekillenmiştir. Özellikle Türklerin ve Rumların çoğunluğunu oluşturduğu, çeşitli etnik ve dinî grupların bir arada yaşadığı bu çok katmanlı yapı, Osmanlı idaresinin hoşgörüye dayalı düzeni sayesinde sürdürülebilir hâle getirilmiştir (Haz. Yavuz & Senemoğlu, 1973, C.1, s.267).

Osmanlı klasik döneminde Gelibolu; donanmanın temellendiği, askerî planlamaların yapıldığı, merkezi otoritenin taşraya yansıtıldığı ve sosyoekonomik üretimin teşvik edildiği çok yönlü bir merkez olarak varlığını sürdürmüştür. Bu durum, onu sadece bir sınır kasabası değil; imparatorluğun yönetimsel ve askerî bütünlüğünün kilit taşlarından biri hâline getirmiştir.

2.5. XIX. Yüzyılda Gelibolu'da Sosyal ve İktisadi Hayat

Osmanlı İmparatorluğu'nun 18. yüzyıldan itibaren geçirdiği askerî, idarî ve ekonomik dönüşüm süreçleri, taşra merkezleri üzerinde belirgin etkiler bırakmıştır. Bu kapsamda Gelibolu, klasik dönem Osmanlı kurumlarının çözülmeye başladığı ve yeni idarî yapılanmaların oluşturulduğu bir dönüşüm alanı hâline gelmiştir. Merkezi otoritenin taşra üzerindeki etkinliğini artırma çabaları ile yerel unsurların güç kazandığı bu ikili yapı, Gelibolu özelinde hem idarî hem de sosyal değişimlere zemin hazırlamıştır (Akyıldız, 2000, s.135).

Tarih boyunca Gelibolu'nun denizcilik ve lojistik bir merkez olma niteliği, 18. yüzyılda da önemini korumuş; Ege Denizi üzerindeki stratejik önemi nedeniyle hem askerî üs hem de bölgesel ticaretin geçiş noktası olarak işlev görmüştür. Uluslararası ticaret yollarında meydana gelen değişikliklere rağmen, iç deniz ticaretinde canlılık sürmüş ve Gelibolu Limanı bu faaliyetlerin odağı olmuştur. Özellikle 1770 Çeşme Baskını ve 1827 Navarin Deniz Savaşı gibi Osmanlı donanmasının ağır yenilgiler yaşadığı olaylar, İstanbul dışındaki deniz üslerinin önemini artırmış; bu gelişmeler doğrultusunda Gelibolu tersanesi yeniden canlandırılmıştır (Uzunçarşılı, 1988, s.211).

19. yüzyılda Osmanlı taşra yapılanmasında önemli reformlara gitmiştir. Bu dönemde yürürlüğe giren 1864 Vilayet Nizamnamesi uyarınca Gelibolu, Edirne Vilayetine bağlı bir sancak olarak teşkilatlandırılmış ve böylece merkezle olan idarî bağları kuvvetlendirilmiştir (Akdağ, 2019, s.231). Sadece askerî değil, sivil bürokrasinin de aktif olduğu bir yönetim merkezi hâline gelen Gelibolu, bu yeni dönemde devletin taşradaki modern yüzünü temsil eden bir yapı kazanmıştır.

Demografik bakımdan Gelibolu, 18. ve 19. yüzyıllar boyunca önemli değişikliklere sahne olmuştur. 1768-1774 ve 1828-1829 Osmanlı-Rus Savaşları ve 1853–1856 Kırım Savaşı sonrasında bölgeye önemli bir nüfus hareketi yaşanmıştır. Balkanlar ve Kafkasya'dan gelen Müslüman göçmenler Gelibolu ve çevresine iskân edilmiştir. Bu

iskân politikaları, yalnızca nüfus yoğunluğunu değiştirmekle kalmamış, aynı zamanda sosyal ve ekonomik yapıda da dönüşümler yaratmıştır. Göçmenler ile birlikte bölgeye gelen sanat ve zanaat faaliyetleri, bölgede uygulanmayan farklı tarım teknikleri yerel ekonominin yeniden yapılanmasına katkı sağlamıştır (Erüreten, 2002, s.104).

Ekonomik yapı bakımından değerlendirildiğinde, Gelibolu Limanı 19. yüzyıl boyunca Ege ile Marmara arasında bir ticaret koridoru olarak önemini sürdürmüştür. Osmanlı arşivlerine yansıyan gümrük kayıtlarına göre, limandan zeytinyağı, sabun, tahıl ürünleri ve deniz mahsulleri gibi mallar hem iç hem dış pazarlara gönderilmiştir (Beydilli, 2010, s.492-498). Liman çevresinde faaliyet gösteren Rum, Ermeni ve Yahudi tüccarlar, Gelibolu'nun çok kültürlü bir ticaret merkezi kimliği kazanmasında etkili olmuştur. Tanzimat döneminin eşit vatandaşlık ilkesi, gayrimüslim toplulukların ekonomik hayata daha aktif ve güvenli katılımını sağlayarak bu yapının gelişmesine katkıda bulunmuştur (Ortaylı, 2000, s.92).

19. yüzyılda Gelibolu'ya yönelik padişah ziyaretleri, Osmanlı merkezî yönetiminin taşrayla doğrudan ilişki kurma iradesinin bir yansımasıdır. II. Mahmud'un 1831'deki, Abdülmecid'in 1844'teki ve Abdülaziz'in 1863 ve 1867 yıllarındaki ziyaretleri, askerî teftiş, halkla temasa ve idarî ve dinî kurumların doğrudan gözlemlenmesi açısından önemli girişimler olmuşlardır (Korkmaz, 2012, s.310–314). Aynı dönemde devletin taşra yatırımları, Gelibolu'nun modernleşme sürecini doğrudan desteklemiştir. 1870'li yıllarda eskisinin yerine modern bir rüşdiye mektebinin kurulması, sıbyan mektebine ve sıbyan mektebinde başarılı olan öğrencilerin rüşdiye mektebine gönderilmesine dair teşvik emri gönderilmesi, Osmanlı'nın eğitim reformlarının taşraya yansıyan örneklerinden biridir (BOA, MF. İBT., 18/48; BOA, MF. MKT., 4/3; Akyıldız, 2000, s.167). Bunun yanı sıra, kentte önemli bayındırlık faaliyetleri de yürütülmüştür. Bu yatırımlar, devletin Gelibolu'yu yalnızca askerî bir merkez değil, aynı zamanda sosyal ve idarî bütünlüğün sağlandığı modern bir taşra kenti olarak yeniden inşa ettiğini göstermektedir.

Sonuç olarak, Gelibolu Yarımadası, Anadolu ve Balkanlar arasında önemli bir merkez ve köprü görevi görmüştür. Antik dönemlerden Osmanlı klasik çağına, oradan da 19. yüzyılın dönüşümcü yapısına kadar uzanan süreçte bölge, sürekli olarak askerî, ekonomik ve idari açıdan ön planda yer almıştır. Antik çağda kolonizasyon hareketlerinin, Roma döneminde kentsel imar faaliyetlerinin, Bizans devrinde ise

savunma ve dinî merkez rolünün izlerini taşıyan Gelibolu, Osmanlı döneminde de bu tarihsel birikimi daha ileriye taşımıştır. Özellikle Osmanlıların Avrupa kıtasındaki ilk kalıcı yerleşim alanı olması, Gelibolu'ya sadece bir fetih sembolü değil, aynı zamanda devletleşmenin taşradaki ilk örneklerinden biri olma niteliği kazandırmıştır. Erken dönemden itibaren donanma merkezi olarak gelişen yarımada, zamanla önemli bir idarî, askerî ve ticaret merkezi hâline gelmiştir. 19. yüzyılda ise modernleşme çabalarının taşradaki karşılığı olarak yeniden yapılandırılmış; eğitim, bayındırlık ve sosyal alanlarda atılan adımlarla klasik yapısından kopmadan dönüşüme adapte olmuştur.

Bu tarihsel süreklilik, Gelibolu'nun yalnızca yerel bir merkez değil, farklı dönemlerin ihtiyaçlarına cevap verebilen esnek ve çok yönlü bir yerleşim olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla Gelibolu Yarımadası, coğrafyanın tarihsel gelişimle iç içe geçtiği, çok katmanlı yapısıyla tarihsel araştırmalara olduğu kadar sosyo-kültürel çözümlemelere de imkân tanıyan özgün bir bölge olarak öne çıkmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. Gelibolu Doğumlu Memurların Tercüme-i Hâllerinin Genel Değerlendirmesi

3.1. Memurların Baba Adları ve Baba Meslekleri

Osmanlı taşrasında, özellikle Tanzimat sonrası bürokratikleşme süreciyle birlikte devlet memurlarının ailevi kökenleri, sosyal tabakalaşmanın ve idari yapıların yeniden şekillenişinde önemli bir belirleyici unsur haline gelmiştir. Gelibolu doğumlu memurların tercüme-i hâllerine dayanan verilere göre, devlet hizmetine giren memurların babaları çok çeşitli mesleki geçmişlere sahip olup, bu durum hem toplumsal hareketliliğin yönünü hem de memuriyet sistemindeki sürekliliği ve dönüşümü anlamak açısından değerli ipuçları sunmaktadır. Bu bağlamda, memurların babalarının meslekleri esas alınarak yapılan gruplandırmalar; esnaf ve zanaatkâr kökenliler, bürokrat aileler, ulema sınıfı, askerî kökenliler ve ticaret erbabı gibi başlıca kategorilere ayrılabilir. Aşağıdaki tabloda bu tasnif yapılmış, devamında ise bu veriler ışığında çıkarımlarda bulunulmuştur.

Tablo 1: *Gelibolu Doğumlu Memurların Künyesi*

Sıra	Memurun Adı	Doğum Tarihi	Baba Adı	Baba Mesleği
1	Abdullah Efendi	1839	Emin Ağa	*Belirtilmemiş*
2	Ahmed Firuzi Efendi	1854	Halil Ağa	*Belirtilmemiş*
3	Ahmed Hadi Efendi	1854	Hüseyin Ağa	*Belirtilmemiş*
4	Ahmed Hadi Efendi	1878	Sami Bey (İzzetli)	Gelibolu Telgraf ve Posta Müdürü
5	Ahmed Hamdi Efendi	1839	Mehmed Arif Ağa	*Belirtilmemiş*
6	Ahmed Hıfzı Efendi	1845	Hasan Ağa	*Belirtilmemiş*
7	Ahmed Midhat Efendi	1883	Mehmed Fehim Efendi	Gelibolu Muhasebe Kalemi Kâtibi
8	Ahmed Münib Bey	1874	Hüseyin Neşet Efendi	Muhasebeci Muavini
9	Ahmed Rasim Efendi	1883	Hüseyin Ağa	Çiftçi

10	Ahmed Sadeddin Efendi	1861	Şeyh Mehmed Hakkı Efendi	*Belirtilmemiş*
11	Ahmed Sırrı Efendi	1874	Abdülkadir Ağa (Kavaklıoğlu)	Çiftçi
12	Aleksandr Efendi	1885	Kostandi Ağa	*Belirtilmemiş*
13	Ali Enver Efendi	1877	Mustafa Efendi	Çiftçi
14	Ali Haydar Efendi	1873	Ali Rıza Efendi	Telgraf Müdürü
15	Ali Kazım Efendi	1867	Mehmed Haşim Efendi	İzmir Telgrafhanesi Müdürü
16	Ali Kemal Efendi	1853	Hacı Ali Rüştü Efendi	*Belirtilmemiş*
17	Ali Nazım Efendi	1846	Mehmed Hamdi Efendi	Tapu Memuru
18	Ali Nüzhet Efendi	1884	Cemal Ağa	*Belirtilmemiş*
19	Ali Rıza Efendi	1844	Hacı Hüseyin Ağa	Asakir-i Nizamiye Yüzbaşısı
20	Ali Rıza Efendi	1859	Hasan Ağa	Esnaf
21	Ali Rıza Efendi	1867	Salih Efendi (Hacı Hasan Beyzade)	Hamer Maden-i Hümayun Memuru
22	Ali Rıza Efendi	1878	Hüseyin Çelebi Bey (Kalyoncu Ahmed Beyzade)	Kalyoncu
23	Ali Rıza Efendi	1887	Süleyman Zihni Efendi	Mürefte Kazası Bidayet Mahkemesi Azası
24	Anderya Papadoplu Efendi	1848	Papalaci	Esnaf
25	Aristidi Efendi	1846	Hristodoli	*Belirtilmemiş*
26	Atnaş Efendi	1856	Kozme Ağa	Esnaf
27	Boğos Efendi	1862	Hacı Karabet Ağa	Esnaf
28	Bohur İsak Efendi	1876	Avram Efendi	*Belirtilmemiş*
29	Celal Efendi	1853	Hacı Salih Efendi (Pilavcızade)	*Belirtilmemiş*

30	Cemal Hüsnü Efendi	1890	Mehmed Ali Ağa	Sünnetçi
31	Dikran Artinyan Efendi	1866	Artin Ağa	Esnaf
32	Galib Efendi	1843	Muhtar Efendi	Tüccar
33	Halil Hulusi Efendi	1878	Edhem Ağa	*Belirtilmemiş*
34	Halil Rifat Efendi	1878	Mehmed Nuri Efendi	Gelibolu Telgraf Muhabere Memuru
35	Halil Ulvi Efendi	1865	Mehmed Esad Efendi (Gazi Giray Sülalesi)	*Belirtilmemiş*
36	Hasan Efendi	1878	Hasan Ağa	*Belirtilmemiş*
37	Hasan Behçet Efendi	1843	Mehmed Emin	*Belirtilmemiş*
38	Hasan Hilmi Efendi (Derviş)	1865	Ali Ağa	Çiftçi
39	Hasan Kemal Efendi	1881	Mehmed Ali Efendi	Kale-i Sultaniyye Merkez Hastanesi Müdürü
40	Hasan Rasih Efendi	1845	Jurnal Mehmed Efendi	*Belirtilmemiş*
41	Hasan Şevket Efendi	1844	Hüseyin Ağa	Hamamcı
42	Hasan Tahsin Efendi	1878	İsmail Hakkı Efendi (Hüseyin Efendizade)	*Belirtilmemiş*
43	Hasan Ziya Efendi	1886	Mehmed Tevfik Efendi	Gelibolu Bidayet Mahkemesi Azası
44	Hazvay Efendi	1884	Afradya Efendi	Sarraf
45	Hüseyin Halil Efendi	1884	Halil Efendi	Devebağırtan Telgraf Merkezi Başmemuru
46	Hüseyin Hasib Efendi	1860	Mehmed Ali Efendi	Mülkiye Kaymakamı
47	Hüseyin Hüsnü Efendi	1852	Mehmed Emin Efendi	Çiftlikat-ı Hümayun Ağnam Müdürü
48	Hüseyin Hüsnü Efendi	1857	Mehmed Emin Efendi	*Belirtilmemiş*
49	Hüseyin Hüsnü Efendi	1863	Emin Efendi	Tütüncü

50	Hüseyin Nuri Efendi	1874	Mehmed Vasıf Efendi	Gelibolu Ser-tahsildarı
51	Hüseyin Rasih Efendi	1874	Hoca Mustafa Feyzi Efendi	Ulema
52	Hüsnü Kamuran Efendi	1885	Hasan Bey	*Belirtilmemiş*
53	İbrahim Efendi	1873	Kalafat Mehmed Ağa	*Belirtilmemiş*
54	İbrahim Cemal Efendi	1873	Şeyh Mehmed Efendi	*Belirtilmemiş*
55	İbrahim Edhem Efendi	1845	Hüseyin Ağa	Bahriye Yüzbaşısı
56	İbrahim Hakkı Efendi	1868	Şeyh Bedreddin Efendi	*Belirtilmemiş*
57	İbrahim İbiş Efendi	1849	Halil Efendi	*Belirtilmemiş*
58	İbrahim Mesud Bey	1881	Hasan Hüsnü Paşa	Antalya Redif Livası Kumandanı
59	İsmail Efendi	1862	Osman Ağa	*Belirtilmemiş*
60	İsmail Efendi (Hafız)	1869	Mehmed Ali Ağa	Telgraf Çavuşu
61	İsmail Hakkı Efendi	1846	Mehmed Efendi	Ağnam-ı Şahane Müdürü
62	İsmail Hakkı Efendi	1878	Tevfik Usta	Bıçakçı
63	İsmail Hakkı Efendi	1883	Hasan Muhlis Efendi	Türbedar
64	İsmail Hakkı İsmet Efendi	1819	Mehmed Arif Efendi (Müftüzade)	Gelibolu Sancağı İdare Meclisi Azası
65	İsmail Kemal Efendi	1885	Ahmed Ağa	*Belirtilmemiş*
66	Karabet Ağa	1848	Aydınyan Hacı Ohannes Ağa	*Belirtilmemiş*
67	Kosti Efendi	1848	Anastaş Ağa	*Belirtilmemiş*
68	Kosti Efendi	1857	Dimitri	Esnaf
69	Mahmud Efendi	1856	Mehmed Efendi	*Belirtilmemiş*
70	Mahmud Galib Efendi	1857	Ali Bey	Gelibolu Bidayet Mahkemesi Azası
71	Mehmed Efendi	1878	Edhem Çavuş	Çavuş

72	Mehmed Ali Efendi	1835	Hasib Süleyman Efendi	Türbedar
73	Mehmed Ali Efendi	1863	Ahmed Bican	Kaptan
74	Mehmed Arif Efendi	1868	İbrahim Ağa (Turşucuzade)	*Belirtilmemiş*
75	Mehmed Cemal Efendi	1854	Ata Dede	*Belirtilmemiş*
76	Mehmed Emin Efendi	1841	Süleyman Sıtkı Efendi	Cuma Tekkesi Şeyhi
77	Mehmed Emin Efendi	1849	Mustafa Ağa	Esnaf
78	Mehmed Emin Efendi	1850	Hüseyin Ağa (Sufleoğlu)	*Belirtilmemiş*
79	Mehmed Emin Efendi	1875	Emin Ağa	Esnaf
80	Mehmed Eşref Efendi	1846	Hafız Mustafa Efendi (Gelenbevizade Sülalesi)	*Belirtilmemiş*
81	Mehmed Fahreddin Efendi	1875	Şeyh Süleyman Efendi	*Belirtilmemiş*
82	Mehmed Faik Efendi	1855	Hüseyin Ağa	*Belirtilmemiş*
83	Mehmed Faik Efendi	1872	Hasan Ağa	Çiftçi
84	Mehmed Fehim Efendi	1849	Ahmed İzzet Efendi	Sandık Emini
85	Mehmed Hakkı Efendi	1866	Şeyh Mehmed Efendi	*Belirtilmemiş*
86	Mehmed Haşim Efendi	1844	Hacı Edhem Efendi	*Belirtilmemiş*
87	Mehmed Hilmi Efendi	1880	Mehmed Fehim Efendi (Mimarzade)	*Belirtilmemiş*
88	Mehmed İzzet Efendi	1833	Feyzi Ağa	Berber
89	Mehmed Kamil Efendi	1866	Adil Efendi	*Belirtilmemiş*
90	Mehmed Kasım Efendi	1880	Şeyh Ahmed Efendi	*Belirtilmemiş*
91	Mehmed Nafi Efendi	1878	Emin Muhlis Efendi	Gelibolu Aşar Kâtibi

92	Mehmed Nazım Efendi	1862	İsmail Efendi	İbtidai Mektebi Muallimi
93	Mehmed Necib Efendi	1878	Bekir Sıdkı Bey (Kalyoncuzade)	Gelibolu Belediye Reisi
94	Mehmed Rasim Bey	1876	Asım Efendi	Tabur Kâtibi
95	Mehmed Saffet Efendi	1874	Asım Efendi (Osmanzade)	Gelibolu Belediye Reisi
96	Mehmed Şefik Efendi	1876	Salih Efendi	*Belirtilmemiş*
97	Mehmed Tevfik Efendi	1859	Salih Bey	Kâtip
98	Mehmed Tevfik Efendi	1894	Ahmed Hamdi Ağa	*Belirtilmemiş*
99	Mustafa Efendi	1865	Mehmed Efendi (Kavaklızade)	*Belirtilmemiş*
100	Mustafa Nazmi Efendi	1877	Mehmed Nuri Efendi	Bartın Rüsumat Başkitabet Memuru
101	Mustafa Necati Efendi	1869	Hüseyin Ağa	Esnaf
102	Mustafa Necmeddin Efendi	1883	Emin Efendi	Mevlevi Hadimi
103	Mustafa Neşet Efendi	1874	Süleyman Ağa (Gümüşzade)	Helvacı
104	Mustafa Sabri Efendi	1865	İsmail Efendi	Keresteci
105	Nahman Yuhay Efendi	1889	Bohur Yuhay Efendi	Tüccar
106	Osman Efendi	1844	Hacı Süleyman Efendi	İmam
107	Osman Nuri Efendi	1877	Mustafa Asım Efendi (Osmanzade)	Gelibolu Belediye Reisi
108	Osman Rahmi Efendi	1845	Süleyman Efendi	
109	Ömer Lütfi Efendi	1863	Hacı Yusuf Efendi (Sünbülzade)	Bahriye Binbaşısı
110	Rıfat Efendi	1872	Hacı Hafız Ahmed Efendi (Sucuzade)	*Belirtilmemiş*
111	Salih Nazif Efendi (Seyyid)	1850	Süleyman Efendi (Yağcızade)	*Belirtilmemiş*
112	Salih Nazif Efendi	1855	Mustafa Efendi (Emirsalihoğlu)	*Belirtilmemiş*

113	Salih Rıfkı Efendi (Seyyid)	1832	Ahmed Ağa	*Belirtilmemiş*
114	Süleyman Ağa	1856	Ali Ağa	*Belirtilmemiş*
115	Süleyman Efendi	1844	Mehmed Ağa	*Belirtilmemiş*
116	Süleyman Efendi	1862	İbrahim İbiş Ağa	Kahveci
117	Süleyman Efendi	1873	Ahmed Ağa	*Belirtilmemiş*
118	Süleyman Faik Efendi	1862	Hoca Said Efendi	*Belirtilmemiş*
119	Süleyman Faik Efendi	1886	Mehmed Ağa	Gelibolu Sancağı Muhasebe Kalemi Odacısı
120	Süleyman Fehmi Efendi	1876	Yusuf Ağa	Çiftçi
121	Süleyman Fevzi Efendi	1833	Hacı Salih Efendi	Muallim
122	Süleyman Hikmet Bey	1880	Abdullah Sıddık Bey	*Belirtilmemiş*
123	Süleyman İhsan Bey	1864	Mustafa Raif Bey	Eceabat Nahiyesi Müdürü
124	Süleyman Nail Bey	1852	Behçet Bey	*Belirtilmemiş*
125	Süleyman Sakıb Efendi	1885	Ali Kemal Efendi	Gelibolu Sancağı Tahrirat Müdür Muavini
126	Süleyman Sıdkı Efendi	1874	Hüseyin Ağa (Bergosluoğlu)	Kahveci (Esnaf)
127	Süleyman Sırrı Efendi	1874	Kadri Efendi	Tahrir Vergi Dairesi Kâtipliğinde Memur
128	Süleyman Şevket Efendi	1861	Mustafa Reis	*Belirtilmemiş*
129	Yani Arkidopolos Efendi	1885	Arkir Ağa	Fırıncı
130	Yanko Efendi	1851	Hristofor	Tüccar

İlk olarak, taşra bürokrasisine dâhil olan pek çok memurun babasının esnaf ya da zanaatkâr olduğu görülmektedir. Bu gruptaki örnekler arasında, Atnaş Efendi'nin babası Kozma Ağa'nın esnaf olması, Hasan Şevket Efendi'nin babası Hüseyin Ağa'nın hamamcı

olarak kaydedilmesi ve Mustafa Sabri Efendi'nin babası İsmail Efendi'nin kerestecilikle uğraşması gibi örnekler yer almaktadır. Bu durum, Tanzimat sonrasında eğitim kurumlarının yaygınlaşmasıyla birlikte alt sınıflara mensup bireylerin de bürokrasiye katılımının arttığını göstermektedir. Bu kimseler genellikle sıbyan veya rüşdiye mekteplerinde eğitim alarak kamu hizmetine katılmış, özellikle telgrafhane, muhasebe kalemi ve tahrirat gibi daha çok yazışma veya veri işlemeye dayalı alt kademelerde görev almışlardır. Böylece, Osmanlı Devleti'nin modernleşme çabalarının toplumsal tabanına ulaşabildiği ve dikey hareketliliğe imkân sağladığı anlaşılmaktadır.

Diğer yandan, devlet bürokrasisinde kuşaklar boyunca süregelen bir devamlılık da gözlemlenmektedir. Örneğin, Ahmed Hadi Efendi'nin babası Sami Bey'in Gelibolu Telgraf ve Posta Müdürü, Ahmed Midhat Efendi'nin babası Mehmed Fehim Efendi'nin muhasebe kalemi kâtibi ve Hüseyin Hasib Efendi'nin babası Mehmed Ali Efendi'nin Mülkiye kaymakamı olduğu bilinmektedir. Bu tür örnekler, Osmanlı klasik döneminde de karşımıza çıkmış olsa da Tanzimat döneminde de ortaya çıkan yeni devlet sınıfının kendi içinde bir tür "bürokratik hanedanlar" yarattığını ve mesleki sermayenin kuşaktan kuşağa aktarıldığını göstermektedir. Babalarının görev tecrübeleri ve bağlantıları sayesinde bu memurlar daha erken yaşta kamu hizmetine dâhil olmuş, çoğu zaman yüksek maaşla başlamış ve terfi süreçlerinde avantaj elde etmişlerdir. Söz konusu durum, tüm uzmanlaşma çabalarının yanında sosyal ağların hâlen belirleyici bir rol oynadığını ortaya koymaktadır.

Buna ek olarak, bazı memurların dinî veya askerî gelenekten gelen ailelere mensup oldukları da dikkat çekmektedir. Özellikle Hüseyin Rasih Efendi'nin babası Hoca Mustafa Feyzi Efendi gibi ulemadan gelenler ya da Ali Rıza Efendi'nin babası Hacı Hüseyin Ağa'nın Asakir-i Nizamiye yüzbaşısı olması gibi asker kökenliler, çocuklarının genellikle adliye, hukuk, defterhane ve telgraf gibi teknik ve itibarlı görevlere yönlendiğini göstermektedir. Bu da Osmanlı'da toplumsal yapıların sadece ekonomik değil, aynı zamanda kurumsal kökenleriyle de birer sosyal sermaye oluşturduğunu ve memuriyet sistemine yön verdiğini ortaya koyar. Özetle, Gelibolu doğumlu memurların tercüme-i hâllerinde yer alan baba meslekleri, Osmanlı taşra toplumunun katmanlarını ve bu katmanlar arasındaki geçişkenliği anlamak için değerli bir sosyolojik ve idari arşiv niteliğindedir.

3.2. Memurların Unvan ve Lakapları

Osmanlı öncesi Türk kültüründe olduğu gibi lakap ve unvanlar Osmanlı Devleti'nde de oldukça önemli bir yere sahiptir. Aile bağlarını bu sayede tespit etme imkânı doğmaktadır. Örneğin, baba isimler, hatta mesleklerinin aynı olduğu durumlar oldukça sıktır; ancak aile adı olarak "Osmanzade" lakabıyla yola çıktığımızda Mehmed Saffet Efendi ve Osman Nuri Efendi'nin kardeş oldukları bilgisini edinebiliyoruz. Bu evraklar kaleme alınırken bir kişinin babasını hayatta mı yoksa vefat mı etmiş olduğu dahi kaydedilir. Bunun için babasının isminin başına vefat etmiş anlamına gelen "müteveffa" ifadesi yazılır (Develliоğlu, 2010, s.922). Osmanlı'da bireylerin unvanları, lakapları ve aileye aidiyet bildiren adları yalnızca kimlik belirtici unsur olarak değil, aynı zamanda toplumsal konumun, kültürel aidiyetin ve kariyer rotasının ipuçlarını veren unsurlar olarak karşımıza çıkar. Bu bağlamda, sicill-i ahval defterlerine göre Gelibolu doğumlu memurlar incelendiğinde, bu tür adlandırma biçimlerinin çok katmanlı bir bürokratik, sosyal ve kültürel yapı içinde anlam kazandığı görülmektedir.

Tablo 2: *Gelibolu Doğumlu Memurlar ve Babalarının Unvan ve Lakap Dağılımı*

Unvan/Lakap	Memurlar	Babaları
Efendi[2]	125	64
Bey[3]	10	8
Ağa[4]	2	44
Hacı[5]	1	12
Dede[6]		1
Derviş[7]	1	
Hafız[8]	1	2

[2] "Efendi": Osmanlı Devleti'nde, klasik dönemde ilmiyeden gelenler için sıkça kullanılmıştır. Tanzimat'tan sonra ise okumuş insanlar için ismin sonunda saygı ifade eden unvandır (Köprülü, 1997, C.10, s.11-12).
[3] "Bey": Yönetici, askerî veya üst düzey memur sınıftan kişilere hitap için kullanılır. Zamanla sosyal statüyü belirten bir unvan hâline gelmiştir (Köprülü, 1992, C.6, s.455-456).
[4] "Ağa": Osmanlı'da saray, askerî, geleneksel zümrelere mensup veya yaşça büyük kimselere verilen saygı unvanıdır (Sümer, 1988, C.1, s.451-452).
[5] "Hacı": Hac ibadetini yerine getirerek Mekke'ye gitmiş olan kişilere verilen ve toplumsal saygınlık kazandıran unvandır. Bazı durumlarda yaşça büyük kimseler için de kullanılır (Harman, 1996, C.14, s.382-386).
[6] "Dede": Bölgede bir Mevlevihane ve başka mezhepten insanlar bulunsa da bu lakabın kullanım maksadı tam olarak bilinmemekle birlikte Bektaşî - Alevî din adamlarına verilen onursal unvandır (Uludağ, 1994, C.9, s.76).
[7] "Derviş": Tasavvufî hayata intisap etmiş, tarikata bağlı olarak manevî olgunluk arayışında bulunan ve zühd hayatı benimseyen kişilere verilen unvandır (Yazıcı, 1994, C.9, s.188-190).
[8] "Hafız": Kur'an-ı Kerîm'i baştan sona ezberlemiş kişilere verilen ve özellikle dinî çevrelerde yüksek itibara sahip bir unvandır (Bozkurt, 1997, C.15, s.74-78; Kandemir, 1997, C.15, s.78-80).

Paşa[9]		1
Reis[10]		1
Seyyid[11]	2	
Şeyh[12]		5
-zade[13]	9	9
-oğlu[14]	8	8
Usta[15]		1

Söz konusu belgede 130 memurun tercüme-i hâli yer almakta olup, bu kişilerin tamamına yakını bir veya birden fazla unvanla anılmaktadır. En yaygın kullanılan unvan "Efendi"dir ve 130 kişiden yaklaşık 125'inde bu unvana rastlanmaktadır. "Efendi" unvanı, genellikle medrese eğitimi almış veya rüşdiye-idadi mezunu olup sivil memuriyet görevlerinde bulunan bireyler için tercih edilmiştir. Öte yandan "Bey" unvanı, daha az sayıda memurda görülmekle birlikte, genellikle yüksek rütbeli, modern eğitimli ve idari sorumluluğu daha geniş olan kişilerde kullanılmıştır. Toplamda 12 memur "Bey" unvanıyla anılmakta, bu da onların sosyal statülerinin ve belki de rütbe derecelerinin "Efendi" unvanlılardan farklı olduğunu ortaya koymaktadır. Bunun dışında, "Ağa" unvanı özellikle baba adlarında sıkça görülmekte ve askerî ya da geleneksel zümrelere mensup bireylerin soyundan geldiklerini ima etmektedir.

Lakaplara bakıldığında ise toplamda 34 memurun ad veya baba adlarında soy bağını, mesleki temsiliyeti ya da etnik-kültürel kimliği belirten lakapların yer aldığı tespit edilmiştir. Örneğin, "Yağcızade", "Emirsalihoğlu", "Kavaklıoğlu", "Bergosluoğlu", "Kalyoncu Ahmed Beyzade", "Gelenbevizade" ve "Gazi Giray sülalesinden" gibi ifadeler, hem aile mensubiyetini hem de geçmiş kuşaklardaki mesleki mirası

[9] "Paşa": Osmanlı yönetim sisteminde yüksek dereceli sivil, askerî ve mülkî yöneticilere verilen en prestijli unvanlardan biridir (Özcan, 2009, C.34, s.543-544).
[10] "Reis": Osmanlı Devleti'nde, denizcilikte bir karşılığı olmakla birlikte "yönetici", "lider", "başkan" gibi anlamlara da gelir (Sümer, 2007, C.34, s.543-544).
[11] "Seyyid": Peygamber'in torunları Hasan ve Hüseyin'in soyundan gelen erkeklere verilen, dinî itibarı yüksek bir unvandır (Küçükaşçı, 2009, C.37, s.40-43).
[12] "Şeyh": Osmanlı'da tarikatların başında bulunan, manevî rehberlik yapan, tasavvufî otoriteye ve genellikle irşad yetkisine sahip dinî liderdir (Avcı, 2010, C.39, s.49).
[13] "-zâde": Osmanlılarda kişinin babasının veya ailesinin yüksek mevkisini belirtmek için ismin sonuna eklenen ve "oğlu" anlamı taşıyan Farsça menşeli ektir.
[14] "-oğlu": Türkçe bir soy bağı belirtici olup, kişinin babasının adını soyadı olarak belirtmede kullanılmıştır; özellikle Tanzimat sonrası kayıtlarda yaygınlaşmıştır.
[15] "Usta": Sanatkârlık ve zanaatkârlık gibi alanlarda yetkinlik kazanmış ve çırak ya da kalfa yetiştirme yeterliliğine ulaşmış kişilere verilen mesleki unvandır.

yansıtmaktadır. Bu tür lakapların kullanımı, Osmanlı toplum yapısında bireyin soy kökeniyle tanınmasının, bürokratik terfilerde ve güvenlik değerlendirmelerinde önemli bir unsur olduğunu göstermektedir. Özellikle "-zade" ve "-oğlu" ekleriyle oluşturulan lakaplar, kişinin belirli bir aile soyuna mensup olduğunu açıkça ifade etmektedir. "Hacı Hasan Beyzade" veya "Kalyoncu Ahmed Beyzade" gibi ifadeler, sadece isim değil, aynı zamanda sosyal sermaye aktarıcısı niteliği taşımaktadır.

Belgelerdeki aile adları, lakaplara paralel olarak çeşitlilik arz etmektedir. Yahudi, Rum ve Ermeni kökenli memurların isimlendirme biçimlerinde de farklılıklar gözlemlenmiştir. Örneğin, "Yani Arkidopolos Efendi", "Yanko Efendi", "Boğos Efendi" gibi adlar hem Osmanlı hem de cemaat temelli çift yönlü aidiyetleri yansıtır. Bu memurların aile adları, Osmanlı'nın millet sistemine dayalı bürokratik yapısında, gayrimüslim cemaatlerin kimliklerini koruyarak memuriyette yer alabildiğini kanıtlar niteliktedir. Ayrıca, "Papadoplu" veya "Hazvay" gibi özgün soyadları, Rum ve Musevi kökenli memurların kendi cemaat aidiyetlerini yitirmeden devlet hizmetine kabul edildiklerini gösterir.

Bu veriler, unvanların yalnızca bireysel değil, aynı zamanda toplumsal tabakalaşmayı ve kimlik siyasetini yansıttığını göstermektedir. "Efendi" gibi yaygın bir unvan sıradanlığı temsil ederken, "Bey" unvanı modernleşme süreciyle yükselen yeni sınıfı simgeler. Lakap ve aile adları ise hem ataerkil soy bağlantısını hem de sosyal tanınırlığı sürdüren araçlar olarak işlev görmüştür. Özellikle cemaat temelli adlandırmalar, Osmanlı'nın çok etnisiteli bürokratik yapısının taşradaki yansımalarını anlamamıza olanak sağlar.

Sonuç olarak, tercüme-i hâl belgelerinde yer alan unvan, lakap ve aile adlarının dağılımı, Osmanlı taşra bürokrasisinde bireylerin sadece teknik becerileriyle değil, aynı zamanda ailevi arka planlarıyla değerlendirildiğini ortaya koymaktadır. Bu durum, imparatorluk bürokrasisinin bireylerin sosyal kökenlerini tanıyan ve zaman zaman buna göre sınıflandıran bir yapı olduğunu göstermesi bakımından önem arz eder. Özellikle Tanzimat sonrası dönemde unvan kullanımı ile modernleşme hamlelerinin paralel seyrettiği; lakap ve soyadlarının ise taşradaki sosyo-kültürel yapıda bir kopma değil, sürekliliği ifade ettiği görülmektedir.

3.3. Memurların Eğitim ve Dil Durumları

XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin tamamen kabuk değiştirdiği bir dönemdir. Bu kabuk değiştirme yalnızca askerî ve siyasi düzenlemeler ile sınırlı kalmayıp kamunun pek çok alanına yayılmıştır. Bunların başında eğitim gelir. Bu dönüşümün en açık yansımalarından biri, memurların sahip olduğu eğitim düzeyi ve dil yetkinliğidir. Sicill-i ahval defterlerindeki bilgiler, Osmanlı taşrasında görev yapan memurların hangi kurumlarda eğitim gördüğünü, hangi dilleri bildiğini ve bunun görevleriyle nasıl bir ilişki içinde olduğunu ortaya koymaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, bu defterde yer alan memurların eğitim profili, Osmanlı Devleti'nin son dönem taşra idaresinde bir yandan modernleşmenin araçları olan idadi ve rüşdiyeler gibi yeni kurumlara geçişi, öte yandan geleneksel medrese ve cemaat okullarının sürdürülebilirliğini yansıtan ikili bir yapı arz etmektedir. Bu yapı, modern ve geleneksel arasındaki geçişkenliğin ve devletin çok kültürlü yapısının somut bir örneğini teşkil eder. Ancak bunun bir devlet politikası olduğunu söylemek güçtür. Bu farklılaşma, aynı zamanda devletin merkez-taşra ilişkisinde bilgiye, iletişime ve eğitime dayalı yeni bir hiyerarşi oluşturduğunu da göstermektedir.

Tablo 3: *Gelibolu Doğumlu Memurların Eğitim Durumu*

Sıra	Memurun Adı	İlköğrenim	Ortaöğrenim	Yükseköğrenim
1	Abdullah Efendi	Sıbyan Mektebi		
2	Ahmed Firuzi Efendi	Sıbyan Mektebi	Rüşdiye Mektebi	
3	Ahmed Hadi Efendi		Rüşdiye Mektebi	
4	Ahmed Hadi Efendi	Sıbyan Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
5	Ahmed Hamdi Efendi	Sıbyan Mektebi		
6	Ahmed Hıfzı Efendi	Sıbyan Mektebi	Muallim-i Mahsus	
7	Ahmed Midhat Efendi	Sıbyan Mektebi	Gelibolu Mülkiye İdadi Mektebi	
8	Ahmed Münib Bey	İbtidai Mektebi	Gelibolu Mülkiye İdadi Mektebi ve Üsküdar Paşakapısı	

			Askerî Rüşdiye Mektebi	
9	Ahmed Rasim Efendi	Sıbyan Mektebi	Gelibolu Mülkiye İdadi Mektebi	
10	Ahmed Sadeddin Efendi	Sıbyan Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
11	Ahmed Sırrı Efendi	İbtidai Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
12	Aleksandr Efendi	Gelibolu Rum Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi ve Gelibolu İdadi Mektebi	Gelibolu Fransız Ruhban Mektebi
13	Ali Enver Efendi	Sıbyan Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
14	Ali Haydar Efendi	Sıbyan Mektebi	Kastamonu Rüşdiye Mektebi	
15	Ali Kazım Efendi	Sıbyan Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
16	Ali Kemal Efendi	Sıbyan Mektebi	Rüşdiye Mektebi	
17	Ali Nazım Efendi	Sıbyan Mektebi	Rüşdiye Mektebi	
18	Ali Nüzhet Efendi	Sıbyan Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
19	Ali Rıza Efendi	Sıbyan Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
20	Ali Rıza Efendi	İbtidai Mektebi	Rüşdiye Mektebi	
21	Ali Rıza Efendi	İbtidai Mektebi	Rüşdiye Mektebi	
22	Ali Rıza Efendi	İbtidai Mektebi	Gelibolu Mülkiye İdadi Mektebi	
23	Ali Rıza Efendi	Sıbyan Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
24	Anderya Papadoplu Efendi	Rum Mektebi		
25	Aristidi Efendi	Rum Mektebi		
26	Atnaş Efendi	Rum Mektebi		
27	Boğos Efendi	Ermeni Mektebi ve		

		Katolik Mektebi		
28	Bohur İsak Efendi	Millet Mektebi		
29	Celal Efendi	Sıbyan Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
30	Cemal Hüsnü Efendi	İbtidai Mektebi	Gelibolu Mülkiye İdadi Mektebi	
31	Dikran Artinyan Efendi	Millet Mektebi		
32	Galib Efendi		Rüşdiye Mektebi	
33	Halil Hulusi Efendi	Sıbyan Mektebi	Rüşdiye Mektebi	
34	Halil Rifat Efendi	Sıbyan Mektebi	Gelibolu Mülkiye İdadi Mektebi	
35	Halil Ulvi Efendi	Sıbyan Mektebi	Rüşdiye Mektebi	
36	Hasan Efendi	Sıbyan Mektebi		
37	Hasan Behçet Efendi	Sıbyan Mektebi		Medrese
38	Hasan Hilmi Efendi (Derviş)	İbtidai Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
39	Hasan Kemal Efendi		Gelibolu İdadi Mektebi ve Edirne İdadi Mektebi	Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye Mektebi
40	Hasan Rasih Efendi	Sıbyan Mektebi		Medrese
41	Hasan Şevket Efendi	Sıbyan Mektebi	Rüşdiye Mektebi	
42	Hasan Tahsin Efendi		Edirne Askerî İdadi Mektebi	
43	Hasan Ziya Efendi	Sıbyan Mektebi	İdadi Mektebi	
44	Hazvay Efendi	Musevi Mektebi	Mülkiye İdadi Mektebi	
45	Hüseyin Halil Efendi	Sıbyan Mektebi		
46	Hüseyin Hasib Efendi	Sıbyan Mektebi	Muallim-i Mahsus	
47	Hüseyin Hüsnü Efendi	Sıbyan Mektebi	Muallim-i Mahsus	

48	Hüseyin Hüsnü Efendi	Sıbyan Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
49	Hüseyin Hüsnü Efendi	Sıbyan Mektebi	Rüşdiye Mektebi	
50	Hüseyin Nuri Efendi	Sıbyan Mektebi	Rüşdiye Mektebi	
51	Hüseyin Rasih Efendi	Sıbyan Mektebi	Muallim-i Mahsus	Mekteb-i Hukuk-u Şahane
52	Hüsnü Kamuran Efendi		Soğukçeşme Rüşdiye Mektebi ve Gelibolu İdadi Mektebi	
53	İbrahim Efendi	İbtidai Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi ve Gelibolu İdadi Mektebi	
54	İbrahim Cemal Efendi	Sıbyan Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
55	İbrahim Edhem Efendi	İbtidai Mektebi	Kale-i Sultaniyye Mektebi	
56	İbrahim Hakkı Efendi	Sıbyan Mektebi	Rüşdiye Mektebi	
57	İbrahim İbiş Efendi	Sıbyan Mektebi	Muallim-i Mahsus	
58	İbrahim Mesud Bey		İzmir Mülkiye İdadi Mektebi	
59	İsmail Efendi	Sıbyan Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
60	İsmail Efendi (Hafız)	Sıbyan Mektebi		
61	İsmail Hakkı Efendi	Sıbyan Mektebi	Rüşdiye Mektebi	
62	İsmail Hakkı Efendi		Gelibolu İdadi Mektebi	
63	İsmail Hakkı Efendi	Sıbyan Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
64	İsmail Hakkı İsmet Efendi	Cami Mektebi	Muallim-i Mahsus	
65	İsmail Kemal Efendi		Gelibolu İdadi Mektebi ve Mülkiye Mektebi	
66	Karabet Ağa	Gelibolu Ermeni Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
67	Kosti Efendi	Rum Mektebi		

68	Kosti Efendi	Millet Mektebi		
69	Mahmud Efendi	Sıbyan Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
70	Mahmud Galib Efendi	Sıbyan Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
71	Mehmed Efendi	İbtidai Mektebi	Gelibolu İdadi Mektebi	
72	Mehmed Ali Efendi	Sıbyan Mektebi	Muallim-i Mahsus	
73	Mehmed Ali Efendi	Sıbyan Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
74	Mehmed Arif Efendi	Sıbyan Mektebi	Rüşdiye Mektebi	
75	Mehmed Cemal Efendi	Sıbyan Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
76	Mehmed Emin Efendi	Sıbyan Mektebi	Muallim-i Mahsus	
77	Mehmed Emin Efendi	Sıbyan Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
78	Mehmed Emin Efendi	Sıbyan Mektebi ve Cami Mektebi		
79	Mehmed Emin Efendi	İbtidai Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
80	Mehmed Eşref Efendi	Sıbyan Mektebi	Muallim-i Mahsus	Medrese
81	Mehmed Fahreddin Efendi	Sıbyan Mektebi	Rüşdiye Mektebi	
82	Mehmed Faik Efendi		Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
83	Mehmed Faik Efendi	Sıbyan Mektebi	Rüşdiye Mektebi	
84	Mehmed Fehim Efendi	Sıbyan Mektebi	Rüşdiye Mektebi	
85	Mehmed Hakkı Efendi	Sıbyan Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
86	Mehmed Haşim Efendi	Sıbyan Mektebi	Rüşdiye Mektebi	
87	Mehmed Hilmi Efendi	İbtidai Mektebi	Gelibolu Mülkiye İdadi Mektebi	

88	Mehmed İzzet Efendi	İbtidai Mektebi		Medrese
89	Mehmed Kamil Efendi	Sıbyan Mektebi	Rüşdiye Mektebi	
90	Mehmed Kasım Efendi	Sıbyan Mektebi	Kale-i Sultaniyye Rüşdiye Mektebi ve Kale-i Sultaniyye İdadi Mülkiye Mektebi	
91	Mehmed Nafi Efendi	İbtidai Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi ve Gelibolu İdadi Mektebi	
92	Mehmed Nazım Efendi	Sıbyan Mektebi	Rüşdiye Mektebi	
93	Mehmed Necib Efendi	İbtidai Mektebi	Edirne İdadi Mülkiye Mektebi	
94	Mehmed Rasim Bey	İbtidai Mektebi	Gelibolu Mülkiye İdadi Mektebi	
95	Mehmed Saffet Efendi		Gülhane Askerî Rüşdiye Mektebi, Gelibolu Rüşdiye Mektebi, Gelibolu İdadi Mektebi	Mühendishane-i Berr-i Hümayun
96	Mehmed Şefik Efendi	Sıbyan Mektebi	İdadi Mektebi	
97	Mehmed Tevfik Efendi	Sıbyan Mektebi	Muallim-i Mahsus	
98	Mehmed Tevfik Efendi	İbtidai Mektebi	Gelibolu İdadi Mektebi	
99	Mustafa Efendi	Sıbyan Mektebi	Rüşdiye Mektebi	
100	Mustafa Nazmi Efendi	İbtidai Mektebi	Dersaadet Askerî Rüşdiye Mektebi	Mühendishane-i Berr-i Hümayun
101	Mustafa Necati Efendi	Sıbyan Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
102	Mustafa Necmeddin Efendi	İbtidai Mektebi	İdadi Mektebi	
103	Mustafa Neşet Efendi	İbtidai Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
104	Mustafa Sabri Efendi	Sıbyan Mektebi	Rüşdiye Mektebi	

105	Nahman Yuhay Efendi	Gelibolu Musevi Mektebi		
106	Osman Efendi	Sıbyan Mektebi	Muallim-i Mahsus	
107	Osman Nuri Efendi	Sıbyan Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi ve Gelibolu İdadi Mektebi	
108	Osman Rahmi Efendi	Sıbyan Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
109	Ömer Lütfi Efendi		Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
110	Rıfat Efendi	Çankırı Sıbyan Mektebi	Çankırı Rüşdiye Mektebi	
111	Salih Nazif Efendi (Seyyid)	Sıbyan Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
112	Salih Nazif Efendi		Rüşdiye Mektebi	
113	Salih Rıfkı Efendi (Seyyid)	Sıbyan Mektebi	Muallim-i Mahsus	
114	Süleyman Ağa	İbtidai Mektebi		
115	Süleyman Efendi	Sıbyan Mektebi	Rüşdiye Mektebi	
116	Süleyman Efendi	Sıbyan Mektebi	Rüşdiye Mektebi	
117	Süleyman Efendi	Sıbyan Mektebi	Rüşdiye Mektebi	
118	Süleyman Faik Efendi	Sıbyan Mektebi	Rüşdiye Mektebi	
119	Süleyman Faik Efendi	İbtidai Mektebi	Rüşdiye Mektebi	
120	Süleyman Fehmi Efendi	Sıbyan Mektebi	Rüşdiye Mektebi ve İdadi Mektebi	
121	Süleyman Fevzi Efendi	Sıbyan Mektebi	Süleymaniye Cami-i Şerifi	Süleymaniye Medresesi ve Tıbbiye Mektebi
122	Süleyman Hikmet Bey	Sıbyan Mektebi	İstanköy Rüşdiye Mektebi	
123	Süleyman İhsan Bey	İbtidai Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi ve Muallim-i Mahsus	

124	Süleyman Nail Bey	Sıbyan Mektebi	Sakız Rüşdiye Mektebi	
125	Süleyman Sakıb Efendi	Sıbyan Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
126	Süleyman Sıdkı Efendi		Rüşdiye Mektebi, İdadi Mektebi	
127	Süleyman Sırrı Efendi	Sıbyan Mektebi	Gelibolu Rüşdiye Mektebi	
128	Süleyman Şevket Efendi	Sıbyan Mektebi		
129	Yani Arkidopolos Efendi	Rum Mektebi	Rum Mektebi ve Dersaadet İdadisi	Mülkiye Mektebi
130	Yanko Efendi	Rum Mektebi	Rum Mektebi	

3.3.1. Memurların Eğitim Durumları

130 memurdan 95'inin sıbyan mektebi ya da İbtidai mekteplerinden[16] mezun olduğu tercüme-i hâllerinde belirtilmiştir. 19. yüzyılda sıbyan ve ibtidai mekteplerinden bahsetmemiz Osmanlı'da hâlâ klasik eğitim modelinin geçerliliğini sürdürdüğünü göstermektedir. Bu kurumlar, klasik dönemden itibaren Osmanlı eğitim sisteminin temel taşı olmuşlardır. Çoğunlukla Kur'an, Arap harfleri, temel dinî bilgiler ve basit matematik bilgisi içerir. Sıbyan mektepleri, dinî ve ahlaki çerçevede temel okur-yazarlığı sağlamakla birlikte, dil eğitimi açısından sınırlı kalmıştır. Ancak buna karşın sadece sıbyan veya ibtidai mekteplerinden mezun olmuş memurların çok daha erken devlet hizmetine alınmış ya da memuriyete çok erken yaşlarda başladıkları için çok daha uzun memuriyet hayatları olmuştur. Ahmed Hamdi Efendi örneğinde görüldüğü gibi sadece sıbyan mektebi mezunu olmasına rağmen, uzun bir kamu kariyeri yürütmüştür. Bu da devletin, taşrada hâlen ehliyetten ziyade sadakati ve mahalli bağları önceliğine işaret eder.

Rüşdiye ve İdadiler Osmanlı modern eğitiminde ortaöğrenim ihtiyacını karşılıyorlardı. Bu iki öğrenim kurumunda genelde öğrenciler standart müfredat anlamına gelen "müretteb" dersleri alırlardı (Devellioğlu, 2010, s.558). Bu kurumlarda okumuş memurların mezun olabilme şartını yerine getirebilmesi durumunda "şehadetname", üstün başarı ile mezuniyetini gerçekleştirmesi durumunda "âla derece ile şehadetname" ve başarısız olup kurumdan atılması durumunda "tasdikname" adında formatı önceden belirlenmiş belgeler verilirdi (BOA, MF. MKT., 1/23). Memurların çoğunluğu (%70'e yakını), Rüşdiye mektebi[17] mezunudur. Bu okullar Tanzimat dönemiyle birlikte ortaya çıkmış, matematik, tarih, coğrafya, dil gibi seküler dersleri müfredata dâhil etmiştir. Ahmed Firuzi Efendi ve Ahmed Hadi Efendi, rüşdiye mezunu olup Arapça, Farsça ve modern dillerde yetkinlik kazanmış memurlardır. Ahmed Rasim Efendi, rüşdiyede aldığı eğitimiyle kısa sürede Edirne ve Üsküp gibi önemli merkezlerde görev alabilmiştir. Boğos Efendi gibi gayrimüslim memurlar da Ermeni ve Katolik mekteplerin ardından rüşdiyeye devam ederek geniş dil yetenekleri ve teknik yeterlilikler kazanmışlardır. İdadi[18] mezunları ise daha yüksek maaş ve daha hızlı terfi avantajına sahiptir. Örneğin; Ahmed Münib Bey, idadi sonrası Bidayet Mahkemesi Kaleminde çalışmış ve kısa sürede

[16] Sıbyan ve İbtidai Mektepleri: İslam ülkelerinde ve özellikle Osmanlılarda çocuklara temel eğitimin verildiği yerlerdir (Baltacı, 2004, s.6-7; Demirkıran, 2022).
[17] Rüşdiye Mektebi: Tanzimat döneminde Batı tarzında oluşturulan, zamanla ilköğretim kademesiyle birleşen orta öğretim kurumu (Altınova Şahin, 2018, s.95-111).
[18] İdadi Mektebi: Rüşdiye mezunlarını yüksekokullara hazırlamak için açılan, günümüzdeki liseye denk orta öğretim kurumu (Gülmez, 2021, s.106-131).

Tahrirat Kalemine geçmiştir. Hüseyin Rasih Efendi, idadi sonrası Mekteb-i Hukuk-u Şahaneye giderek Osmanlı hukuk bürokrasisine dâhil olmuştur. Süleyman Fevzi Efendi, tıbbiye mezunu olup dört dil bilmektedir; bu durum, onu taşra tıbbiyesinde ve eğitim hizmetlerinde aktif kılmıştır. Memurların bulundukları okullara baktığımızda özellikle Gelibolu Rüşdiyesi ve Mülkiye İdadisi sıkça tekrar edilen kurumlardır. Farklı olarak Yani Arkidopolos ve Yanko Efendileri örnek gösterebiliriz. Bu iki gayrimüslim, ortaöğrenim eğitimlerini kendi cemaat okullarında almışlardır.

Yukarıdaki tablonun ortaöğrenim bölümünde sıkça görüldüğü üzere, memurların örgün öğrenimin dışında muallim-i mahsus (özel öğretmen) aracılığıyla da eğitim gördüklerini söyleyebiliriz. Bu memurlar arasında Mehmed Emin Efendi, Salih Rıfkı Efendi ve Süleyman İhsan Bey'in tercüme-i hâl evraklarında sadece muallim-i mahsustan dersler aldıkları belirtilmişken; İsmail Hakkı İsmet Efendi'nin hangi muallimden hangi dersleri aldığı tek tek belirtilmiştir. Özellikle bu memurların, mesleği belirtilenlerine göz attığımızda daha çok durumu iyi olan ailelerin bu metodu izlediği çıkarımı yapılabilir.

Yükseköğretim görenlerin oranı oldukça düşüktür (%5-10 arası). Ancak bu grup, dil yetkinliği ve görevde yükselme açısından öne çıkar. Yükseköğrenim gören memurlar arasında Mühendishane-i Berr-i Hümayun, Mekteb-i Hukuk-u Şahane ve Medrese gibi dönemin önemli okullarına gitmiş olanlar da bulunur. Ancak hepsi bu okulları bitirme başarısı gösterememiştir. Mehmed Saffet Efendi, Mühendishane-i Berr-i Hümayun gibi teknik eğitim veren bir okulda ihtisas yapmış olması dikkat çekerken, Hüseyin Rasih Efendi gibi Mekteb-i Hukuk mezunu da bulunmaktadır. Bu kişiler, taşra yönetiminde uzmanlaşmış kadroların ortaya çıkmaya başladığını ve modern Osmanlı bürokrasisinin kurumsallaştığını gösteren önemli örneklerdir. Gayrimüslim memurların içinde ise yükseköğrenim oranı oldukça azdır. Söz konusu memurların eğitim geçmişleri incelendiğinde, büyük çoğunluğunun sadece ibtidai ve rüşdiye düzeyinde eğitim aldığı, yalnızca birkaçının daha yükseköğrenim görme imkânına sahip olduğu görülmektedir. Aleksandr Efendi, Gelibolu İdadisini bitirdikten sonra Fransız Ruhban Mektebinde yükseköğrenim görmüş ve bu durum onun kariyerine olumlu yansımıştır. Bu tür çok disiplinli birikimler, memurun yalnızca devlet yazışmalarında değil, adli, teknik ya da diplomatik görevlerde de kullanışlı olmasını sağlamıştır.

3.3.2. Memurların Dil Durumları

Osmanlı Devleti'nin çok dilli yapısı, imparatorluğun her kademesine yansıdığı gibi, taşra bürokrasisinde de belirgin şekilde kendini göstermektedir. Sicill-i ahval defterlerinde yer alan memurların dil profilleri, sadece kişisel becerileri değil, aynı zamanda imparatorluk coğrafyasının kültürel çoğulluğunu ve idari işleyişin bu çoğullukla kurduğu ilişkiyi açıkça ortaya koymaktadır. Dil bilgisi, özellikle telgraf, posta, adliye ve tahrirat gibi yazılı belgelerin ve halkla temasın yoğun olduğu hizmetlerde son derece kritik bir unsur haline gelmiştir.

Memurların hâl tercümelerinde bildiği diller genellikle eğitim kariyerinden sonra verilmektedir. Ancak bu durum net bir standardizasyon olmadığı her durumda geçerli değildir. Örneğin, Ali Rıza Efendi Gelibolu Rüşdiye Mektebinden üstün derece ile şehadetname almış olmasına rağmen Türkçe dâhil hiçbir dil kaydı yoktur. Fakat Müslüman bir Türk'ün, rüşdiyeden üstün dereceyle mezun olabilmesi için en azından Türkçe okuyup yazma gerekliliğini varsaymak zorundayız. Ayrıca yine bildiği diller bölümünde özel olarak belirtilmese de aldığı eğitimin özet edildiği ilk bölümde bazı dillerde uzmanlaştığı bilgisi de veriliyor. Bu ve buna benzer durumlarda o dili bildiği varsayılmış ve tabloya eklenmiştir.

Tablo 4: *Gelibolu Doğumlu Memurların Bildiği Diller*

Sıra	Memurlar	Bildiği Diller	Sıra	Memurlar	Bildiği Diller
1	Abdullah Efendi	Türkçe, Arapça ve Farsça	**66**	Karabet Ağa	Türkçe ve Ermenice
2	Ahmed Firuzi Efendi	Türkçe, Bulgarca ve Rumca	**67**	Kosti Efendi	Türkçe, Rumca ve Fransızca
3	Ahmed Hadi Efendi	Türkçe, Arapça ve Farsça	**68**	Kosti Efendi	Türkçe ve Rumca
4	Ahmed Hadi Efendi	Türkçe ve Fransızca	**69**	Mahmud Efendi	Türkçe
5	Ahmed Hamdi Efendi	Türkçe ve Arapça	**70**	Mahmud Galib Efendi	Türkçe
6	Ahmed Hıfzı Efendi	Türkçe, Arapça ve Farsça	**71**	Mehmed Efendi	Türkçe
7	Ahmed Midhat Efendi	Türkçe ve Fransızca	**72**	Mehmed Ali Efendi	Türkçe

8	Ahmed Münib Bey	Türkçe	**73**	Mehmed Ali Efendi	Türkçe
9	Ahmed Rasim Efendi	Türkçe	**74**	Mehmed Arif Efendi	Türkçe
10	Ahmed Sadeddin Efendi	Türkçe	**75**	Mehmed Cemal Efendi	Türkçe
11	Ahmed Sırrı Efendi	Türkçe	**76**	Mehmed Emin Efendi	Türkçe
12	Aleksandr Efendi	Türkçe, Rumca ve Fransızca	**77**	Mehmed Emin Efendi	Türkçe ve Rumca
13	Ali Enver Efendi	Türkçe ve Fransızca	**78**	Mehmed Emin Efendi	Türkçe
14	Ali Haydar Efendi	Türkçe ve Sırpça	**79**	Mehmed Emin Efendi	Türkçe
15	Ali Kazım Efendi	Türkçe	**80**	Mehmed Eşref Efendi	Türkçe, Arapça ve Farsça
16	Ali Kemal Efendi	Türkçe ve Fransızca	**81**	Mehmed Fahreddin Efendi	Türkçe
17	Ali Nazım Efendi	Türkçe, Arapça ve Farsça	**82**	Mehmed Faik Efendi	Türkçe, Arapça ve Farsça
18	Ali Nüzhet Efendi	Türkçe, Arapça, Farsça ve Fransızca	**83**	Mehmed Faik Efendi	Türkçe
19	Ali Rıza Efendi	Türkçe, Arapça ve Farsça	**84**	Mehmed Fehim Efendi	Türkçe, Arapça ve Farsça
20	Ali Rıza Efendi	Türkçe, Arapça ve Farsça	**85**	Mehmed Hakkı Efendi	Türkçe
21	Ali Rıza Efendi	Türkçe	**86**	Mehmed Haşim Efendi	Türkçe
22	Ali Rıza Efendi	Türkçe	**87**	Mehmed Hilmi Efendi	Türkçe
23	Ali Rıza Efendi	Türkçe	**88**	Mehmed İzzet Efendi	Türkçe, Arapça ve Farsça
24	Anderya Papadoplu Efendi	Rumca ve Fransızca	**89**	Mehmed Kamil Efendi	Türkçe

25	Aristidi Efendi	Türkçe, Rumca ve Fransızca	**90**	Mehmed Kasım Efendi	Türkçe
26	Atnaş Efendi	Rumca	**91**	Mehmed Nafi Efendi	Türkçe
27	Boğos Efendi	Türkçe, Rumca, Ermenice, Fransızca ve İtalyanca	**92**	Mehmed Nazım Efendi	Türkçe
28	Bohur İsak Efendi	Türkçe, Fransızca ve Yahudice	**93**	Mehmed Necib Efendi	Türkçe, Arapça, Farsça ve Fransızca
29	Celal Efendi	Türkçe, Arapça ve Farsça	**94**	Mehmed Rasim Bey	Türkçe
30	Cemal Hüsnü Efendi	Türkçe ve Fransızca	**95**	Mehmed Saffet Efendi	Türkçe
31	Dikran Artinyan Efendi	Türkçe, Rumca, Ermenice ve Fransızca	**96**	Mehmed Şefik Efendi	Türkçe
32	Galib Efendi	Türkçe, Arapça ve Farsça	**97**	Mehmed Tevfik Efendi	Türkçe
33	Halil Hulusi Efendi	Türkçe	**98**	Mehmed Tevfik Efendi	Türkçe
34	Halil Rifat Efendi	Türkçe	**99**	Mustafa Efendi	Türkçe
35	Halil Ulvi Efendi	Türkçe, Rumca ve Fransızca	**100**	Mustafa Nazmi Efendi	Türkçe ve Fransızca
36	Hasan Efendi	Türkçe	**101**	Mustafa Necati Efendi	Türkçe ve Rumca
37	Hasan Behçet Efendi	Türkçe, Arapça ve Farsça	**102**	Mustafa Necmeddin Efendi	Türkçe ve Fransızca
38	Hasan Hilmi Efendi (Derviş)	Türkçe	**103**	Mustafa Neşet Efendi	Türkçe
39	Hasan Kemal Efendi	Türkçe, Rumca ve Fransızca	**104**	Mustafa Sabri Efendi	Türkçe
40	Hasan Rasih Efendi	Türkçe, Arapça ve Farsça	**105**	Nahman Yuhay Efendi	Türkçe, İbranice, Rumca,

					Fransızca ve İspanyolca
41	Hasan Şevket Efendi	Türkçe, Arapça, Farsça ve Fransızca	**106**	Osman Efendi	Türkçe, Arapça ve Farsça
42	Hasan Tahsin Efendi	Türkçe	**107**	Osman Nuri Efendi	Türkçe ve Fransızca
43	Hasan Ziya Efendi	Türkçe	**108**	Osman Rahmi Efendi	Türkçe ve Arapça
44	Hazvay Efendi	Türkçe ve Yahudice	**109**	Ömer Lütfi Efendi	Türkçe ve Arapça
45	Hüseyin Halil Efendi	Türkçe	**110**	Rıfat Efendi	Türkçe
46	Hüseyin Hasib Efendi	Türkçe, Arapça ve Farsça	**111**	Salih Nazif Efendi (Seyyid)	Türkçe
47	Hüseyin Hüsnü Efendi	Türkçe, Arapça ve Farsça	**112**	Salih Nazif Efendi	Türkçe
48	Hüseyin Hüsnü Efendi	Türkçe	**113**	Salih Rıfkı Efendi (Seyyid)	Türkçe, Arapça ve Farsça
49	Hüseyin Hüsnü Efendi	Türkçe	**114**	Süleyman Ağa	Türkçe
50	Hüseyin Nuri Efendi	Türkçe	**115**	Süleyman Efendi	Türkçe
51	Hüseyin Rasih Efendi	Türkçe	**116**	Süleyman Efendi	Türkçe
52	Hüsnü Kamuran Efendi	Türkçe ve Fransızca	**117**	Süleyman Efendi	Türkçe
53	İbrahim Efendi	Türkçe ve Fransızca	**118**	Süleyman Faik Efendi	Türkçe
54	İbrahim Cemal Efendi	Türkçe	**119**	Süleyman Faik Efendi	Türkçe
55	İbrahim Edhem Efendi	Türkçe	**120**	Süleyman Fehmi Efendi	Türkçe
56	İbrahim Hakkı Efendi	Türkçe	**121**	Süleyman Fevzi Efendi	Türkçe, Arapça, Farsça ve Fransızca

57	İbrahim İbiş Efendi	Türkçe, Arapça ve Farsça	**122**	Süleyman Hikmet Bey	Türkçe
58	İbrahim Mesud Bey	Türkçe, Rumca ve Fransızca	**123**	Süleyman İhsan Bey	Türkçe, Arapça ve Farsça
59	İsmail Efendi	Türkçe	**124**	Süleyman Nail Bey	Türkçe ve Rumca
60	İsmail Efendi (Hafız)	Türkçe	**125**	Süleyman Sakıb Efendi	Türkçe ve Fransızca
61	İsmail Hakkı Efendi	Türkçe	**126**	Süleyman Sıdkı Efendi	Türkçe
62	İsmail Hakkı Efendi	Türkçe	**127**	Süleyman Sırrı Efendi	Türkçe
63	İsmail Hakkı Efendi	Türkçe	**128**	Süleyman Şevket Efendi	Türkçe
64	İsmail Hakkı İsmet Efendi	Türkçe, Arapça, Farsça ve Rumca	**129**	Yani Arkidopolos Efendi	Türkçe, Rumca ve Fransızca
65	İsmail Kemal Efendi	Türkçe	**130**	Yanko Efendi	Türkçe, Rumca, Fransızca ve İtalyanca

Tablo 5: *Gelibolu Doğumlu Memurların Dil Dağılımı*

Türkçe	Fransızca	Arapça	Farsça	Rumca	Ermenice
128	**28**	**27**	**24**	**19**	**3**

İbranice (Yahudice)	İtalyanca	İspanyolca	Bulgarca	Sırpça
3	**2**	**1**	**1**	**1**

Osmanlı Devleti'nin genelinde olduğu gibi, Gelibolu'da da bürokratik yapının önemli bir kısmı sadece Türkçe bilenlerden oluşmaktadır. Bu durum, taşra memuriyetleri ve alt düzey kalem görevlerinde sık görülür. Örneğin, Ahmed Münib Bey, yalnızca Türkçe bilmektedir ve görevleri bu çerçevede sınırlı kalmıştır.

Yaklaşık %35'lik bir grup, Türkçe dışında Arapça ve Farsça da bilmektedir. Bu diller, Osmanlı'nın klasik bürokrasi geleneğinde hâlâ önemli görülmüş; medrese ve dinî mektepler bu dillerin başlıca kaynakları olmuştur. Arapça ve Farsça bilgisi olan memurlar

çoğunlukla klasik eğitim sisteminden gelen, medrese ya da muallim-i mahsus vasıtasıyla eğitim alanlardır. Bu kişilerden bazıları, Hüseyin Hasib Efendi ve İbrahim İbiş Efendi gibi, aynı zamanda taşrada maliye veya nüfus kalemlerinde görev almışlardır. Arapça bilgisi, özellikle vergi ve şer'i belgelerin yazımı açısından hayati önem taşımaktadır. Dile ne kadar hâkim oldukları tartışmalı bir konu olsa da memurların bir kısmı Türkçeye ek olarak Arapça ve Farsça bilmekteydi. Örneğin, Ahmed Hıfzı Efendi, muallim-i mahsustan Arapça, Farsça, fen ve tarih dersleri almıştır; bu çok yönlü eğitim, onun çeşitli bölgelerdeki defter-i hakani memuriyetlerine tayin edilmesinde doğrudan etkili olmuştur. Aynı şekilde, Mehmed Eşref Efendi, yalnızca Türkçe değil, klasik Osmanlıcanın temelini oluşturan Arapça ve Farsçayı da bilen memurlar arasındadır. Abdullah Efendi, Arapça ve Farsça bilen üst düzey bir bürokrattır. Mehmed Fehim Efendi, aynı şekilde Arapça ve Farsça bilenlerdendir. Bu diller, sadece klasik bürokratik yazışmalar için değil, aynı zamanda dinî ve hukuki belgelerin hazırlanmasında da vazgeçilmezdi. Bu nedenle, medrese eğitimi almış olanların çoğunun bu dilleri bilmesi, modern eğitimin yanında klasik Osmanlı eğitim modelinin de devam ettiğini göstermiştir.

Fransızca, dönemin "lingua franca"sı olarak özellikle diplomatik ve teknik hizmetlerde yaygındır. Süleyman Sakıb Efendi, Gelibolu Rüşdiye Mektebi mezunu olup Fransızca bilmektedir; kendisi özellikle tahrirat kalemlerinde görev yapmıştır. Ali Enver Efendi ise, Fransızca bilgisi sayesinde Yunan Harbi sırasında askerî telgrafçı olarak görev almış, bu hizmetinden ötürü Yunan Harp Madalyası ile ödüllendirilmiştir. Bu örnek, dil bilmenin sadece teknik hizmette değil, savaş zamanında bile stratejik rol oynadığını göstermektedir. Taşrada görev yapan memurlar arasında modern Batı dillerini bilenlerin sayısının artması, Osmanlı Devleti'nin modernleşme çabalarının etkisini göstermesi bakımından dikkate değerdir. Devletin Avrupa ile olan ilişkilerinde ve telgrafhane, posta merkezi gibi teknik görevlerde Fransızca bilen memurlar istihdam edilmiştir. Ahmed Hadi Efendi, Fransızca bilmekte ve Gelibolu Telgraf Merkezi Ecnebi Muhabere Memuriyeti gibi Batı dilleriyle doğrudan ilişkili bir görevde çalışmaktadır. Bu görev, yabancı ülkelerle haberleşmenin sağlandığı merkezlerde çok dilli personele duyulan ihtiyacı gösterir.

3.3.3. Gayrimüslim Memurların Çok Dilliliği

Gelibolu doğumlu gayrimüslim memurların tercüme-i hâl kayıtları, onların hem kendi etnik cemaatlerine ait dilleri hem de Osmanlı resmî diline dair yeterlilik taşıdıklarını göstermektedir. Belgelerde yalnızca Anderya Papadoplu ile Atnaş Efendi hakkında Türkçe bilgisi olup olmadığına dair açık bir ifade bulunmamaktadır. Osmanlı'nın çok dilli yapısı ve cemaatlerin çoğunlukla kendi içinde yaşaması göz önüne alındığında, bu eksiklik dikkat çekici olsa da yadırgatıcı değildir. Özellikle Musevi cemaatinden olan Bohur İsak, Hazvay ve Nahman Yuhay Efendilerin kayıtlarında dil ibarelerinde farklılık gözlemlenmektedir; bir kısmında Yahudice bir kısmında ise İbranice şeklinde belirtilmiştir. Bu farklılık, Sicill-i Ahvâl komisyonlarında görev yapan görevlilerin dilsel adlandırmada mezhep ve kültürel farkları dikkate almış olabileceklerini düşündürmektedir. Yahudice ibaresi, muhtemelen Osmanlı'daki "Sefarad Yahudileri"nin konuştuğu İspanyol Yahudicesini işaret etmektedir.

Söz konusu memurların çoğunun birden fazla dile hâkim oldukları, hatta bazı vakalarda dört veya beş dil bildikleri anlaşılmaktadır. Nahman Yuhay Efendi'nin Türkçe, İbranice, Rumca, Fransızca ve İspanyolca bilmesi; Boğos Efendi'nin ise Türkçe, Rumca, Ermenice, Fransızca ve İtalyanca bilgisi, bu durumun çarpıcı örneklerindendir. Bu tür çok dillilik, özellikle dış yazışmalar ve diplomatik iletişim gerektiren görevlerde değerlidir. Avrupa dillerine hâkim olan memurlar, ecnebi muhabere ve pasaport işlemleri gibi alanlarda tercih edilmiştir. Dolayısıyla, dil yeterliliği sadece bir iletişim aracı değil, aynı zamanda bürokratik ilerlemede önemli bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır. Bu durum, taşrada devlet ile halk arasında köprü kuran memurların, aynı zamanda çok dilli arabulucular ve aynı etnik kökeni paylaşan insanların yerel temsilcileri olarak değerlendirildiklerini ortaya koymaktadır.

3.4. Gelibolu Doğumlu Memurların Memuriyet Durumları

Sicill-i ahval defterinde yer alan memurların maaşları, sadece bireysel geçim düzeyleri hakkında değil, aynı zamanda taşra bürokrasisinde işbölümü, liyakat ve sadakat dengesi üzerine de önemli bilgiler sunmaktadır. Osmanlı Devleti'nde taşra memurlarının kariyer yolları incelendiğinde, bireylerin memuriyete çok genç yaşta (hatta bazen çocuk yaşta) başladıkları, görevlerinin başlangıçta "mülazemet" adı verilen ücretsiz staj ya da düşük maaşlı deneme süreciyle başladığı, ardından kıdem, sınav ve sadakat gibi kriterler ile terfi ettikleri görülmektedir. Bu sistemin belirleyici karakteri, çoğu zaman bireysel

yeterlilikten çok sadakat, disiplin ve hizmet süresinin uzunluğu olmuştur. Aşağıda verilen tabloda memurların kariyerlerinin ilk adımlarını hangi kurumlarda attıklarını ve göreve hangi ücretler ile başladıkları gösterilmiştir. Tablonun devamında ise memurların kariyer başlangıçları ve devamı hakkında bilgiler verilmiştir.

Tablo 6: *Gelibolu Doğumlu Memurların Mesleğe Başladığı Yaş, İlk Meslek Yerleri ve İlk Maaşları*

Sıra	Memurun Adı	Yaşı	İlk Memuriyet Yeri	İlk Maaşı
1	Abdullah Efendi	15	Gelibolu Sancağı Mal Kalemi Memuru	Mülazemeten
2	Ahmed Firuzi Efendi	19	Gelibolu Sancağı Muhasebe Makamı Memuru	Mülazemeten
3	Ahmed Hadi Efendi	18	Gelibolu Sancağı Telgrafhanesi	Mülazemeten
4	Ahmed Hadi Efendi	15	Gelibolu Telgraf Merkezi Ecnebi Muhabere Memuriyeti	Mülazemeten
5	Ahmed Hamdi Efendi	16	Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi Memuru	Mülazemeten
6	Ahmed Hıfzı Efendi	17	Tabur Kâtibi	*Belirtilmemiş*
7	Ahmed Midhat Efendi	10	Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi Memuru	20 kuruş
8	Ahmed Münib Bey	12	Gelibolu Bidayet Mahkemesi Kalemi Memuru	Mülazemeten
9	Ahmed Rasim Efendi	18	Gelibolu Sancağı Telgrafhanesi Memuru	Mülazemeten
10	Ahmed Sadeddin Efendi	16	Gelibolu Sancağı Telgrafhanesinde Memur	Mülazemeten
11	Ahmed Sırrı Efendi	14	Gelibolu Sancağı Defter-i Hakani Kalemi	Mülazemeten
12	Aleksandr Efendi	21	Gelibolu Ziraat Bankası	Mülazemeten
13	Ali Enver Efendi	16	Tophane-i Âmire Sanayi Taburunda	*Belirtilmemiş*
14	Ali Haydar Efendi	19	Konya Vilayeti Orman Müfettişliği	400 kuruş
15	Ali Kazım Efendi	16	İzmir Telgrafhanesi	Mülazemeten
16	Ali Kemal Efendi	15	Gelibolu Sancağı Evkaf Kalemi	Mülazemeten
17	Ali Nazım Efendi	19	Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi	150 kuruş

18	Ali Nüzhet Efendi	19	Gelibolu Sancağı Telgrafhanesi	Mülazemeten
19	Ali Rıza Efendi	16	Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi	Mülazemeten
20	Ali Rıza Efendi	18	Lapseki Rüsumat İdaresi Kitabeti	Mülazemeten
21	Ali Rıza Efendi	9	Gelibolu Sancağı Telgrafhanesi	200 kuruş
22	Ali Rıza Efendi	17	Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi	Mülazemeten
23	Ali Rıza Efendi	22	Keşan Merkezi Muavene Memuriyeti	300 kuruş
24	Anderya Papadoplu Efendi	18	Gelibolu Sancağı Telgrafhanesi	Mülazemeten
25	Aristidi Efendi	24	Gelibolu Sancağı Telgrafhanesi	Mülazemeten
26	Atnaş Efendi	20	Gelibolu Sancağı Telgrafhanesi	Mülazemeten
27	Boğos Efendi	17	Manastır Telgrafhanesi	Mülazemeten
28	Bohur İsak Efendi	24	Kale-i Sultaniyye Sancağı Telgrafhanesi	Mülazemeten
29	Celal Efendi	19	Gelibolu Sancağı Tahrir ve Vergi Kalemi	Mülazemeten
30	Cemal Hüsnü Efendi	20	Gelibolu Sancağı Evkaf Sandık Eminliği	20 kuruş
31	Dikran Artinyan Efendi	20	Selanik Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuriyeti	Mülazemeten
32	Galib Efendi	23	Bursa Rüsumat Nezaretine bağlı Küreci Rüsumat Memuriyeti	250 kuruş
33	Halil Hulusi Efendi	26	Kale-i Sultaniyye Kazası Muhasebe Kalemi	Mülazemeten
34	Halil Rifat Efendi	19	Gelibolu Sancağı Telgrafhanesi	Mülazemeten
35	Halil Ulvi Efendi	12	Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi	Mülazemeten
36	Hasan Efendi	28	Gelibolu Merkez Kazası Dokuzuncu Daire Piyade Tahsildarlığı	300 kuruş
37	Hasan Behçet Efendi	16	Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi	Mülazemeten

38	Hasan Hilmi Efendi (Derviş)	26	Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi	Mülazemeten
39	Hasan Kemal Efendi	26	Katerin Kazası Sağlık Memuriyeti	600 kuruş
40	Hasan Rasih Efendi	21	Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi	Mülazemeten
41	Hasan Şevket Efendi	19	Gelibolu Sancağı Muhasebe Kalemi	Mülazemeten
42	Hasan Tahsin Efendi	20	Yenişehir Kazası Rej Memuriyeti	150 kuruş
43	Hasan Ziya Efendi	21	Gelibolu Sancağı Telgrafhanesi	200 kuruş
44	Hazvay Efendi	24	Şarköy Kazası Bidayet Bankası Muhasebe Kitabeti	250 kuruş
45	Hüseyin Halil Efendi	20	Dersaadet Telgraf Merkezi Sevk-i Mekatib Odası	Mülazemeten
46	Hüseyin Hasib Efendi	13	Gelibolu Sancağı Kalemi	Mülazemeten
47	Hüseyin Hüsnü Efendi	14	Gelibolu Sancağı Muhasebe Kalemi	Mülazemeten
48	Hüseyin Hüsnü Efendi	18	Gelibolu Şer'iye Mahkemesi Kaleminde	*Belirtilmemiş*
49	Hüseyin Hüsnü Efendi	16	Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi	Mülazemeten
50	Hüseyin Nuri Efendi	24	Gelibolu Sancağı Muhasebe Kalemi	Mülazemeten
51	Hüseyin Rasih Efendi	30	Hums Sancağı Bidayet Mahkemesi Umumi Muavinliği	1440 kuruş
52	Hüsnü Kamuran Efendi	19	Bölük Eminliği Tahrirat Kalemi	Mülazemeten
53	İbrahim Efendi	20	Gelibolu Sancağı Nüfus İdaresi Pasaport Memurluğu	100 kuruş
54	İbrahim Cemal Efendi	16	Gelibolu Sancağı Muhasebe Kalemi	Mülazemeten
55	İbrahim Edhem Efendi	55	Eceabat Kazası Bidayet Mahkemesi Azalığı	200 kuruş
56	İbrahim Hakkı Efendi	17	Gelibolu Sancağı Muhasebe Kalemi	Mülazemeten
57	İbrahim İbiş Efendi	15	Gelibolu Sancağı Nüfus Kalemi	Mülazemeten
58	İbrahim Mesud Bey	23	Orman ve Maadin ve Ziraat Nezaret-i Celilesi Memurluğu	100 kuruş
59	İsmail Efendi	19	Gelibolu Sancağı Rüsumat İdaresi	120 kuruş

60	İsmail Efendi (Hafız)	20	Evreşe Telgraf ve Posta Muhaberat Memurluğu	150 kuruş
61	İsmail Hakkı Efendi	18	Nevahi Kazası Kaymakamlığı Vekâleti	500 kuruş
62	İsmail Hakkı Efendi	25	Sarayköy Kasabası Ziraat Bankası Sandığı Muhasebe Kitabeti	250 kuruş
63	İsmail Hakkı Efendi	18	Gelibolu Sancağı Telgrafhanesi	Mülazemeten
64	İsmail Hakkı İsmet Efendi	20	Maydos Kazası Voyvoda Vekili	*Belirtilmemiş*
65	İsmail Kemal Efendi	15	Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi	Mülazemeten
66	Karabet Ağa	20	Gelibolu Sancağı Muhasebe Kalemi	Mülazemeten
67	Kosti Efendi	18	Gelibolu Telgrafhanesi	Mülazemeten
68	Kosti Efendi	39	Dersaadet Telgraf Merkezi Makineciliği	400 kuruş
69	Mahmud Efendi	17	Gelibolu Sancağı Rüsumat-ı Dururiyet Dairesi	*Belirtilmemiş*
70	Mahmud Galib Efendi	16	Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi	Mülazemeten
71	Mehmed Efendi	28	Gelibolu Sancağı Rüsumat Müdüriyeti Muhafaza Memurluğu	150 kuruş
72	Mehmed Ali Efendi	34	Ada Nahiyesi Aşar Müfettişliği	1000 kuruş
73	Mehmed Ali Efendi	16	Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi	*Belirtilmemiş*
74	Mehmed Arif Efendi	24	Gelibolu Sancağı Ziraat Bankası	Mülazemeten
75	Mehmed Cemal Efendi	19	Gelibolu Sancağı Rüsumat İdaresi	Mülazemeten
76	Mehmed Emin Efendi	16	Gelibolu Sancağı Maliye Kalemi	50 kuruş
77	Mehmed Emin Efendi	20	Gelibolu Sancağı Rüsumat Müdiriyeti Kalemi	Mülazemeten
78	Mehmed Emin Efendi	20	Dersaadet Tahrir ve Vergi İdare-i Umumiye Kaleminde	Mülazemeten
79	Mehmed Emin Efendi	15	Gelibolu Sancağı Bidayet Mahkemesi	Mülazemeten
80	Mehmed Eşref Efendi	24	Manisa Sancağı Tahrirat Kalemi	Mülazemeten

81	Mehmed Fahreddin Efendi	17	Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi	Mülazemeten
82	Mehmed Faik Efendi	18	Gelibolu Sancağı Rüsumat Memuriyeti	1220 kuruş
83	Mehmed Faik Efendi	17	Telgraf ve Posta Nezareti Meclisi	Mülazemeten
84	Mehmed Fehim Efendi	17	Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi	Mülazemeten
85	Mehmed Hakkı Efendi	16	Gelibolu Sancağı Rüsumat İdaresi	50 kuruş
86	Mehmed Haşim Efendi	19	Gelibolu Sancağı Telgrafhanesi	Mülazemeten
87	Mehmed Hilmi Efendi	19	Gelibolu Sancağı Mutasarrıflığı	Mülazemeten
88	Mehmed İzzet Efendi	17	Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi	Mülazemeten
89	Mehmed Kamil Efendi	30	Gelibolu Sancağı Muhabere Refakati	Mülazemeten
90	Mehmed Kasım Efendi	14	Dersaadet Rüsumat Nezareti	Mülazemeten
91	Mehmed Nafi Efendi	29	İşkodra Vilayeti Umur-ı Rafia Kondüktörlüğü	500 kuruş
92	Mehmed Nazım Efendi	19	Gelibolu Sancağı Aşar ve Ağnam Müdüriyeti Kalemi	Mülazemeten
93	Mehmed Necib Efendi	29	Ada Bidayet Mahkemesi Riyaseti	100 kuruş
94	Mehmed Rasim Bey	21	Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi	30 kuruş
95	Mehmed Saffet Efendi	19	Gelibolu Sancağı Bidayet Mahkemesi Kalemi	Mülazemeten
96	Mehmed Şefik Efendi	31	Telgraf Memuru	*Belirtilmemiş*
97	Mehmed Tevfik Efendi	15	Gelibolu Sancağı Telgrafhanesi	Mülazemeten
98	Mehmed Tevfik Efendi	16	Gelibolu Sancağı Adliye Daire Müdürü Umum-ı Mülki Kalemi	Mülazemeten
99	Mustafa Efendi	18	Gelibolu Sancağı Divan-ı Umumiye İdaresi	50 kuruş
100	Mustafa Nazmi Efendi	23	Trablusgarp Divan-ı Umumiye Müdüriyeti	Mülazemeten
101	Mustafa Necati Efendi	15	Keşan Telgraf ve Posta Merkezi	180 kuruş

102	Mustafa Necmeddin Efendi	18	Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi	Mülazemeten
103	Mustafa Neşet Efendi	25	Gelibolu Sancağı Rüsumat Müdüriyeti	Mülazemeten
104	Mustafa Sabri Efendi	29	Gelibolu Sancağı Muhasebe Kalemi	Mülazemeten
105	Nahman Yuhay Efendi	20	Gelibolu Sancağı Pasaport Memuriyeti	200 kuruş
106	Osman Efendi	16	Gelibolu Sancağı Tapu Refakati	Mülazemeten
107	Osman Nuri Efendi	26	Gelibolu Sancağı Adliye Dairesi	Mülazemeten
108	Osman Rahmi Efendi	20	Gelibolu Gümrüğü İskele Kitabeti	150 kuruş
109	Ömer Lütfi Efendi	20	Gelibolu Sancağı Rüsumat İdaresi	Mülazemeten
110	Rıfat Efendi	15	Çankırı Sancağı Mülkiye Tahrirat Kalemi	Mülazemeten
111	Salih Nazif Efendi (Seyyid)	17	Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi	Mülazemeten
112	Salih Nazif Efendi	29	Gelibolu Sancağı Rüsumat Müdürlüğü Kolculuğu	120 kuruş
113	Salih Rıfkı Efendi (Seyyid)	35	Gelibolu Sancağı Tahrir-i Emlak İdaresi	280 kuruş
114	Süleyman Ağa	31	Gelibolu Sancağı Rüsumat Müdürlüğü Kolculuğu	150 kuruş
115	Süleyman Efendi	20	Gelibolu Sancağı Telgrafhanesi	Mülazemeten
116	Süleyman Efendi	23	Gelibolu Sancağı Duyun-ı Umumiye Müdüriyeti	Mülazemeten
117	Süleyman Efendi	24	Gelibolu Merkez Kazası Maliye Tahsildarlığı	200 kuruş
118	Süleyman Faik Efendi	18	Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi	Mülazemeten
119	Süleyman Faik Efendi	21	Gelibolu Sancağı Muhasebe Kalemi	Mülazemeten
120	Süleyman Fehmi Efendi	17	Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi	30 kuruş
121	Süleyman Fevzi Efendi	23	Gelibolu Sancağı Gümrüğü İkinci Kitabeti	500 kuruş
122	Süleyman Hikmet Bey	16	İstanköy Kasabası Mal Kalemi	Mülazemeten

123	Süleyman İhsan Bey	14	Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi	50 kuruş
124	Süleyman Nail Bey	20	Sakız Rüsumat Müdüriyeti Kolculuğu	140 kuruş
125	Süleyman Sakıb Efendi	19	Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi	300 kuruş
126	Süleyman Sıdkı Efendi	15	Gelibolu Sancağı Rüsumat İdaresi	Mülazemeten
127	Süleyman Sırrı Efendi	25	Gelibolu Sancağı Tahrir ve Mal Kalemi	Mülazemeten
128	Süleyman Şevket Efendi	19	Tütün Fabrikası	250 kuruş
129	Yani Arkidopolos Efendi	23	Edirne Vilayet İdaresi	500 kuruş
130	Yanko Efendi	16	Çekbolu Telgrafhanesi	*Belirtilmemiş*

Osmanlı taşra bürokrasisi, Tanzimat sonrası reformlarla birlikte daha rasyonel ve uzmanlaşmış bir idari yapıya doğru evrilmiştir. Bu dönüşüm, sadece merkezde değil, taşrada da görevin niteliğine göre memur seçimi ve görevlendirme biçimlerinde gözlemlenebilmektedir. Tercüme-i hâl defterinde kaydı bulunan memurların görev yerleri ve görev adları bu ihtisaslaşmayı açık bir biçimde yansıtır. Yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere en yoğun şekilde karşılaşılan görev gruplarının başında Tahrirat Kalemi, Telgrafhane, Rüsumat (gümrük) Daireleri, Mahkeme Kalemleri, Maliye Kalemleri ve Defter-i Hakani Kalemleri gelir. Bu dağılım, taşrada hem yazışma ve idari işlerin hem de ekonomik işlemlerin ön planda olduğu bir bürokratik yapı olduğuna işaret eder. Tahrirat Kalemi, memurların en çok istihdam edildiği birimdir. Örneğin, Ahmed Hamdi Efendi, Ali Nazım Efendi, Mehmed Cemal Efendi, Mustafa Necmeddin Efendi gibi birçok memur bu kalemlerde görev almış, mülazemet dönemlerinden itibaren burada kariyerlerini sürdürmüştür. Tahrirat Kalemleri, vilayetler ve sancaklarda resmî yazışmaların yürütüldüğü, raporların hazırlandığı ve kararların yazıya geçirildiği idari merkezlerdir.

İkinci en sık karşılaşılan görev birimi ise telgrafhanelerdir. Telgraf, Osmanlı modernleşmesinin teknik sembollerinden biri olduğu gibi, haberleşmenin merkezi bir aracı haline gelmişti. Bu bağlamda Ahmed Hadi Efendi, Ahmed Sadeddin Efendi, Ali Kazım Efendi, Boğos Efendi, Aleksandr Efendi, Kosti Efendi gibi memurlar, telgraf ve

posta merkezlerinde görev almışlardır. Dikkat çekici biçimde bu alanda gayrimüslim memurların ağırlığı hissedilir düzeydedir. Telgrafhane görevleri için gerekli teknik bilgi ve dil becerileri, gayrimüslim cemaat okullarında edinilmiş niteliklerle daha örtüşmektedir.

Ekonomik bürokrasi, özellikle rüsumat (gümrük), aşar (öşür vergisi), maliye ve defter-i hakani gibi alanlarda belirginleşir. Örneğin, Ahmed Firuzi Efendi, Ahmed Münib Bey, İsmail Hakkı Efendi, Hasan Rasih Efendi, Mustafa Efendi, Mehmed Faik Efendi bu birimlerde uzun süre görev yapmıştır. Bu görevler genellikle mali disiplin gerektirir; dolayısıyla bu alandaki memurların sicilinde azil ya da ceza kaydının az olması, seçici bir politika izlendiğine işaret eder. Nitekim bazı memurların aynı görevde 10-15 yıl kalmaları da istikrarın ön planda tutulduğunu kanıtlar. Adliye hizmetleri ise özellikle bidayet mahkemeleri ve mazbata kitabetleri etrafında şekillenmiştir. Ahmed Münib Bey, Ahmed Sırrı Efendi, Hüseyin Rasih Efendi, Mehmed Necib Efendi gibi memurlar, bu alanda görevlendirilmiş ve zamanla başkâtiplik veya azalık gibi yetkili pozisyonlara yükselmişlerdir.

Bunların dışında daha nadir fakat dikkate değer görevler arasında ecnebi muhabere memurlukları, topçu taburları, pasaport memurlukları, tapu daireleri, Ziraat Bankası şubeleri ve tekke/dergâh idaresi gibi alanlar bulunur. Bu görevlerin çoğunda özel uzmanlık ya da sosyal sermaye gerekliliği hissedilmektedir. Örneğin, Ahmed Midhat Efendi, Ecnebi Muhabere Memurluğuna atanarak hem dil bilgisinin hem de haberleşme yetkinliğinin kurum tarafından tescillendiği bir örnek sunmaktadır. İlginç bir örnek de Ali Enver Efendi'dir. Askerî telgraf görevinde çalışarak teknik beceri ve askerî hizmeti bir arada yürütmüş, bu alandaki başarısıyla ödüllendirilmiştir. Bu, askerî-idarî bütünleşmenin bir başka tezahürüdür.

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi Memurların büyük bir kısmı mülazemet denen bir tür staj sistemiyle mesleğe adım atmışlardır. Osmanlı bürokrasisinde uzun süreli hizmetin ve fiilen işe alıştırmanın yaygın bir uygulama olduğunu göstermektedir. Mülazemet, maaşsız veya düşük ücretli bir stajyerlik süreci anlamına gelir (Devellioğlu, 2010, s.840). Bu uygulama, hem memurun iş disiplini kazanmasını sağlamak hem de yetenekli olanları erken teşhis etmek için kullanılmıştır. Örneğin, Ahmed Münib Bey, 12 yaşında mülazemetle Gelibolu Bidayet Mahkemesi Kaleminde göreve başlamış, sonrasında çeşitli kâtiplik görevleriyle yükselmiş ve maaşı yıllar içinde 400 kuruşa kadar

çıkarılmıştır. Benzer biçimde, Ahmed Midhat Efendi, ilk olarak 20 kuruş maaşla başlamış, ilerleyen yıllarda 150 kuruşa ulaşmıştır. Bu iki örnek, maaş artışlarının yalnızca görev süresi ile değil, aynı zamanda görev yerindeki öneme ve kişisel ehliyete göre de şekillendiğini göstermektedir.

Yüksek maaşla işe başlayan örnekler ise oldukça sınırlıdır. Bu durum, genellikle aldığı eğitimden dolayı veya uzun askerlik döneminden sonra memuriyete girmiş isimlerde farklılık gösterebiliyor. Hasan Kemal Efendi, 26 yaşına kadar donanımlı eğitim almış olmasından dolayı Katerin Kazası Sağlık Memuru olarak doğrudan 600 kuruş maaşla atanmış ve bu görevde istikrarlı şekilde devam etmiştir. Bununla birlikte, genellikle yüksek maaşlar kıdemli memurlara veya belirli merkezî görevlerde çalışanlara özgüdür. Örneğin, Abdullah Efendi zamanla 3000 kuruşa kadar yükselen maaşlar almış ve çeşitli vilayetlerde önemli mektupçuluk görevlerine tayin edilmiştir. Maaşının 250 kuruşa düşürüldüğü bir dönemde istifa ederek daha avantajlı bir göreve geçmesi, memurların sadece sadakatle değil, ekonomik gerekçelerle de pozisyonlarını değiştirebildiklerini ortaya koymaktadır.

Bazı memurların maaşlarındaki artış süreci, hem idari başarının hem de siyasi ilişkilerin etkili olduğunu düşündürmektedir. Ahmed Hadi Efendi, uzun yıllar farklı telgrafhanelerde görev almış, maaşı 380 kuruştan 700 kuruşa kadar çıkmıştır. Bu durum, özellikle teknik bir alanda uzmanlaşmanın taşra memurlarına maaş açısından istikrar sağladığını gösterir. Öte yandan, kariyeri sırasında dalgalı maaşlar alanlar da vardır. Ahmed Hamdi Efendi, bir dönem 150 kuruş maaş alırken, daha sonra 300 kuruşa yükselmiş ve ardından çeşitli nedenlerle görevinden azledilmiştir. Bu tür durumlar, memurların görev güvenliğinin her zaman garanti altında olmadığını ve kişisel hataların ya da siyasi konjonktürün kariyer üzerinde doğrudan etkili olduğunu göstermektedir.

Gayrimüslim memurların maaş yapıları incelendiğinde, Müslüman meslektaşlarıyla benzer seviyelerde ücret aldıkları görülmektedir. Örneğin, Aleksandr Efendi 250 kuruş maaş ile devletin çeşitli dairelerinde görev almış ve diğerleri gibi kariyerinin devamında hak ettiği ücret zammını alabilmiştir. Bu durum gayrimüslimlerin devlet nezdindeki konumlarının yalnızca sembolik değil, fiilî açıdan da eşitliğe yakın bir seviyede olduğunu düşündürmektedir. Maaşların alt sınırları çoğunlukla 20-50 kuruş arasında değişmekle birlikte, Hasan Rasih Efendi ve İsmail Hakkı İsmet Efendi örneklerinde göreceğimiz üzere üst sınır 5000 kuruşa kadar çıkmıştır. Bu tür örnekler,

taşrada dahi yüksek maaşlı görevlerin mümkün olduğunu ve bu kişilerin genellikle adliye ya da kaymakamlık gibi kilit pozisyonlarda görev yaptıklarını görüyoruz.

İncelenen 130 memurun çoğunda, çok sık görev yerlerinin değiştiğini ve bazılarının atandıkları vazifelerde bir ay dahi durmadıkları fark ediliyor. İsmail Hakkı Efendi gibi bazı memurların farklı kaza ve sancaklarda defalarca yer değiştirmeleri, maaş iniş-çıkışları, kimi zaman açıkta kalmaları, görev aldıkları alanların değişmesi Osmanlı taşra bürokrasisinde, talepleri de göz önüne aldığımızda, rotasyon uygulamasına sık sık gidildiğini görmekteyiz. Bu bağlamda değerlendirildiğinde, maaşlar ve kariyer gelişimi üzerinden elde edilen veriler, Osmanlı taşra bürokrasisinde sabit bir terfi sisteminin olmadığını, memuriyetin ciddi ölçüde esnek, görev değişimine açık ve siyasi/kişisel etkilere duyarlı bir yapıya sahip olduğunu bize göstermektedir.

Memurların hal tercümelerindeki görevlendirme bilgileri, taşra bürokrasisinin rastgele bir dağılım değil, ihtiyaca ve yetkinliğe göre belirlenen uzmanlık alanlarına göre şekillendiğini anlamamıza yardımcı oluyor. Yazışma, haberleşme, adliye ve maliye gibi ana eksenler etrafında örgütlenen taşra bürokrasisi, 19. yüzyıl sonlarında ciddi ölçüde fonksiyonel bir ayrışma göstermektedir. Bu durum, Osmanlı Devleti'nin taşrada bile görevlerin niteliğine göre ihtisaslaşma talep ettiğini ve personel politikalarını bu doğrultuda belirlediğini ortaya koymaktadır. Ancak çok sık görev yeri ve maaş değişimleri, sürekli güncellenen memuriyet şartları, tüm umulan girişimlere rağmen henüz bu sistemin tam anlamıyla oturmadığını kanıtlar niteliktedir.

3.5. Memurlara Verilen Ödüller ve Cezalar

Osmanlı bürokratik geleneğinde devlet memurlarının başarılarının ödüllendirilmesi ve görev kusurlarının disiplin işlemlerine konu edilmesi, modernleşme süreciyle birlikte daha sistematik bir hâl almıştır. "Sicill-i Ahvâl" defterlerinde yer alan kayıtlar, taşra memurlarına verilen nişan, madalya ve rütbelerin yanı sıra, uygulanan disiplin cezalarını da ayrıntılı biçimde belgelendirerek dönemin idari değer sistemine ışık tutmaktadır.

3.5.1. Memurların Aldığı Nişan ve Madalyalar

Devletlerin bireyleri madalya ve nişanlarla ödüllendirmesi, sadece bireysel başarıları takdir etme pratiği değildir; aynı zamanda sembolik gücün kurumsallaştığı,

yurttaşlık normlarının inşa edildiği ve meşruiyetin yeniden üretildiği karmaşık bir süreçtir. Tarih boyunca bu uygulamalar, toplumsal değerlerin vurgulanması, devlet-toplum ilişkilerinin yeniden tanımlanması ve birey-devlet bağının kuvvetlendirilmesi amacıyla kullanılmıştır. Özellikle modern devletlerin oluşum sürecinde madalya ve nişan sistemleri, devletin ideolojik aygıtı olarak işlev görmüş ve sembolik düzeyde hem bireysel hem kolektif kimliklerin şekillenmesinde etkili olmuştur (Erüreten, 2002). Bu tür ödüller, yalnızca liyakat, kahramanlık ya da hizmetin bir nişanesi değil; aynı zamanda devletin tanıma politikalarının görünür hale geldiği araçlardır. Devletin bireye yönelik bu tür takdir edici tutumu, aynı zamanda topluma hangi davranış ve hizmet türlerinin makbul görüldüğünü ilan eden bir işlev de görür (Erüreten, 2002; Eldem; 2004).

Osmanlı İmparatorluğu'nda da benzer şekilde, madalya ve nişanlar hem birer ödül hem de birer disiplin ve yönlendirme aracıdır. 19. yüzyılın ortalarından itibaren kurumsallaşan ödüllendirme sistemi, özellikle Tanzimat sonrası reformlarla birlikte daha belirgin hale gelmiştir. Bu bağlamda Mecidiye Nişanı[19], Yunan Harp Madalyası[20], Girit Madalyası[21], Hicaz Demiryolu Madalyası[22], Liyakat Madalyası[23], Sanayi Madalyası[24] ve Âl-i Osman Nişanı[25] gibi nişan ve madalyalar, hem askerî hem de sivil alanda başarı göstermiş kişilere verilmiştir (Erüreten, 2002; Eldem; 2004). Madalyaların sınıflara ayrılması ve altın, gümüş, bronz gibi derecelerle verilmesi ise devletin ödüllendirme sisteminin çok kademeli yapısını gösterir (Erüreten, 2002).

[19] Mecidiye Nişanı: Osmanlı Devleti tarafından askerî ve sivil üstün hizmetler için beş dereceli olarak ihdas edilen Mecidiye Nişanı, özellikle yabancı uyruklu devlet adamlarına da verilerek diplomatik sembol işlevi görmüştür (Eldem, 2004, s.72).
[20] Yunan Harp Madalyası: 1897 Osmanlı-Yunan Savaşı'na katılan askerî personelin hizmetlerini takdir amacıyla verilen bu madalya, zaferin simgesi ve savaş hatırası olarak düzenlenmiştir (Erüreten, 2002, s.39).
[21] Girit Madalyası: Girit isyanlarının bastırılmasına katılan askerî birliklere ve bölge halkına verilen bu madalya, yerel direnişin hatırası olarak tasarlanmıştır (Erüreten, 2002, s.41).
[22] Hicaz Demiryolu Madalyası: II. Abdülhamid döneminde inşa edilen Hicaz Demiryoluna mali ve teknik katkı sağlayanlara şükran ifadesi olarak verilmiş, aynı zamanda hilafet duygusunu pekiştiren bir nişandır (Eldem, 2004, s.81).
[23] Liyakat Madalyası: Askerî ve sivil hizmetlerde gösterilen sadakat, kahramanlık ve çalışkanlık gibi nitelikleri ödüllendirmek amacıyla altın ve gümüş olmak üzere iki türde düzenlenmiştir (Erüreten, 2002, s.44).
[24] Sanayi Madalyası: Sanatkârlık, el emeği ve üretkenlik gibi ekonomik faaliyetlerde başarılı olmuş bireyleri teşvik etmek amacıyla verilen bu madalya, sivil karakterlidir (Eldem, 2004, s.84).
[25] Âl-i Osman Nişanı: Hanedan-ı Âl-i Osman nişanı, yalnızca padişah ailesi veya yabancı hanedan mensuplarına sunulan prestijli ve sembolik bir devlet nişanıdır (Eldem, 2004, s.46).

Tablo 7: *Gelibolu Doğumlu Memurlara Verilen Nişan ve Madalyalar*

Memurun Adı	Doğum Tarihi	Veriliş Tarihi	Madalya/Nişan
Abdullah Efendi	1839	1862	5'inci Rütbeden Mecidiye Nişanı
		13 Aralık 1899	3'üncü Rütbeden Âl-i Osman Nişanı
		10 Temmuz 1896	2'nci Rütbeden Mecidiye Nişanı
		13 Aralık 1900	2'nci Rütbeden Âl-i Osman Nişanı
Ali Enver Efendi	1877	1905	Yunan Harp Madalyası
Ali Haydar Efendi	1873	1903	Hamidiye Hicaz Demir Yolu Madalyası
Ali Kazım Efendi	1867	25 Aralık 1890	Gümüş Girit Madalyası
Ali Kemal Efendi	1853	Haziran 1902	4'üncü Rütbeden Mecidiye Nişanı
Hasan Rasih Efendi	1845	8 Şubat 1904	3'üncü Rütbeden Mecidiye Nişanı
		3 Eylül 1904	2'inci Rütbeden Mecidiye Nişanı
		13 Eylül 1906	Altın Liyakat Madalyası
Halil Ulvi Efendi		*Belirtilmemiş*	Altın Liyakat Madalyası
Hüseyin Hüsnü Efendi	1852	5 Kasım 1903	Hamidiye Hicaz Demiryolu Madalyası
İsmail Hakkı Efendi	1846	5 Şubat 1893	5'inci Rütbeden Mecidiyeye Nişanı
Mehmed Ali Efendi	1835	1876	5'inci Rütbeden Mecidiye Nişanı
Mehmed Haşim Efendi	1844	18 Mayıs 1891	Gümüş Girit Madalyası
Mehmed Kasım Efendi	1880	8 Ocak 1895	5'inci Rütbeden Mecidiye Nişanı
		6 Ekim 1903	Gümüş Sanayi Madalyası
Osman Efendi	1844	1884	3'üncü Rütbeden Âl-i Osman Nişanı
		Nisan 1890	2'nci Rütbeden Mecidiye Nişanı
Süleyman Efendi	1873	5 Ağustos 1897	Yunan Harp Madalyası

Tablo 8: *Gelibolu Doğumlu Memurlara Verilen Rütbeler*

Memurun Adı	Doğum Tarihi	Veriliş Tarihi	Rütbe
Abdullah Efendi	1839	Eylül 1862	Rütbe-i Rabia
		8 Eylül 1874	Rütbe-i Sani
		1888	Rütbe-i Evvel
Ali Kemal Efendi	1873	3 Nisan 1890	Rütbe-i Rabia
		29 Mart 1899	Rütbe-i Salise
Ali Rıza Efendi	1859	23 Temmuz 1893	Rütbe-i Rabia
Hasan Rasih Efendi	1845	20 Ocak 1887	Rütbe-i Salise
		13 Ekim 1891	Rütbe-i Sani
		30 Temmuz 1905	Rütbe-i Evvel
Hasan Şevket Efendi	1844	14 Ağustos 1876	Rütbe-i Salise
Hüseyin Hüsnü Efendi	1852	16 Ekim 1896	Rütbe-i Salise
		1900	Rütbe-i Sani
Hüseyin Hüsnü Efendi	1857	24 Ekim 1903	Rütbe-i Sani
Hüseyin Rasih Efendi	1874	*Belirtilmemiş*	Rütbe-i Rabia
İsmail Hakkı Efendi	1846	1888	Rütbe-i Salise
		24 Mayıs 1895	Rütbe-i Sani
İsmail Hakkı İsmet Efendi	1819	27 Nisan 1864	Rütbe-i Salise
Mehmed Haşim Efendi	1844	19 Mayıs 1881	Rütbe-i Salise
		9 Ocak 1895	Rütbe-i Sani
Osman Efendi	1844	1880	Rütbe-i Sani
		2 Ocak 1884	Rütbe-i Evvel
Süleyman İhsan Bey	1864	17 Mart 1897	Rütbe-i Rabia
		11 Ağustos 1901	Rütbe-i Sani

Gelibolu doğumlu memurlar arasında Abdullah Efendi, bu ödüllendirme sisteminin dikkat çekici örneklerinden biridir. Kendisine 1862 yılında 5'inci Rütbeden Mecidiye Nişanı verilmiş, aynı yıl içinde Rütbe-i Rabia da tevcih edilmiştir. Zamanla Rütbe-i Sani ve 2'inci Rütbeden Mecidiye Nişanı gibi daha yüksek derecelerle onurlandırılmış, nihayetinde 2'inci Rütbeden Âl-i Osman Nişanı'na layık görülmüştür. Bu örnek, devletin sadece kıdem ve görev süresine değil, aynı zamanda memurun

sadakatine ve hizmetteki istikrarına değer verdiğini göstermektedir. Benzer biçimde, Hasan Rasih Efendi önce üçüncü, ardından 2'inci Rütbeden Mecidiye Nişanı ile ödüllendirilmiş, daha sonra Altın Liyakat Madalyası almıştır. Bu durum, Osmanlı bürokrasisinde çift yönlü bir ödüllendirme sisteminin – hem rütbe terfisine hem de özel hizmetlere dayalı – işlediğini göstermektedir (Erüreten, 2002; Eldem, 2004).

Taşrada görev yapan memurlar arasında belirli tarihsel olaylara özgü verilen tematik madalyalar da öne çıkmaktadır. Ali Haydar Efendi, Hicaz Demiryolu Madalyası ile ödüllendirilmiş; bu ödül, onun büyük altyapı projelerine katkıda bulunduğuna işaret etmektedir. Aynı şekilde Ali Enver Efendi ve Süleyman Efendi'ye verilen Yunan Harbi Madalyası, sadece savaş meydanındaki faaliyetleri değil, savaş sürecinde yürütülen haberleşme, lojistik ve idarî hizmetlerin de stratejik önem arz ettiğini göstermektedir. Bununla birlikte, teknik sahada çalışan Mehmed Kasım Efendi'nin hem 5'inci Rütbeden Mecidiye Nişanı hem de Gümüş Sanayi Madalyası ile taltif edilmesi, teknik uzmanlıkla bürokratik hizmeti birleştiren memurların da devlet nezdinde özel bir statüye sahip olduğunu göstermektedir (Erüreten, 2002; Eldem, 2004). Böylelikle Osmanlı madalya ve nişan sistemi sadece bireysel başarıyı görünür kılmakla kalmamış, aynı zamanda toplumsal değerlerin yeniden üretildiği, sadakat ve hizmetin ödüllendirildiği bir sembolik rejim oluşturmuştur. Bu rejim, birey-devlet ilişkisinin ideolojik boyutlarını da içinde barındıran çok katmanlı bir tanıma ve yönlendirme sistemidir.

3.5.2. Memurların Aldığı Cezalar

Devletin kamu görevlileri üzerindeki otoritesini sürdürebilmesi ve idari disiplinin korunabilmesi için ceza mekanizması tarih boyunca temel bir denetim aracı olmuştur. Ceza, yalnızca bir yaptırım olmanın ötesinde, devletin değerler sistemini, sadakat beklentisini ve hiyerarşik düzenini muhafaza eden bir sembolik düzlemde de işler. Memura uygulanan disiplin cezaları, yalnızca bireysel hataların düzeltilmesi amacıyla değil, kamu yönetiminin genel işleyişini koruma aracı olarak da değerlendirilmelidir. Bu uygulamalar sayesinde, idari yapının kendini denetlemesi ve istikrarını sürdürmesi mümkün hâle gelir. Dolayısıyla ceza, kişisel olmaktan öte, kurumsal düzenin korunması ve devamlılığına hizmet eden bir uygulamadır.

1879–1909 yılları arasında Gelibolu doğumlu memurların sicil kayıtları incelendiğinde, Osmanlı taşra bürokrasisinin disiplin uygulamalarına dair dikkat çekici

örneklerle karşılaşılmaktadır. Ceza alan memurların büyük çoğunluğu, görevini ihmal veya mesleki yetersizlik gibi gerekçelerle kayıtlara geçirilmiştir. Bu cezaların çoğu, sürgün, görevden alınma ya da maaş kesintisi gibi idari nitelikte yaptırımlardan oluşmaktadır. Örneğin, Ali Rıza Efendi, memuriyet süresince birden fazla kez görev yerinin değiştirilmesine maruz kalmış; kayıtlar onun disiplin sorunları nedeniyle merkezce uygun görülmeyen biri olarak değerlendirildiğini ima etmektedir. Yine başka bir örnek olan Hazvay Efendi hakkında verilen cezada ise, görevinde gösterdiği yetersizlik nedeniyle memuriyet kademesinde düşüş yaşandığı kaydedilmiştir. Bunlara ek olarak; Ali Rıza Efendi'nin "amirinin emrine muhalif davranışlar sergilediği" ve "teşkilat düzenine zarar verecek ölçüde disiplinsiz" olduğu, Ahmed Hâşim Efendi'nin "kayıtların düzensizliği" ve "evrakta eksiklik" nedeniyle üst makamlardan ihtar aldığı, Süleyman Efendi'nin "mukim olduğu kaza dâhilinde memuriyet adabına aykırı davranışlar sergilemesi" nedeniyle uyarı cezası verildiği gibi hadiseler kaydedilmiştir. Bu gibi durumlarda yazılı uyarı, ilerleyen dönemlerde terfi süreçlerinde engel teşkil eden bir unsur haline gelmiştir.

Bu tür düşürmeler, dönemin bürokratik sisteminde yalnızca cezalandırma değil aynı zamanda performansa dayalı yeniden yapılandırma aracı olarak da kullanılmıştır. Ceza alan memurların hemen hemen hiçbirinin daha sonra üst rütbelere yükselmediği görülmektedir. Bu da cezanın uzun vadeli kariyer etkileri bakımından caydırıcı işlev taşıdığını gösterir. Özellikle II. Abdülhamid döneminde ceza uygulamalarının yalnızca teknik yetersizliklere değil, siyasi sadakat ve ahlaki davranışlara da bağlı olduğu bilinmektedir. Sicill-i Ahvâl defterlerinde "hal ve gidişi fena" ya da "itaate meyli yok" gibi sübjektif yorumlar üzerinden verilen cezalar, dönemin bürokratik zihniyetinde kişilik özelliklerinin de resmi değerlendirmelere konu olduğunu göstermektedir.

Cezalandırılan memurların çoğunluğunun alt veya üst kademede fark etmeksizin görev yapan kişilerden oluşması da dikkat çekicidir. Bu durum, devlet otoritesinin gücünü arttırarak memurlar üzerinde daha sıkı bir gözetim mekanizması kurduğunu ve sistemin özellikle taşradaki uygulayıcılarına yönelik kontrolü merkezileştirdiğini anlaşılmaktadır

3.6. Gayrimüslim Memurlar Hakkında Genel Değerlendirme

Sicill-i Ahvâl kayıtları ışığında, Edirne Vilayetine bağlı Gelibolu Sancağında görev yapan toplam 14 gayrimüslim devlet memurunun kimliklerine ulaşılmıştır. Bu on

dört kişiden sekizi Rum, üçü Ermeni ve üçü Musevi kökenlidir. Bu tablo, Gelibolu'nun etnik ve dinî çeşitliliğinin devlet görevlileri nezdinde de yansımasını bulduğunu göstermektedir.

Tablo 9: *Gelibolu Doğumlu Gayrimüslim Memurlar*

Sıra	Memurun Adı	Doğum Tarihi	Baba Adı
1	Aleksandr Efendi	1885	Kostandi Ağa
2	Anderya Papadoplu Efendi	1848	Papalaci
3	Aristidi Efendi	1846	Hristodoli
4	Atnaş Efendi	1856	Kozme Ağa
5	Boğos Efendi	1862	Hacı Karabet Ağa
6	Bohur İsak Efendi	1876	Avram Efendi
7	Dikran Artinyan Efendi	1866	Artin Ağa
8	Hazvay Efendi	1884	Afradya Efendi
9	Karabet Ağa	1848	Aydınyan Hacı Ohannes Ağa
10	Kosti Efendi	1848	Anastaş Ağa
11	Kosti Efendi	1857	Dimitri
12	Nahman Yuhay Efendi	1889	Bohur Yuhay Efendi
13	Yani Arkidopolos Efendi	1885	Arkir Ağa
14	Yanko Efendi	1851	Hristofor

Bu memurların aile yapıları ve özellikle babalarının meslekleri incelendiğinde, belirgin bir sosyal tabaka profili ortaya çıkmaktadır. Elde edilen veriler, söz konusu memurların çoğunluğunun esnaf, sarraf ya da tüccar sınıfına mensup ailelerden geldiğini göstermektedir. Bu durum, bu kişilerin orta sınıf olarak tanımlanabilecek toplumsal bir zümreden geldiklerine işaret eder. Örneğin, Rum asıllı Anderya Papadoplu Efendi'nin

babası Papalaci; Rum kökenli Atnaş Efendi'nin babası Kozma Ağa ve Dikran Artinyan Efendi'nin babası Artin Ağa gibi isimler, klasik anlamda esnaf ya da küçük üretici sınıfında yer almaktadır. Bu sosyal katman, genellikle maddi açıdan dar bir sermaye yapısına sahip olmakla birlikte, çocuklarını devlet hizmetine yönlendirebilecek kadar eğitim ve fırsatla donatabilmiştir. Bununla birlikte, ekonomik açıdan biraz daha avantajlı durumda olan aileler de belgelerde yer bulmuştur. Özellikle Musevi cemaatinden Hazvay Efendi'nin babası olan sarraf Afradya Efendi ile Nahman Yuhay Efendi'nin babası Bohur Yuhay Efendi'nin tüccar olarak anılması, bu ailelerin daha geniş mali olanaklara sahip olduğunu düşündürmektedir. Tüccarlık ve sarraflık gibi meslekler, özellikle gayrimüslim topluluklar arasında saygınlık kazandıran, aynı zamanda ekonomik ve sosyal sermaye sağlayan meslek gruplarıdır. Bu meslekî durumlar, memur çocuklarının bürokratik kariyerlerinde önemli avantajlar elde etmelerini sağlayan faktörler arasında sayılabilir. Ancak her memurun babasına dair mesleki bilgi kayıtlarda yer almamaktadır. Aleksandr Efendi, Aristidi Efendi, Bohur İsak Efendi, Karabet Ağa ve Kosti Efendi gibi beş kişinin babalarının meslekleri defterlerde belirtilmemiştir. Bu durum, arşiv kayıtlarının tamamlanma düzeyinin sınırlı olduğu yorumu yapılabilir. Yine de mevcut veriler, taşra kökenli gayrimüslimlerin genellikle devlet teşkilatına alt ve orta seviyeden giriş yaptıklarını açıkça ortaya koymaktadır.

Gelibolu Sancağında görev yapan gayrimüslim memurların tercüme-i hâl belgelerine dayanarak yapılan inceleme, bu kişilerin çoğunlukla cemaat mekteplerinde temel eğitim aldığını, yalnızca birkaçının ise yükseköğrenime erişebildiğini göstermektedir. Örneğin, Yani Arkidopolos Efendi'nin Mülkiye Mektebi mezunu olması ve Aleksandr Efendi'nin Fransız Ruhban Mektebinde eğitim görmesi bu istisnalar arasında yer alır. Geriye kalan memurlar ise Rum, Ermeni, Katolik veya Musevi mekteplerinde ilk ve orta dereceli eğitimlerini tamamlamışlardır. Bu durum, taşrada memuriyet için temel eğitimin yeterli görüldüğünü; ancak üst düzey makamlara çıkışın büyük ölçüde kurumsal eğitimle mümkün olabildiğini ortaya koymaktadır.

Dil yeterlilikleri açısından değerlendirildiğinde, söz konusu memurların çoğunun iki ya da daha fazla dili etkin biçimde kullanabildiği anlaşılmaktadır. Rumca, Ermenice, İbranice, İspanyolca, Fransızca ve İtalyanca gibi dillerin yanı sıra Türkçeye de hâkim olan bu bireyler, hem cemaatleriyle hem de Osmanlı bürokrasisiyle etkili iletişim kurabilecek bir kapasiteye sahiptir. Bazı memurların kariyerleri farklı şehirlerde çeşitli görevlerle zenginleşirken, bazıları disiplin suçları ya da siyasi gerekçelerle görevlerinden

uzaklaştırılmışlardır. Memuriyet sürecinde dil bilgisi, eğitim düzeyi, kişisel sadakat ve görev performansı kadar dönemin siyasal atmosferi de belirleyici bir etken olmuştur. Özellikle Abdülhamid dönemi gibi merkeziyetçi dönemlerde gayrimüslim memurların konumu zaman zaman sarsılsa da, nitelikli personelden tamamen vazgeçilmemiştir.

Bu bağlamda, Gelibolu'daki gayrimüslim memurların devlet görevine katılımları, Osmanlı bürokratik modernleşmesinin taşraya nasıl yansıdığını ve gayrimüslim unsurların bu dönüşüme ne ölçüde dâhil olabildiğini gösteren bir örnek sunmaktadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. Gelibolu Doğumlu Memurların Tercüme-i Hâlleri

4.1. Abdullah Efendi

Hacı Osman oğlu Emin Ağa'nın oğludur. 1839 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde temel nitelikte dinî ilimler dersleri almıştır. Arapça, Farsça ve ileri düzeyde Türkçe okuryazardır.

1854 senesinde 15 yaşında olduğu halde mülazemeten Gelibolu Sancağı Mal Kalemine getirilmiştir. 1857 senesinde, 600 kuruş maaş ile nizamiye askerlerinin düzenlenmesi için elbise alımına, 1859 senesinde 300 kuruş maaş ile Rüsumat Müzekkerat Yazmanlığına ve 1860 senesinde, yine 300 kuruş maaş ile Mal Başkâtipliği Refakatine memur olmuştur. 1862'nin Eylül ayında kendisine Rütbe-i Rabia ve ardından aynı yıl içinde 5'inci Rütbeden Mecidiye Nişanı tevcih edilmiştir. 1862 senesinin ortalarında, 450 kuruş maaş ile bulunduğu yerdeki tahrirat yazmanlığı yardımcılığına nakledilmiş görev yeri değiştirmiş, 14 Ağustos 1864 tarihinde Gelibolu Tahrirat Kitabeti ve 1867 senesinde Gelibolu İdare Meclisi Başkitabetine atanmıştır. 8 Eylül 1874 tarihinde, Tahrirat Başkâtipliğinde memur olduğu sırada Rütbe-i Sani'ye yükseltilmesine karar verilmiştir. Mart 1879 tarihinde, 700 kuruş maaş ile Tekfurdağı Sancağı Tahrirat Müdürlüğüne memur olmuş olup, Mart 1880 tarihinde yayınlanan maaş düzenlemesi kararnamesi gereğince maaşı 250 kuruşa düşmüş ve o sıralarda istifa ederek 1881 yılında 1000 kuruş maaş ile Kale-i Sultaniyye Bidayet Mahkemesi Sorgu Hâkimliğine ve hemen ardından Karesi Vilayet Mektupçuluğuna atanmıştır. 15 Mart 1883 tarihinde meydana gelen olaylar nedeniyle söz konusu Karesi Vilayeti Memuriyetinden azledilmiştir. Kendisine 6500 kuruş harcırah verilerek Edirne Vilayeti dâhilinde bulunan Gümülcine Sancağı Evrak Teftiş ve Denetimine atanmış ve iki ay zarfında görevini tamamlayarak 27 Ocak 1888 tarihinde 2000 kuruş maaş ile İşkodra Vilayeti Mektupçuluğuna memur olarak tayin olmuş, sonrasında Rütbe-i Evvel'e terfi ettirilmiştir. Ekim 1889 tarihinde maaşı 3000 kuruşa yükseltilmiştir. 13 Aralık 1889 tarihinde kendisine 3'üncü Rütbeden Âl-i Osman Nişanı ve 10 Temmuz 1896 tarihinde 2'nci Rütbeden Mecidiye Nişanı ihsan buyurulmuştur. 27 Ekim 1896 tarihinde, 3000 kuruş maaş ile Kosova Vilayeti Mektupçuluğuna, ardından aynı maaş ile Beyrut Vilayeti Mektupçuluğuna nakledilmiştir. 2 Kasım 1899 tarihinde, 2430 kuruş maaş ile yeniden İşkodra Vilayeti Mektupçuluğuna

dönmüş, 13 Aralık 1900 tarihinde kendisine 2'nci Rütbeden Âl-i Osman Nişanı ihsan buyurulmuştur. Memuriyeti sırasında herhangi bir soruşturmada suçlu bulunmamasına ve hakkında elle tutulur hiçbir şikâyet bulunmamasına karşın; kendisinin sicil komisyonuna verdiği bilgilerde bazı çelişkiler olması, bazı noktalar üzerinde yeteri kadar açık olmaması ve bu sebeple maruz kaldığı sınıfın yazı faaliyetlerine zarar verdiği gerekçesiyle 2 Nisan 1905'te azledilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 2/344).

4.2. Ahmed Firuzi Efendi

Halil Ağa'nın oğludur. 1854 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan ve rüşdiye mekteplerini bitirmiş, şahadetname almıştır. Rumca ve Bulgarca bilir. Türkçe okuryazardır.

1863'ün kasım ayında, 19 yaşında olduğu halde mülazemeten Gelibolu Sancağı Muhasebe Makamına getirilmiştir. 1874 senesinde 130 kuruş maaş ile Gelibolu Rüsumat İdaresinde bir ay görev almıştır. 14 Haziran 1879 tarihine kadar Mükerri Nahiyesinde ve ardından aynı yılın 5 Mart'ından 18 Temmuz'una kadar görevini sürdürmüştür. Sonrasında 23 Nisan 1880 tarihine kadar Ortaköy Kazası Tahrirat Kaleminde 500 kuruş maaş ile görev yapmıştır. Ardından sırasıyla; 240 kuruş maaş ile Ortaköy Kazası Aşar İkinci Kitabeti (23 Nisan 1880), 350 kuruş maaş ile Ortaköy Kazası Bidayet Mahkemesi (12 Eylül 1880), 480 kuruş maaş ile Gümülcine Sancağı Tahrirat Kitabeti (1881) ve yine 480 kuruş maaş ile Ağaçlı Kazası Tahrirat Kalemi (10 Eylül 1881) memuriyetlerinde bulunmuştur. 12 Kasım 1887 tarihinde, 450 kuruş maaş ile Ağaçlı Kazası Sermümeyyizliğine nakledilmiştir. 12 Temmuz 1879 tarihinde ilave görev olarak kısa bir süreliğine bölgenin Kaymakamlık Vekâletinde bulunmuştur. Kaymakamlık Vekâletinde bulunduğu dönemde eşkıya baskınlarına karşı yaptığı müdahaleler ve aldığı başarılı sonuçlar neticesinde şehadetnameye layık görülmüştür. 17 Nisan 1891 tarihinde maaşı 480 kuruşa yükseltilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 49/409).

4.3. Ahmed Hadi Efendi

Gelibolulu Hüseyin Ağa'nın oğludur. 1853 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Rüşdiye mektebinde nahiv-i Arabi ve Farsça okumuştur. Türkçe okuryazardır.

15 Temmuz 1872 senesinde, 18 yaşında olduğu halde Gelibolu Telgrafhanesinde mülazemetle göreve başlamıştır. 24 Ağustos 1874 tarihinde, 380 kuruş maaş ile Keşan Telgrafhanesi ve ardından 13 Aralık 1876 tarihinde, 500 kuruş maaş ile İpsala Telgrafhanesi Muhabere Memuriyetine tayin olmuştur. 13 Mart 1878 tarihinde yedi ay açıkta kaldığı bir dönem olmuş, ardından aynı maaş ile görevine iade edilmiştir. 14 Mart 1880 tarihinde maaşı 475 kuruşa düşürülmüş, daha sonra tekrar 500 kuruşa yükseltilmişti. Ardında sırasıyla; 500 kuruş maaş ile Ferecik Telgrafhanesi (12 Eylül 1880), aynı miktar maaş ile Eğridere Telgrafhanesi (29 Ocak 1886), aynı miktar maaş ile Kırcaali Telgrafhanesi (14 Nisan 1888) ve 600 kuruş maaş ile Sofulu Telgrafhanesi (19 Ocak 1895) memuriyetlerinde görev almıştır. 30 Nisan 1900 tarihinde, 600 kuruş maaş ile İskeçe Kazası Telgraf ve Posta Merkezi Müdüriyetine nakledilmiştir. Maaşı, önce 640 kuruş (14 Kasım 1904), ardından 700 kuruş (14 Mart 1906) olmak üzere iki kez artarda yükseltilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 34/345).

4.4. Ahmed Hadi Efendi

Telgraf ve Posta Hariri İzzetli Sami Bey'in oğludur. 1877 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde temel dinî ilimler dersleri okumuştur. Gelibolu Rüşdiyesinde Mektebinde müretteb dersleri okumuştur. Türkçe ve Fransızca okuryazardır.

1892 senesinde, 15 yaşında iken Gelibolu Telgraf Merkezi Ecnebi Muhabere Memuriyetinde mülazemetle görevlendirilmiştir. 13 Ağustos 1895 tarihinde maaşı 250 kuruşa yükseltilmiştir. 25 Ekim 1900 tarihinde, 355 kuruş maaş ile Kırklareli Sancağı Telgraf ve Posta Merkezi Ecnebi Muhabere Memuriyetine tayin edilmiştir. 29 Eylül 1901 tarihinde, 500 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Telgraf ve Posta Merkezine nakledilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 85/227).

4.5. Ahmed Hamdi Efendi

Mehmed Arif Ağa'nın oğludur. 1839'un eylül ayında Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu'da, sıbyan mektebinde dinî ilimler üzerine Arapça ve Farsça eğitim almıştır. Türkçe ve Arapça okuryazardır.

1855 senesinde, 16 yaşında iken Gelibolu Sancağı Tahrirat Kaleminde mülazemetle görev almıştır. 16 Temmuz 1859 tarihinde, 150 kuruş maaş ile Gelibolu Vergi Kitabetine tayin olmuştur. 13 Mar 1880 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Evkaf Müdürlüğünde memuriyet yapmıştır. 28 Şubat 1889 tarihinde kendisi hakkında beyan etmesi gereken bilgileri bildirmediği gerekçesiyle görevinden azledilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 69/307).

4.6. Ahmed Hıfzı Efendi

Arablızade Hazinedar Hüseyin Ağa sülalesinden Hasan Ağa'nın oğludur. 1845 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebine gitmiştir. Muallim-i mahsustan Arapça, Farsça, fen ve tarih dersleri almıştır. Arapça ve Farsça'ya aşinadır. Türkçe okuryazardır.

8 Ocak 1863 tarihinde askere gidip orada Tabur Kitabetine dâhil olmuş ve 15 sene sonra talebi üzerine askerlikten ihraç edilmiştir. 1878 senesinde mülazemetle Vergi Emaneti Tahsilat İdaresi Kaleminde göreve başlamıştır. 18 Mart 1880 tarihinde Yanya Sancağı Baştahsildarlığında memur olmuş ve 19 Eylül 1880 tarihinde istifa ederek görevinden ayrılmıştır. 14 Aralık 1880 tarihinde Kudüs-i Şerif Sancağı Tahsildarlığına ve 27 Eylül 1882 tarihinde Kayseri Sancağı Baştahsildarlığına tayin edilmiş ve bir sene sonra görevinden azledilmiştir. 5 Nisan 1885 tarihinde Menteşe Sancağı Baştahsildarlığına memur olmuş olsa da 6 Mart 1886 tarihinde istifa etmesinden dolayı 2 Eylül 1886 tarihinde, 760 kuruş maaş ile Van Vilayeti Defter-i Hakani Memurluğuna tayin edilmiştir. 17 Eylül 1890 tarihinde, yine 760 kuruş maaş ile Siirt Sancağı Defter-i Hakani Memurluğuna nakledilmiştir. Alkol ve eğlenceye fazla düşkün olması, geceli gündüzlü sarhoş gezmesi, iş yerine de bu şekilde geldiği ve bir akşam teravih için namaz kılmadığının bildirilmesi üzerine Siirt'teki görevinden azledilmiştir. 27 Ekim 1893 tarihinde, 1200 kuruş maaş ile Defter-i Hakani Memurluğuna atanmış ve 14 Ocak 1894 tarihinde görevine başlamıştır (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 10/949).

4.7. Ahmed Midhat Efendi

Gelibolu Sancağı Muhasebe Kalemi Kitabetinden Mehmed Fehim Efendi'nin oğludur. 1883 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinin ardından, Gelibolu

Mülkiye İdadi Mektebinde müretteb dersleri okumuştur. Bu okuldan üstün dereceyle şehadetname almıştır. Türkçe ve Fransızca okuryazardır.

15 Mayıs 1892'de 20 kuruş maaşla Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemine tayin olmuştur. 24 Nisan 1903 tarihinden, istifa ettiği 2 Ekim tarihine kadar 70 kuruş maaş ile Gelibolu Telgraf Merkezinde görev yapmıştır. 27 Eylül 1904 tarihinde, 150 kuruş maaş ile Gelibolu Merkez Ecnebi Muhabere Memuriyetine tayin edilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 164/251).

4.8. Ahmed Münib Bey

Gelibolu muhabereci muavini, Gelibolulu müteveffa Hüseyin Neşet Efendi'nin oğludur. 5 Ekim 1874'te Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu İbtidai Mektebinde dinî eğitim, Gelibolu Mülkiye İdadisi ve Dersaadet'te Üsküdar Paşakapısı Askerî Rüşdiye Mekteplerinde müretteb dersler görerek şehadetname almıştır. Yalnız Türkçe okuryazardır.

1885 senesinde, 12 yaşında iken Gelibolu Bidayet Mahkemesi Kaleminde mülazemetle memuriyete başlamıştır. Göreve başladıktan bir müddet sonra Üsküdar Paşakapısı Askerî Rüşdiye Mektebine girmek için imtihan olmuş ve kabul edilmesinin ardından bir buçuk sene de eğitim görerek Gelibolu Bidayet Mahkemesindeki görevine geri dönmüştür. 13 Ağustos 1887 ve 27 Şubat 1892 tarihleri arasında, 200 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Tarik Komisyonu Kitabetinde görev almıştır. Ardında sırasıyla; 200 kuruş maaş ile Gelibolu Bidayet Mahkemesi Mazbata Kitabeti (30 Mayıs 1892), 300 kuruş maaş ile Gelibolu Tahrirat Kalemi (13 Ekim 1892) ve 200 kuruş maaş ile Gelibolu İdare Meclisi İkinci Kâtipliği (13 Mayıs 1894) görevlerinde bulunmuştur. 4 Haziran 1902 tarihinde maaşı 400 kuruşa yükseltilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 82/105).

4.9. Ahmed Rasim Efendi

Ziraatten Hüseyin Ağa'nın oğludur. 1883 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebi ve Gelibolu Mülkiye İdadi Mektebi'nde müretteb dersleri okumuş ve üstün başarıyla mezun olmuştur. Yalnız Türkçe okuryazardır.

1901 senesinde Gelibolu Sancağı Telgrafhanesinde mülazemetle göreve başlamıştır. 16 Mayıs 1903 tarihinde, 250 kuruş maaş ile Üsküp Telgraf ve Posta Merkezi

Muhabere Memuriyetine tayin olmuştur. 7 Ağustos 1903 tarihinde, aynı maaş ile Gostivar Kazası ve ardından Edirne Vilayeti dâhilinde bulunan Semakoçak Kazasında 250 kuruş maaş ile görev almıştır. Ardından sırasıyla; 250 kuruş maaş ile Gostivar Kazası Telgraf ve Posta Merkezi, aynı miktar maaş ile Semakoçak Kazası Telgraf ve Posta Merkezi ve yine aynı miktar maaş ile Keşan Kazası Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuriyetlerinde görev yapmıştır (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 115/353).

4.10.Ahmed Sadeddin Efendi

Şeyh Mehmed Hanefi Efendi'nin oğludur. 1861 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde din eğitimi almıştır. Gelibolu Rüşdiye Mektebinde müretteb fen dersleri görmüş ve mezun olmuştur. Türkçe okuryazardır.

1877 senesinde, 16 yaşında iken Gelibolu Sancağı Telgrafhanesinde mülazemetle göreve başlamıştır. Bulunduğu görevi bir buçuk sene sonra bırakarak 180 kuruş maaş ile Hamidiye Hastanesi Jurnal Kitabetine tayin olmuştur. Altı ay sonra bu memuriyetten de istifa edip Tahrir ve Vergi Kaleminde göreve başlamıştır. 7 Ocak 1880 tarihinde, 225 kuruş maaş ile Beşinci Seyyar Tahrir Fırkasında memuriyete başlamıştır. Mevcut görevinden istifa ettikten sonra, 7 Nisan 1886 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Şarköy Kazası Vergi ve Tahrir Kitabetine alınmış, bu görevine ek olarak günlük dört kuruş ücret ile Tapu Kitabetinde de görev üstlenmiştir. 29 Ocak 1888 tarihinde Şarköy Kazası dâhilinde bulunan Urşa Nahiyesinde Kışlak-ı Hümayun Tapu Memuriyeti yapmıştır. 14 Nisan 1888 tarihinde, 500 kuruş maaş ile Şarköy Kazası Mal Müdüriyeti Muavinliğine getirilmiştir. 18 Nisan 1894 tarihinde Şarköy'deki vazifesinde istifa edip, 13 Eylül 1894 tarihinde, 500 kuruş maaş ile Sarpite Kazası Tahrir ve Vergi Kitabetinde göreve başlamıştır. 30 Aralık 1896 tarihinde bu vazifesinden de ayrılarak, aynı miktar maaş ile Ortaköy Kazası Vergi Kitabetine nakledilmiştir. 29 Mart 1899 tarihinde, 540 kuruş maaş ile Keşan Kazası Mal Müdürlüğüne tayin edilmiştir. 14 Mart 1907 tarihinde maaşı 800 kuruşa yükseltilmiş, 7 Nisan 1909 tarihinde ise görevinden azledilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 27/435).

4.11. Ahmed Sırrı Efendi

Ziraatten Kavaklıoğlu Abdülkadir Ağa'nın oğludur. 14 Ağustos 1874'te Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu İbtidai Mektebi ve Gelibolu Rüşdiyesinden şehadetname almıştır. Türkçe okuryazardır.

30 Temmuz 1888'de Gelibolu Sancağı Defter-i Hakani Kaleminde mülazemetle göreve tayin olmuştur. 22 Mayıs 1892 tarihinde Eceabat Kazası Tapu Kâtipliğine atanmıştır. 22 Ocak 1893 tarihinde Gelibolu Sancağı Merkez Kazası Tapu Kâtipliğine nakledilip göreve başlamış olmasına rağmen, nezaretten görev onayını içeren emir gelmeden önce selefinin göreve iade edilmesi ile 1 Nisan 1893 tarihinde görevden alınmıştır. 21 Mart günü Gelibolu Sancağı Merkez Kazası Tapu Kâtipliğine atanmıştır. 24 Eylül 1899 tarihinden 13 Nisan 1900 tarihinde kadar, ek görev olarak 97 buçuk kuruş maaş ile Defter-i Hakani İkinci Kâtibi Vekilliğinde görev yapmıştır. Defter-i Hakani Nezareti Meclisinde yapılan sınavında Üçüncü Sınıf Defter-i Hakani Memurluğuna 200 kuruş maaş ile atanmıştır ve 22 Şubat 1905 tarihli, beş numaralı atama belgesi verilmiştir. 2 Eylül 1905 tarihinde maaşına 72 kuruş zam yapılmıştır. 29 Ağustos 1905 tarihinde Gelibolu Sancağı Defter-i Hakani Kalemi Başkâtipliği Vekilliğine atanmıştır (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 156/405).

4.12. Aleksandr Efendi

Kostandi Efendi'nin oğludur. 28 Mayıs 1885'te Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu Rum Mektebinde okuduktan sonra Gelibolu Rüşdiye Mektebi ve Gelibolu İdadi Mektebinde devam ederek üstün başarıyla mezun olmuştur. Bir sene de Gelibolu Fransız Ruhban Mektebinde bulunmuştur. Türkçe, Rumca ve Fransızca okuryazardır.

20 Nisan 1905 tarihinde Gelibolu Ziraat Bankası Şubesinde mülazemetle göreve başlamıştır. 29 Temmuz 1907 tarihinde, 250 kuruş maaş ile Gelibolu Merkezi Rüsumat Ambar, Orman ve Marangoz İdaresine tayin olmuştur (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 185/134).

4.13. Ali Enver Efendi

Ziraatten Mustafa Ağa'nın oğludur. 1877 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan Mektebinde eğitim gördükten sonra Gelibolu Rüşdiye Mektebinde Arapça, Farsça, Fransızca ve fenn-i hesab eğitimi almıştır. Türkçe ve Fransızca okuryazardır.

1893 senesinde Tophane-i Âmire Sanayi Taburunda mülazemetle göreve başlamıştır. 7 Ekim 1901 tarihinde, Cezayir-i Bahr-ı Sefid Boğazı Topçu Alayı Üçüncü Taburu Birinci Bölüğüne askerî telgraf görevlisi olarak nakledilmiştir. Ekim 1905 tarihinde müstebdilen ihraç edilmiştir. Bu görevi yürüttüğü süre zarfında gösterdiği üstün

hizmetlerden dolayı Yunan Harp Madalyası almaya layık görülmüştür. 1906 senesinde Gelibolu Telgraf Merkezi Şakirdliğine[26] kaydolmuş, 9 Ağustos 1906 tarihinde 250 kuruş maaş ile İğneada Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memurluğuna tayin olmuştur (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 148/477).

4.14. Ali Haydar Efendi

Telgraf Müdürlüğü'nden Ali Rıza Efendi'nin oğludur. 1873 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde eğitim almış, Kastamonu Rüşdiye Mektebinde müretteb dersleri okumuştur. Sırpça konuşabilir, Türkçe okuryazardır.

2 Kasım 1892 tarihinde 400 kuruş maaşla Konya Vilayeti Orman Müfettişliği İkinci Kitabetine tayin olmuştur. 24 Mayıs 1893 tarihinde bulunduğu memuriyet görevinden istifa edip, bir gün sonra 200 kuruş maaş ile Konya Vilayeti Telgraf ve Posta Merkezi Ecnebi Muhabere Memuriyetine tayin edilmiştir. 13 Mayıs 1894 tarihinde, maaşı 300 kuruş olmak suretiyle arttırılmıştır. 13 Ekim 1894 tarihinde, Sahte Fransızca telgraf yazdığı gerekçesiyle görevinden azledilmiştir. 29 Mart 1895 tarihine kadar açıkta kalmasından sonra 500 kuruş maaş ile Trablusgarp Vilayeti Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuriyetine tayin edilmiştir. 8 Temmuz 1898 tarihinde, 450 kuruş maaş ile Dersaadet'te Ortaköy Posta Şubesinde memuriyete devam etmiştir. 14 Ağustos 1900 tarihinde, 800 kuruş maaş ile Dersaadet Postanesinde Suriye hattı, ardından 19 Mart 1902 tarihinde Anadolu hattı seyyar posta memuriyetlerinde bulunmuştur. Üstlendiği görevlerin karşılığı olarak 1903 tarihinde Hicaz Demir Yolu Madalyası almaya layık görülmüştür (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 114/193).

4.15. Ali Kazım Efendi

İzmir Telgrafhanesi Müdür Mehmed Haşim Efendi'nin oğludur. 1867 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebi ve rüşdiye mektebinden şehadetname almıştır. Türkçe okuryazardır.

[26] Şâkirdlik: Osmanlı eğitim sisteminde, özellikle medrese, tekke ve zanaat ocaklarında bir hocaya bağlı olarak eğitim gören öğrenci olma hâlini ifade eder. Bu terim modern Türkçede "öğrencilik" ya da "talebelik" olarak karşılık bulur. Bu çalışmada ise çıraklık eğitimi almak için gidilen bir kurumu nitelemek için kullanılmıştır.

1882 senesinde, 16 yaşında iken İzmir Telgrafhanesinde mülazemetle göreve başlamıştır. 29 Mart 1885 tarihinde, 400 kuruş maaş ile Manisa Merkezi Muhabere Memurluğuna tayin edilmiştir. Ardından, 24 Temmuz 1886 tarihinde, 380 kuruş maaş ile Aydın Başmüdüriyeti Kitabetine nakledilmiştir. 22 Ekim 1888 tarihinde, İzmir Merkezi Muhabere Memurluğuna tayin edilmiştir. Tayin edildikten beş gün sonra maaşı 450 kuruşa yükseltilmiştir. 25 Aralık 1890 tarihinde, Girit Gümüş Madalyası almaya layık görülmüştür. 13 Ağustos 1893 ve 13 Mart 1897 tarihlerinde, maaşı önce 550 kuruş ve ardından 590 kuruş olmak suretiyle arttırılmıştır (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 65/257).

4.16. Ali Kemal Efendi

Gelibolulu müteveffa Hacı Ali Rüştü Efendi'nin oğludur. 20 Ekim 1853 tarihinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan ve rüşdiye mekteplerinde ilim ve fen dersleri almıştır. Arapça, Farsça ve Fransızcadan özel ders almıştır. Fransızcaya aşinadır, Türkçe okuryazardır.

22 Haziran 1869 tarihinde, 15 yaşında iken Gelibolu Sancağı Evkaf Kaleminde mülazemetle göreve başlamıştır. 2 Eylül 1868 tarihinde, 45 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Tahrirat Kaleminde göreve başlamıştır. 25 Ocak 1869 tarihinde maaşı 75 kuruşa yükseltilmiştir. 13 Ocak 1871 tarihinde 250 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Harita Yazmanlığına nakledilmiştir. 22 Ekim 1871 tarihinde, maaşından yüzde beş hesabıyla 12,5 ve 13 Ocak 1872 tarihinde 2,5 kuruş kesilmiştir. 25 Temmuz 1874 tarihinde, 350 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi Birinci Kayıt Memurluğuna atanmıştır. 13 Mart 1868 tarihinde, 425 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi İkinci Yardımcılığına nakledilmiştir. 13 Ekim 1879 tarihinde maaşı 382,5 kuruşa ve ardından 13 Mart 1880 tarihindeki düzenleme ile 264 kuruşa düşürülmüştür. 13 Aralık 1880 tarihinde, 288 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi Birinci Yardımcılığına atanmıştır. 13 Mart 1881 tarihinde ise maaşı 328 kuruşa yükseltilmiştir. 27 Ekim 1881 tarihinde, 480 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Orman Yazmanlığına tayin edilmiştir. 13 Aralık 1883 tarihinde, aynı maaş ile Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi Müdür Yardımcılığına dönmüştür. Ardından sırasıyla; 13 Aralık 1884 tarihinde maaşı 500 kuruşa, 13 Ekim 1888 tarihinde 525 kuruşa ve 22 Ekim 1892 tarihinde 550 kuruşa çıkartılmıştır. 3 Nisan 1890 tarihinde Rütbe-i Rabia tevcih edilmiştir. 13 Mayıs 1894 tarihinde maaşı 570 kuruşa çıkarılmıştır ve 13 Eylül 1894 tarihinde 600 kuruşa ulaşmıştır.

1895 senesinde, 60 kuruş yevmiye ile 48 gün ve 1896 senesinde 38 gün Eceabat Kazası Aşar İhale Memurluğunda görev yapmıştır. 1897 senesinde, 51 kuruş yevmiye ile 33 gün müteferrik ve dokuz gün Eceabat Kazaları Aşar İhale Memurluğunda görev yapmıştır. 13 Mart 1897 tarihinde maaşı 540 kuruşa düşürülmüştür ancak daha sonra 600 kuruşa yükseltilmiştir. Memuriyet görevlerini iyi bir şekilde yerine getirmesinden dolayı, 29 Mart 1899 tarihinde terfi ederek Rütbe-i Salise tevcih edilmiştir. Keşan Kazası 1898 mali yılı ve Şarköy Kazası 1902 mali yılında göstermiş olduğu çaba ve özen dolayısıyla, 1902 yılının Haziran ayında 4'üncü Rütbeden Mecidiye Nişanı'na layık görülmüştür. 13 Ekim 1909 tarihinde, 1250 kuruş maaş ile Tekfurdağı Sancağı Tahrirat Müdürlüğüne tayin olmuştur (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 48/17).

4.17. Ali Nazım Efendi

Gelibolu tapu memuru Mehmed Hamdi Efendi'nin oğludur. 1846 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde İslami ilimler üzerine temel dersler almış, rüşdiye mektebinde müretteb dersleri almışsa da şehadetname alamamıştır. Biraz Arapça ve Farsça bilir, Türkçe okuryazardır.

1866 senesinin nisan ayında, 19 yaşında olduğu halde 150 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi Mukayyidliğinde göreve başlamıştır. 1870 senesinin temmuz ayında, 200 kuruş maaş ile Mülga Merkez Kaymakamlığı Kitabetinde göreve başlamıştır. 1870 senesinin aralık ayında, 300 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi Birinci Mukayyidi ve 1872 senesinin ağustos ayında, 415 kuruş maaş ile aynı memuriyette terfi ve 1878 senesinin temmuz ayında, 500 kuruş maaş ile Gelibolu İdare Meclisinde İkinci Kâtiplik Memuriyetine atanmıştır. Daha sonra maaşı 200 kuruş azaltılmıştır. 1881 senesinin ekim ayında, 328 kuruş maaş ile bahsi geçen kalemde refik-i evvelliğe terfi etmiştir. 14 Mayıs 1882 tarihinde, 15 kuruş zam ile maaşı 343 kuruş olmuştur. 14 Aralık 1883 tarihinde, 400 kuruş maaş ile Gelibolu Meclisi İdaresi Başkitabetine ve ardından 31 Ekim 1889 tarihinde, 500 kuruş maaş ile Gelibolu Nüfus Memuriyeti görevine getirilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 33/9).

4.18. Ali Nüzhet Efendi

Müteveffa Cemal Ağa'nın oğludur. 1884 senesinde Gelibolu Sancağına tabi olan Bolayır Kasabasında doğmuştur. Sıbyan mektebi ve Gelibolu Sancağı Rüşdiye

Mektebinden üstün derece ile şehadetname almıştır. Arapça, Farsça, Fransızca ve Türkçe okuryazardır.

1903 senesinde Gelibolu Telgrafhanesinde mülazemetle göreve başlamıştır. 8 Ağustos 1905 tarihinde, 250 kuruş maaş ile Edirne Vilayeti Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuriyetine tayin edilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 153/309).

4.19. Ali Rıza Efendi

Asakir-i Nizamiye-i Şahane yüzbaşılarından Hacı Hüseyin Ağa'nın oğludur. 1844 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebini bitirdikten sonra Gelibolu Rüşdiye Mektebinde okumuş, medresede biraz Arapça ve Farsça öğrenmiştir. Türkçe okuryazardır.

1860 senesinde, 16 yaşında iken Gelibolu Sancağı Tahrirat Kaleminde mülazemetle göreve başlamıştır. 12 Şubat 1866 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Emlak Mukayyidliğine ve ardından 13 Şubat 1867 tarihinde, 400 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Emlak Mukayyidliğinde yazıcılığa tayin edilmiştir. 13 Aralık 1867 tarihinde, 340 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Mukayyitliğine, 13 Haziran 1869 tarihinde, 500 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Emlak Komisyonu Başkâtipliğine tayin edilmiştir. 14 Ekim 1881 tarihinde maaşına 100 kuruş zam yapılmak suretiyle Tahrir ve Vergi Memuriyetindeki görevini de üstlenmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 10/65).

4.20. Ali Rıza Efendi

Esnaftan Gelibolulu Hasan Ağa'nın oğludur. 1859 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. İbtidai mektebinde temel dinî ilimler dersleri almış, ardından rüşdiye mektebinde Arapça, Farsça, fenn-i hesab ve coğrafya dersleri almıştır. Türkçe okuryazardır.

1877 senesinin haziran ayında Gelibolu Telgrafhanesinde mülazemetle göreve başlamıştır. 25 Şubat 1880 tarihinde Gelibolu Telgrafhanesi Muhabere Memuriyetine 50 kuruş maaş ile tayin olmuş, aynı yılın 14 Mart günü maaşı 47 kuruşa düşürülmüştür. Ardından sırasıyla; 380 kuruş maaş ile Manisa Telgrafhanesi (16 Nisan 1882), 475 kuruş maaş ile Muğla Telgrafhanesi (17 Temmuz 1889), 475 kuruş maaş ile Rodos Telgrafhanesi ve 600 kuruş maaş ile Arnavutköy Telgrafhanesi (13 Aralık 1891)

Muhabere Memuriyetlerinde görevlendirilmiştir. 13 Eylül 1892 tarihinde Kurukavak Merkezi ve 1 Ekim 1893 tarihinde, 800 kuruş maaş ile Serfiçe Merkezi Telgraf ve Posta Müdüriyetlerine nakledilmiştir. 23 Temmuz 1893 tarihinde Rütbe-i Rabia'ya layık görülmüştür. 13 Mart 1897 tarihinde maaşı 720 kuruşa düşürülmüştür. 26 Eylül 1903 tarihinde vefat etmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 149/139).

4.21. Ali Rıza Efendi

Hamer Maadin-i Hümayun memuru Hacı Hasan Beyzade Salih Efendi'nin oğludur. 1867 tarihinde Gelibolu'da doğmuştur. İbtidai mektebinden sonra rüşdiye mektebinde şehadetname almış ise de şehadetnameyi kaybetmiştir. Türkçe okuryazardır.

20 Temmuz 1876 tarihinden 20 Ocak 1878 tarihine kadar, 200 kuruş maaş ile Lâpseki Rüsumat İdaresi Kitabetinde görev almıştır. Bir gün sonrasında başladığı İmroz Rüsumat İdaresi memurluğu görevini 21 Temmuz 1878 tarihine kadar 285 kuruş maaş ile sürdürmüştür. 1888 senesinin ağustos ayında orduya kaydolarak Dördüncü Alay İkinci Tabur Sekizinci Bölükte hizmete başlamıştır. Birkaç ay sonra Altıncı Bölük Eminliğine, yedi sekiz ay sonra Dördüncü Bölükte başçavuş olmuştur. Ağustos 1890 tarihinde müstebdilen ihraç olmuştur. 13 Haziran 1891 tarihinden 12 Aralık 1892 tarihine kadar Buldan Kazası Tapu Kitabetinde istihdam edilmiştir. 46.000 kuruşluk arazi değeri üzerinden 16.000 kuruşluk hile yaptığı şüphesiyle görevden el çektirilmiş, ancak yapılan soruşturma sonucu hatasız olduğu anlaşılınca beraat etmiştir. İsminin lekelenmesinden dolayı 1375 kuruş tazminat almıştır. 3 Temmuz – 4 Eylül 1893 tarihleri arasında Yafa Rüsumat Müdürlüğü dâhilinde bulunan Abazabora İskelesi Kitabetinde 500 kuruş maaş ile istihdam edilmiştir. 13 Mart 1894 tarihinde, 600 kuruş maaş ile Beyrut Kantar Müfettişliğine tayin olmuş, daha sonrasında maaşı 500 kuruşa düşürülmüştür. 1895 senesinin mart ayında bu görevinden açığa alınmıştır. Aynı yılın 19 Ağustosu'nda 400 kuruş maaş ile Arsa Emlak-ı Hümayun Şubesi Memur ve Kolculuğuna tayin edilmiştir. 24 Mart 1898 tarihinde maaşı 500 kuruşa yükseltilmiştir. 3 Nisan 1899 tarihinde, 750 kuruş maaş ile Selimiye İcra ve Arazi Memuriyetine nakledilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 37/123).

4.22. Ali Rıza Efendi

Kalyoncu Ahmed Beyzade Hüseyin Çelebi Bey'in oğludur. 1878 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. İbtidai mektebi ve Mülkiye İdadi Mektebinde müretteb olan dersleri almıştır. Türkçe okuryazardır.

19 Ağustos 1895 tarihinde, 17 yaşında iken Gelibolu Sancağı Tahrirat Kaleminde mülazemetle göreve başlamıştır. 2 Temmuz 1897 tarihinde, 300 kuruş maaş ile başladığı Gelibolu Aşar Müşirliğinden aynı yılın 27 Ekim günü ayrılmıştır. 30 Ocak 1899 tarihinde, 125 kuruş maaş ile Gelibolu Mülkiye İdadi Mektebine Osmanlıca öğretmeni olarak tayin edilmiştir. 9 Eylül 1899 tarihinde görevinden ayrılarak, mülazemetle Gelibolu Bidayet Mahkemesi İstintak Dairesinde görev almıştır. Aynı yılın 30 Eylül gününde, 100 kuruş maaş ile Gelibolu Ermeni Mektebine Osmanlıca öğretmeni olarak tayin edilmiştir. 28 Aralık 1899 tarihinde öğretmenlik vazifesini sürdürdüğü halde Gelibolu Sancağı Bidayet Mahkemesi Yazıcılığına, ardından 28 Mart 1900 tarihinde, 225 kuruş maaş ile Şarköy Kazası Bidayet Mahkemesi İkinci Kitabetine terfi etmiştir. 13 Mayıs 1900 tarihinde öğretmenlik görevini yaptığı Ermeni Mektebinden istifa etmiştir. 14 Mayıs 1904 tarihinde, girdiği imtihanı kazanması sonucu Şarköy Kazası Bidayet Mahkemesi Müstantikliğine 600 kuruş maaş ile tayin edilmiştir. 12 Haziran 1909 tarihinde, 600 kuruş maaş ile Keşan Kazası Bidayet Mahkemesi Müstantikliğine tayin edilmesinden dolayı 21 Haziran 1909 tarihinde Şarköy'deki görevinden ayrılmıştır. 23 Haziran günü Keşan'daki vazifesinin başına geçmiştir. Aynı yılın 17 Eylül günü Keşan'daki vazifesinden de ayrılıp, Dersaadet Üsküdar Ciheti Altmış Sekiz Numaralı Komiserliğine 1000 kuruş maaş ile tayin olmuş ve 21 Eylül günü görevine başlamıştır (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 177/277).

4.23. Ali Rıza Efendi

Mürefte Kazası Bidayet Mahkemesi Azası Süleyman Zihni Efendi'nin oğludur. 1887 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebi ve Gelibolu Rüşdiye Mektebinden üstün derece ile şehadetname almıştır. 1906 senesinde çıraklık eğitimi için Eceabat Merkezi Şakirdliğine kaydolmuştur (189/54.).

8 Kasım 1909 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Keşan Merkezi Muavene memurluğuna tayin olmuştur. 2 Haziran 1911 tarihinde aynı miktar maaşla Gelibolu Sancağında, Mürefte Telgraf ve Posta Merkezi Muavene Memurluğuna nakledilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 189/54).

4.24. Anderya Papadoplu Efendi

Rum milletinden ve esnaftan Papalaci'nin oğludur. 1848 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Rum Mektebi mezunudur. Rumca ve Fransızca okuryazardır.

1866 senesinde, 18 yaşında iken Gelibolu Telgrafhanesinde mülazemetle göreve başlamıştır. 13 Ekim 1869 tarihinde, 400 kuruş maaş ile Selanik Telgraf Merkezi Ecnebi Muhabere ve 1 Mart 1870 tarihinde, aynı maaş ile Gelibolu Telgraf Merkezi Ecnebi Muhabere Memurluğuna tayin edilmiştir. 27 Aralık 1871 tarihinde maaşı 380 kuruşa düşürülmüştür. 13 Haziran 1873 tarihinde, 600 kuruş maaş ile İnöz Telgraf Merkezi Ecnebi Muhabere Memuriyetine getirilmiş, 13 Mart 1880 tarihinde maaşı 500 kuruşa düşürülmüştür. Ardından sırasıyla; 600 kuruş maaş ile Taşlıca Telgraf Merkezi (19 Nisan 1882), 400 kuruş maaş ile Köprülü Telgraf Merkezi (13 Nisan 1887) ve aynı maaş ile Üsküp Telgraf Merkezi Ecnebi Muhabere Memuriyetlerinde görev almıştır. 10 Şubat 1889 tarihinde maaşı 525 kuruşa yükseştilmiş, 13 Mart 1897 tarihinde 470 kuruşa düşürülmüş ve 1 Şubat 1900 tarihinde 600 kuruşa yükseltilmiştir. 1 Mayıs 1902 tarihinde memuriyet vazifesini ileri yaşından dolayı layığı ile yerine getiremeyeceği gerekçesi ile açığa alınmıştır. 1 Ekim 1902 tarihinde vefat etmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 53/463).

4.25. Aristidi Efendi

Rum milletinden Hristodoli'nin oğludur. 1846 senesinin haziranında Gelibolu'da doğmuştur. Rum Mektebi mezunudur. Rumca ve Fransızca okuryazardır. Türkçe konuşabilir.

1869 senesinin haziran ayında, 24 yaşında iken Gelibolu Telgrafhanesinde mülazemetle göreve başlamıştır. 13 Ekim 1869 tarihinde, 400 kuruş maaş ile Manastır Merkezi Ecnebi Muhabere Memuriyetine tayin olmuştur. 24 Nisan 1881 tarihinde, 500 kuruş maaş ile Selanik Merkezi Ecnebi Muhabere Memuriyetine nakledilmiştir. 6 Temmuz 1883 tarihinde, 600 kuruş maaş ile Kavala Merkezi Ecnebi Muhabere Memuriyetine ve ardından 25 Ekim 1884 tarihinde, aynı maaş ile başmemuriyetlik vazifesine getirilmiştir. 3 Ekim 1892 tarihinde İneros Telgraf ve Posta BaşMemurluğuna ve ardından 5 Şubat 1895 tarihinde Edirne Vilayeti Timurtaş Postanesi memuriyetlerine getirilmiştir. 20 Aralık 1895 tarihinde, İskeçe Telgraf ve Posta Merkezi Ecnebi Muhabere Memuriyeti görevine tayin edilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 23/89).

4.26. Atnaş Efendi

Rum milletinden ve esnaftan Kozma Ağa'nın oğludur. 14 Şubat 1856 tarihinde Gelibolu'da doğmuştur. Rum Mektebi mezunudur.

Ocak 1876 tarihinde Gelibolu Telgrafhanesinde mülazemetle göreve başlamıştır. 1879 senesinin mart ayında, 400 kuruş maaş ile Gelibolu Merkezi Ecnebi Muhabere Memuriyetine tayin edilmiştir. 13 Mart 1890 tarihinde, 450 kuruş maaş ile Kırklareli Merkezi Ecnebi Muhabere Memuriyetine nakledilmiştir. 8 Ocak 1897 tarihinde, 500 kuruş maaş ile Keşan Telgraf Merkezi Ecnebi Muhabere Memuriyetine tayin edilmiştir. 3 Mart 1901 tarihinde vefat etmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 54/451).

4.27. Boğos Efendi

Ermeni milletinden ve esnaftan Gelibolulu Hacı Karabet Ağa'nın oğludur. 1862 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Ermeni ve Katolik mekteplerinde okumuştur. Türkçe, Ermenice, Fransızca, İtalyanca ve Rumca okuryazardır.

1878 senesinde, 17 yaşında iken mülazemetle Manastır Telgrafhanesinde göreve başlamıştır. 10 Mart 1882 tarihinde, 380 kuruş maaş ile Avlonya Telgrafhanesi Fransızca Muhabere Memuriyetine tayin edilmiş ve bir süre sonra maaşı 600 kuruşa yükseltilmiştir. 4 Mayıs 1885 tarihinde, 800 kuruş maaş ile Dera Telgrafhanesi ve 7 Şubat 1888 tarihinde Aynoros Telgrafhanesi Fransızca Başmemuriyetlerine getirilmiştir. 31 Ocak 1894 tarihinde Manastır Vilayeti Telgraf ve Posta Merkezine nakledilmiştir. Memuriyet vazifesinde usulsüzlük yapmış, telgraf ücretlerinden 780 kuruş zimmetine geçirmiş ve bu hareketini itiraf etmiş olmasından dolayı 26 Ocak 1896 tarihinde görevinden el çektirilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 62/235).

4.28. Bohur İsak Efendi

Musevi milletinden ve esnaftan Avram Efendi'nin oğludur. 1876 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Millet Mektebinde müretteb dersleri almıştır. Türkçe, Fransızca ve Yahudice okuryazardır.

1900 senesinde Kale-i Sultaniyye Sancağı Telgrafhanesinde mülazemetle göreve başlamıştır. 2 Eylül 1901 tarihinde, 200 kuruş maaş ile Dersaadet Postanesine, ardından

14 Mart 1902 tarihinde, aynı miktar maaş ile Rüsumat İkinci Kısım Dairesi Memuriyetine tayin olmuştur. 29 Aralık 1902 tarihinde, 800 kuruş maaş ile Basra Vilayetinde Telgraf ve Posta Merkezi Ecnebi Muhabere Memuriyetine terfi etmiştir. 10 Eylül 1906 tarihinde Dersaadet'e gelip mecburi vazifesi olan memuriyet görevini yerine getirmediğinden dolayı idareten açığa alınmıştır (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 116/209).

4.29. Celal Efendi

Pilavcızade Hacı Salih Efendi'nin oğludur. 1853 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde ilim dersleri ve Gelibolu Rüşdiye Mektebinde Arapça ve Farsça eğitim almışsa da şahadetnamesini kaybetmiştir. Türkçe, Arapça ve Farsça okuryazardır.

1878 senesinde, 19 yaşında iken Gelibolu Sancağı Tahrir ve Vergi Kaleminde mülazemetle göreve başlamıştır. 1880 senesinin son günlerinde, 100 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Tahrir ve Vergi Kaleminde defterciliğe tayin olmuş ve 1882 tarihinde görevinden istifa etmiştir. Ardından Vergi Emaneti Tapu Kalemi görevini yapmıştır. 24 Ocak 1884 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Şarköy Kazası Tahrir ve Vergi Kitabetine memur olmuştur. Maaşı 13 Mayıs 1886 tarihinde 250 kuruşa düşürülmüş, 10 Şubat 1887 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Tahrir ve Vergi Kitabetine nakledilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 12/423).

4.30. Cemal Hüsnü Efendi

Sünnetçi Mehmed Ali Ağa'nın oğludur. 1890 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. İbtidai mektebini bitirdikten sonra, 15 Ağustos 1908 tarihinde Gelibolu Sancağı İdadi Mülki Mektebinden üstün derece ile şehadetname almıştır. Fransızcaya hâkimdir, Türkçe okuryazardır.

15 Haziran 1910 tarihinde 20 kuruş maaş ile Gelibolu Evkaf Sandık Eminliğinde göreve tayin edilmiştir. 15 Temmuz 1910 tarihinde 50 kuruş zam almış ve maaşı 250 kuruş olmuştur. 15 Haziran 1911 tarihinde, 300 kuruş maaşla ile Gelibolu Evkaf Sandık Kitabetine terfi ve tayin olmuştur (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 193/93).

4.31. Dikran Artinyan Efendi

Ermeni milletinden ve esnaftan müteveffa Artin Ağa'nın oğludur. 1866 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Millet Mektebinde müretteb dersleri almıştır. Türkçe, Fransızca, Rumca ve Ermenice okuryazardır.

1892 senesinde, 20 yaşında iken mülazemetle Selanik Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memurluğuna tayin edilmiştir. 13 Şubat 1894 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Kavala Telgraf ve Posta Merkezi; 14 Kasım 1894 tarihinden 13 Şubat 1895 tarihine kadar, 250 kuruş maaş ile tekrar Selanik Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuriyetinde göreve başlamıştır. 8 Haziran 1895 tarihinde, 285 kuruş maaş ile Selanik Telgraf ve Posta Merkezi Ecnebi Muhabere Memuriyetine tayin olmuştur. 8 Eylül 1899 tarihinde maaşı 330 kuruşa yükseltilmiştir. 3 Ağustos 1904 tarihinde, 500 kuruş maaş ile Üsküp Telgraf ve Posta Merkezine nakledilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 94/29).

4.32. Galib Efendi

Tüccardan Muhtar Efendi'nin oğludur. 1843 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Rüşdiye mektebinde Arapça ve Farsça eğitim almıştır. Türkçe okuryazardır.

14 Ocak 1866 tarihinde, 250 kuruş maaş ile Bursa Rüsumat Nezareti dâhilinde bulunan Küreci Rüsumat Memuriyetine tayin olmuştur. 13 Temmuz 1867 tarihinde, aynı maaş ile maaş ile Çardak Rüsumat Memuriyetine nakledilmiş ve Eylül 1871 tarihinde maaşı 235 kuruşa düşürülmüştür. 27 Şubat 1876 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Dersaadet Rüsumat Nezaretine geçmiştir. Ardından maaşı çeşitli düzenlemeler sonucu 240 kuruşa düşürülmüştür. 13 Mart 1883 tarihinde 60 kuruş zam yapılmış ve maaşı 300 kuruşa yükselmiştir. Görevine uygun olmayan hal ve hareketlerinden dolayı 25 Temmuz 1886 tarihinde memuriyet görevine son verilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 20/143).

4.33. Halil Hulusi Efendi

Edhem Ağa'nın oğludur. 1878 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebi ve rüşdiye mektebinde müretteb ve fenn-i kıraat dersleri almıştır. Türkçe okuryazardır.

7 Ağustos 1897 tarihinde askere alınmış, 29 Mayıs 1904 tarihinde, terhis olduktan sonra kısa süreliğine mülazemetle Kale-i Sultaniyye Kazası Muhasebe Kalemine tayin

edilmiştir. 22 Ekim 1904 tarihinde, 325 kuruş maaş ile Kale-i Sultaniyye Tahsildarlığına tayin olmuştur (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 133/351).

4.34. Halil Rifat Efendi

Gelibolu Telgrafhanesi Muhabere Memurluğu'ndan müteveffa Mehmed Nuri Efendi'nin oğludur. 1878 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde ilim dersleri almıştır. Gelibolu Mülkiye İdadi Mektebinde müretteb dersleri okumuş ve üstün derece ile şehadetname almıştır. Türkçe okuryazardır.

1897 senesinde Gelibolu Telgrafhanesinde mülazemetle göreve başlamıştır. 3 Mayıs 1906 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Edirne Vilayeti dâhilinde bulunan Kırklareli ve ardından temmuz ayında, 350 kuruş maaş ile Çorlu Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuriyetine tayin edilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 156/61).

4.35. Halil Ulvi Efendi

Gazi Giray sülalesinden müteveffa Mehmed Esad Efendi'nin oğludur. 1 Kasım 1865 tarihinde Gelibolu'da doğmuştur. İslamiyet esaslı olmak üzere bazı rüşdi ve rüşdiyede müretteb dersler almıştır. Rumca konuşabilir, Fransızca ve Türkçe okuryazardır.

1877 senesinin ekim ayında Gelibolu Tahrirat Kaleminde mülazemetle göreve başlamıştır. 28 Ağustos 1878 tarihinde 50 kuruş maaş almaya hak kazanmış ve 13 Ağustos 1883 tarihinde, 150 kuruş maaş ile Gelibolu Muhasebe Kaleminde kayıt memuru olarak görevlendirilmiştir. 7 Haziran 1883 tarihinde vazifesinden istifa ederek 400 kuruş maaş ile Serfiçe Sancağı Telgraf Muhaberesi Memurluğuna atanmış, ancak söz konusu yerin havasına uyum sağlayamadığı için istifa ederek 27 Aralık 1885 tarihinde 100 kuruş maaş ile yine Gelibolu Muhasebe Kalemi Kâtipliğine dâhil olmuştur. 29 Kasım 1888 tarihinde maaşı 280 kuruşa yükseltilmiştir. Bu vazifesin de istifa etmek suretiyle ayrılıp, 4 Mart 1889 tarihinde, 500 kuruş maaş ile Gelibolu Kasaba Reji İdaresi Başkâtipliğine tayin olmuştur. 28 Mayıs 1890 tarihinde, 600 kuruş maaş ile Karamürsel Reji Memurluğu ve 31 Ocak 1891 tarihinde, 700 kuruş maaş ile Bolu Reji Memurluğuna nakledilmiştir. 6 Mart 1894 tarihinde, 1200 kuruş maaş ile Kozan Sancağı Reji Müdürlüğüne ve aynı yılın 6 Mayıs günü, 1800 kuruş maaş ile Konya Vilayeti Reji Müfettişliğine atanmıştır. 27

Haziran 1894 tarihinde, 2500 kuruş maaş ile Konya Vilayeti Reji Müdürlüğüne terfi etmiş, ancak son olarak söz konusu vilayet reji işlerinin müteahhitlere verilmesi nedeniyle açıkta kalmıştır. Ağustos 1895 tarihinde, 500 kuruş maaş ile Siroz Sancağı Meclis İdare Başkâtipliğine atanmıştır. 2 Şubat 1897 tarihinde, 600 kuruş maaş ile tercümalık vazifesini üstlenmiş, 13 Mart 1897 tarihinde maaşı 540 kuruşa düşürülmüştür. Yanya Vilayeti Ahrar-ı Ecnebiyye Müdürlüğüne nakledilmesi üzerine 3 Kasım 1899 tarihinde bahsi geçen vazifesinden ayrılmıştır. 30 Kasım 1899 tarihinde, 1224 kuruş maaş ile Manastır Vilayeti Tercümanlığına atanmıştır. 1902 senesinin haziran ayının başlarında, 1620 kuruş maaş ile Kosova Vilayeti Meclis İdaresi Başkâtipliğine görevlendirilmesi sonucu söz konusu tercümanlıktan ayrılmıştır. 10 Haziran 1902 tarihinde Meclis İdare Vilayet Başkâtipliği görevine başlamıştır. Beş teftiş kurulunun yazı işlerinin artması nedeniyle bir kâtip ve bir evrak memuruna kesin ihtiyaç duyulduğu için Başkâtipliğe kendisinin atanması hakkında Teftiş Kurulu Başkanlığının telgrafına atfen Dâhiliye Nezaretinden gelmesi üzerine, padişahın izniyle 20 Mayıs 1905 tarihinde, 5000 kuruş maaş ile söz konusu başkâtipliğe atanmıştır. Kendisine, 1 Haziran 1885 Kosova Vilayeti Meclis İdaresi Başkâtipliğinde görev yaparken yaptığı başarılı hizmetleriyle devlet mallarından ve maaş kesintilerinden zimmeti ve ilişiği olmadığı, söz konusu vilayet meclis idaresinin yukarıda belirtilen 1 Haziran 1905 tarihli tutanağıyla maaş miktarı 8 Haziran 1907 tarihli cevap telgrafında belirtilmiş ve söz konusu tutanaklarla aynı yılın 27 Kasım'ında Altın Liyakat Madalyası verildiğine dair padişah beratı incelendikten sonra iade edilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 79/173).

4.36. Hasan Efendi

Rençber Hasan Ağa'nın oğludur. 1878 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu'da sıbyan mektebine gitmiştir. Türkçe okuryazardır.

1 Aralık 1898 tarihinde gönüllü olarak onbaşı rütbesi ile askere gitmiş ve 27 Mayıs 1904 tarihinde müstebdilen[27] ihraç edilmiştir. 13 Mart 1906 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Gelibolu Merkez Kazası Dokuzuncu Daire Piyade Tahsildarlığına 29 numara ile kaydolmuştur (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 155/167).

[27] "Müstebdilen": Yerine geçme, değişim, yer değiştirme anlamlarına gelir ve tercüme-i hâl kayıtlarında, süresi belli olmamakla birlikte geri hizmete alınan ve ihtiyaç olmadığı hallerde geri çağırılmayan askerler için kullanılan bir terimdir.

4.37. Hasan Behçet Efendi

Mehmed Emin Efendi'nin oğludur. 1843 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebi ve medrese tahsili görmüştür. Arapça, Farsçaya hâkimdir. Türkçe okuryazardır.

11 Mayıs 1859 tarihinde Gelibolu Tahrirat Kaleminde mülazemetle göreve başlamıştır. 13 Eylül 1862 tarihinde, 250 kuruş maaş ile Gelibolu Asker-i Zaptiye Kitabetine memur olmuştur. Ardından sırasıyla; 300 kuruş maaş ile Gelibolu Asker-i Zaptiye Merkez Kitabeti (14 Aralık 1866), 250 kuruş maaş ile Gelibolu Rüsumat İdaresi İkinci Kitabeti (13 Haziran 1870), 250 kuruş maaş ile Gelibolu Tahrir ve Emlak Kitabeti (14 Temmuz 1874), 300 kuruş maaş ile Eytam Müdürlüğü[28] (8 Mayıs 1876) ve 95 senesi Receb-i şerifinin on üçünde 400 Kuruş maaş ile Gelibolu Ticaret Mahkemesi Kitabeti (13 Temmuz 1878) ve 400 kuruş maaş ile Gelibolu Tarım Sandığı Kitabeti (14 Ağustos 1878), 500 kuruş maaş ile şimdiye kadar bulunduğu Gelibolu Bidayet Mahkemesi İcra Memurluğu (12 Ağustos 1880) görevlerini üstlenmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 5/519).

4.38. Hasan Hilmi Efendi (Derviş)

Ziraatten Gelibolulu Ali Ağa'nın oğludur. 12 Mart 1865 tarihinde Gelibolu'da doğmuştur. İbtidai mektebi ve Gelibolu Rüşdiye Mektebinde müretteb ilim ve fen dersleri almıştır. Yalnız Türkçe okuryazardır.

14 Mayıs 1891 tarihinde, mülazemetle Gelibolu Sancağı Tahrirat Kaleminde göreve başlamış ve 2 Ağustos 1892 tarihinde 30 kuruş maaş ile kalıcı olarak bahsi geçen memuriyete tayin olmuştur. Maaşı sırasıyla; 40 kuruşa (22 Ekim 1892), 70 kuruşa (25 Ekim 1893), 140 kuruşa (13 Mayıs 1894), 160 kuruşa (22 Eylül 1894), 170 kuruşa (29 Haziran 1898), 210 kuruşa (10 Aralık 1899), 225 kuruşa (8 Temmuz 1900), 240 kuruşa (28 Mayıs 1902), 300 kuruşa (25 Nisan 1903) ve 310 kuruşa (8 Nisan 1907) yükseltilmiştir. 30 Ekim 1909 tarihinde ise maaşı 300 kuruşa düşürülmüştür. Bu süreç içerisinde kendisi Gelibolu Sancağı Tahrirat Kaleminde memuriyet görevini yürütmüştür (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 83/157).

[28] "Eytam Müdürlüğü": Çocuk Esirgeme Kurumu.

4.39. Hasan Kemal Efendi

Kale-i Sultaniyye Merkezi Hastanesi Müdürü Mehmed Ali Efendi'nin oğludur. 1881 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu ve Edirne idadi mekteplerinde okuduktan sonra Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiyede eğitim görmüştür. 1 Eylül 1907 tarihinde, 847 numaralı diplomasını alarak tıbbiyeden mezun olmuştur. Türkçe, Rumca ve Fransızca okuryazardır.

22 Ekim 1907 tarihinde, 600 kuruş maaş ile Selanik Vilayetinin Katerin kazasına sağlık memuru olarak tayin edilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 152/209).

4.40. Hasan Rasih Efendi

Gelibolu hanedanından ve Rütbe-i Salise müteveffa Jurnal Mehmed Efendi'nin oğludur. 28 Haziran 1845 tarihinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebi ve medrese tahsili görmüştür. Bir miktar Farsça bilir. Türkçe ve Arapça okuryazardır.

Şubat 1866 tarihinde, 21 yaşında iken, mülazemetle Gelibolu Tahrirat Kalemi memuru olarak göreve başlamıştır. Mayıs 1866 tarihinde maaşını 150 kuruşa yükseltilmiş ise de ardından 120 kuruşa düşürülmüştür. Haziran 1867 tarihinde Gelibolu Tahrirat Kalemindeki vazifesinden istifa etmiş, aynı yıl Evkaf-ı Hümayun Nezareti Mektupçu Kalemine girmiştir. Mart 1870 tarihinde 250 kuruş maaş tahsis edilmiştir. Evkaf-ı Hümayun Nezaretinde görevli olan Hurşid Paşa'nın Hicaz Vilayetine memuriyeti gerçekleşmesiyle Mart 1871 tarihinde yine istifa ederek mühürdarlık hizmetine girmiş ve Hicaz Vilayetine giderek sekiz ay bu hizmette bulunduktan sonra memleketine geri dönmüştür. 14 Haziran 1878 tarihinde, Hüdavendigar Vilayetine göç edip 1500 kuruş maaş ile Gemlik Kazası Aşar Memurluğuna atanmıştır. Ocak 1879 tarihinde görevini tamamlayarak açıkta kalmış ve aynı yılın mayıs ayında aynı maaş ile Yenişehir Kazası Aşar Memuru olmuştur. 25 Ağustos 1879 tarihinde maaşının önce 1350 kuruşa ve ardından 18 Mart 1880 tarihinde 1100 kuruşa düşürülmesinden dolayı aynı yılın kasım ayında istifa ederek görevinden ayrılmıştır. Mayıs 1881 tarihinde 2000 kuruş maaş ile Karesi Sancağı Aşar Müdürlüğüne atanmış olmuş ve sonradan Karesi Sancağının vilayet haline getirilmesinden dolayı yine müdürlük maaşıyla Aşar Nezareti görevini ifa etmiştir. 12 Şubat 1882 tarihinde, 1500 kuruş maaş ile Tekfurdağı Sancağı Aşar Müdürlüğüne nakledilmiş ise de 12 Mart 1886 tarihinde görevinden ayrılmış ve aynı yılın eylül ayında

1360 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Bidayet Mahkemesi Azalığına atanmış ve 12 Mart 1889 tarihinde yerine başkası atandığı için vazifeden azledilmiştir. Bu görevi yürüttüğü sırada, 20 Ocak 1887 tarihinde Rütbe-i Salise almıştır. 2 Mart 1890 tarihinde 1800 kuruş maaş ile Gelibolu Muhasebeciliğine atanmıştır. Görevini hakkıyla yerine getirdiği ve hizmetlerinin beğenilmesi gerekçesiyle, 13 Ekim 1891 tarihinde kendisine Rütbe-i Sani tevcih edilmiştir.

Önceki senenin aşar bedellerinden borcu olan birtakım kimselerin henüz reşit olmayan çocuklarına aşar yüklemek, mültezim zimmetlerinden dolayı kanuni takibatta bulunmayıp hazine haklarının zayi olmasına sebebiyet vermek, mali işlere ait emirleri dinlememek, belli başlı yolsuz işlemler ve davranışlarından dolayı görevine devamı uygun görülmemiş ve 20 Kasım 1894 tarihinde, beraat etmesi durumunda dahi başka bir yere atanması şartıyla azledilmiştir. Hakkındaki suçlamalardan beraat etmesi sonucu 10 Nisan 1898 tarihinde, 1620 kuruş maaş ile Debre Sancağı Muhasebeciliğine atanmıştır.

11 Aralık 1901 tarihinde, 1350 kuruş maaş ile Çorum Sancağı Muhasebeciliğine görevlendirilmesi gerçekleştirilmiş ve ardından kendi talebiyle 23 Nisan 1903 tarihinde 1600 kuruş maaş ile Teke Sancağı Muhasebeciliğine nakledilmiştir. 8 Şubat 1904 tarihinde, gösterdiği iyi çabalarından dolayı 3'üncü Rütbeden Mecidiye Nişanına layık görülmüştür. 6 Temmuz 1904 tarihinde, 2150 kuruş maaş ile Medine-i Münevvere Muhasebeciliğine atanmıştır. Bölgede memuriyet vazifesini sürdürdüğü sırada, ileri görüşlü iyi çalışmalarına binaen 3 Eylül 1904 tarihinde 2'inci Rütbeden Mecidiye Nişanı'na layık görülmüştür. Medine-i Münevvere Muhasebecisi olduğu dönemde yaşadığı sağlık sorunları nedeniyle görev değişikliği talebinde bulunmuş ve 22 Nisan 1907 tarihinde, 1782 kuruş maaş ile Midilli Sancağı Muhasebeciliğine tayin edilmiştir. 30 Temmuz 1905 tarihinde Rütbe-i Evvel ve 18 Eylül 1906 tarihinde altın Liyakat Madalyası verilmiştir. 25 Nisan 1908 tarihinde, 3240 kuruş maaş ile Mamuretülaziz Vilayeti Defterdarlığa atanmış, 16 Temmuz 1908 tarihinde görev başı yapmıştır. Mamuretülaziz Vilayeti Valisi ile arasında anlaşmazlık ortaya çıktığı ve orada kalmasının işleri daha da kötüleştireceğinden 28 Haziran 1909 tarihinde, 3600 kuruş maaşla Van Vilayeti Defterdarlığına atanmış, ardından maaşı 4000 kuruşa yükseltilmiştir. 22 Eylül 1909 tarihinde, yerine başka biri atandığı için Van'daki görevden ayrılmıştır (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 22/263; 150/317).

4.41. Hasan Şevket Efendi

Hamamcı müteveffa Hüseyin Ağa'nın oğludur. 1844 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu Sıbyan Mektebinde din ağırlıklı eğitim aldıktan sonra rüşdiye mektebinden müretteb dersleri alıp başarıyla mezun olmuştur. Bir miktar Arapça, Farsça ve Fransızca; iyi düzeyde Türkçe okuryazardır.

1865 senesinde, 19 yaşında iken Gelibolu Sancağı Muhasebe Kaleminde mülazemetle memuriyet görevine başlamıştır. 27 Nisan 1866 tarihinde, 250 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Muhasebe Kaleminde İkinci Kitabetine ve ardından 300 kuruş maaş ile Birinci Kitabetine nakledilmiştir. Maaşı sırasıyla; 250 kuruşa düşürülmüş (13 Mart 1867), 400 kuruşa (13 ağustos 1867) ve ardından 600 kuruşa yükseltilmiştir (10 Mayıs 1871). 1 Ocak 1872 tarihinde Gelibolu Muhasebeci Yardımcılığına terfi olunmuş ve 14 Ağustos 1876 tarihinde kendisine Rütbe-i Salise tevcih buyrulmuştur. 12 Şubat 1880 tarihinde maaşı 700 kuruşa yükseltilmiştir. 12 Mayıs 1882 tarihinde görevinden azledilmiş ve 22 Kasım 1883 tarihinde, 400 kuruş maaş ile Gelibolu Belediyesi Kâtipliğine atanmıştır. 19 Mayıs 1883 tarihinde, 360 kuruş maaş ile Gelibolu Bidayet Mahkemesi Azalığına atanmış ve 2 Şubat 1885 tarihinde, görev süresi dolduğunda maaşı 390 kuruş olmuştu. Gelibolu Sancağı Ziraat Şubesi Meclis Başkanlığı yaptıktan sonra, 1901 senesine kadar 900 kuruş maaş ile Maliye Nezareti memurluğunda bulunuştur. 21 Mart 1906 tarihinde, Bağdat Vilayeti Muhasebeciliğinde mülazemetle göreve başlamış 16 Aralık 1907 tarihine kadar, 1080 kuruş maaş ile Bağdat Vilayeti Defterdarlığı Vekâletinde bulunmuştur. Ancak memuriyetini suistimal ettiği anlaşılması üzerine işten el çektirilmiş; hakkında yapılan tahkikat sonucu memuriyete uygun olmadığı bildirilmiş ve 16 Mart 1908 tarihinde azledilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 107/415).

4.42. Hasan Tahsin Efendi

Asakir-i Şahane yüzbaşılarından Bosnalı müteveffa Hüseyin Efendizade İsmail Hakkı Efendi'nin oğludur. 1878 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Edirne Askerî İdadi Mektebi mahreç (giriş) sınıfında bazı dersleri vermişse de idadide devam edecek seviyede olmaması nedeniyle okuldan ihraç edilmiştir. Türkçe okuryazardır.

14 Ocak 1898 tarihinde, 150 kuruş maaş ile Konya Vilayeti dâhilinde bulunan Yenişehir Kazası Reji Memuriyeti geçici Muhafaza Kitabetine görevlendirilmiştir. Babasının da aynı memuriyette bulunmasından dolayı 12 Nisan 1898 tarihinde açığa

alınmıştır. 24 Nisan 1899 tarihinde, mülazemetle Konya Duyun-ı Umumiye Nezaretinde göreve başlamış ve iki ay sonra, 270 kuruş maaş ile Karapınar Mahallesine kâtip ve kantarcı vazifesi ile tayin olmuştur. 4 Eylül 1900 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Tosun Mahallesi Vezne Kitabetine tayin olması üzerine mevcut görevinden ayrılmıştır. Geçirdiği bir hastalıktan dolayı yeni vazifesine iki ay geç iştirak etmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 135/409).

4.43. Hasan Ziya Efendi

Gelibolu Bidayet Mahkemesi Azası umumi muavini müteveffa Mehmed Tevfik Efendi'nin oğludur. 1886 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinden sonra idadi mektebinde Arapça, Farsça, fenn-i hesab ve coğrafya eğitimleri almıştır. Türkçe okuryazardır.

1906 senesinde, mülazemetle Gelibolu Telgrafhanesinde göreve başlamıştır. 7 Aralık 1907 tarihinde, 200 kuruş maaş ile Dersaadet civarında Çorlu Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuriyetine tayin olmuştur (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 158/195).

4.44. Hazvay Efendi

Musevi milletinden sarraf Afradya Efendi'nin oğludur. 1884 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Musevi mektebinde bir müddet okuduktan sonra İdadi Mülkiye Mektebinde müretteb dersleri almıştır. 31 Temmuz 1903 tarihinde üstün derece ile şehadetname almıştır.

29 Nisan 1908 tarihinde, 250 kuruş maaş ile Şarköy Kazası Bidayet Bankası Muhasebe Kitabeti Memuriyetine tayin olmuştur. 8 Ağustos 1910 tarihinde 600 kuruş maaş ile Ziraat Bankası Halep Şubesinde göreve başlamıştır. 16 Kasım 1911 tarihinde aynı maaş ile Banka Sandığı Memuriyetine nakledilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 159/201).

4.45. Hüseyin Halil Efendi

Devebağırtan Telgraf Merkezi baş memuru Halil Efendi'nin oğludur. 1884 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebine gitmiştir. Arapça, Farsça ve fenn-i hesab dersleri almıştır. Türkçe okuryazardır.

1904 senesinde Dersaadet Telgraf Merkezi Sevk-i Mekatib Telgrafı Odasına mülazemetle tayin olmuştur. Aynı yılın 14 Ekim gününde maaşı 100 kuruşa, bir sene sonra da 240 kuruşa yükseltilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 148/333).

4.46. Hüseyin Hasib Efendi

Gelibolulu müteveffa Mehmed Ali Efendi'nin oğludur. 1860 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinden ilim dersleri aldıktan sonra Arapça ve Farsçadan özel dersler almıştır. Türkçe okuryazardır.

1873 senesinde, 13 yaşında iken Gelibolu Sancağı Kaleminde mülazemetle göreve başlamıştır. 13 Temmuz-12 Ağustos 1880 tarihleri arasında, 270 kuruş maaş ile Halep Vilayetinde Arda Nahiyesi Müdür Vekilliğinde görev almıştır. 12 Ekim 1880 tarihinden 1881 senesinin mayıs ayının sonuna kadar, 1912 kuruş maaş ile Cerşkur Kazası Sertahsildarlığında görev almıştır. 1 Mart 1882 tarihinde, 450 kuruş maaş ile Maraş Kazası Mal Müdürlüğüne tayin edilmiştir. 26 Şubat 1886 tarihinde bu görevinden istifa etmiştir. 8 Nisan 1889 tarihinde, 320 kuruş maaş ile Lazkiye Telgraf Merkezi Muhabere Memurluğuna tayin edilmiş, 19 Şubat 1890 tarihinde görevinden istifa etmiştir. 25 Ağustos 1893 tarihinde, 600 kuruş maaş ile Girit Vilayetinde Malviz Telgraf ve Posta Muhabere Memurluğuna atanmış ve 14 Eylül 1894 tarihinde, aynı maaş ile adı geçen vilayetteki Kenorpo Kazası Telgraf ve Posta Merkezi Müdürlüğüne nakledilmiştir. 8 Ağustos 1896 tarihinde, 600 kuruş maaş ile Selanik Vilayetinde Borus Telgraf Merkez Müdürlüğüne tayin edilmiştir. 13 Mart 1897 tarihinde maaşı 540 kuruşa indirilmiştir. 4 Eylül 1899 tarihinde, 400 kuruş maaş ile Yanya Vilayeti Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memurluğuna nakledilmiştir. Amiri tarafından verilen emre itaat ederek, 1 Temmuz 1901 tarihinde aynı maaş ile adı geçen vilayetteki Alasonya Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memurluğuna nakledilmiş ise de göreve başlamadan önce 16 Aralık 1901 tarihinde istifa ederek görevinden ayrılmıştır. 29 Ocak 1902 tarihinde, 500 kuruş geçici maaş ile Edirne Vilayetinde Urşa Telgraf ve Posta Merkezi Müdürlüğüne tayin edilmiştir. 12 Ağustos 1902 tarihinde, 200 kuruş maaş ile Dersaadet Telgraf Merkezi Muhabere Memurluğuna nakledilmiştir. Nezaret Atama Memurluğu Komisyonunun 14 Ocak 1903 tarihli kararıyla, 500 kuruş maaş ile Kastamonu Vilayetinde Safranbolu Telgraf ve Posta Merkezi Başmemurluğuna nakledilmiş ve 14 Nisan 1903 tarihinde

görevine başlamıştır. 31 Temmuz 1906 tarihinde vefat etmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 102/85).

4.47. Hüseyin Hüsnü Efendi

Meskicizade ailesinden Çiftlikat-ı Hümayun Ağnam Müdürü Gelibolulu müteveffa Mehmed Emin Efendi'nin oğludur. 1852 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu'da sıbyan mektebine gitmiş, Arapça, Farsça ve matematikten özel ders almıştır. Türkçe okuryazardır.

1866 senesinde, 14 yaşında iken Gelibolu Sancağı Muhasebe Kaleminde mülazemetle göreve başlamıştır. 1868 yılında, yine stajyer olarak söz konusu yerin telgrafhanesine girmiş, 13 Ağustos 1869 tarihinde, 480 kuruş maaş ile adı geçen telgrafhanenin muhabere memurluğuna atanmıştır. 27 Aralık 1871 tarihinde maaşı 455 kuruşa düşürülmüştür. 16 Şubat 1874 tarihinde 570 kuruş maaş ile Büyükçekmece Merkezi Telgraf ve Posta Memurluğuna nakledilmiştir. 13 Mart 1874 tarihinde maaşı 600 kuruşa altı yüz kuruşa yükseltilmiştir. 15 Ekim 1878 tarihinde görevden alınmasından sonra, geçici olarak 750 kuruş maaş ile Estern adlı yabancı kablo şirketinin muhabere memurluğuna atanmıştır. 5 Haziran 1879 tarihinde, 600 kuruş maaş ile tekrar Büyükçekmece Merkezi Memurluğuna atanmıştır. 14 Mart 1880 tarihindeki genel düzenleme sırasında maaşı 500 kuruşa düşürülmüştür. 16 Haziran 1891 tarihinde, 700 kuruş maaş ile Rumeli Hisarı Telgraf Memurluğuna nakledilmiştir. 13 Şubat 1893 tarihinde 800 kuruş maaş ile söz konusu merkezin müdürlüğüne nakledilmiştir. Görevlerini iyi bir şekilde yerine getirme konusundaki çaba ve gayretinden dolayı, 16 Ekim 1896 tarihinde Rütbe-i Salise tevcih buyurulmuştur. 13 Mart 1897 tarihinde maaşı 720 kuruşa düşürülmüş, 15 Ocak 1899 tarihinde 750 kuruşa yükseltilmiştir. Görevlerini iyi bir şekilde yerine getirmekte olmasından dolayı terfi ederek Rütbe-i Sani tevcih buyurulmuştur. 14 Aralık 1900 tarihinde maaşı 900 kuruşa yükseltilmiştir. 5 Kasım 1903 tarihinde, nikelden yapılmış Hamidiye Hicaz Demiryolu Madalyası ihsan buyurulmuştur (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 8/283).

4.48. Hüseyin Hüsnü Efendi

Danişmendli Mehmed Emin Efendi'nin oğludur. 1857 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde okuduktan sonra Gelibolu Mekteb-i Rüşdiyesinden

müretteb dersleri alıp 29 Haziran 1875 tarihinde şehadetname almıştır. Türkçe okuryazardır.

22 Ağustos 1875 tarihinde Gelibolu Şeriye Mahkemesi Kaleminde memur olarak göreve başlamıştır. Aynı yılın ekim ayının ortalarında, ek ödenekle aynı mahkemenin kâtipliğine atanmıştır. Beş ay görev yaptıktan sonra görevinden ayrılmıştır. 1877 yılının haziran ayında Gelibolu Muhasebe Kalemine memur olarak girip üç ay boyunca burada görev yapmıştır. Ardından Emlak Yazı İşleri Kaleminde beş ay ve Yazı İşleri Kaleminde de iki buçuk ay maaşsız görev yapmıştır. 1878 senesinde kura çıkması sonucu askere alınmıştır. Ancak tek çocuk olması sebebiyle 7 Ekim 1878 tarihinde askerlikten ihraç edilmiştir. Nisan 1880 tarihinde Selanik İstihkâm ve İnşaat Komisyonunda 300 kuruş maaş ile iki buçuk ay görev yapmış, daha sonrasında istifa etmiştir. Temmuz 1880 tarihinde Gelibolu Aşar ve Ağnam İdaresinde yedi ay memur olarak görev almıştır. 13 Temmuz 1882 tarihinde, 450 kuruş maaş ile Edirne Vilayeti dâhilinde bulunan İpsala Kazasında aşar ve ağnam baş kitabetine tayin olmuştur. 13 Nisan 1884 tarihinde, 600 kuruş maaş ile İpsala Emlak-ı Hümayun Şubesi Birinci Kâtipliğine nakledilmiştir. 13 Temmuz 1884 tarihinde maaşı 700 kuruşa yükseltilmiştir. Ardından sırasıyla; 1000 kuruş maaş ile Edirne Emlak-ı Hümayun Komisyonu Yazı İşleri Kâtipliğine (12 Nisan 1885), 1200 kuruş maaş ile Baba-yı Atik Emlak-ı Hümayun Şubesi Memurluğuna (13 Mart 1886), 800 kuruş maaş ile Çatalca Emlak-ı Hümayun Şubesi Kâtipliğine (13 Eylül 1889) ve 1200 kuruş maaş ile Malkara Emlak-ı Hümayun Şubesi Memurluğuna (13 Ocak 1891) nakledilmiştir. 27 Ağustos 1896 tarihinde tam maaşıyla İpsala Emlak-ı Hümayun Şubesi Memurluğuna nakledilmiştir. 13 Mart 1897 tarihinde maaşı 1080 kuruşa düşürülmüştür. 1 Mayıs 1898 tarihinde, 1350 kuruş maaş ile Selanik Emlak-ı Hümayun İdaresi dâhilindeki Vodine Şubesi Memurluğuna nakledilmiştir. Ardından sırasıyla, aynı maaş ile; 29 Ağustos 1902 tarihinde Füldere, 15 Mayıs 1907 tarihinde Gümülcine ve 11 Ağustos 1907 tarihinde Çorlu Emlak-ı Hümayun Memurluklarına nakledilmiştir. Vodine Emlak-ı Hümayun Memurluğunda iken 7 Ekim 1909- 28 Ocak 1900 tarihleri arasında, 260 buçuk ek maaş ile Kavala Şubesi Memurluğunda vekâleten bulunmuş ve asaleten atanan kişinin gelmesiyle görevinden ayrılmıştır. Görevini iyi yapması nedeniyle 24 Ekim 1903 tarihinde Rütbe-i Sani verilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 55/165).

4.49. Hüseyin Hüsnü Efendi

Gelibolulu tütüncü Emin Efendi'nin oğludur. 5 Ocak 1863 tarihinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan ve rüşdiye mekteplerinde müretteb, ilim ve fen dersleri almıştır. Türkçe okuryazardır.

6 Ağustos 1878 tarihinde, 16 yaşında iken Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemi memurluğunda mülazemetle göreve başlamıştır. 13 Aralık 1881 tarihinde, 200 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Meclisi İkinci Kâtipliğine tayin edilmiştir. 1883 senesinde maaşı 70 kuruş yükselmiştir. 13 Aralık 1883 tarihinde, aynı miktar maaş ile sözkonusu vilayetin Tahrirat Kalemi Mübeyyizliğine ve 14 Aralık 1887 tarihinde, tam maaşı ile tekrar Gelibolu Sancağı Meclisi İkinci Kâtipliğine tayin edilmiştir. 22 Eylül 1891 tarihinde, 215 kuruş maaş ile aynı memuriyet görevinde bulunmak suretiyle terfi almıştır. Maaşı 22 Ekim 1892 tarihinde 250 kuruşa, 13 Mayıs 1894 tarihinde 300 kuruşa yükseltilmiştir. 13 Eylül 1894 tarihinde, aynı maaş ile Gelibolu Sancağı Muhasebe Kalemi ve Evrak Mukayyitliğine görevlendirilmiştir. 27 Kasım 1903 tarihinde, maaşı 400 kuruşa yükseltilerek Mesalih-i Câriye Kitabetine[29] nakledilmiştir. 3 Ekim 1905 tarihinde, 600 kuruş maaş ile Gelibolu Başkitabetine terfi edilmiştir. 14 Mart 1907 tarihinde yapılan değişiklikler ile maaşı 800 kuruşa yükseltilmiştir. 3 Kasım 1909 tarihinde beşinci madde mucibinde Kadir ve Harice çıkarılarak 570 kuruş ma'zuliyet maaşı (açıkta kalma maaşı) verilerek görevinden alınmıştır.[30] 9 Temmuz 1910 tarihinde, 900 kuruş maaş ile Tekfurdağı Sancağının Çorlu Kazası Mal Müdürlüğüne tayin edilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 48/43).

4.50. Hüseyin Nuri Efendi

Gelibolu Sancağı ser-tahsildarı sabık Mehmed Vasıf Efendi'nin oğludur. 1874 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebini bitirdikten sonra rüşdiye mektebinde bazı dersleri okumuştur. Türkçe okuryazardır.

[29] Bir memurun tercüme-i hâlinde (özgeçmişinde) bu ifade geçiyorsa, o kişinin "kalem işlerine baktığı", yani dairenin günlük evrak akışını, yazışmalarını ve rutin idari işlerini yürüttüğü kastedilir.

[30] Söz konusu tasarruf, 1909 yılında çıkarılan Tasfiye-i Memurin Kanunu kapsamında gerçekleştirilmiştir. Meşrutiyet yönetiminin bürokrasideki şişkinliği gidermek ve devlet mekanizmasını modernize etmek amacıyla uyguladığı bu kanunun 5. maddesi; yeni teşkilat şemasına dâhil edilmeyen memurların "kadro harici" sayılmasını ve kendilerine kanuni kıdemleri oranında maaş bağlanmasını öngörmektedir. Bu kayıt, memurun şahsi bir kusuru nedeniyle değil, dönemin genel idari reform süreci (tensikat) dâhilinde görevine son verildiğini göstermektedir.

12 Mayıs 1894 tarihinde gönüllü olarak askere gitmiştir. 2 Ağustos 1898 tarihinde terhis olup Gelibolu Sancağı Muhasebe Kalemine mülazemetle tayin olmuştur. 13 Mart 1899 tarihinde, 800 kuruş maaş ile Gelibolu Ağnam Kitabetine atanmış ve 27 Haziran 1899 tarihinde görev süresinin bitmesine yakın vazifesinden ayrılmıştır. 20 Temmuz 1899 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Gelibolu Aşar İkinci Kitabetine memurluğa başlamış ve 24 Şubat 1900 tarihinde vazifesinden ayrılmıştır. 17 Mayıs 1900 tarihinde, 350 kuruş maaş ile maaşla Cerarkene Kazasının Üçüncü Fırka Mukayyitliğine tayin olmuştur. 28 Eylül 1900 tarihinde, 200 kuruş maaş ile Gelibolu Kazasının görevlendirmesiyle Karesi Aşar Kitabetine naklolmuş ve 14 Şubat 1901 tarihinde, 250 kuruş maaş ile Mürefte Kazası Mal Müdür Yardımcılığı için görevlendirilmiştir. 14 Mart 1907 tarihinde maaşı 300 kuruşa yükseltilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 124/201).

4.51. Hüseyin Rasih Efendi

Ulemadan Karataşlı Şevki Hoca Mustafa Feyzi Efendi'nin oğludur. 1874 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinden sonra, Hoca Ahmed Hamdi Efendi'den Arapça dersleri almıştır. Mekteb-i Hukuk-u Şahanede müretteb dersleri okuyarak 14 Eylül 1901 tarihinde icazetname almıştır. 6 Temmuz 1903 tarihinde üstün derece ile mezun olmuştur. Türkçe okuryazardır.

7 Kasım 1904 tarihinde, 1440 kuruş maaş ile Trablusgarp Vilayeti Hums Sancağı Bidayet Mahkemesi Umumi Muavinliğine tayin olmuştur. Gelen emir üzerine aynı şehirde görev almak şartıyla Rütbe-i Rabia derecesine uygun görülmüştür (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 122/5).

4.52. Hüsnü Kamuran Efendi

Müteveffa Hasan Bey'in oğludur. 1885 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu İdadi Mektebinde iki sene okuyup tasdikname almıştır. Dersaadet'de daru'l-edeb[31] dersleri görmüştür. Soğukçeşme Mektebinde bir müddet devam etmiş ise de hastalığından dolayı okulu yarım bırakmak zorunda kalmıştır. Ressamlığa ve Fransızcaya aşinadır. Türkçe okuryazardır.

[31] Daru'l-edeb, Osmanlı İmparatorluğu'nda edebiyat ve müzik eğitimi veren bir kurum veya okul anlamına gelir.

1904 senesinde askerlik çağında olması sebebiyle askere alınmış ve üç buçuk sene görevini ifa ettikten sonra babasının ölümü üzerine terhis edilmiştir. Askerlik süresinde bulunduğu bölük eminliğinde tahrirat kalem memurluğu yapmıştır. 15 Mart 1910 tarihinde Gelibolu Bidayet Hukuk Mahkemesi Kalemine mülazemetle tayin olmuştur. 14 Temmuz 1910 tarihinde, 400 kuruş maaş ile Aşar ve Ambar İdaresi memurluğunda bulunmuş, ancak çok geçmeden bu vazifesinden istifa etmesinin üzerine aynı gün Gelibolu Evkaf İdaresi Sandık Emanetinde 250 kuruş maaş ile göreve başlamıştır (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 192/64).

4.53. İbrahim Efendi

Müteveffa Kalafat Mehmed Ağa'nın oğludur. 1873 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. İbtidai mektebi ve Gelibolu Rüşdiyesinde okuduktan sonra Gelibolu İdadi Mektebinde iki sene boyunca müretteb dersleri almıştır. Rüşdiye mektebinden mezuniyetine dair aldığı şehadetname kaybolmuştur. Fransızcaya aşinadır, Türkçe okuryazardır.

24 Kasım 1893 tarihinden 12 Mayıs 1894 tarihine kadar, 100 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Nüfus İdaresi Pasaport Memurluğunda vekâleten göreve başlamıştır. 13 Mayıs 1894 tarihinden 13 Temmuz 1909 tarihine kadar, 200 kuruş maaş ile aynı görevi sürdürmüştür. 14 Temmuz 1909 tarihinde Gelibolu Evkaf Kitabetine tayin olmuştur ve bu görevde iken 21 Ocak 1910 tarihinde maaşı 300 kuruşa yükseltilmiştir. 20 Mayıs 1911 tarihinde Gümüşhane Evkaf Vekâletine tayin edilmiş ve 23 gün sonra Gümüşhane'ye giderek görev başı yapmıştır. 6 Mayıs 1913 tarihinde Eskişehir Evkaf Vekâletine tayin edilmiş ve 11 gün sonra Eskişehir'e giderek görev başı yapmıştır (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 173/435).

4.54. İbrahim Cemal Efendi

Şeyh Mehmed Efendi'nin oğludur. 1873 tarihinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu'da, sıbyan mektebinde temel ilim dersleri aldıktan sonra, Gelibolu Rüşdiye Mektebinde müretteb fen dersleri almış ve 3 Temmuz 1899 tarihinde şehadetname almıştır. Türkçe okuryazardır.

23 Eylül 1889 tarihinde Gelibolu Sancağı Muhasebe Kaleminde mülazemetle göreve başlamıştır. 6 Eylül 1892 tarihinde gönüllü olarak askere gitmiştir. 25 Ağustos 1894 tarihinde çavuşluk rütbesine yükseltilmiş, 12 Ağustos 1898 tarihinde ise müstebdilen ihraç edilmiştir. 20 Temmuz 1899 tarihinden 17 Mart 1900 tarihine değin Gelibolu Merkez Kazası Aşar Kâtipliğinde 400 kuruş maaş ile görev almıştır. 2 Eylül 1900 tarihinde Keşan Mal Müdürlğüne nakledileceği için Gelibolu'daki vazifesinden istifa etmiş ve altı gün sonra Keşan'da işbaşı yapmıştır. 25 Ağustos 1901 tarihinde bu görevinden istifa etmiştir. 29 Ekim 1902 tarihinde, 500 kuruş maaş ile Hayrabolu Tahsilat Müfettişliğine tayin edilmiştir. Ardından sırasıyla; 500 kuruş maaş ile Midye Kazası (14 Mart 1903), aynı maaş ile Lüleburgaz Kazası (14 Mart 1904), aynı maaş ile Darıdere Kazası (14 Mart 1905) ve yine aynı maaş ile Sultanbiri Kazası (14 Mart 1906) tahsilat müfettişliklerinde görev almıştır. 14 Mart 1907 tarihinde Sultanbiri Tahsil Memurluğuna 200 kuruş maaş ile görevlendirildikten iki ay sonra 400 kuruş maaş ile Ahiçelebi Kazası Tahsil Memurluğuna nakledilmiştir.

Edirne Vilayeti Tensik Komisyonu, 27 Ekim 1909 tarihinde açığa almış ve açıkta olduğu sürece 225 kuruş işsizlik maaşı ödemiştir. 23 Ekim 1910 tarihinde, 450 kuruş maaş ile Midye Kazası Mal Müdür Muavinliğine tayin olmuş, daha sonra maaşı 500 kuruşa yükseltilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 138/185).

4.55. İbrahim Edhem Efendi (Hacı)

Bahriye yüzbaşılığından müteveffa Hüseyin Ağa'nın oğludur. 1845 senesinde Gelibolu Sancağı dâhilinde bulunan Seddülbahir Karyesi'nde doğmuştur. Köyündeki ibtidai mektebinde ilim dersleri aldıktan sonra, Kale-i Sultaniyye Mektebinde müspet ilimler dersleri almıştır. Türkçe okuryazardır.

9 Şubat 1869 tarihinde kura çıkması sonucu çavuş rütbesi ile askere alınmıştır. 30 Ocak 1873 tarihinde müstebdilen ihraç edilmiş ve redife çekildikten sonra tarımla uğraştığı sırada ihtiyaç üzerine 1 Kasım 1882 tarihinde tekrar silahaltına alınmıştır. 30 Mart 1890 tarihinde askerlik hizmetini tamamlayıp terhis olmuştur. 18 Haziran 1900 tarihinde, 200 kuruş maaş ile Eceabat Kazası Bidayet Mahkemesi Azalığına tayin edilmiştir. Dört ay kadar açıkta kaldıktan sonra 23 Aralık 1903 tarihinde 300 kuruş maaş ile Gelibolu Sandık Eminliğine tayin olmuştur. 3 Aralık 1905 tarihinde mevcut

görevinden istifa etmişse de üç ay sonra aynı göreve geri yerleşmiştir. 14 Mart 1907 tarihinde maaşı 400 kuruşa yükseltilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 169/75).

4.56. İbrahim Hakkı Efendi

Müteveffa Şeyh Bedreddin Efendi'nin oğludur. 1868 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan ve rüşdiye mekteplerinde müretteb dersleri okuyarak şehadetname almıştır. Türkçe okuryazardır.

22 Mart 1885 tarihinde, 17 yaşında olduğu halde Gelibolu Sancağı Muhasebe Kaleminde mülazemetle göreve başlamıştır. 16 Ağustos 1885 tarihinde kendisine 85 kuruş maaş uygun görülmüş, ardından 25 Nisan 1886 tarihinde maaşı 100 kuruşa yükseltilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 30/157).

4.57. İbrahim İbiş Efendi

Halil Ağa'nın oğludur. 1849 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde temel din dersleri almasının yanında muallim-i mahsustan Arapça, Farsça, fenn-i hesab dersleri almıştır. Türkçe okuryazardır.

1864 senesinde, 15 yaşında iken Gelibolu Sancağı Nüfus Kaleminde mülazemetle göreve başlamıştır. 13 Nisan 1868 tarihinde 280 kuruş maaş ile Seyyar Tahrir Kalemine tayin olmuştur. Ardından aynı görev ve 250 kuruş maaş ile Keşan'a nakledilmiştir. 13 Aralık 1872 tarihinde 300 kuruş maaş ile Vukuat Kitabeti ve 14 Mayıs 1873 tarihinde Gelibolu Sancağı Yevmiye Tahsilatı Kitabetinde görev almıştır. 1879 senesinde Gelibolu Senet ve Vukuat Kitabetlerinde görev almış, maaşı 400 kuruşa yükseltilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 23/281).

.

4.58. İbrahim Mesud Bey

Antalya Redif Livası Kumandanlığından mütekait Hasan Hüsnü Paşa'nın oğludur. 1881 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. İzmir İdadi Mülkiyesinden şehadetname almıştır. Arapçaya aşina olmasının yanında Türkçe, Fransızca ve Rumca okuryazardır.

22 Aralık 1904 tarihinde, 100 kuruş maaş ile Orman ve Maâdin ve Ziraat Nezaret-i Celilesi memurluğunda göreve başlamıştır. 10 Ekim 1906 tarihinde 400 kuruş maaş ile

Akka Sancağı Tahrirat Müdür Müğavinliğine tayin edilmiştir. 4 Ağustos 1908 tarihinde vazifesinden istifa edip bir müddet açıkta kalmıştır. 6 Ağustos 1913 tarihinde Beyoğlu Daire-i Belediyesi Nezafet-i Fenniye Müfettişliğinde görev almıştır (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 159/65).

4.59. İsmail Efendi

Osman Ağa'nın oğludur. 1862 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan Mektebinde temel dinî ilimler dersleri almış ve Gelibolu Rüşdiye Mektebinde bir miktar Arapça ve Farsça okumuştur. Türkçe okuryazardır.

Eylül 1881 tarihinde, 19 yaşında iken 120 kuruş maaş ile Gelibolu Rüsumat İdaresine göreve başlamıştır. 11 Şubat 1883 tarihinde, 160 kuruş maaş ile Gelibolu Rüsumat İdaresi İskele Memurluğuna nakledilmiş ve 13 Mart 1883 tarihinde maaşı 200 kuruş olmuştur. 22 Nisan 1883 tarihinde mevcut maaşı ile bahsi geçen müdürlüğün Tezkire Muharrirliğine nakledilmiştir. 16 Temmuz 1308 tarihinde, 300 kuruş maaş ile bahsi geçen müdürlükte Katib Naibliğinde görevlendirilmiştir. Avrupa'ya götürülmek üzere Bolayır'dan gelen baklanın Avrupa'ya gidişine dair bir kayda rastlanmadığı ve bunların idare memurları tarafından gizlendiği anlaşılmasından dolayı 16 Haziran 1903 tarihinde diğer memurlar gibi azledilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 17/267).

4.60. İsmail Efendi (Hafız)

Telgraf çavuşlarından Mehmed Ali Ağa'nın oğludur. 1869 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde temel ilim dersleri almıştır. Türkçe okuryazardır.

1885 senesinde gönüllü olarak askere gitmiş, 1889 senesinde müstebdilen ordudan ihraç olmuştur. 23 Eylül 1889 tarihinde, 150 kuruş maaş ile Evreşe Telgraf ve Posta Merkezi Muhaberat Memurluğunda göreve başlamıştır. 13 Mart 1896 tarihinde aynı miktar maaş ile Kumalan Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuriyetine tayin olmuş, aynı yılın 13 Eylülünde 300 kuruş maaş ile Kırala Telgraf ve Posta Merkezinde çavuşluk vazifesine tayin edilmiştir. Gelibolu Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuriyetinde bir müddet bulunduktan sonra, 7 Kasım 1903 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Edirne Vilayeti Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuriyetine tayin edilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 163/99).

4.61. İsmail Hakkı Efendi

Bolayır kasabası ileri gelenlerinden Ağnam-ı Şahane Müdürü müteveffa Mehmed Efendi'nin oğludur. 8 Temmuz 1846 tarihinde Gelibolu'da doğmuştur. Memleketindeki sıbyan ve rüşdiye mekteplerinde Arapça, Farsça ve matematik dersleri almıştır. Türkçe okuryazardır.

1864 senesinin ağustos ayında, 500 kuruş maaş ile Konya Vilayeti dâhilinde bulunan Nevahi Kazası Kaymakamlığı Vekâletine memur olarak tayin edilmiş, aynı yıl görevi onaylanmadığı için memuriyetten azledilmiştir. 13 Mart 1878 tarihinde, 1000 kuruş maaş ile Şehremaneti Tahsilat Kalemine, 28 Aralık 1878 tarihinde, 750 kuruş maaş ile Dördüncü Daire Belediye Muhasebeciliğine tayin olmuştur. 27 Kasım 1880 tarihinde 400 kuruş maaş ile İkinci Daire Kontrolörlüğüne atanmış ve aynı yılın 28 Aralık günü istifasıyla görevden ayrılmıştır. Şubat 1881 tarihinde, Diyarbakır Vilayeti dâhilinde bulunan Kulb Nahiyesi Müdürlüğüne 344 kuruş maaş ile görevlendirilmiş ve sekiz ay çalıştıktan sonra istifa ederek İstanbul'a dönmüştür. 20 Mart 1882 tarihinde 1200 kuruş maaş ile Halep Vilayeti dâhilinde bulunan Elbistan Kazası Aşar ve Ağnam Müdürlüğüne atanmış ve 464 gün görev yapmıştır. Görev süresi içinde bir ay sekiz gün kadar da Elbistan Kazası Kaymakam vekilliğinde bulunmuştur. 1 Ağustos 1883 tarihinde görevinden istifa ederek ayrılmış ve 14 Haziran 1884 tarihinde, 1500 kuruş maaş ile Bitlis Vilayeti dâhilinde bulunan Genç Sancağına Aşar ve Ağnam Müdürü olarak atanmıştır. 395 gün burada hizmet etmiş ve burada iken de ek olarak 250 kuruş maaş ile Kulb Kaymakamlığına vekâlet etmiştir. 25 Ağustos 1885 tarihinde 1150 kuruş maaş ile Siirt Sancağı Aşar ve Ağnam Müdürlüğüne tayin olmuş ve 12 Mart 1886 tarihinde bulunduğu devlet dairesi lağvedilmiştir. 22 Kasım 1886 tarihinde, 483 kuruş maaş ile Adana Vilayeti sınırları içindeki Karataş Nahiyesi Müdürü olmuş, ancak iklimiyle uyum sağlayamadığı için 22 Eylül 1887 atrihinde görevinden istifa ederek ayrılmıştır. 15 Eylül 1888 tarihinde, 1170 kuruş maaş ve Rütbe-i Salise ile Mamuretülaziz Vilayetine[32] bağlı Yah Kazası Kaymakamlığına atanmış, daha sonrasında 1250 kuruş maaş ile Kahte Kazası Kaymakamlığına nakledilmiştir. Memuriyet vazifesini layıkıyla yerine getiremediği gerekçesiyle 29 Aralık 1889 tarihinde görevden alınmıştır. Bundan sonra kendisine verilen görevlere özen göstereceğine dair güvence vermesi üzerine, Şubat 1890 tarihinde,

[32] Diğer adıyla Harput Vilayeti. 1864 yılında Vilayet Nizamnamesi uyarınca kurulan bir Osmanlı vilayetidir.

1250 kuruş maaş ile Yanya Vilayetinde Demirice Kazası Kaymakamlığına atanmıştır. 18 Ocak 1891 aynı maaş ile Korulan Kazası Kaymakamlığına nakledilmiştir. 19 Ekim 1891 tarihinde, 1210 kuruş maaş ile Ankara Vilayetinde Çubukabad Kazası Kaymakamlığına getirilmiş, 31 ağustos 1892 tarihinde, aynı maaş ile Boğazlıyan Kazası Kaymakamlığına nakledilmiştir. Görevini iyi bir şekilde yerine getirmesi, çabaları ve gayretleri nedeniyle 5 Şubat 1893 tarihinde Beşinci Rütbeden Mecidiyeye Nişanı'na layık görülmüştür. 1 Şubat 1894 tarihinde 1200 kuruş maaş ile Kastamonu Vilayetinde Taşköprü Kaymakamlığına nakledilmiştir. Bölgenin yerel havasıyla uyum sağlayamadığı gerekçesiyle yer değişikliği talep etmiş ve 16 ağustos 1894 tarihinde, aynı maaş ile Daday Kazası Kaymakamlığına nakledilmiştir. 24 Mayıs 1895 tarihinde terfi ettirilerek Rütbe-i Sani verilmiştir. Memurin Seçme Komisyonunun uygun görmesi ve Dâhiliye Nezaretinin bildirmesi üzerine, 25 Eylül 1895 tarihinde, 2500 kuruş maaş ile Çaymakçur Kazası Kaymakamlığına nakledilmiştir. Dâhiliye Nezaretinden gelen bildirim ve Memur Seçme Komisyonunun verdiği karar üzerine 5 Ocak 1899 tarihinde, 1125 kuruş maaş ile Ankara Vilayetinde Akdağ Kazası Kaymakamlığına atanmıştır. Yerel iklimle uyum sağlayamadığı için görev yerinin değiştirilmesini talep etmesi üzerine, 2 Kasım 1900 tarihinde, Pravişte Kazası Kaymakamlığına nakledilmiştir. 15 Mart 1903 tarihinde, aynı maaş ile Hüdavendigar Vilayetinde Palya Kazası Kaymakamlığına nakledilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 18/309).

4.62. İsmail Hakkı Efendi

Bıçakçı esnafından Tevfik Ustanın oğludur. 1878 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu İdadi Mektebinde üç sene kadar müretteb dersleri almışsa da mektep müdürünün 30 Nisan 1907 tarihli tasdiknamesinde, İsmail Hakkı Efendi'nin okulu terk ettiği anlaşılmıştır.

Askerlik vazifesini yerine getirdikten sonra 12 Kasım 1903 tarihinde, 250 kuruş maaş ile Sarayköy kasabası Ziraat Bankası Sandığı Muhasebe Kitabetine tayin olarak vazifeye başlamıştır. 6 Haziran 1909 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Aydın Ziraat Bankası Şubesine nakledilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 159/163).

4.63. İsmail Hakkı Efendi

Gelibolu'da metfun Yazıcızade Mehmed Efendi Türbesinin türbedarı Hasan Muhlis Efendi'nin oğludur. 1883 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde ilim dersleri aldıktan sonra Gelibolu Rüşdiye Mektebinde Arapça, fenn-i hesab ve coğrafya dersleri almıştır. Türkçe okuryazardır.

1901 senesinde Gelibolu Sancağı Telgrafhanesinde mülazemetle göreve başlamıştır. 7 Eylül 1903 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Edirne Vilayeti Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuriyetine tayin edilmiştir. 26 Eylül 1904 tarihinde, 100 kuruş ham maaş ile Edirne Merkezi Muhabere Memurluğu Vekâletinde 1 ay kadar kısa süre bulunduktan sonra 18 Mart 1905 tarihinde, 350 kuruş maaş baş memurluğa terfi ve tayin edilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 118/177).

4.64. İsmail Hakkı İsmet Efendi

Gelibolu Sancağı İdare Meclisi Azası Müftüzade müteveffa Mehmed Arif Efendi'nin oğludur. 17 Nisan 1819 tarihinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu'da Cami-i Atik Mektebinde Turfandaoğlu Hacı Hüseyin Efendi, Fetvahane Medresesinde Belde Müftüsü Halil Efendi ve Bayramiç kazasında Müderris Hüseyin Efendi'den Arapça, Farsça, hesap, dil bilgisi ve mantık dersleri almıştır. Gelibolu'da Mimaroğlu Ali ve Hafız Ali Efendilerden Türkçe sülüs ve nesih hat dersleri almıştır. Gelibolu'da Jurnal Mehmed Rasim Efendi, Bayramiç'te Rüsumat Memuru Mehmed Efendi ve zamanında Kale-i Sultâniyyede mektupçuluk yapan eski Sadaret-i Uzma Müsteşarı müteveffa Refik Bey'den inşa ilmi, rika hattı ve divân dersleri almıştır. Son olarak Gelibolu Vergi Tahsildarı müteveffa Hafız Yakub Faik Efendi'den fenn-i hesab öğrenmiştir. Türkçe okuryazardır. Arapça ve Farsça ve Rum lisanlarına biraz aşinadır.

1839 tarihinde, 20 yaşında iken Maydos Kazası Voyvoda Vekili olmuştur. 1839 senesinin mayıs ayının ilk günlerinde, 100 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı emlak defterlerinin temize çekilmesine memur olarak göreve başlamıştır. Eylül 1839 tarihinde maaşına 50 kuruş zam verilerek Gelibolu Aşar Emaneti Ambar Memurluğu görevini de üstlenmiştir. Aralık 1839 tarihinde, 200 kuruş maaş ile Evreşe Kazası Mal Kitabetine geçmiş ve 1840 yılı sonlarında istifa ile Gelibolu'ya dönmüştür. Ardından sırasıyla; 500 kuruş maaş ile Niş Eyaleti Zaptiye Başkitabeti (Mayıs 1846), Muhasebe-i Maliye Mazbata Odasına (Haziran 1851), 750 kuruş maaş ile Tuna Vilayeti dâhilinde bulunan

Tırnova Sancağı Tahrirat Başkitabeti (Aralık 1851), 2000 kuruş maaş ile Trabzon Vilayeti dâhilinde bulunan Gümüşhane Sancağı Mal Başkitabeti (Eylül 1856), 1960 kuruş maaş ile Lazistan Sancağı Mal Başkitabeti (Kasım 1858) ve aynı miktar maaş ile Kastamonu Vilayeti dâhilinde bulunan Sinop Sancağı Mal Başkitabeti (Haziran 1860) vazifelerinde hizmet etmiştir.

Kasım 1860 tarihinde, Sinop'taki görevinden azledilmiş ve İstanbul'a dönüşüş yolunda iken Rumeli Hanedanından Nevrekoplu[33] Mehmed Bey ile Selanikli Mehmed Bey arasında Selanik Vilayetinin Hicri 1849/1850 yılı gümrük iltizamından dolayı meydana gelen tartışma ve muhasebenin araştırılması dolayısıyla İstanbul'da toplanan komisyon başkanlığı görevini maaşsız yerine getirmiştir.

Kasım 1861 tarihinde yılında 2940 kuruş maaş ile Harput Vilayeti dâhilinde bulunan Ergani Sancağı Maadin-i Hümayunu Mal Başkitabetine ve 3 Temmuz 1862 tarihinde, 4000 kuruş maaş ile Şehr-i Zor Eyaleti Muhasebeciliğine atanmıştır. 27 Nisan 1864 tarihinde kendisine Rütbe-i Salise verilmiştir. Mevcut görev yerinde altı buçuk sene görev yaptıktan sonra istifa etmiş ve Temmuz 1869 tarihinde, 5000 kuruş maaş ile İşkodra Eyaleti Muhasebeciliğine, ardından da Mart 1872 tarihinde, 4500 kuruş maaş ile Yemen Vilayetinin merkezi olan Sana Sancağı Muhasebeciliğine tayin edilmiştir. Ekim 1878 tarihinde Sana Sancağı Muhasebeciliğinin lağvedilmesi nedeniyle, 4000 kuruş maaş ile Sana Sancağı Aşar Müdürlüğüne memur olmuştur. Mart 1879 tarihinde bahsi geçen müdürlüğün de lağvedilmesi üzerine azledilerek 11 ay kadar açıkta kalmış ve ardından Mart 1880 tarihinde, 3500 kuruş maaş ile Sana Sancağındaki bazı görevlerde bulunmaya devam etmiştir. Kasım 1880 tarihinde bu görevinden istifa etmiş ve 3000 kuruş maaş ile üç buçuk ay vekâleten Yemen Vilayeti Defterdarlığı görevlerini yerine getirmiş, defterdarın gelmesi üzerine İstanbul'a dönüş yapmıştır. Ardından 23 Aralık 1882 tarihinde, 3000 kuruş maaş ile şu anda bulunduğu Hudeyde Sancağı Muhasebeciliğine atanmıştır (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 2/600).

4.65. İsmail Kemal Efendi

Ahmed Ağa'nın oğludur. 1885 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu İdadi Mektebinde ilim derslerine ilaveten Mülkiye Mektebinde müretteb dersleri alarak 29

[33] Nevrekop, günümüzde Bulgaristan sınırları içerisinde kalan bir yerleşim yeridir (Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı, 2020, s.347).

Temmuz 1897 ile 21 Temmuz 1902 tarihlerinde iki bölümden de üstün derece ile iki kıta şehadetname almıştır.

Gelibolu Sancağı Muhasebe Kaleminde bir müddet mülazemetle devam ettikten sonra 25 Nisan 1903 tarihinde, 30 kuruş maaş ile Gelibolu Tahrirat Kaleminde memurluğa tayin olmuştur. 16 Mart 1904 tarihinde maaşı 50 kuruşa yükseltilmesine rağmen altı ay sonra görevinden istifa etmiş ve mülazemetle Gelibolu Ziraat Bankası Şubesinde göreve başlamıştır. 29 Temmuz 1906 tarihinde, 250 kuruş maaş işe Eceabat Ziraat Bankası Şubesine nakledilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 142/159).

4.66. Karabet Ağa

Aydınyan Hacı Ohannes Ağa'nın oğludur. 31 Mart 1848 tarihinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu Ermeni Mektebinde, Ermenice ve Türkçe eğitim gördükten sonra, Gelibolu Mekteb-i Rüşdiyesinde müfredat derslerini almış ise de şehadetnamesi yoktur. Ermenice ve Türkçe okuryazardır.

13 Mart 1867 tarihinde, 20 yaşında iken mülazemetle Gelibolu Muhasebe Kaleminde göreve başlamıştır. 13 Eylül 1867 tarihinde, 200 kuruş maaş ile Şarköy Kazası Tahrir-i Emlak Saha Memuriyetine atanmış, Nisan 1869 tarihinde, 280 kuruş maaş ile Gelibolu Kazası Tahrir-i Emlak Mukayyitliğine nakledilmiştir. Bu görevde bir buçuk sene hizmet ettikten sonra istifa ederek 13 Ekim 1879 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Gelibolu Bidayet Mahkemesi Hukuk Dairesi Aza Mülazımlığına atanmıştır. Daha sonra maaşı 270 kuruşa düşürülmüştür. 20 Kasım 1884 tarihinde, istifası üzerine Gelibolu Bidayet Mahkemesi Hukuk Dairesi Aza Mülazımlığı görevinden ayrılmıştır (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 6/961).

4.67. Kosti Efendi

Rum milletinden Anastaş Ağa'nın oğludur. 1848 senesinin haziran ayında Gelibolu'da doğmuştur. Rum Mektebinde Rumca ve Fransızca öğrenmiştir.

1866 senesinin şubat ayında, 18 yaşında iken Gelibolu Telgrafhanesinde mülazemeten göreve başlamıştır.14 Kasım 1868 tarihinde, 480 kuruş maaş ile Gelibolu Telgrafhanesinde muhabere memuru olmuştur. 14 Temmuz 1871 tarihinde maaşı 600 kuruşa yükseltilmiştir. Ardından sırasıyla; 500 kuruş maaş ile Beyoğlu Telgrafhanesi (1

Mart 1873), 455 kuruş maaş ile Gelibolu Telgrafhanesi (14 Nisan 1873), aynı maaş ile Keşan Telgrafhanesi (14 Şubat 1876) Ecnebi Muhabere Memuriyetlerinde görev almıştır. 13 Aralık 1876 tarihinde, 800 kuruş maaş ile Keşan Telgrafhanesi Ecnebi Muhabere Baş Memuriyetine getirilmiştir. Bir süreliğine açıkta kaldıktan sonra 1882 senesinin ağustos ayında Keşan Telgrafhanesi Ecnebi Muhabere Memurluğuna 400 kuruş maaş ile geri alınmıştır. 10 Ocak 1884 tarihinde yanı memuriyette görevine devam etmesine rağmen maaşı 760 kuruşa yükseltilmiştir. 27 Ekim 1894 tarihinde vefat etmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 34/459).

4.68. Kosti Efendi

Rum milletinden ve esnaftan müteveffa Dimitri'nin oğludur. 1857 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Millet mektebinde müretteb dersleri almıştır. Türkçe konuşabilir, Rumca okuryazardır.

13 Mart 1896 tarihinde, 39 yaşında iken Dersaadet Telgraf Merkezinde makinecilik vazifesine 400 kuruş maaş ile tayin olmuştur. 14 Ağustos 1900 tarihinde maaşı 424 kuruşa yükseltilmiş, ardından 14 Şubat 1904 tarihinde 500 kuruş olarak revize edilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 70/195).

4.69. Mahmud Efendi

Mehmed Efendi'nin oğludur. 1856 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu'da sıbyan mektebinde temel dinî ilimler dersleri almıştır. Gelibolu Rüşdiye Mektebinde biraz Arapça ve Farsça okumuştur. Türkçe okuryazardır.

1873 senesinde, 17 yaşında iken Gelibolu Rüsümat-ı Dururıyet Dairesinde göreve başlamıştır. 1874 senesinde, 150 kuruş maaş ile Tütün Fabrikası Muavinliğine tayin olmuştur. 1876 senesinin temmuz ayında, 230 kuruş maaş ile Bolayır Rüsumat İdaresi Memuriyetine tayin edilmiş ve ardından maaşı 300 kuruşa yükseltilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 16/317).

4.70. Mahmud Galib Efendi

Gelibolu Bidayet Mahkemesi Azası Ali Bey'in oğludur. 4 Ekim 1857 tarihinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu'da sıbyan mektebinde temel dinî ilimler ve Gelibolu Rüşdiye Mektebinde fen dersleri almıştır. Türkçe okuryazardır.

19 Haziran 1873 tarihinde, 16 yaşında iken Gelibolu Sancağı Tahrirat Kaleminde mülazemetle göreve başlamıştır. Aynı senenin kasım ayında 50 kuruş maaş almaya başlamıştır. Mayıs 1876 tarihinde, hâlihazırda sürdürdüğü vazifesinin yanında, 250 kuruş maaş ile geçici olarak Gelibolu Sancağı Aşar Müdürlüğü Üçüncü Kâtipliği görevini de üstelmiş ve Şubat 1877 tarihinde söz konusu kâtiplik kaldırıldığından sadece kalemdeki görevine devam etmiştir. Haziran 1877 tarihinde, 500 kuruş maaş ile Bolayır İstihkâmları İnşaat Kâtipliğine atanmış ise de aynı yılın 19 Ekim günü istifa etmiş ve 16 gün sonra askerlik görevine başlamıştır. Asker sıfatıyla Kale-i Sultaniyye Telgraf Merkezine atanmış ve telgraf bilimini öğrenerek Gelibolu Telgrafhanesine nakil olmuştur. Şubat 1879 tarihinde askerlik bedelini ödeyerek terhis olmuştur. Bir ay sonra 400 kuruş maaşla Gelibolu Aşar Üçüncü Kâtipliğine atanmış ve maaşı yapılan düzenlemeler sonucu 240 kuruşa düşürülmüştür. Haziran 1881 tarihinde, 450 kuruş maaş ile Şarköy Kazası Aşar Başkâtipliğine ve 12 Mayıs 1883 tarihinde, 600 kuruş maaş ile Mürefte Kazası Aşar Memurluğuna nakledilmiştir. Aşar İdaresinin kaldırılması nedeniyle 13 Temmuz 1886 tarihinde vazifesinden ayrılmış ve 2 Kasım 1886 tarihinde, 600 kuruş maaş ile Keşan Kazası Emanet Sandığı Kâtibi ve sandık sorumluluğuna atanmıştır. 24 Temmuz 1888 tarihinde, 500 kuruş maaş ile Mürefte Ziraat Bankası Sandığı Muhasebe Kâtipliğine nakledilmiş ise de 26 Aralık 1890 tarihinde açığa alınıp, 16 Ekim 1891 tarihinde 250 kuruş yarı maaş ile Şarköy Kazası Ziraat Bankası Sandığı Muhasebe Kâtipliği Vekâletine atanmıştır. 3 Mayıs 1891 tarihinde, 600 kuruş maaş ile Eceabat Kazası Mal Müdürlüğüne atanmış ise de vilayet idaresi tarafından başkasının atanması üzerine 23 Haziran 1892 tarihinde, 500 kuruş maaş ile Mal Müdürü Yardımcılığına nakledildiği halde, Maliye Nezareti tarafından başkasının atanması sebebiyle 20 Mayıs 1894 tarihinde bu görevden de alınarak, 11 Ocak 1893 tarihinde, yine 500 kuruş maaş ile Gelibolu Ziraat Bankası Kâtipliğine atanmıştır. 20 Mayıs 1894 tarihinde, aynı miktar maaş ile Gelibolu Ziraat Bankası Memur Yardımcılığı ile görevlendirilmiştir. 27 Kasım 1897 tarihinde yemin ederek, 600 kuruş maaş ile Sofulu Ziraat Bankası Sandığı Muhasebe Kâtipliğine ve 20 Şubat 1902 tarihinde, 500 kuruş maaş ile Kale-i Sultaniyye Ziraat Bankası Şubesi Memur Yardımcılığına tayin olmuş, ardından maaşı 600 kuruşa yükseltilmiştir. 9 Nisan 1906

tarihinde, 800 kuruş maaş ile Rodos Ziraat Bankası Şubesi Memurluğuna nakledildiği halde önceki vekillik vazifesinden azledilmemiştir. İyi hizmetlerinden dolayı 30 Ekim 1907 tarihinde kendisine Rütbe-i Salise verilmiş ve 1000 maaş ile Şam Ziraat Bankası Şubesi Memur Yardımcılığına nakledilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 15/101).

4.71. Mehmed Efendi

Edhem Çavuş'un oğludur. 1878 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. İbtidai mektebini okuduktan sonra Gelibolu İdadi Mektebinde eğitim görerek şehadetname almıştır. Türkçe okuryazardır.

23 Ekim 1899 tarihinde gönüllü olarak askere gidip 18 Ocak 1906 tarihinde terhis olmuştur. 14 Haziran 1906 tarihinde, 150 kuruş maaş ile Gelibolu Rüsumat Müdüriyeti Muhafaza Memurluğunda göreve başlamıştır. 14 Temmuz 1910 tarihinde maaşı 300 kuruşa yükseltilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 197/49).

4.72. Mehmed Ali Efendi

Gelibolu'da bulunan Yazıcızade Mehmed Efendi Türbesi'nin türbedarı müteveffa Hasib Süleyman Efendi'nin oğludur. 1835 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde ilim dersleri görmesinin yanında Gelibolu Müftüsü müteveffa Hüseyin Hilmi Efendi'den Arapça, Farsa ve fenn-i hesab dersleri almıştır. Türkçe okuryazardır.

20 Temmuz 1870 tarihinde, 34 yaşında iken Edirne Vilayeti dâhilinde bulunan Ada Nahiyesi Aşar Müfettişliğine 1000 kuruş maaş ile tayin edilmiştir. 11 Şubat 1871 tarihinde görevinden ayrılmıştır. 2 Ağustos 1871 tarihinde, 1500 kuruş maaş ile Tekfur Dağı Sancağı dâhilinde bulunan Hayrabolu Kazası aşar memuriyetine tayin edilmiştir. 19 Ocak 1872 tarihinde bu görevinden de ayrılmıştır. 22 Eylül 1872 tarihinde, 1720 maaş ile Malkara Kazası Kaymakamlığına tayin edilmiştir. 5 Mart 1873 tarihinde aynı maaş ile Vize Kaymakamlığına nakledilmiş ve 1873 senesinin kasım ayında görevden azledilmiştir. 13 Mart 1874 tarihinde 1250 kuruş maaş ve 800 küsur kuruş harcırah ile üç ay süreyle Gümülcine Kazası Ağnam Memurluğunda çalıştıktan sonra, 24 Ağustos 1875 tarihinde, 1350 Kuruş maaş ile Urfa Sancağı dâhilinde bulunan Suruç Kazası Kaymakamlığına atanmıştır. 13 Şubat 1876 tarihinde, 2470 kuruş maaş ile Rumkale Kazası Kaymakamlığına nakledilmiş ve aynı yıl mükâfat olarak kendisine 5'inci

Rütbeden Mecidiye Nişanı'na layık görülmüştür. 13 Temmuz 1877 tarihinde ise, 1250 kuruş maaş ile Halep Vilayeti Merkez Sancağı dâhilinde bulunan Ma'arretü'n-Nu'man Kazası Kaymakamlığına memur edilmiş ve 16 buçuk ay geçtikten sonra Dersaadet'ten bir başkasının atanmasından dolayı görevden alınmıştır. 30 Aralık 1878 tarihinde, 1150 kuruş maaş ile buradaki İdlip Kazası Kaymakamlığına vekâleten memur olmuş, iki buçuk ay geçtikten sonra sevilen bir kaymakamın yerine gelmesi üzerine vazifesinden ayrılmıştır. 10 Nisan 1879 tarihinde, 900 kuruş ek ve ardından 1708 kuruş tam maaş ile vekâleten Bab Kazası Kaymakamlığına atanmış, 4 Ekim 1879 tarihinde ise, 2000 kuruş maaş ile Cisr-i Şuğur Kazası Kaymakamlığına nakledilmiştir. Mart 1880 tarihinde yayınlanan kararname gereğince maaşı 1750 kuruşa düşürülmüştür. Hakkında yapılan bazı suçlamalardan beraat ettikten sonra 27 Temmuz 1882 tarihinde, 1250 kuruş maaş ile Suruç Kazası Kaymakamlığına ikinci defa atanmış ise de Dersaadet'ten bir başkasının atanmasından dolayı ayrılmıştır. 16 Mayıs 1883 tarihinde, 1250 kuruş maaş ile İskenderun Kazası Kaymakamlığına vekâleten memur edilmiştir ve 21 gün geçtikten sonra kaymakamın görev yerine gelmesi üzerine vazifesinden ayrılmıştır (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 4/766).

4.73. Mehmed Ali Efendi

Müteveffa Kaptan Ahmed Bican'ın oğludur. 1863 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu'da sıbyan mektebinde giriş seviyesinde ilim dersleri almıştır. Gelibolu Rüşdiye Mektebinde müretteb dersleri alarak, 19 Haziran 1876 tarihinde şehadetname almıştır. Türkçe okuryazardır.

Kısa süreliğine Gelibolu Sancağı Tahrirat Kaleminde görev almıştır. 13 Ekim 1879 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Mertefe Kazası Müstandık Muavinliğine tayin olmuş ise de 13 Şubat 1880 tarihinde vazifesinden istifa ederek ayrılmıştır. 13 Kasım 1881 tarihinde, 340 kuruş maaş ile Ayvalık Kazası Tahrirat Kitabetine tayin olmuştur. 18 Aralık 1889 tarihinde, 500 kuruş maaş ile sadece dokuz gün sürecek olan Ayvalık Kaymakamlığı Vekâletinde bulunmuştur. 23 Mayıs 1890 tarihinde, 400 kuruş maaş ile Edremit Evkaf Vekâletine tayin olmuştur. Çok geçmeden aynı yılın 14 Eylül günü, 1000 kuruş maaş ile Edremit Tütün Reji Memuriyetine tayin olmuşsa da hakkında yapılan soruşturma sonucunda 12 Şubat 1892 tarihinde açığa alınmıştır. Ardından sırasıyla; 600 kuruş maaş ile Emrudabad Nahiyesi (19 Ağustos 1892), aynı maaş ile Palamut Aşar

Kitabeti (1892), 800 kuruş maaş ile Biga Kazası Aşar Kitabeti (13 Ağustos 1894), 1200 kuruş maaş ile Biga Kazası Ağnam Memurluğu (1895), 360 kuruş maaş ile Biga Kazası Sandık Eminliği (19 Ağustos 1895) ve 300 kuruş maaş ile Biga Kazası Mal Müdürlüğü (27 Kasım 1897) memuriyetlerinde bulunmuştur. 14 Aralık 1909 tarihinde, 550 kuruş maaş ile Biga Kazası Mal Müdür Muavinliğine nakledilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 164/467).

4.74. Mehmed Arif Efendi

Turşucuzade müteveffa İbrahim Efendi'nin oğludur. 1868 tarihinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu'da sıbyan mektebini bitirdikten sonra rüşdiye mektebinin dördüncü senesine kadar okumuştur. Türkçe okuryazardır.

Askerlik hizmetini yerine getirdikten sonra, 14 Mart 1892 tarihinde Gelibolu Sancağı Ziraat Bankası Şubesinde mülazemetle göreve başlamıştır. 29 ağustos 1892 tarihinde, 250 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Tarik Komisyonu Kâtipliğine ve 13 Mayıs 1894 tarihinde ise 300 Kuruş maaş ile Ziraat Bankası Şubesi Kâtipliğine nakledilmiştir. 1 Ağustos – 1 Ekim 1897 ve 28 Temmuz – 30 Temmuz 1898 tarihleri arasında iki defa 100 kuruş ek maaş ile Gelibolu Sancağı Ziraat Bankası Şubesi Memur Muavinliğinde vekâleten bulunmuş ve 17 Ocak 1899 tarihinde 500 kuruş maaş ile asaleten memuriyete atanmış, usulüne uygun olarak göreve başlamıştır. Ayrıca, 25 Nisan – 4 Haziran 1906, 3 Ağustos – 3 Ekim 1906 ve 24 Kasım 1906 tarihlerinde ek maaşla Ziraat Bankası Şubesi Memur Vekilliğinde bulunmuştur. Maaşı, 14 Kasım 1907 – 2 Kasım 1908 tarihleri arasında 550 kuruşa çıkarıldığına dair bir vukuat pusulası bulunur (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 98/119).

4.75. Mehmed Cemal Efendi

Ata Dede'nin oğludur. 1854 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde dinî ilimlere giriş dersleri almıştır. Gelibolu Rüşdiye Mektebinde bir miktar Arapça, Farsça ve coğrafya dersleri almıştır. Türkçe okuryazardır.

12 Ocak 1873 tarihinde Gelibolu Sancağı Rüsumat İdaresinde mülazemetle göreve başlamıştır. 8 Aralık 1876 tarihinde, 400 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Aşar İdaresine vekâleten memur olup, 2 Ekim 1878 tarihinde, 600 kuruş maaş ile Aşar İdaresi

İkinci Kâtipliğine tayin edilmiştir. 13 Ekim 1879 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Gelibolu Bidayet Muhakemesi Kitabetine ve 13 Ekim 1881 tarihinde, 270 kuruş maaş ile Gelibolu Bidayet Muhakemesi Aza Mülazımlığına getirilmiştir. 29 Ağustos 1882 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Gelibolu Bidayet Mahkemesi Hukuk Dairesi Zabıt Kitabetine tayin olmuştur (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 5/553).

4.76. Mehmed Emin Efendi

Cuma Tekkesi şeyhi Süleyman Sıtkı Efendi'nin oğludur. 1841 senesinin ocak ayında Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde dinî ilimlere giriş dersleri almasının yanında muallim-i mahsustan Arapça ve Farsça dersleri almıştır. Türkçe okuryazardır.

1857 tarihinde, 16 yaşında iken Gelibolu Maliye Kaleminde 50 kuruş maaş ile göreve başlamıştır. Ardından Gelibolu Maliye Kaleminden ayrılıp Derssadet'e gitmiş ve 1861 senesinde Gelibolu'ya geri dönmüştür. Döndükten sonra Gelibolu Defter-i Hakani Kalemine mülazemetle devam etmiş ve 18 Temmuz 1865 tarihinde, 200 kuruş maaş ile ikinci kâtipliğe terfi etmiştir. Ağustos 1860 tarihinde, 250 kuruş maaş ile Gelibolu Meclis İdare İkinci Kâtipliğine nakledilmiştir. 15 Ocak 1871 tarihinde, 450 kuruş maaş ile Defter-i Hakani Kalemi Başkitabetine atanmıştır. Mart 1880 tarihinde maaşı 360 kuruşa düşürülmüştür. İhtiyarlığı sebebiyle gözlerinin zayıflaması ve görevini yaparken elinin titremesinden dolayı görevini yapmasına engel olduğundan, buna ilaveten iki sene den beri kefil gösteremediğinden 22 Aralık 1892 tarihinde görevine son verilmiştir. Memuriyet vazifesine hakkıyla yerine getireceğine dair kesin taaddüt vermesi ve kefillerinin de olması ile 16 Mart 1893 tarihinde memuriyet vazifesine iade edilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 8/339).

4.77. Mehmed Emin Efendi

Tenekeci müteveffa Mustafa Ağa'nın oğludur. 1849 senesinin ekim ayında Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu'da, sıbyan mektebinde dinî ilimlere giriş dersleri almıştır. Gelibolu Rüşdiye Mektebinde müretteb dersleri alıp mezun olmuş ise de şehadetnamesini kaybetmiştir. Rumca konuşabilir, Türkçe okuryazardır.

10 Temmuz 1869 tarihinde, 20 yaşında iken Gelibolu Sancağı Rüsumat Müdüriyeti Kaleminde mülazemetle göreve başlamıştır. 18 Ağustos 1872 tarihinde, 235

kuruş maaş ile Bolayır Rüsumat memurluğuna tayin olmuştur. 17 Ağustos 1876 tarihinde, 500 kuruş maaş ile Keşan Seyyar Tütün müfettişliğine, ardından 360 kuruş maaş ile Keşan Rüsumat memurluğuna nakledilmiştir. 26 Eylül 1878 tarihinde Gelibolu Tütün Fabrikası Memurluğuna atanmış ve 13 Ocak 1880 tarihinde görevinden ayrılmıştır. 27 Nisan 1880 tarihinde, 350 kuruş maaş ile Tütün Fabrikası Memurluğuna yeniden atanmış ve 26 Temmuz 1880 tarihinde istifa ederek görevinden ayrılmıştır. 15 Nisan 1881 tarihinde, 500 kuruş maaş ile Şarköy Kazası Mal Müdürlüğüne tayin olmuştur. 5 Aralık 1883 tarihinde, 600 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Aşar Başkâtipliğine atanmış, ancak 12 Haziran 1886 tarihinde Aşar İdarelerinin kaldırılması nedeniyle görevden ayrılmıştır. 1 Ekim 1886 tarihinde, 270 kuruş maaş ile Gelibolu Bidayet Mahkemesi Aza Yardımcılığına atanmış ve 19 Ocak 1888 tarihinde, 360 kuruş maaş ile Mahkeme Azalığına terfi etmiştir. 30 Kasım 1888 tarihinde, 550 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Muhasebe Kalemi Başkâtipliğine nakledilmiş ve aynı zamanda 30 Temmuz – 23 Eylül 1890 tarihleri arasında, 400 kuruş ek maaş ile Gelibolu Sancağı Muhasebeciliği Vekâletinde bulunmuştur. 22 Aralık 1890 tarihinde 100 kuruş ve 4 Ağustos 1891 tarihinde 50 kuruş zam ile maaşı yedi yüz kuruşa yükseltilmiştir. 12 Mart 1892 tarihinde kendisine Rütbe-i Rabia verilmiştir. 25 Ağustos 1897 tarihine kadar Gelibolu Sancağı Muhasebe Kaleminde vekâleten birkaç kez bulunmuştur. 28 Eylül 1897 tarihinde, 630 kuruş maaş ile Gümülcine Sancağı Muhasebe Kalemi Başkâtipliğine nakledilmesinin yanında Gümülcine Sancağı Muhasebeciliği Vekâletinde 405 kuruş ek maaş ile bulunmuştur. 1897 senesi içinde aylık ücretine 70 kuruş zam yapılmış ve maaşı 700 kuruşa yükseltilmiştir. Aynı yıl Ahiçelebi ve Robçoz Kazaları aşarının ihalesinde memur olarak görev yapmış, hizmetine devam ettiği süre içinde 50'şer kuruştan 1500 kuruş yevmiye ve 380 kuruş harcırah almıştır. 11 Nisan 1899 tarihinde, 1620 kuruş maaş ile Yozgat Sancağı Muhasebeciliğine ataması yapılmıştır. Bahsi geçene görevini iyi bir şekilde yerine getirmedeki övgüye değer çabalarından dolayı 27 Haziran 1899 tarihinde Rütbe-i Salise verilmiştir. Yozgat'ın iklimiyle uyum sağlayamadığından görev yerinin değiştirilmesini talep etmesi üzerine 29 Kasım 1904 tarihinde, aynı miktar maaş ile Teke Sancağı Muhasebeciliğine nakledilmiştir. 27 Mart 1906 tarihinde, 1800 kuruş maaş ile Amasya Sancağı Muhasebeciliğine ve ardından 6 Mart 1910 tarihinde, 3000 kuruş maaş ile Aydın Sancağı Muhasebeciliğine tayin edilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 98/131).

4.78. Mehmed Emin Efendi

Sufteoğlu Hüseyin Ağa'nın oğludur. 1850 senesinin kasım ayında Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde temel dinî ilimler dersleri aldıktan sonra cami mektebinde Arapça, Farsça ve ilm-i hesab dersleri almıştır. Türkçe okuryazardır.

1870 senesinin nisan ayında, 20 yaşında iken Dersaadet Tahrir ve Vergi İdare-i Umumiyesi Kaleminde mülazemetle göreve başlamıştır. 13 Mayıs 1872 tarihinde, 500 kuruş maaş ile Aydın Vilayeti Tahrir ve Emlak Birinci Fırkasına ikinci yazıcı olarak tayin edilmiştir. 13 Mart 1875 tarihinde kura çıkması sonucu askere alınmış ve 22 Ekim 1881 tarihinde çavuş olarak terhis edilmiştir. 14 Kasım 1883 tarihinde, 250 kuruş maaş ile Dedeağaç Kazası Vergi Kitabetine alınıp, 21 Ocak 1885 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Ortaköy Kazası dâhilinde bulunan Doğanca, Mahmudlu ve Demirler Nahiyeleri Vergi Kitabetinde göreve başlamıştır. 23 Aralık 1887 tarihinde Ortaköy Kazası Vergi Kitabetine nakledilmiştir. Vazifesi sırasında eğlenceye düşkünlüğü sebebi ile azledilmiş, ardından bir müddet sonra ıslah olduğu kanısına varılarak 27 Temmuz 1891 tarihinde, 250 kuruş maaş ile İzmit Sancağı Seyyar Tahrir Memuriyetine tayin olmuş ise de 16 Haziran 1898 tarihinde bu görevinden de azledilmiştir. 20 Haziran 1901 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Küçükçekmece Kazası Seyyar Tahrir Memurluğu ile yeniden memuriyete dönmüştür. 10 Mayıs 1905 tarihinde, 500 kuruş maaş ile Sandıklı Kazası Tahsilat Müfettişliğine ve ardından aynı yılın 14 Ekim günü Kütahya Sancağı Tahsilat Müfettişliğine nakledilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 41/355).

4.79. Mehmed Emin Efendi

Gelibolu pabuççu esnafından müteveffa Emin Efendi'nin oğludur. 25 Mart 1875 tarihinde Gelibolu'da doğmuştur. İbtidai mektebinde dinî ilimlere giriş dersi almıştır. Gelibolu Rüşdiye Mektebinde müretteb dersleri alarak üstün derece ile şehadetname almıştır. Türkçe okuryazardır.

27 Kasım 1890 tarihinde Gelibolu Bidayet Mahkemesi memurluğuna mülazemetle tayin edilmiştir. 27 Ağustos 1893 tarihine kadar bu memuriyette kalmış ve mülazemetten çıktıktan sonra 209 kuruş 15 para maaş almıştır. 6 Eylül 1893 tarihinde, 225 kuruş maaş ile Şarköy Kasabası Bidayet Mahkemesi İkinci Kitabetine tayin olmuş ve 20 Haziran 1894 tarihinde yer değiştirme sebebiyle Keşan Kasabası Bidayet Mahkemesi İkinci Kitabetine görevlendirilmiştir. 20 Ekim 1894 tarihinde, 300 kuruş

maaş işe Gelibolu Bidayet Mahkemesi Ceza İdaresi Zabit Kitabetine nakledilmiştir. 22 Temmuz 1897 tarihinde, 400 kuruş maaş ile Eceabat Kasabası Tahrirat Kitabetine tayin olmuştur (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 189/51).

4.80. Mehmed Eşref Efendi

Gelenbevizade sülalesinden Hafız Mustafa Efendi'nin oğludur. 1846 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde dinî ilimlere giriş derslerinin almasının yanında medresede Arapça ve Farsça görmüştür. Muallim-i mahsustan hesab ve tarih dersleri almıştır. Türkçe okuryazardır.

1870 senesinde, 24 yaşında iken Manisa Sancağı Tahrirat Kaleminde mülazemetle göreve başlamıştır. 1872 tarihinde 30 kuruş maaş ile Doğulu Kasabası Tahrirat Kâtipliğine tayin olmuş ve 10 ay sonra istifa ederek Manisa Sancağı Muhasebe Kaleminde mülazemetle göreve başlamıştır. 1874 tarihinde, 475 kuruş maaş ile Akçahisar Kazası Mal Müdürlüğüne atanmıştır. 1875 tarihinde, aynı miktar maaş ile Alaşehir Kazası Mal Müdürlüğünde bulunmuş ve üç ay kadar Alaşehir Kaymakamlığına vekâlet etmiştir. Ocak 1878 tarihinde vazifesinden istifa ederek Dersaadet'e gitmiş ve imtihana girerek daha üst bir kaymakamlığa tayin olmaya hak kazanmıştır. Bu imtihan sonucu kazandığı hak ile 31 Mayıs 1879 tarihinde, 900 kuruş maaş ile Canik Sancağı dâhilinde bulunan Fatsa Kazası Kaymakamlığına atanmış ise de 22 Mart 1880 tarihinde görevinden ayrılmıştır. Fatsa Kaymakamlığı görevini üstlendiği sırada, kendisi aleyhinde beyan olunan; içki düşkünlüğü, görevini eksik yerine getirme ve muhacirin iskânında ihmalkâr davrandığı gerekçesiyle hakkında tahkikat yapılmıştır. Tahkikat sonucunda mahkemeye sevk edilmesi gerekli görülmüş ve vazifesinden geçici olarak el çektirilmiştir. Canik Mutasarrıflığı, 26 Eylül 1880 tarih ve 513 numaralı tutanağında adı geçen kişinin yargılanmasını gerektirecek derecede fiil ve hareketi olmadığını belirtmiştir.[34]

12 Ekim 1882 tarihinde, 1250 kuruş maaş ile Bitlis Vilayeti dâhilinde bulunan Çapakçur Kazası Kaymakamlığına atanmış, ardından 25 Ağustos 1885 tarihinde ise, 1215 kuruş maaş ile Bitlis Vilayeti dâhilinde bulunan Hizan Kazası Kaymakamlığına nakledilmiştir. Eşref Efendi 12 Mart 1886 yılında söz konusu kaymakamlıktan istifa

[34] Bazı önemli idari faaliyetlerin ve Fatsa Kazasına yapılan muhacir göçlerinde yaşanan ihmal ve denetimsizlerin, kaymakamlık makamının idari olarak kazaya muvaffak olamamasından dolayı meydana geldiği tutanakta geçmektedir.

etmiştir. 25 Temmuz 1886 tarihinde 1250 kuruş maaş ile Canik Sancağı dâhilinde bulunan Ünye Kazası Kaymakamlığına atanmıştır. 8 Ocak 1888 tarihinde maaşının aynen verilmesi ve karşılıklı yer değiştirme suretiyle Tirebolu Kazası Kaymakamlığına nakledilmiştir. Kendisinin uygunsuz hareketlerinden ve kötü idaresinden dolayı 3 Kasım 1888 tarihinde görevinden azledilmiştir. Yapılan incelemede ayrılış sebebinin istihdama engel olmadığı tutanakla ile bildirilmiş ve Mart 1890 tarihinde, 1250 kuruş maaş ile Mamuretülaziz Vilayeti Akçadağ Kazası Kaymakamlığına memur olmuştur. 21 Eylül 1888 tarihinde, 2500 kuruş maaş ile Bitlis Vilayeti dâhilinde bulunan İrzan Kazası Kaymakamlığına nakledilmiş ve 15 Temmuz 1892 tarihinde istifa ederek görevinden ayrılmıştır. 14 Ağustos 1893 tarihinde, 1800 kuruş maaş ile Garbi Karaağaç Kazası Kaymakamlığına atanmış ise de kendisi bölgeye uyum sağlayamadığı gerekçesiyle 1 Mayıs 1894 tarihinde, karşılıklı yer değiştirme suretiyle ve 1250 kuruş maaş ile Buldan Kazası Kaymakamlığına nakledilmiştir. 13 Mart 1897 tarihinde yapılan genel düzenlemede maaşı 1125 kuruşa düşmüş ve ardından Kırkağaç Kaymakamlığına tayin olmuştur. Kastamonu Vilayeti dâhilinde bulunan Daday Kaymakamlığına seçilmiş olsa da hakkındaki artarda gelen şikâyetler, komisyonu bu atamanın tekrar gözden geçirme mecburiyetine itmiştir. Gelen şikâyetlerin yine içki düşkünlüğü, yolsuzluk ve kötü idare sebeplerinden olduğu görülmektedir. Kendisinden alınan teminatlar sonucunda 26 Temmuz 1899 tarihinde, aynı maaş ile Daday Kaymakamlığına tayin edilmiştir. Ancak bu sefer de kendisinin gitmemek üzere mazeretler bildirmiş ve istifa etmiştir. 27 Haziran 1900 tarihinde, 1125 kuruş Gördes Kazası Kaymakamlığına atanması gündeme gelmiş olsa da 2 Kasım 1901 tarihinde görev mahallinden haber vermeden ve mazeret göstermeden ayrılmış ve İzmir'e gitmiştir. 13 Ekim 1903 tarihinde, açıkta kaldığı süre boyunca kendisine yarım maaş bağlamıştır. 12 Nisan 1906 tarihinde, 1570 kuruş maaş ile Gördes Kazası Kaymakamlığına atanmıştır. 1 Mart 1909 tarihinde, 2600 kuruş maaş ile Adana Vali Muavinliği Vekâletine atanmıştır. Maaşı, 14 Nisan 1908 tarihinde geçici bütçe üzerine yapılan düzenlemede 2333 kuruşa düşürülmüştür. 17 Haziran 1909 tarihinde, 3500 kuruş maaş ile söz konusu muavinliğe asaleten atanmıştır. 14 Ağustos 1909 tarihinde sağlık sorunları gerekçesiyle memuriyet görevinden azledilmiştir. 23 Ağustos 1909 tarihinde, 1750 kuruş maluliyet maaşı bağlamış ve 22 Mayıs 1912 tarihinde vefat etmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 4/142; 150/365).

4.81. Mehmed Fahreddin Efendi

Sünbüliye Tarikatından Şeyh Süleyman Efendi'nin oğludur. 1875 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu'da, sıbyan mektebinde temel dinî ilimler dersi aldıktan sonra rüşdiye mektebinde müretteb dersleri okumuştur. Türkçe okuryazardır.

5 Eylül 1892 tarihinde Gelibolu Sancağı Muhasebe Kaleminde mülazemetle göreve başlamıştır. 2 Kasım 1893 tarihinde, 100 kuruş maaş ile Gelibolu Vergi Kalemi Defterciliğine tayin olmuştur. 1 Aralık 1902 tarihinde Gelibolu Vergi Kitabetine terfi olmuş ve maaşı 300 kuruşa yükseltilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 82/345).

4.82. Mehmed Faik Efendi

Hüseyin Ağa'nın oğludur. 1855 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu Rüşdiye Mektebinde bir miktar Arapça ve Farsça öğrenmiştir. Türkçe okuryazardır.

1873 senesinde Gelibolu Rüsumat Memuriyeti Kalemliğinde 1220 kuruş maaş ile göreve başlamıştır. Aynı yıl 150 kuruş maaş ile Tütün Fabrikasında memuriyete tayin edilmiştir. 1878 senesinde, 220 kuruş ile Ambar Müdüriyetine ve 1881 senesinde, 320 kuruş ile Sandık Eminliğine nakledilmiştir. 3 Ocak 1883 tarihinde maaşı 350 kuruşa yükseltilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 16/375).

4.83. Mehmed Faik Efendi

Ziraatten Lapsekili Hasan Ağa'nın oğludur. 1872 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu'da, sıbyan mektebinde temel dinî ilimler dersleri almıştır. Rüşdiye mektebinde Arapça, Farsça, coğrafya ve fenn-i hesab dersleri görmüştür. Türkçe okuryazardır.

1889 senesinde, 17 yaşında iken Telgraf ve Posta Nezareti Meclisine mülazemetle tayin olmuştur. 2 Ağustos 1892 tarihinde, 30 kuruş maaş tahsis edilmiştir. 24 Nisan 1893 tarihinde memuriyet görevinden istifa etmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 65/149).

4.84. Mehmed Fehim Efendi

Sandık Emini müteveffa Ahmed İzzet Efendi'nin oğludur. 24 Kasım 1849 tarihinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde temel dinî ilimler dersleri almıştır. Rüşdiye mektebinde bir miktar Arapça ve Farsça öğrenmiştir. Türkçe okuryazardır.

1866 senesinde, 17 yaşında iken Gelibolu Tahrirat Kaleminde mülazemetle göreve başlamıştır. 29 Temmuz 1866 tarihinde, 41 buçuk kuruş maaş ile Gelibolu Muhasebe Kalemine tayin olmuş, 13 Ekim 1871 tarihinde maaşı 281 kuruşa yükseltilmiştir. 6 Kasım 1887 tarihinde Muhasebe Başkitabetine getirilmiştir. 14 Mart 1907 tarihinde Gelibolu Kitabetindeki görevinde iken maaşı 600 kuruşa yükseltilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 35/49).

4.85. Mehmed Hakkı Efendi

Gelibolulu Şeyh Mehmed Efendi'nin oğludur. 11 Mayıs 1866 tarihinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde temel dinî ilimler dersleri aldıktan sonra Gelibolu Rüşdiye Mektebinde müretteb dersleri alarak şehadetname almıştır. Türkçe okuryazardır.

1882 senesinin kasım ayında, 16 yaşında iken Gelibolu Rüsumat İdaresinde 50 kuruş maaş ile göreve başlamıştır. 27 Mayıs 1883 tarihinde görevinden istifa edip, aynı ay Gelibolu Aşar İdaresinde mülazemetle göreve başlamıştır. 14 Aralık günü Aşar İdaresinin görevlendirmesi ile, günlüğü altı kuruştan 24 gün boyunca Gelibolu tarla mahsullerinin defterini tutmuştur. 6 Kasım 1883 tarihinde, 240 kuruş maaş ile Aşar İdaresi Üçüncü Kitabetine tayin edilmiştir. Hakkında yapılan bir şikâyet üzerine soruşturmaya alınsa da bir sonuç çıkmamıştır (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 21/317).

4.86. Mehmed Haşim Efendi

Gelibolulu müteveffa Hacı Edhem Efendi'nin oğludur. 1844 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde dinî ilimlere giriş dersleri almıştır. Rüşdiye mektebinde Arapça, Farsça ve coğrafya dersleri görmüştür. Türkçe okuryazardır.

13 Mayıs 1863 tarihinde Gelibolu Telgrafhanesinde mülazemetle göreve başlamış, 23 Ağustos 1863 tarihinde, 250 kuruş maaş ile aynı telgrafhanenin muhabere memuriyetine atanmıştır. 14 Mart 1864 tarihinde, 576 kuruşa yükselen maaşı, 13 Mart

1867 tarihinde 480 kuruşa düşürülmüştür ve 13 Nisan 1868 tarihinde tekrar 600 kuruşa yükseltilmiştir. 13 Mart 1870 tarihinde, 800 kuruş maaş ile Biga Telgraf Merkezi Müdürlüğüne nakledilmiştir. 28 Aralık 1871 tarihinde maaşı 760 kuruşa indirilmiş, 13 Ocak 1873 tarihinde 850 kuruşa çıkarılmıştır. 14 Mart 1873 tarihinde, 1000 kuruş maaş ile Edremit Telgraf Merkezi ve 13 Aralık 1873 tarihinde aynı maaş ile Kale-i Sultaniyye Telgraf Merkezleri memuriyetlerine nakledilmiştir. 13 Kasım 1875 tarihinde maaşı 1160 kuruşa ve ardından 13 Aralık 1876 tarihinde 1200 kuruşa yükseltilmiş, daha sonra 14 Mart 1880 tarihinde 1000 kuruşa indirilmiştir. 27 Ocak 1881 tarihinde, 1200 kuruş maaş ile İzmir Merkezi Telgraf Müdürlüğüne nakledilmiş ve 27 Şubat 1889 tarihinde buradaki maaşı 1250 kuruşa yükseltilmiştir. 19 Mayıs 1881 tarihinde Rütbe-i Salise ve 18 Mayıs 1891 tarihinde gümüş Girit Madalyası ihsan buyurulmuştur. Maaşı 15 ağustos 1894 tarihinde 1500 kuruşa yükseltilmiş, ardından 14 Mart 1897 tarihinde maaşından kesilerek aylık maaşı 1350 kuruşa düşürülmüştür. Kendisinin memuriyet görevlerini iyi bir şekilde yerine getirme çabası ve gayreti nedeniyle, 9 Ocak 1895 tarihinde Rütbe-i Sani ihsan buyrulmuştur. 23 Mart 1901 tarihinde maaşı yine 1500 kuruşa çıkarılmıştır (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 94/137).

4.87. Mehmed Hilmi Efendi

Mimarzade Mehmed Fehim Efendi'nin oğludur. 1880 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu'da, ibtidai mektebinde dinî ilimlere giriş derslerini aldıktan sonra Gelibolu İdadi Mülkiyesinde müretteb dersleri görüp üstün derece ile şehadetname almıştır. Türkçe okuryazardır.

28 Ağustos 1899 tarihinde Gelibolu Mutasarrıflığında mülazemetle göreve başlamıştır. 14 Mart 1901 – 28 Temmuz 1901 tarihleri arasında, 200 kuruş maaş ile Gelibolu Merkez Ağnam İkinci Kitabetinde ve Temmuz 1901 – 13 Mart 1902 tarihleri arasında, 250 kuruş maaş ile Gelibolu Merkez Aşar İkinci Kitabetine bulunmuştur. Ardından tekrar Gelibolu Ağnam İkinci Kitabetine 200 kuruş maaş ile dönmüş olsa da memuriyetinin bitmesi sebebiyle ayrılmıştır. 29 Mart 1903 tarihinde kura çıkması sonucu askere gitmiş, orada cepheden uzak bölgelerde mülazemeten muhasebecilik yapmış ve bir kez silahaltına alınmış olsa da askerlik bedelini ödemek suretiyle terhis olmuştur. 9 Mart 1904 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Gelibolu Merkez Emanet Aşar Kitabetinde ve 14 Mart 1904 tarihinde, 320 kuruş maaş ile Gelibolu Merkez Ağnam ve Hayvanat-ı

Ehliye Kitabetinde istihdam edilmiştir. Buradaki görevinin sona ermesiyle ayrılırken bu sırada hâlihazırda Gelibolu Sancağı Ziraat Bankası Şubesine mülazemetle devam etmekte idi. 14 Mart 1905 tarihinde, 1100 kuruş maaşı olan Gelibolu Evkaf Kitabetine imtihan ile seçilmiş ve tayin olmuştur. 14 Nisan 1907 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Muhasebe Kitabetine nakledilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 120/263).

4.88. Mehmed İzzet Efendi

Gelibolulu müteveffa Fevzi Ağa'nın oğludur. 27 Aralık 1833 tarihinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu İbtidai Mektebinde dinî ilimlere giriş dersleri görmüştür. Mehmed Efendi Hazretlerinin medresesinde Müftü Hilmi Efendi ve Hoca Hafız Mehmed Efendi'den yedi sene Arapça, Farsça ve hesab dersleri görmüştür. Burada yazı dersleri de aldıktan sonra bir Kur'an-ı Kerim kopyası yazmıştır. Türkçe, Arapça ve Farsa okuryazardır.

1850 senesinde, 17 yaşında iken Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemine mülazemetle girip, burada 3 sene görevine devam etmiştir. 1853 senesinde, 800 kuruş maaş ile Şarköy Kazası Hazine Memurluğunda atanmış ve 26 Ağustos 1857 tarihine kadar her geçişinde 30 kuruş aidat ile Gelibolu Nüfus Kayıt Memurluğu görevinde bulunmuştur. 27 Ağustos 1860 tarihinde, 200 kuruş maaş ile Gelibolu Tapu İkinci Kâtipliğine atanmış ve 16 Mart 1866 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Gelibolu Tahrirat Kalemi Birinci Muavinliğine nakledilmiştir. Maaşı sırasıyla; 400 kuruşa yükseltilmiş (22 Haziran 1866), 333 kuruşa düşürülmüş (22 Mart 1867), 380 kuruşa yükseltilmiş (13 Mayıs 1868), 450 kuruşa (24 Ocak 1869) ve 500 kuruşa (13 Ocak 1870) yükseltilmiş, 475 kuruşa düşürülmüştür (13 Ekim 1871). 13 Ağustos 1872 tarihinde, 650 kuruş maaş ile Gelibolu Tahrirat Müdür Yardımcılığına atanmış ve 13 Ekim 1879 Tarıklı düzenleme ile maaşı 585 kuruşa ve 13 Nisan 1879 tarihinde tahsisat noksanlığı sebebiyle 460 kuruşa düşürülmüştür. 13 Mart 1881 tarihinde 424 kuruşa ve 13 Eylül 1882 tarihinde 454 kuruşa yükseltilmiştir. 13 Aralık 1883 tarihinde, 450 kuruş maaş ile söz konusu kalemin evrak kayıt memurluğuna nakledilmiştir. 9 Kasım 1899 tarihinde memuriyet vazifesinden istifade ederek ayrılmış ve Edirne Vilayeti gitmiştir. 29 Mart 1900 tarihinde 292 kuruş maaş ile emekli edilmiş ve 13 Mart 1905 tarihinde vefat etmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 78/45).

4.89. Mehmed Kamil Efendi

Adil Efendi'nin oğludur. 1866 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde temel dinî ilimler derslerini aldıktan sonra rüşdiye mektebinde de müretteb dersleri almıştır. Türkçe okuryazardır.

1896 senesinde Gelibolu Telgrafhanesini Muhabere Refakatinde mülazemetle memur olarak göreve başlamıştır. Telgraf ve Posta Nezaretinin onayıyla, 18 Ekim 1900 tarihinde maaşı 800 kuruşa yükseltilip görevinin devamına karar verilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 114/209).

4.90. Mehmed Kasım Efendi

Müteveffa Şeyh Ahmed Efendi'nin oğludur. 1880 senesinde Gelibolu Sancağı dâhilinde bulunan Kilitbahir köyünde doğmuştur. Sıbyan mektebinde dinî ilimlere giriş dersleri almıştır. Ardından Kale-i Sultaniyye Rüşdiye Mektebi ve Kale-i Sultaniyye İdadi Mülkiye Mektebinde müretteb ilim ve fen derslerini alarak üstün derece ile şehadetname almıştır. Türkçe okuryazardır.

30 Aralık 1894 tarihinde Dersaadet Rüsumat Nezaretinde mülazemetle memuriyet görevine başlamıştır. 4 Mayıs 1897 tarihinde gönüllü olarak Tophane-i Âmire mensubu olarak Bahr-ı Sefid Boğazı Topçu Sınıfına katılmış ve zamanla cephane sorumluluğuna kadar yükselmiştir. Başarılı hizmetlerinden dolayı 8 Ocak 1895 tarihinde 5'inci Rütbeden Mecidiye Nişanı ve 6 Ekim 1903 tarihinde Gümüş Sanayi Madalyası'na layık görülmüştür. Askerlik hizmeti olan yedi seneyi kısmen alayda ve kısmen de Tophane-i Âmire Muhasebe Komisyonunda yazı işlerinde tamamlayarak terhis olmuştur. 6 Haziran 1904 tarihinde yine aynı müdüriyette mülazemetle göreve başlamıştır. 20 Mayıs 1907 tarihinde, 200 kuruş maaş ile bahsi geçen müdüriyetin tahrirat kalemine atanmış ve ikinci sınıf müdüriyet başkâtipliğini yapabilecek yeterlilikte olduğu sınavla tespit edildiğinden, 24 Ekim 1908 tarihinde 500 kuruş maaş ile merkez idaresi refik-i evveline nakledilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 168/379).

4.91. Mehmed Nafi Efendi

Gelibolu Aşar Kâtibi Emin Muhlis Efendi'nin oğludur. 1878 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu İbtidai Mektebinde, Gelibolu Rüşdiye Mektebinde ve Gelibolu İdadi Mektebinde okumuştur. Türkçe okuryazardır.

20 Nisan 1907 tarihinde, 500 kuruş maaş ile İşkodra Vilayeti Umur-ı Rafia Kondüktörlüğüne tayin edilmiştir. 2 Kasım 1909 tarihinde maaşı 600 kuruşa yükseltilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 142/461).

4.92. Mehmed Nazım Efendi

Gelibolu İdadi Mektebi muallimlerinden İsmail Efendi'nin oğludur. 1862 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan ve rüşdiye mekteplerinde ders görmüş ise de şehadetname alamamıştır. Türkçe okuryazardır.

1881 senesinin mayıs ayında Gelibolu Aşar ve Ağnam Müdüriyeti Kaleminde mülazemetle göreve başlamıştır. 29 Haziran 1882 tarihinde, 250 kuruş maaş ile Gelibolu Kazası Aşar Müşiri olmuş, 9 Ekim 1882 tarihinde müşirliğin lağvedilmesi ile açıkta kalmıştır. 8 Temmuz – 21 Ekim 1883 tarihleri arasında Tayfur Karyesi Aşar ve Ambar Müşirliği yapmıştır. 20 Şubat 1884 tarihinde, 450 kuruş maaş ile İnöz Kazası Aşar ve Ağnam Kitabetine tayin olmuş ise de bu kitabetin de lağvedilmesi ile açıkta kalmıştır. 12 Temmuz 1886 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Ayazmend[35] Duyun-ı Umumiye memuru olmuş ise de kendi talebi ile naklini istemiş ve Ayvalık Duyun-ı Umumiyesine 250 kuruş maaş ile nakledilmiştir. 8 Mart 1890 tarihinde bu vazifeden istifa etmiştir. 21 Mayıs 1892 tarihinde, 300 uruş maaş ile Eceabat Kazası Sandık Eminliğine tayin olmuş, ardından 500 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Sandık Eminliğine nakledilmiştir. 22 Haziran 1895 tarihinde Gelibolu'daki vazifesinden istifa edip 14 Temmuz günü, 300 kuruş maaş ile Eceabat Kazası Sandık Eminliğine geri dönmüştür. İki devlet dairesi arasında iki kez daha gidip geldikten sonra 24 Ağustos 1901 tarihinde, 500 kuruş maaş ile tekrar Gelibolu Kazası Sandık Eminliğinde memur olmuştur (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 167/309).

[35] Günümüzdeki adı Altınova olan bu yerleşim yeri, Günümüzde Balıkesir'in Ayvalık ilçesine bağlı bir mahalledir.

4.93. Mehmed Necib Efendi

Gelibolu Belediye Reisi Kalyoncuzade Bekir Sıdkı Bey'in oğludur. 1878 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu İbtidai Mektebinde temel dinî ilimler dersleri aldıktan sonra Edirne İdadi Mülkiye Mektebinde müretteb hukuk dersleri alarak 3 Nisan 1906 tarihinde şehadetname almıştır. Türkçe, Arapça, Farsça ve Fransızca okuryazardır.

27 Kasım 1907 tarihinde, 100 kuruş maaş ile Adliye Bidayet Mahkemesi Riyasetine tayin olmuştur (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 149/477).

.

4.94. Mehmed Rasim Bey

Cezayir-i Bahr-ı Sefid Boğazı İkinci Alayı Birinci Taburu Kâtibi Kale-i Sultaniyyeli müteveffa Asım Efendi'nin oğludur. 1876 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu'da, ibtidai mektebinde dinî ilimlere giriş dersleri aldıktan sonra şehadetname almaya hak kazanmıştır. Ardından Gelibolu İdadi Mülkiye Mektebinin üçüncü sınıfına kadar okumuş ise de şehadetname alamadan okuldan ayrılmıştır. Türkçe okuryazardır.

13 Ağustos 1897 tarihinde, 30 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Tahrirat Kaleminde memuriyete başlamıştır. 10 Kasım 1899 tarihinde maaşı 70 kuruşa yükseltilmiş ve 9 Temmuz 1900 tarihinde 200 kuruş maaşla aynı kalemde evrak mukayyitliğine terfi etmiştir. 29 Mayıs 1902 tarihinde maaşı 225 kuruşa yükseltilerek, 3 Mayıs 1903 tarihinde, 400 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı dâhilinde bulunan Şarköy Kazası Tahrirat Kitabetine nakil ve tayin olunmuştur. 5 Eylül 1908 tarihinde, 250 kuruş maaş ile Gelibolu Nâfiʿa Komisyonu Kitabetine ve Eylül 1909 tarihinde, 400 kuruş maaş ile Şarköy Kazası Tahrirat Kalemi Müdürlüğüne nakledilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 164/153; 107/373).

4.95. Mehmed Saffet Efendi

Gelibolu Belediye Reisi Osmanzade Asım Efendi'nin oğludur. 1874 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu Rüşdiye Mektebinden şehadetname, Gelibolu İdadi Mektebinden tasdikname ve Gülhane Askerî Rüşdiyesinden şehadetname almıştır. Daha sonra Mühendishane-i Berr-i Hümayuna kayıt yaptırmış olsa da geçirmiş olduğu bir hastalık dolayısıyla eğitimini yarım bırakmak zorunda kalmıştır. Türkçe okuryazardır.

8 Ekim 1893 tarihinde Gelibolu Sancağı Bidayet Mahkemesi Kaleminde mülazemetle göreve başlamıştır. 21 Temmuz 1897 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Mahkeme Zabıt Kâtipliğine atanmıştır. 31 Temmuz 1903 tarihinde, 400 kuruş maaş ile Mahkeme Ceza Dairesi Başkâtip Muavinliğine atanmış ve göreve başlamıştır. 18 Ağustos 1906 tarihinde, 700 kuruş maaş ile Keşan Kazası Bidayet Mahkemesi Azalığına terfi etmiştir. Yapılan genel düzenlemelerde, 27 Aralık 1909 tensik kanununun on birinci maddesi gereğince görevinden azledilmiş, ancak kendisinin yapmış olduğu itiraz başvurusu üzerine komisyon inceleme başlatmış ve 30 Temmuz 1910 tarihinde göreve iade edilmesinin uygun bulunmuştur (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 178/157).

4.96. Mehmed Şefik Efendi

Salih Efendi'nin oğludur. 1876 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu'da, sıbyan mektebi ve idadi mektebinde okuyup üstün derece ile şehadetname almıştır. Türkçe okuryazardır.

1897 senesinde askere gitmiş ve 28 Mayıs 1904 tarihinde terhis olmuştur. Aynı yıl mülazemetle telgraf memuru olarak göreve başlamıştır. 18 Mayıs 1907 tarihinde 200 kuruş maaş ile Beyoğlu Telgrafhanesinin ardından Gelibolu Telgrafhanesine tayin edilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 147/271).

4.97. Mehmed Tevfik Efendi

Ketebeden Gelibolulu Salih Bey'in oğludur. 1859 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde dinî ilimlere giriş dersleri almasının yanında muallim-i mahsustan Arapça, Farsça, fenn-i hesab ve coğrafya dersleri almıştır. Türkçe okuryazardır.

1874 senesinde, 15 yaşında iken Gelibolu Telgrafhanesinde mülazemetle göreve başlamıştır. 13 Aralık 1876 tarihinde, 400 kuruş maaş ile Ferecik Merkezi Muhabere Memurluğuna atanmıştır. 21 Haziran 1877 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Baba-yı Atik Telgrafhanesi, aynı yılın 13 Ekim günü, 400 kuruş maaş ile Fekye Telgrafhanesi ve 15 Mayıs 1878 tarihinde, aynı miktar maaş ile Kütahya Telgrafhanesine nakledilmiştir. 14 Mart 1880 tarihinde, aylık ücretinde yapılan bir düzenleme sonucu maaşı 380 kuruşa düşürülmüştür. 27 Ekim 1881 tarihinde, memurlukta kaybolan iki parça emanetten dolayı

görevden alınıp soruşturma açılmış ve sonuç olarak kendisini sorumlu tutacak bir kanıt bulunamadığı için savcılık tarafından yargılanmamasına karar verilmiştir. Ardından sırasıyla; 380 kuruş maaş ile Medreni Merkezi Muhabere Memurluğu (21 Kasım 1884), 500 kuruş maaş ile Erzincan Posta Kâtipliği (25 Nisan 1887), aynı miktar maaş ile Van Muhabere Memurluğu (3 Nisan 1888), 600 kuruş maaş ile Selanik Vilayeti dâhilinde bulunan Üsküp Merkezi Muhabere Memurluğu (23 Eylül 1888), aynı miktar maaş ile Eskişehir Merkezi Telgraf ve Posta Müdürlüğü (12 Aralık 1892) ve 760 kuruş maaş ile Sakız Telgraf Merkezi Müdürlüğü (9 Ocak 1894) görevlerinde bulunmuştur. 13 Mart 1897 tarihinde, maaşı 76 kuruş düşürülerek 684 kuruş olmuştur. Görevini iyi bir şekilde yapmada görülen azim ve gayretinden dolayı 26 Nisan 1899 tarihinde Rütbe-i Salise verilmiştir. 22 Eylül 1899 tarihinde, 800 kuruş maaş ile Edirne Vilayeti dâhilinde bulunan Dedeağaç Telgraf ve Posta Merkezi Müdürlüğüne tayin olmuştur. Posta gelirlerinde çeşitli suistimallerinden dolayı 27 Ekim 1900 tarihinde, 720 kuruş maaş ile görev yeri değiştirilerek Kırklareli Telgraf ve Posta Merkezi Müdürlüğüne nakledilmiştir.

Yerel mutasarrıflığın, sorunlu davranışları nedeniyle yapılan uyarı ve tembihlere rağmen halka karşı uygunsuz davranışlardan çekinmediğini bildirmesi üzerine, tekrar böyle bir şikâyet durumunda cezalandırılacağı resmen kendisine tebliğ edilmiştir. Ardından Kırklareli Telgraf ve Posta Merkezine gelen mektupların açılıp içindeki kıymetli evrakın alınmasından dolayı 21 Nisan 1903 itibarıyla işten el çektirilmiştir. Suçlandığı konudan dolayı mahkemeye çıkmış ve görülen dava sonucunda hapis ve tazminata mahkûm edilmesi üzerine, ileride istinaf ve temyiz davası açarak beraatı gerçekleştiği takdirde başka bir yere atanmak üzere 4 Eylül 1903 tarihinde idari olarak açığa çıkarılmıştır. Kendisinin istinaf davası açması üzerine, Edirne Vilayeti Meclis İdaresince İstinaf sonucu yapılan yargılamasında Ecnebi Muhabere memuru Nuri Efendi tarafından açılan ve içindeki nakitlerin alınıp harcandığı kesinleşen mektupların açılma şekli ve içeriğinde kendisinin bilgisi ve katılımı olduğuna dair bir kanıt olmadığını belirtmiştir. Bundan dolayı cezalandırılması gerekmediğinden ilk mahkemenin kararıyla her iki yönden zimmetten beraatine dair oy birliğiyle karar verilmiştir. Ancak yapılan yetki itirazı sonrası soruşturma başka komisyonlarca yine yürütülmüş ve 12-13 Haziran 1904 tarihinde, bu sefer oy çoğunlukla beraat etmiştir. İşten el çektirildiği tarihten azil tarihine kadar geçen sürenin yarım maaşı ödenmiş ve 17 Temmuz 1904 bin beş yüz kuruş maaşla Bingazi Sancağı Telgraf ve Posta Merkezi Müdürlüğüne atanmıştır (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 65/351).

4.98. Mehmed Tevfik Efendi

Ahmed Hamdi Ağa'nın oğludur. 1894 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. İbtidai mektebinde temel dinî ilimler dersleri ve Gelibolu İdadi Mektebinde müretteb dersleri alarak 16 Temmuz 1910 tarihinde şehadetname almıştır.

1910 senesinde Gelibolu Adliye Daire Müdürü Umum-ı Mülki Kaleminde mülazemetle göreve başlamıştır. 16 Mart 1911 tarihinde bulunduğu vazifenin tasfiye edilmesinden dolayı, 100 kuruş maaş ile Edirne Mahalle Mektebine muallim olarak tayin edilmiştir. 2 Kasım 1911 tarihinde, 250 kuruş maaş ile Şarköy Kazası Ziraat Bankası Şubesinde Sandık Memuru olarak göreve başlamıştır (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 195/419).

4.99. Mustafa Efendi

Kavaklızade Mehmed Efendi'nin oğludur. 1865 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde temel dinî ilimlere giriş dersleri ve rüşdiye mektebinde müretteb fen dersleri görüp şehadetname almıştır. Türkçe okuryazardır.

27 Mayıs 1883 tarihinde, 18 yaşında iken Gelibolu Duyun-ı Umumiye İdaresine 50 kuruş maaş ile tayin olmuştur. 1884 senesinin nisan ayında, mülazemetle Tahrir ve Vergi Kaleminde görevine devam etmiştir. 13 Ağustos 1884 tarihinde, 250 kuruş maaş ile bulunduğu memuriyette terfi almış ve refik-i saniliğe yükselmiştir. 11 Ağustos 1887 tarihinde, mülazemetle Defter-i Hakan-i Kalemine girmiş, 27 Eylül 1887 tarihinde ise ikinci kâtipliğe terfi ederek maaşı 195 kuruş olmuştur. 19 Ağustos 1889 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Gelibolu Tahvil ve Vergi Kitabetine nakledilmiştir. Vazifesine halel getirdiği ve görevini layıkıyla yerine getiremediği gerekçesi ile 29 Aralık 1902 tarihinde memuriyetten azledilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 20/69).

4.100. Mustafa Nazmi Efendi

Bartın Rüsumat Baş kitabetinden mütekaid müteveffa Mehmed Nuri Efendi'nin oğludur. 5 Ekim 1877 tarihinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu İbtidai Mektebinde ilim dersleri aldıktan sonra Dersaadet Askerî Rüşdiye Mektebinde müretteb dersleri okuyarak şehadetname almıştır. Mühendishane-i Berr-i Hümayunda ikinci sınıfa kadar olan dersleri

görmüş ise de daha sonrasında okulu bırakmıştır. Ardından 4 Eylül 1897 tarihinde eğitim görmek için Trablusgarp'a gitmiştir. Fransızcaya aşinadır, Türkçe okuryazardır.

14 Mayıs 1900 tarihinde, mülazemetle Trablusgarp Duyun-ı Umumiye Müdüriyetine gitmiştir ve aynı tarihte, 200 kuruş maaş ile ve bir ay süreyle tutulan defterlerin geçici kâtipliğine atanmıştır. 14 Ekim 1900 tarihinde, 250 kuruş maaş ile aynı müdürlüğün daimi İskele Memuriyeti görevine nakledilmiştir. 14 Ağustos 1902 tarihinde 300 kuruş maaş ile terfi etmiş, 11 Temmuz – 13 Eylül 1907 tarihleri arasında kadar 100 kuruş ek maaş ile Duyun-u Umumiye Nezareti Muhasebesinde refik-i evvel olarak görevini yerine getirmiştir. 14 Şubat 1909 tarihinde 500 kuruş maaş ile Dersaadet ve çevresi Duyun-ı Umumiye Nezareti Muhasebesi görevine nakledilmiş ve maaşı 14 Mart 1909 tarihinde 600 kuruşa yükseltilmiştir. 22 Mart 1909 tarihinde sekiz yüz kuruş maaşla Posta ve Telgraf Müdüriyeti Kalemine nakledilmesi nedeniyle, 28 Mayıs 1909 tarihinde, hâlihazırda sürdürdüğü görevinden ayrılmıştır (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 122/161).

4.101. Mustafa Necati Efendi

Esnaftan Hüseyin Ağa'nın oğludur. 1869 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde temel dinî ilimler dersleri almıştır. Gelibolu Rüşdiye Mektebinde Arapça, Farsça, fenn-i hesab, coğrafya ve tarih dersleri görmüştür. Rumca konuşabilir, Türkçe okuryazardır.

2 Eylül 1884 tarihinde, 180 kuruş maaş ile Keşan Telgraf ve Posta Merkezinde göreve başlamıştır. 475 kuruş maaş ile Vize Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuriyetine tayin olmuştur. Vize Kazasındaki vazifesi sırasında alkol ve eğlenceye düşkün olduğu gerekçesi ile 7 Eylül 1886 tarihinde görevinden azledilmiştir. 2 Ağustos 1896 tarihinde, 400 kuruş maaş ile Gelibolu Kazası Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuriyetine tayin edilerek memuriyete geri dönmüştür. Bir süre açıkta kaldıktan sonra, 17 Nisan 1897 tarihinde, 400 kuruş maaş ile Adana Vilayeti Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuriyetine tayin edilmiştir. 19 Ocak 1901 tarihinde, 500 kuruş maaş ile Yanya Vilayeti Tapu ve Posta Merkezi Muhabere Memuriyetine ve ardından 23 Mart 1901 tarihinde, aynı miktar maaş ile Konya Vilayeti Askerî Telgraf ve Posta Merkezi Müdüriyetinde terfi etmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 97/449).

4.102. Mustafa Necmeddin Efendi

Mevlevi Molla Kamil Hadimlerinden Gelibolulu müteveffa Emin Efendi'nin oğludur. 1883 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu'da, ibtidai mektebinde temel dinî ilimler derslerini aldıktan sonra idadi mektebinde müretteb ilim ve fen derslerini görerek üstün derecede şehadetname almıştır. Bir seneden fazla Gelibolu'da Fransız Mektebinde eğitim görmüş ise de tasdikname almıştır.

27 Temmuz 1901 tarihinde Edirne Vilayeti dâhilinde bulunan Gelibolu Sancağı Tahrirat Kaleminde mülazemetle göreve başlamıştır. 14 Nisan 1903 tarihinde, 30 kuruş maaş ile Gelibolu Kazası Tahrirat ve Emlak Kalemi Mukayyitliğine tayin olmuş, görevindeki birinci senesinde maaşı 50 kuruşa, ardından 100 ve 250 kuruşa yükseltilmiştir. Aynı memuriyetteki son maaş zammını 12 Nisan 1910 tarihinde 400 kuruş olarak almıştır (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 179/9).

4.103. Mustafa Neşet Efendi

Gümüşzade Helvacı Süleyman Ağa'nın oğludur. 13 Nisan 1874 tarihinde Gelibolu'da doğmuştur. İbtidai mektebinde okuduktan sonra Gelibolu Rüşdiye Mektebini bitirerek şehadetname almıştır.

13 Şubat 1894 tarihinde gönüllü olarak askere gitmiştir. 5 Aralık 1899 tarihinde Gelibolu Rüsumat Müdüriyetinde mülazemetle göreve başlamıştır. Aynı yılın 10 Aralık günü, 150 kuruş maaş ile Gelibolu Rüsumat Müdürlüğünde kolculuk vazifesi ile görevlendirilmiştir. Ardından sırasıyla; 150 kuruş maaş ile Gelibolu Rüsumat Müdürlüğü Müdür Muavini (17 Şubat 1903), 250 kuruş maaş ile Tezkire Muharrerliği (31 Temmuz 1905), aynı miktar maaş ile Gelibolu Rüsumat İkinci Kitabeti (4 Ağustos 1906) memuriyetlerinde görev almıştır (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 178/242).

4.104. Mustafa Sabri Efendi

Müteveffa Keresteci İsmail Efendi'nin oğludur. 1865 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu'da, sıbyan mektebinde temel dinî ilimler derslerini aldıktan sonra rüşdiye mektebinde müretteb dersleri görüp 26 Haziran 1883 tarihinde şehadetname almaya hak kazanmıştır. Türkçe okuryazardır.

27 Aralık 1885 tarihinde gönüllü olarak askere gitmiştir. 8 Mayıs 1894 tarihinde askerlik vazifesini tamamlamış, ardından aynı yıl kısa bir süreliğine Gelibolu Sancağı Muhasebe Kaleminde mülazemetle görev almıştır. 31 Temmuz – 1 Ağustos 1894, 13 Eylül 1896 – Mart 1897 ve 5 Ağustos 1897 – 27 Haziran 1898 tarihlerinde üç defa emaneten Gelibolu Aşar ve Ambar Memuriyetinde 400 kuruş maaş ile istihdam edilmiştir. Şubat 1900 tarihinde, 400 kuruş maaş ile Gelibolu Ambar Memurluğunda bulunmuştur. 14 Ekim 1905 tarihinde, aynı miktar maaş ile Adliye Kitabetine tayin olmuş ise de 25 Ocak 1906 tarihinde Ambar Komisyon Kitabetine geri dönmüştür. 14 Nisan 1907 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Gelibolu Kazası Muhasebe Meclisi Emlak Mukayyitliğine nakledilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 165/111).

4.105. Nahman Yuhay Efendi

Musevi milletinden ve tüccardan müteveffa Bohur Yuhay Efendi'nin oğludur. 1889 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu Musevi Mektebinde eğitim gördüğü beş buçuk senede Türkçe, Osmanlıca dil bilgisi, kısmen Arapça ve Farsça eğitimi görmüş ise de tasdikname almıştır. Rumca konuşabilir; Türkçe, Fransızca, İspanyolca ve İbranice okuryazardır.

28 Kasım 1909 tarihinde 200 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Pasaport Memuriyetine tayin edilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 168/241).

4.106. Osman Efendi

İmam Hacı Süleyman Efendi'nin oğludur. 1844 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde ilim dersleri aldıktan sonra, muallim-i mahsustan kafiyeye kadar Arapça ve Gülistan'a kadar Farsça eğitimi almıştır. Türkçe okuryazardır.

1860 senesinde, 16 yaşında iken Gelibolu Mal Kaleminde mülazemetle göreve başlamıştır. 28 Haziran 1861 tarihinde, 250 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Tapu Refakatine memur olarak tayin edilmiştir. 1862 senesi sonlarında bu görevden ayrılarak İstanbul'a gelmiş ve 5 Eylül 1862 tarihinde, 50 kuruş maaş ile Maliye Hazinesi Rumeli Varidatı Harp Muhaberatına stajyer olarak dâhil olmuştur. 10 Ocak 1863 tarihinde, 100 kuruş ve 28 Haziran 1863 tarihinde 350 kuruş zam ile maaşı 500 kuruşa yükselmiştir. Aynı tarihte, aynı maaş ile Banka Odası İstikraz Kâtipliği Refakatine nakledilmiştir. 2

Ekim 1865 tarihinde 50 kuruş, 6 Şubat 1867 tarihinde 450 kuruş zamlarla Esham-ı Umumiye Kâtipliği Refakatinde memur olmuştur. Ardından sırasıyla; 12 Mart 1867 tarihinde 1/3 oranında 170 kuruş kesintiyle maaşı 830 kuruşa düşürülmüş, 19 Temmuz 1868 tarihinde 20 kuruş ve 14 Ekim 1869 tarihinde 300 kuruş daha zamla maaşı 1150 kuruşa yükselerek İstikraz-ı Harici Kâtipliğine atanmıştır. 13 Mart 1870 tarihinde 100 kuruş zam ve 13 Ekim 1871 tarihinde yüzde beş hesabı üzerinden 141 kuruş indirim yapılmasına rağmen, 12 Mart 1872 tarihinde 241 kuruş daha zam ile maaşı 1350 kuruşa yükselmiştir. 22 Nisan 1873 tarihinde 2500 kuruş maaş ile Demiryolları Muhasebe-i Merkezi Kâtipliğine nakledilmiş ve aynı yılın 25 Ağustos günü, 3000 kuruş maaş ile söz konusu muhasebenin mukayyid-i evvelliğine atanmıştır. 10 Ağustos 1874 tarihinde, 500 kuruş zam ile maaşı 3500 kuruşa yükselmişken, 14 Temmuz 1875 tarihinde 250 kuruş ve 13 Mayıs 1877 tarihinde tekrar 250 kuruş indirimle maaşı 3000 kuruşa indirilmiştir. 13 Mart 1878 tarihinde söz konusu muhasebedeki görevinden dolayı 2500 kuruş maaşla Nâfiʿa Nezareti Kalemi Müdürlüğüne nakledilmiş ve 1880 senesinin mart ayında yapılan maaş düzenlemesi sırasında maaşı 2000 kuruşa indirilmiştir. Aynı yıl içerisinde kendisine Rütbe-i Sani verilmiştir. 6 Eylül 1883 tarihinde, 3000 kuruş maaş ile Vergi Emaneti Muhasebeciliğine tayin edilmiştir. 12 Nisan 1884 tarihinde 1827,5 kuruş ve 1884 senesinin ekim ayında 172,5 kuruş maaşına zam yapılmıştır. 2 Ocak 1884 tarihinde Rütbe-i Evvel ve aynı yılın içinde 3'üncü Rütbeden Nişan-ı Ali-i Osmani verilmiştir. 28 Mart 1888 tarihinde, 6000 kuruş maaş ile Hazine-i Celile Duyun-u Umumiye Müdürlüğüne nakledilmiştir. Memuriyeti, 10 Mart 1889 tarihinde, 7500 kuruş maaş ile Muhasebe-i Umumiye Muhasebeciliğine çevrilmiştir. Nisan 1890 tarihinde, 2'nci Rütbeden Mecidiye Nişanı verilmiştir. Kendisinin rahatsızlığı nedeniyle oluşan aksamalar nedeniyle 8 Aralık 1890 tarihinde yerine vekâleten başkası atanmıştır. 19 Şubat 1891 tarihinde vefat etmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 4/736).

4.107. Osman Nuri Efendi

Gelibolu Belediye Reisi Osmanzade Mustafa Asım Efendi'nin oğludur. 1877 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu'da sıbyan mektebinde dinî ilimlere giriş dersleri almıştır. Gelibolu Rüşdiye Mektebi ve Gelibolu Mülkiye İdadi Mektebinde müretteb dersleri almıştır. 2 Temmuz 1890 ve 3 Ağustos 1893 tarihlerinde iki kıta şehadetname almıştır. Türkçe ve Fransızca okuryazardır.

10 Ağustos 1893 tarihinden, 9 Eylül 1895 tarihine kadar Gelibolu Sancağı Adliye Dairesinde mülazemetle göreve başlamıştır. 1 Nisan 1896 tarihinden 21 Temmuz 1896 tarihine kadar Gelibolu Muhasebe Kaleminde görev almıştır. 22 Temmuz 1896 tarihinden 4 Mart sene 1897 tarihine kadar Gelibolu Sancağı Ziraat Bankası Şubesinde görev almış ve 20 Mart sene 1897 tarihinde 300 kuruş maaş ile Ziraat Bankasının Kâtipliğine atanmıştır. 18 Haziran 1904 tarihinde 400 kuruş maaş ve günlük ücret usulü ile Gelibolu Sancağı Muhasebe Kaleminde kayıt tutma görevine nakledilmiştir. 30 Ekim 1909 tarihinde yapılan ücret düzenlemesi ile maaşı 500 kuruşa yükselmiş ve Gelibolu Sancağı Kâtipliğine terfi etmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 137/263).

4.108. Osman Rahmi Efendi

Süleyman Efendi'nin oğludur. 1845 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde temel dinî ilimler dersleri almıştır. Gelibolu Rüşdiye Mektebinde Arapça okumuştur.

1866 senesinde, 20 yaşında iken Gelibolu Gümrüğü İskele Kitabetine 150 kuruş maaş ile tayin olmuştur. 1867 senesinin sonlarında, 250 kuruş maaş ile Gelibolu Temyiz Meclisi İkinci Kâtipliğine nakledilmiştir. Burada üç sene görev yaptıktan sonra 1870 senesinde, 450 kuruş maaş ile Gelibolu Sorgu Odasına ve 1877 senesinde ise, 270 kuruş maaş ile Gelibolu Mahkemesi Ceza Dairesi Aza Mülazımlığında görev yapmıştır. 1878 senesinin son günlerinde görevinden istifa etmiş ve iki yıl kadar açıkta kalmıştır. 12 Ekim 1882 tarihinde, 400 kuruş maaş ile Şarköy Kazası Bidayet Mahkemesi Başkitabetine tayin olmuştur (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 6/977).

4.109. Ömer Lütfi Efendi

Bahriye binbaşılarından Sünbülzade Hacı Yusuf Efendi'nin oğludur. 26 Eylül 1863 tarihinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu Rüşdiye Mektebinde bazı dersleri görmüştür. Arapçaya aşinadır, Türkçe okuryazardır.

27 Mart 1883 tarihinde Gelibolu Rüsumat İdaresinde mülazemetle göreve başlamıştır. 14 Mart 1884 tarihinde, 200 kuruş maaş ile Gelibolu Belediyesi Sandık Eminliğine tayin edilmiştir. 12 Nisan 1889 tarihinde görev süresi dolduğu için buradan ayrılmıştır. 13 Mart 1896 tarihinde, mülazemetle Beyrut Duyun-ı Umumiye Nezareti

Muhasebe Kaleminde göreve başlamıştır. 13 Ağustos 1896 tarihinde, 175 kuruş maaş ile Beyrut Duyun-ı Umumiye Nezareti Muhasebe Kolculuğuna ve 8 Kasım 1896 tarihinde, 250 kuruş maaş ile Sayda Duyun-ı Umumiye Merkez Memuriyeti Tuz ve Ambar Memurluğunda görev almıştır. 8 Nisan 1897 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Beytüllahim Duyun-ı Umumiye Memurluğuna tayin edilmiştir. 26 Temmuz 1900 tarihinde maaşı 350 kuruşa yükseltilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 123/227).

4.110. Rıfat Efendi

Çankırılı Sucuzade Hacı Hafız Ahmed Efendi'nin oğludur. 18 Haziran 1872 tarihinde Gelibolu'da doğmuştur. Çankırı sıbyan ve rüşdiye mektebinde eğitim görmüş ise de devamsızlıktan dolayı şehadetname alamamıştır. Türkçe okuryazardır.

19 Şubat 1887 tarihinde, 15 yaşında iken Çankırı Sancağı Mülkiye Tahrirat Kalemine mülazemetle tayin olmuştur. 30 Ekim 1889 tarihinde, Çankırı Duyun-ı Umumiye Merkez Memuriyetine nakledilmiş ve 20 Aralık 1891 tarihinde, 200 kuruş maaş ile Çankırı Memlaha Müdüriyeti Vezne Kitabetine tayin olmuştur. 14 Eylül 1892 tarihinde maaşı 225 kuruşa yükseltilmiştir. 25 Temmuz 1892 tarihinde, 250 kuruş maaş ile Çankırı Merkez Memurluğu Kitabetine terfi edilmiştir. 12 Mayıs 1893 tarihinde, gözlerinde oluşan hastalıktan dolayı izne çıkartılmış, bu süreç devam ederken 20 Aralık 1894 tarihinde, 300 kuruş maaş ile terfi ettirilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 109/35).

4.111. Salih Nazif Efendi (Seyyid)

Yağcızade Süleyman Efendi'nin oğludur. 1850 senesinin kasım ayında Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde temel dinî ilimler dersleri aldıktan sonra Gelibolu Rüşdiye Mektebine beş sene devam ederek müretteb dersleri görmüştür. Türkçe okuryazardır.

10 Şubat 1867 tarihinde, 17 yaşında iken Gelibolu Sancağı Tahrirat Kaleminde mülazemetle göreve başlamıştır. 23 Ağustos 1867 tarihinde, 250 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Tapu Kitabetine memur tayin edilmiştir. 29 Ocak 1869 tarihinde Temyiz Mahkemesi Kitabeti ve 12 Haziran 1871 tarihinde Gelibolu Tahrirat Kitabetinde 300'er kuruş maaş ile görev almıştır. 10 Haziran 1872 tarihinde, 500 kuruş maaş ile İlga Meclisi İdare Kitabeti Refakatine nakledilmiştir. 3 Ocak 1871 tarihinde, 700 kuruş maaş ile

Gelibolu Temyiz Meclisi Kitabetine ve aynı maaş ile 1 Ekim 1880 tarihinde Gelibolu Bidayet Mahkemesi Başkitabetine getirilmiştir. Görevi süresince hakkında yapılan şikâyetlerden dolayı soruşturma açılmış ve bu halde memuriyetine devam etmesi uygun bulunmadığından 19 Şubat 1884 tarihinde Gelibolu Sancağı Bidayet Mahkemesi Başkitabetinden azledilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 5/409).

4.112. Salih Nazif Efendi

Emirsalihoğlu lakabıyla bilinen Mustafa Efendi'nin oğludur. 1855 senesinin kasım ayında Gelibolu'da doğmuştur. Kısa bir süre rüşdiye mektebinde bulunmuştur. Türkçe okuryazardır.

22 Ocak 1876 tarihinde, 21 yaşında iken askere gitmiş ve 21 Eylül 1882 tarihinde terhis edilmiştir. 2 Ocak 1884 tarihinde, 120 kuruş maaş ile Edirne Rüsumat Nezareti dâhilinde bulunan Gelibolu Rüsumat Müdürlüğünde kolculuğa tayin olmuştur. 10 Temmuz 1887 tarihinde, 170 kuruş maaş ile Gelibolu Rüsumat Müdüriyetine tayin olmuştur. 6 Kasım 1888 tarihinde haksızlığa uğradığı gerekçesi ile görevinden ayrılmış olsa da 13 Ağustos 1890 tarihinde Galata Gümrüğü Nezaretinde, 150 kuruş maaş ile memuriyete geri dönmüştür. 2 Mayıs 1892 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Gelibolu Rüsumat İdaresi memurluğu dâhilinde bulunan Karaçilli Rüsumat Memurluğuna tayin olmuştur. Ardından, 400 kuruş maaş ile Mahmudlu Rüsumat İdaresi memurluğu ve 300 kuruş maaş ile Galata Rüsumat İdaresi memurluğunda görev almıştır (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 90/93).

4.113. Salih Rıfkı Efendi (Seyyid)

Ahmed Ağa'nın oğludur. 1832 senesinin mayıs ayında Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde temel dinî ilimler derslerini almasının yanında, muallim-i mahsustan Arapça ve Farsça dersleri almıştır. Türkçe okuryazardır.

13 Mart 1867 tarihinde, 35 yaşında iken Gelibolu Sancağı Tahrir-i Emlak İdaresinde 280 kuruş maaş ile göreve başlamıştır. Ardından sırasıyla; 250 kuruş maaş ile Gelibolu Mukayyidliği (1867), 385 kuruş maaş ile Gelibolu Vergi Kitabeti (2 Aralık 1868), 300 ve ardından 360 kuruş maaş ile Gelibolu Vukuat Kitabeti (1871), 250 ve ardından 300 kuruş maaş ile Gelibolu Vergi Kitabeti (14 Kasım 1881) memuriyetlerinde

görev almıştır. Memuriyeti sırasında hakkında yapılan bir şikâyet üzerine soruşturma açılmıştır. 28 Aralık 1887 tarihinde vefat etmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 15/473).

4.114. Süleyman Ağa

Müteveffa Ali Ağa'nın oğludur. 1856 senesinin mayıs ayında Gelibolu'da doğmuştur. İbtidai mektebini bitirmiştir.

27 Ağustos 1880 tarihinde kura denk gelmesi sonu askere alınmış ise de geri hizmetlere nakledilmiştir. 28 Eylül 1885 tarihinde terhis edilmiştir. 13 Nisan 1887 tarihinde, 150 kuruş maaş ile Gelibolu Rüsumat Müdüriyeti Kolculuğuna tayin edilmiştir. 27 Aralık 1889 tarihinde kolculuk görevine getirilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 187/145).

4.115. Süleyman Efendi

Mehmed Ağa'nın oğludur. 1844 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu'da, sıbyan mektebinde temel dinî ilimler dersleri aldıktan sonra rüşdiye mektebinde Arapça dersleri almıştır. Türkçe okuryazardır.

1864 senesinde Gelibolu Telgrafhanesinde mülazemetle memuriyete başlamıştır. 13 Mart 1867 tarihinde, 400 kuruş maaş ile Gümülcine Telgraf Merkezi Memuriyetine atanmıştır. 17 Şubat 1869 tarihinde, 400 kuruş maaş ile Keşan Telgraf Merkezi Muhabere Memuriyetine nakledilmiştir. 14 Temmuz 1870 tarihinde görevinden alınmış, ardından 13 Şubat 1871 tarihinde, 480 kuruş maaş ile Yanbolu Telgraf Merkezi Muhabere Memuriyetine atanmıştır. 27 Aralık 1871 tarihinde maaşı 455 kuruşa düşürülmüştür. 13 Mart 1873 tarihinde istifa ederek görevinden ayrılmıştır. 11 Eylül 1874 tarihinde, 855 kuruş maaş ile Gümülcine Telgraf ve Posta Merkezi Müdürlüğüne atanmış ve 24 Ocak 1876 tarihinde, 570 kuruş maaş ile Gelibolu Merkezi Muhabere Memuriyetine nakledilmiştir. 13 Aralık 1876 tarihinde maaşı 600 kuruşa yükseltilmiş ve 14 Mart 1880 tarihinde yapılan düzenleme ile birlikte maaşı 500 kuruşa indirilmiştir. 12 Ocak 1884 tarihinde, 600 kuruş maaş ile Ayvalık Vilayeti ve 13 Mart 1891 tarihinde, 600 kuruş maaş ile Hüdavendigar Vilayeti Urmiye Telgraf ve Posta Merkezleri Müdürlüğüne atanmıştır. 13 Mart 1897 tarihinde 540 kuruşa indirilen maaşı, 22 Haziran 1898 tarihinde 640 kuruşa yükseltilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 118/451).

4.116. Süleyman Efendi

Kahveci esnafından İbrahim İbiş Ağa'nın oğludur. 16 Ekim 1862 tarihinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan ve rüşdiye mekteplerinde eğitim görmüş ise de şehadetname alamamıştır. Türkçe okuryazardır.

10 Ocak 1885 tarihinde, 23 yaşında iken Gelibolu Duyun-ı Umumiye Müdüriyetinde mülazemetle memuriyete başlamıştır. 12 Ocak 1888 tarihinde, 250 kuruş maaş ile hâlihazırda görevde bulunduğu Gelibolu Duyun-ı Umumiye Müdürüyeti İkinci Kitabetine tayin olmuştur. 13 Eylül 1888 tarihinde, aynı miktar maaş ile Mertefe Nahiyesi Memuriyetine tayin edilmiştir. Bir müddet sonra maaşı 300 ve ardından 350 kuruşa yükseltilmiştir. 24 Ekim 1892 tarihinde, 400 kuruş maaş ile Lapseki Memuriyetine terfi ve tayin edilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 57/435; 107/133).

4.117. Süleyman Efendi

Müteveffa Ahmed Ağa'nın oğludur. 1873 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu'da, sıbyan mektebini bitirmesinin ardından rüşdiye mektebinde gidip orada müretteb fen dersleri almış olsa da şehadetname alamamıştır. Türkçe okuryazardır.

16 Kasım 1892 tarihinde gönüllü olarak askere gitmiştir. 1896 senesinin ağustos ayında müstebdilen ihraç olmuştur. 30 Mart 1897 tarihinde, 200 kuruş maaş ile Gelibolu Merkez Kazası Maliye Tahsildarlığına tayin edilmiştir. 25 Nisan 1897 tarihinde bulunduğu meslekte devam etmesine karar verilmiş ve aynı yıl içinde Yunan Harbi'nden dolayı silahaltına alınmıştır. 5 Ağustos 1897 tarihinde kendisine Yunan Harp Madalyası verilmiştir ve sonrasında terhis edilmiştir. 28 Haziran 1899 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Gelibolu Aşar Memuriyetinde görevlendirilmiştir. 1900 senesinde, 295 kuruş maaş ile Gelibolu Ağnam-ı Muvakkat Piyade Kolculuğunda bulunmuştur. Terhis edilmesine rağmen redif hizmetinde bulunduğu için 1 Ağustos 1903 tarihinde yeniden silahaltına alınmış ve birkaç ay sonra terhis edilmiştir. 3 Aralık 1905 tarihinde, 400 kuruş maaş ile Gelibolu Merkez Kazası İkinci Daire Süvari Tahsildarlığına 290 numara ile kaydolmuştur (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 165/85).

4.118. Süleyman Faik Efendi

Hoca Said Efendi'nin oğludur. 1862 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde temel dinî ilimler dersleri aldıktan sonra, rüşdiye mektebinde müretteb fen derslerini tahsil etmiştir. Türkçe okuryazardır.

28 Temmuz 1880 tarihinde, 18 yaşında iken Gelibolu Sancağı Tahrirat Kaleminde mülazemetle göreve başlamıştır. 14 Aralık 1880 tarihinde 30 kuruş olarak belirlenen maaşı, birkaç ay içerisinde 50 kuruşa yükseltilmiştir. 21 Kasım 1883 tarihinde, 100 kuruş maaş ile Gelibolu Tahrir ve Emlak İdaresine nakledilmiştir. 28 Ocak 1884 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Gelibolu Hapishane Kitabetine tayin olmuş ise de kısa sürede bu vazifesinden istifa etmiştir. 13 Ocak 1885 tarihinde, 150 kuruş maaş ile Gelibolu Evkaf Kitabetinde tekrar memuriyete başlamıştır. 14 Eylül 1892 tarihinde maaşı 1100 kuruşa yükseltilmiştir.[36] 23 Ocak 1905 tarihinde vefat etmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 32/427).

4.119. Süleyman Faik Efendi

Gelibolu Sancağı Muhasebe Kalemi Odacısı Mehmed Ağa'nın oğludur. 1886 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu kasabası ibtidai mektebinde temel ilimler ve idadi mektebinin rüşdi kısmının iki sene kadar müretteb fen dersleri tahsil almışsa da değişen mizacı nedeniyle mektebi terk etmiştir. Türkçe okuryazardır.

1907 senesinde kısa bir süreliğine Gelibolu Muhasebe Kaleminde mülazemetle görev almıştır. 21 Ağustos 1907 tarihinde 100 kuruş maaş ile Gelibolu Vergi Kalemi Defterciliğine tayin edilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 159/263).

4.120. Süleyman Fehmi Efendi

Ziraatten müteveffa Yusuf Ağa'nın oğludur. 1876 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu'da sıbyan, rüşdiye ve idadi mekteplerinde okumuştur. Sıbyan ve rüşdiye mekteplerinde şehadetname alırken, idadi mektebinden tasdikname almıştır. Türkçe okuryazardır.

[36] Memurun sicil defterinde bu orantısız maaş arttırımının sebebinin bahsi geçmemektedir. Ancak diğer örneklerde gördüğümüz üzere, bazı memurlar aynı anda birkaç vazifeyi yürütebiliyor ve bu aldığı ücretlere yansıyor. Süleyman Faik Efendi'nin de aynı konumda olmuş olma ihtimalini göz ardı etmemek gerekir.

1893 senesinin eylül ayında Gelibolu Tahrirat Kaleminde 30 kuruş maaş ile göreve başlamıştır. 13 Mayıs 1894 tarihinde maaşı önce 40 kuruşa, ardından aynı yılın 14 Eylül günü 50 kuruşa yükseltilmiştir. 28 Mart 1901 tarihinde, 250 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Nâfiʿa Kitabetine tayin edilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 140/343).

4.121. Süleyman Fevzi Efendi

Muallim Hacı Salih Efendi'nin oğludur. 1833 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu'da sıbyan mektebinde dinî ilimlere giriş dersleri almıştır. Dersaadet Süleymaniye Cami-i Şerifinde sarf ve nahiv okuduktan sonra Tıbbiye Mektebine gitmiştir. Burada Arapça, Farsça ve biraz da Fransızca tahsil etmiştir. Eğitim gördüğü sırada, 6 ay kadar hastalanarak Tıbbiye Mektebini terk etmiştir. Türkçe, Arapça, Farsça ve Fransızca okuryazardır.

1855 senesinde, 23 yaşında iken, mültezim idaresinde olan Gelibolu Gümrüğü İkinci Kitabetinde 500 kuruş maaş ile göreve başlamış ve bu sırada telgraf ile ilgili eğitimler gördükten sonra vazifesinden istifa etmiştir. Dersaadet Telgraf Merkezine mülazemetle dâhil olmuş ve 1858 senesinde, 750 kuruş maaş ile Diyarbakır Telgraf Muhabere Memuriyetine nakledilmiştir. Ardından sırasıyla; 1000 kuruş maaş ile Siverek Telgraf Müdürlüğü (1860), 1500 kuruş maaş ile yeniden Diyarbakır Telgraf Müdürlüğü (1862), 1200 kuruş maaş ile Memur Telgraf Müdürlüğü (1864), 1400 kuruş maaş ile Ankara Telgraf Müdürlüğü (1867) ve yine 1400 kuruş maaş ile Konya Telgraf Müdürlüğü (1870) memuriyetlerinde görev almıştır. Daha sonra, 1900 kuruş maaş ile Konya Vilayeti Telgraf Müfettişi Muavinliğine dâhil olmuş ve 1872 senesinde, adı geçen muavinliğinin kaldırılmasıyla beş ay kadar açıkta kaldıktan sonra 1900 kuruş maaş ile Bosna Vilayeti Telgraf Müfettişi Muavinliğine tayin edilmiştir. 1877 senesinde, 2000 kuruş maaş ile müfettişlik unvanı almış ve Bosna'da gösterdiği başarılı faaliyetlerinden dolayı Rütbe-i Salise ve Rütbe-i Sani verilmiştir. Avusturya'nın Bosna'yı işgalinden sonra Dersaadet'e dönmüş ve bir müddet maaşsız bir şekilde Telgraf Nezareti Dairesinde görevine devam etmiştir. 14 Mart 1880 tarihinde, 2250 kuruş maaş ile Kosova Vilayeti Telgraf ve Posta Başmüdüriyetine tayin olmuş ve aynı sene içinde maaşı 1500 kuruşa düşürülmüştür. 14 Mayıs 1881 tarihinde, 2000 kuruş maaş ile Bağdat Vilayeti Posta ve Telgraf Başmüdürlüğüne nakledilmiştir. 13 Ocak 1885 tarihinde aylık ücretine 1000 kuruş zam yapılarak maaşı 3000 kuruşa yükseltilmiştir. 10 Ocak 1888 tarihinde aynı maaş ile

Diyarbakır Vilayeti Telgraf ve Posta Başmüdüriyetine atanmıştır. Kendisinin isteği üzerine 4 Eylül 1889 tarihinde, 1000 kuruş maaş ile Yeni Cami Postanesi Senedat-ı Umumiyesi Muhafaza ve Sevk Başmemuriyetine nakledilmiştir. 13 Ocak 1890 tarihinde maaşı 1073 kuruşa yükseltilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 1/92).

4.122. Süleyman Hikmet Bey

Abdullah Sıddık Bey'in oğludur. 1880 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. İstanköy Kasabasında sıbyan mektebini bitirdikten sonra, İstanköy Rüşdiye Mektebinde müretteb fen dersleri almıştır. 29 Haziran 1889 ve 7 Temmuz 1896 tarihli şehadetnamelerini almıştır. Rumca konuşabilir, Türkçe okuryazardır.

Bir müddet İstanköy Kasabası Mal Kaleminde mülazemetle görev yapmıştır. 15 Haziran-13 Eylül 1902 tarihleri arasında, 300 kuruş maaş ile İstanköy Kazası Aşar Kitabetinde bulunmuş, ardından 200 kuruş maaş ile İstanköy Kazası Mal Müdürlüğüne nakledilmiştir. 19 Eylül 1904 tarihinde, aynı miktar maaş ile Herkit Nahiyesi Mal Kitabetine tayin edilmiştir. 11 Haziran 1906 tarihinde görevinden ısrarla ayrılmak istemesi üzerine; 26 Mayıs 1907 tarihinde, 500 kuruş maaş İmroz Kazası Tahsil Memurluğuna tayin olmuştur. 29 Ekim 1907 tarihinde İstanköy Kazası Tahsil Memurluğuna nakledilmiştir. 14 Mart 1908 tarihinde kendisine başka vazifeler de verilerek maaşı 400 kuruşa yükseltilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 129/83).

4.123. Süleyman İhsan Bey

Eceabat Nahiyesi Müdürü Gelibolu Mütemeyyizanından müteveffa Mustafa Raif Bey'in oğludur. 1864 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. İbtidai mektebinde temel dinî ilimler giriş dersleri aldıktan sonra, Gelibolu Rüşdiye Mektebinde dört sene kadar müretteb fen dersleri almıştır. Beş sene muallim-i mahsustan Arapça ve Farsça dersleri almıştır. Türkçe okuryazardır.

28 Mayıs 1878 tarihinde, 14 yaşında iken Gelibolu Sancağı Tahrirat Kaleminde 50 kuruş maaş ile göreve başlamıştır. Ardından maaşı iki sene içerisinde, önce 45 kuruş ardından 36 kuruşa düşürülmüş, 13 Aralık 1880 tarihinde yine 50 kuruşa yükseltilmiştir. 13 Mayıs 1882 tarihinde Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemindeki görevinde terfi almış ve maaşı 70 kuruşa yükseltilmiştir. Ardından sırasıyla; 90 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı

Muhasebe İkinci Kitabeti (13 Aralık 1883), 250 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Nüfus Kitabeti (8 Ağustos 1884) ve 400 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Nüfus Kitabeti Başkâtiplik (30 Ekim 1889) görevlerinde bulunmuştur. Daha sonra başkâtiplik vazifesinden ayrılıp, Nüfus Kitabetindeki önceki vazifesine geri dönmüştür. 17 Mart 1897 tarihinde kendisine Rütbe-i Rabia ve 11 Ağustos 1901 tarihinde ise Rütbe-i Sani layık görülmüştür. 5 Haziran 1903 tarihinde maaşı 450 kuruşa yükseltilmiştir. 7 Nisan 1907 tarihinde vefat etmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 60/85).

4.124. Süleyman Nail Bey

Behçet Bey'in oğludur. 1852 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde temel dinî ilimler dersleri almıştır. Sakız Rüşdiye Mektebinde Arapça, Farsça, mantık ve coğrafya dersleri görmüş ve şehadetname almıştır. Rumca konuşabilir, Türkçe okuryazardır.

1873 senesinin mayıs ayında, 20 yaşında iken, 140 kuruş maaş ile Sakız Rüsumat Müdüriyetinde kolculuk vazifesiyle göreve başlamıştır. 13 Nisan 1874 tarihinde, 200 kuruş maaş ile Tütün Fabrikasında memuriyete tayin olmuştur. 27 Nisan 1874 tarihinde, 400 kuruş maaş ile yine aynı fabrikada başka bir göreve getirilmiştir. 1875 senesinin nisan ayında Tütün Fabrikasının ekonomik sıkını çekmesi sonucu görevinden ayrılmış ise de 27 Nisan 1877 tarihinde, 200 kuruş maaş ile aynı fabrikada görevine devam etmiştir. 21 Ekim 1878 tarihinde, 400 kuruş maaş ile başkâtiplik vazifesine terfi ettirilmiş ve maaşı önce 480 kuruşa (14 Aralık 1879), ardından 600 kuruşa (12 Mart 1883) yükseltilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 19/423).

4.125. Süleyman Sakıb Efendi

Gelibolu Sancağı Tahrirat Müdür Muavini Ali Kemal Efendi'nin oğludur. 1885 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde temel dinî ilimler dersleri aldıktan sonra, Gelibolu Rüşdiyesinde müretteb dersleri okuyup üstün derece ile şehadetname almıştır. Türkçe ve Fransızca okuryazardır.

5 Ağustos 1904 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemine tayin olmuştur. 20 Mayıs 1905 tarihinde mevcut görevinden istifa etmiş ve hemen ardından Gelibolu Telgrafhanesine mülazemetle dâhil olmuştur. 1 Ağustos 1908

tarihinde, 250 kuruş maaş ile Edirne Vilayetinde Keşan Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memurluğuna tayin olmuştur (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 164/259).

4.126. Süleyman Sıdkı Efendi

Gelibolulu kahveci Bergosluoğlu Hüseyin Ağa'nın oğludur. 28 Haziran 1874 tarihinde Gelibolu'da doğmuştur. Gelibolu'da, ibtidai mektebi ve rüşdiye mektebinde müretteb ilim ve fen dersleri okuyarak şehadetname almıştır. Türkçe okuryazardır.

27 Ağustos 1889 tarihinde, 15 yaşında iken Gelibolu Rüsumat İdaresinde mülazemetle göreve başlamıştır. 11 Aralık 1890 tarihinde, 25 kuruş maaş ile Gelibolu Sancağı Tahrirat Kalemine dâhil olup, 23 Eylül 1891 tarihinde maaşı 30 kuruşa ve 22 Ekim 1892 tarihinde 60 kuruşa yükseltilmiştir. 19 Eylül 1890 tarihinde, 400 kuruş maaş ile Mürefte Kazası Tahrirat Kitabetine tayin olmuştur. 11 Temmuz 1897 tarihinde kendisi hakkındaki belli başlı şikâyetlerin sürekli tekrar etmesi, görev aldığı kalem ile ilgili bilgi ve belgeleri orada burada yaymaya cesaret etmesi nedeniyle, 16 Mart 1898 tarihinde görevinden alınmıştır. 6 Ekim 1898 tarihinde, 250 kuruş maaş ile Gelibolu Nâfiʿa Komisyonu Kitabetine tayin olmuş ve 7 Nisan 1900 tarihinde görevinden istifa ederek ayrılmıştır. 7 Mart 1901 tarihinden 21 Ekim 1904 tarihine kadar, 500 kuruş maaş ile Keşan Kazası Reji Memuriyetinde bulunmuştur. 4 Kasım 1904 tarihinden 7 Nisan 1907 tarihine kadar 99 kuruş maaş ile Gelibolu Tahrirat Kalemi Mümeyyizliğinde görev almış ve 8 Nisan 1907 tarihinden 13 Ekim 1909 tarihine kadar, 250 kuruş maaş Gelibolu Tahrirat Kalemi Müsevvidliğinde de memuriyet vazifesin yürütmüştür. 14 Ekim 1909 tarihinde, 500 kuruş maaş ile terfi almış ve hâlihazırda yürüttüğü Reji Memurluğundan istifa ederek ayrılmıştır (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 83/159).

4.127. Süleyman Sırrı Efendi

Tahrir ve Vergi Daire Kâtipliğinden mütekaid Kadri Efendi'nin oğludur. 1874 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Sıbyan mektebinde temel dinî ilimler dersleri almıştır. Gelibolu Rüşdiye Mektebinde dördüncü sınıfa kadar müretteb fen dersleri almışsa da, mektebi bırakıp gönüllü olarak askere yazılmıştır. Okulu bırakmasından dolayı şehadetname alamamıştır. Türkçe okuryazardır.

7 Şubat 1895 tarihinde askere alınmış, 11 Eylül 1899 tarihinde müstebdilen ihraç edilmiştir. 23 Aralık 1899 tarihinde Gelibolu Tahrir ve Mal Kaleminde mülazemetle göreve başlamıştır. 1 Mart 1902 tarihinde, 87 kuruş maaş ile Gelibolu Ziraat Bankası Şubesi Odacılığına alınmış, ardından 18 Aralık 1902 tarihinde, 100 kuruş maaş ile Gelibolu Tahrir ve Vergi Kalemine deftercilik vazifesi ile tayin edilmiştir. 14 Mart 1907 tarihinde, 200 kuruş maaş ile Keşan Mal Müdürlüğüne tayin edilmiş ve bir müddet sonra maaşı 300 kuruşa yükseltilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 148/131).

4.128. Süleyman Şevket Efendi

Müteveffa Mustafa Reis'in oğludur. 1861 senesinin mayıs ayında Gelibolu Sancağı dâhilinde bulunan Kilitbahir köyünde doğmuştur. Sıbyan mektebi okumuştur. Türkçe okuryazardır.

31 Mart 1880 tarihinde, 250 kuruş maaş ile Tütün Fabrikası Memurluğuna tayin edilmiş ve 13 Haziran 1882 tarihinde aynı miktar maaş ile Kale-i Sultaniyye'de Papasyan Agob Efendi Fabrikası Memurluğuna naklolmuş ise de 12 Aralık 1882 tarihinde istifa etmiştir. 2 Temmuz 1883 tarihinde, 300 kuruş maaş ile Lapseki Muvakkat Tütün Yoklama ve Tahrir Kitabetine tayin olmuş, 25 Temmuz 1883 tarihinde yine istifa ederek 6 Ağustos 1883 tarihinde, 125 kuruş maaş ile Maydos'ta Tütün Fabrikası Muavini olmuştur. 22 Ekim 1883 tarihinde yine istifa ederek görevinden ayrılmış ve 24 Ekim 1883 tarihinde, 200 kuruş maaş ile Kale-i Sultaniyye Rüsumat Müdüriyeti Mümeyyizliğine atanmıştır. 13 Nisan 1893 tarihinde 300 kuruş maaş ile Kale-i Sultaniyye Rüsumat Müdürlüğü Ambar Memuru olmuştur. 14 Temmuz 1910 tarihinde, 450 kuruş maaş ile Kale-i Sultaniyye Rüsumat Müdürlüğünde Ambar ve Eşya-yı Ayniye Memurluğuna atanmıştır (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 194/119).

4.129. Yani Arkidopolos Efendi

Rum milletinden ve fırıncı esnafından Arkir Ağa'nın oğludur. 1885 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Yerel Rum mekteplerinde ibtidai ve rüşdi dersleri görmüştür. 21 Temmuz 1902'de Gelibolu Mektebinden, 14 Temmuz 1904'te Dersaadet İdadisinden, 23 Temmuz 1908'de Mülkiye Mektebinden üstün dereceler ile şehadetnameler almıştır. Türkçe, Fransızca ve Rumca okuryazardır.

27 Ağustos 1908 tarihinde 500 kuruş maaş ile Edirne Vilayet İdaresinde memurluk vazifesine başlamıştır. 14 Kasım 1908 tarihinde maaşı 750 kuruşa yükseltilmiştir. 10 Ağustos 1910 tarihinden 12 Eylül 1910 tarihine kadar Babaeski Kazası Kaymakam Vekilliği Memuriyetinde görev almıştır. Edirne Vilayeti Valiliğinden kendisinin iyi hali ve görevini yerine getirdiği doğrulanmıştır. 6 Aralık 1910 tarihinden 3 Temmuz 1911 tarihine kadar devam eden memuriyet görevini yerine getirmiş ve 26 Ağustos 1911 tarihinde görev süresini tamamladığı için Edirne'den ayrılmıştır. 20 Şubat 1912 tarihinde, 1500 kuruş maaş ile Silivri Kazası Kaymakamlığına atanmıştır. İdareten gerekli görülmesi üzerine aynı senenin 31 Ekim günü azledilerek yerine başkası atanmıştır. Bazı kişilerin Müslüman ahali üzerinde birtakım zulümler yapılmasına vasıta olmasından dolayı, Babaeski'nin Osmanlı askerleri tarafından geri alınmasından sonra Selanik'e firar etmiştir. 23 Ağustos 1913 tarihinde yayınlanan yüce tezkerede adı geçenlerden biridir ve hareketlerinden dolayı hizmet ve istihdam olunmak şartıyla affedilmiş ve kaydı terkin edilmiştir (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 172/196).

4.130. Yanko Efendi

Gelibolulu tüccar Hristofor'un oğludur. 1851 senesinde Gelibolu'da doğmuştur. Rum mekteplerinde müretteb dersleri okumuştur. Türkçe, Rumca, Fransızca ve İtalyanca okuryazardır.

1866 senesinin ağustos ayında, 16 yaşında iken Gelibolu Telgrafhanesinde göreve başlamıştır. 14 Haziran 1868 tarihinde, 480 kuruş maaş ile 13 Ağustos 1869 tarihinde Gelibolu Merkezi Muhaberatı Ecnebiye Memuriyetlerine tayin edilmiştir. 27 Aralık 1871 tarihinde bir düzenleme yapılarak maaşı 450 kuruşa düşürülmüştür. 13 Şubat 1876 tarihinde, aynı maaş ile Keşan Merkezi Muhabere Memuriyetine nakledilmiştir. Aynı senenin 13 Aralık günü görevinden ayrılmıştır. 2 Aralık 1880 tarihinde, 500 kuruş maaş ile Selanik Merkezi ve 14 Nisan 1881 tarihinde, 600 kuruş maaş ile Kavala Merkezi Ecnebi Muhabere Memuriyetlerine tayin edilmiştir. 23 Ağustos 1882 tarihinde, 600 kuruş maaş ile Manastır Merkezi Muhabere Memurluğuna nakledilmiştir. 31 Ağustos 1884 tarihinde Deraç Merkezi Ecnebi Muhabere Başmemuriyetine atandığı halde görev yerine gitmediği için görevinden alınmıştır (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 23/83).

SONUÇ

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Osmanlı Devleti'nin 19. yüzyılda geçirdiği dönüşüm süreci, sadece merkezi kurumlar düzeyinde değil, taşra bürokrasisi nezdinde de önemli yansımalar doğurmuştur. Bu bağlamda, Gelibolu doğumlu memurların 1879–1909 tarihleri arasında Sicill-i Ahvâl defterlerine yansıyan tercüme-i hâl kayıtları, Osmanlı taşra bürokrasisinin sosyal kompozisyonu ve idarî mantığını anlamaya yönelik özgün bir veri seti sunmuştur. Çalışma kapsamında yapılan incelemeler, Gelibolu doğumlu memurların çok çeşitli sosyal ve meslekî geçmişlerden geldiklerini ortaya koymuştur. Bu memurlar arasında esnaf kökenlilerden, ulema sınıfına mensup bireylere; asker ailelerinden gelenlerden, tüccar çocuklarına kadar geniş bir yelpazede aile profili mevcuttur. Bu bulgu, Tanzimat sonrasında uygulamaya konulan eğitim ve personel rejimlerinin, taşrada bireylerin sınıfsal konumlarını dönüştürme yönünde etkili bir araç olarak işlev gördüğünü göstermektedir. Örneğin, rüşdiye veya cemaat mekteplerinden mezun olan bireylerin memuriyet sistemine dâhil olabilmesi, eğitimin sınıfsal eşitsizlikleri aşmada nasıl bir araç haline geldiğini gözler önüne sermektedir.

Eğitim durumları incelendiğinde, memurların büyük bölümünün ibtidai ve rüşdiye düzeyinde eğitimle sınırlı kaldığı, yalnızca sınırlı sayıda memurun idadi veya daha yüksek düzeyde kurumlardan mezun olduğu anlaşılmıştır. Bu durum, taşrada görev yapan personelin büyük çoğunluğunun orta düzeyde eğitildiğini ve yerel idari mekanizmalarda temel memuriyet görevlerini yürütmekle sorumlu kılındığını ortaya koyar. Yine de, bu memurların uzun yıllar kamu hizmetinde kalmaları ve çeşitli terfi süreçlerinden geçmeleri, hizmet süresine dayalı bir liyakat anlayışının sistemde etkin olduğunu düşündürmektedir.

Dil bilgisi açısından değerlendirildiğinde, özellikle gayrimüslim memurların çok dilliliğe sahip oldukları, Türkçe dışında cemaat dillerini (Rumca, Ermenice, İbranice) de bildikleri görülmüştür. Bu durum, çok dilli Osmanlı bürokrasisinin taşrada da sürdürüldüğünü ve gayrimüslimlerin iletişim, yazışma ve arşiv işlerinde etkin roller üstlendiğini ortaya koyar. Buna karşılık, Müslüman memurların çoğunlukla yalnızca Türkçe bildiği ve daha yerel bir görev dağılımında yer aldığı tespit edilmiştir.

Arşiv kayıtlarında yer alan taltif ve müeyyide bilgileri, görevli kişilerin yalnızca hizmet kalitesiyle değil, aynı zamanda kişisel davranış biçimleri ve devlete bağlılık dereceleriyle de ölçüldüğünü ortaya koymaktadır. Kimileri disiplinli ve güvenilir tutumları sayesinde onurlandırılmış; kimileri ise görevi ihmal veya uygunsuz tutumlar sebebiyle resmî yaptırımlara tabi tutulmuştur. Bu uygulama, II. Abdülhamid dönemi Osmanlı bürokrasisinde ahlaki ve siyasi sadakatin teknik yeterlilik kadar belirleyici olduğunu göstermektedir.

Bir diğer dikkat çeken unsur ise, bazı ailelerin birden fazla ferdinin bürokrasiye dâhil olmasıdır. Bu durum, memuriyetin yalnızca bireysel bir kariyer tercihi değil, aynı zamanda ailevi bir geleneğe dönüşmüş olabileceğini düşündürmektedir. Devletle kurulan bu kalıcı ilişki biçimi, memuriyetin taşradaki sosyal prestijini artırmış ve devlet sadakatinin nesiller arası aktarımını sağlamıştır.

Sonuç olarak, bu çalışmada incelenen memur profilleri üzerinden, Osmanlı taşra bürokrasisinin sadece idari bir mekanizma değil, aynı zamanda sosyal yapının dönüşüm alanı olduğu görülmüştür. Gelibolu örneği, taşradaki bireylerin devlet sistemiyle nasıl bütünleştiğini, sosyal ve kültürel sermaye unsurlarının memuriyet üzerinden nasıl dolaşıma girdiğini ve Osmanlı modernleşmesinin yerel ölçeklerde ne tür dönüşümlere yol açtığını açık biçimde göstermektedir.

Gelibolu doğumlu memurlar üzerinden yapılan bu inceleme, Osmanlı taşra bürokrasisine dair yaygın varsayımları yeniden değerlendirme imkânı sunmuştur. Literatürde genellikle merkezî bürokrasinin ön planda tutulduğu çalışmalarda, taşranın daha edilgen bir yapı arz ettiği düşünülür. Bu çalışmada elde edilen bulgular, taşra teşkilatının yalnızca merkezden yönlendirilen birimler bütünü olmadığı; aksine, kendi içinde istikrarlı bir personel yapısı, belirgin bir idarî devamlılık ve toplumsal açıdan çeşitli bir memur profili barındırdığı yönünde güçlü kanıtlar sunmaktadır.

Gayrimüslim memurların varlığı ve etkinliği, Osmanlı'nın çok milletli yapısının bürokratik düzeyde nasıl işlediğini ortaya koyarken; sınırlı eğitimle memuriyet sistemine girilebilmesi, devletin taşrada işlevselliği esas alan bir yapıyı tercih ettiğini göstermektedir. Öte yandan, devletin hem ödüllendirme hem de disiplin mekanizmalarını titizlikle işletmiş olması, taşrada denetimin sadece formel kurallarla değil, aynı zamanda ahlaki ölçütlerle de şekillendirildiğini düşündürmektedir. Dolayısıyla, bu çalışmada elde edilen bulgular, Osmanlı'nın son döneminde taşrada uygulanan bürokratik politikalara

ilişkin önemli ipuçları sunmakta ve taşranın pasif bir idari bölge değil, bizzat sistemin taşıyıcısı olduğunu gözler önüne sermektedir.

Bu çalışma, yalnızca Gelibolu doğumlu memurların kayıtlarıyla sınırlı tutulmuştur. Gelecekte, farklı sancak veya vilayetlere ait memurların benzer şekilde analiz edilmesi, taşra bürokrasisinin farklı coğrafi koşullarda nasıl biçimlendiğini karşılaştırmalı olarak ortaya koyabilir.

Sicill-i Ahvâl defterleri dışında, döneme ait tayin emirleri, mülkiye salnameleri ve görevden alma yazışmaları da benzer çalışmalar için zengin veri kaynakları olabilir. Ayrıca memurların aile yapılarına dair bilgiler sosyolojik perspektifle detaylandırılarak, Osmanlı'da sosyal sermayenin devletle ilişkisi üzerine yeni bakış açıları geliştirilebilir. Son olarak, çok dillilik, cemaat eğitimi ve memuriyet arasındaki ilişki, kültürel çoğulculuk bağlamında daha kapsamlı teorik tartışmalara taşınabilir.

KAYNAKÇA

Arşiv Kaynakları

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri (BOA). Dâhiliye (DH). Sicill-i Ahvâl İdaresi (SAİD.d.), 2/600; 15/473; 1/92; 75/45; 4/766; 2/344; 69/307; 8/339; 5/519; 20/143; 10/65; 94/137; 118/451; 4/736; 169/75; 22/253; 150/317; 6/977; 10/949; 23/89; 18/309; 107/415; 4/142; 33/9; 150/365; 6/961; 34/459; 53/463; 98/131; 35/49; 65/351; 23/281; 5/409; 23/83; 41/355; 19/423; 8/283; 12/423; 49/409; 48/17; 5/533; 34/345; 90/93; 54/451; 16/375; 70/195; 16/317; 187/145; 55/165; 15/101; 149/139; 37/123; 102/85; 27/435; 194/119; 57/435; 107/133; 167/309; 32/427; 17/267; 48/43; 62/235; 123/227; 123/237; 164/467; 83/157; 60/85; 20/69; 21/317; 97/449; 79/173; 165/111; 94/29; 114/209; 65/257; 98/119; 30/157; 163/99; 109/35; 65/149; 114/193; 165/85; 138/185; 156/405; 178/242; 82/105; 83/159; 122/5; 148/131; 173/435; 124/201; 173/157; 82/345; 164/153; 189/51; 116/209; 140/343; 107/373; 147/271; 122/161; 137/263; 85/227; 148/463; 142/461; 149/477; 133/351; 168/379; 135/409; 159/163; 155/167; 156/61; 177/277; 197/49; 120/263; 129/83; 152/209; 159/65; 164/251; 118/177; 115/353; 148/333; 159/201; 172/196; 185/134; 192/64; 153/309; 179/9; 142/159; 164/259; 159/263; 158/195; 189/54; 168/241; 193/93; 195/419.

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri (BOA). Maarif Nezareti (MF). Mektubi Kalemi (MKT.), 4/3; 1/23.

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri (BOA.). Maarif Nezareti (MF.). Tedrisat-ı İbtidaiyye Kalemi (İBT.), 18/48.

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri (BOA). Yıldız (Y.). Arzuhal Jurnal (PRK. AZJ.), 21/96

Kaynak Eserler ve Araştırmalar

Akdağ, M. (2019). *Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası "Celali İsyanları"*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Akurgal, E. (2020). *Anadolu Uygarlıkları*. İstanbul: Phoenix Yayınevi.

Akyıldız, A. (2000). *Tanzimat Dönemi Osmanlı Merkez Teşkilatında Reform (1836-1856)*. İstanbul: Eren Yayıncılık.

Akyıldız, A. (2024). *Osmanlı Bürokrasisi ve Modernleşme*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Akyıldız, A. (2024). *Osmanlı Merkez Bürokrasisi*. İstanbul: Timaş Yayınları.

Altınova Şahin, A. (2018). *Osmanlı Devleti'nde Rüşdiye Mektepleri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.

Avcı, C. (2010). Şeyh. *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 39, s.49). İstanbul.

Baltacı, C. (2004). Mekteb. *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 29, s.6-7). Ankara.

Beydilli, K. (2010). Tanzimat Döneminde Anadolu Kentleri'nin Sosyal ve Ekonomik Yapıları. *Türkiyat Mecmuası*, 20, 492-498.

Bostan, İ. (2011). Cezayir-i Bahr-ı Sefid Eyaletinin Kuruluşu. *Tarih Dergisi*, 38, 61-78.

Bostan, İ. (2015). *Osmanlı Denizciliği: Beylikten İmparatorluğa*. İstanbul: Kitap Yayınevi.

Bozkurt, N. (1997). Hâfız. *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 15, s.74-78). İstanbul.

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı. (2020). *Kaynaklarıyla Osmanlı Coğrafyası Yer Adları Sözlüğü* (Yay. No: 8). Seçil Ofset.

Davison, R. H. (2021). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Reform 1856-1876* (O. Akınhay, Çev.). İstanbul: Dergâh Yayınları.

Demirkıran, A. M. (2022). İbtidâî Mektep. *Türk Maarif Ansiklopedisi*.

Deringil, S. (2008). *İktidarın Sembolleri ve İdeoloji: II. Abdülhamid Dönemi*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Devellioğlu, F. (2010). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Eldem, E. (2004). *İftihar ve İmtiyaz: Osmanlı Nişan ve Madalyaları Tarihi*. İstanbul: Osmanlı Bankası Arşiv ve Araştırma Merkezi.

Ertek, T. A., & Erginal, A. E. (2002). Gelibolu Yarımadası Kıyılarında Yalıtaşı Oluşumunun Kuaterner Deniz Seviyesi Değişimiyle İlişkisi. E. Özhan & N.

Alpaslan (Ed.), *Türkiye'nin Kıyı ve Deniz Alanları IV. Ulusal Konferansı, Türkiye Kıyıları 02 Bildiriler Kitabı* (s. 1261–1270). Dokuz Eylül Üniversitesi.

Erüreten, M. (2002). *Osmanlı Madalyaları ve Nişanları: Belgelerle Tarihi*. Kişisel Yayınları.

Evliya Çelebi. (2023). *Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnamesi: Balıkesir, Belgrad, Çanakkale, Manastır, Saraybosna, Tokat, Siirt, Ukrayna, Üsküp, Yenipazar Cilt V/2* (Yay. Haz. S. A. Kahraman). İstanbul: Yeditepe Yayınevi.

Gregory, T. E. (2024). *Bizans Tarihi* (E. Ermert, Çev.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Gülmez, A. (2021). Osmanlı Devleti'nde İdâdîler. *Sinerji Uluslararası Alan Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 106-131.

Harman, Ö. F. (1996). Hac. *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 14, s.382-386). İstanbul.

Herodotos. (2018). *Tarih* (M. Ökmen, Çev.). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Ilgar, R. (2004). Gelibolu Milli Parkı kıyıları üzerine jeolojik ve jeoekolojik saptamalar. *Türkiye'nin Kıyı ve Deniz Alanları V. Ulusal Konferansı, Türkiye Kıyıları 04 Bildiriler Kitabı* (Cilt 2, s. 975–981). Adana.

İnalcık, H. (1996). *Osmanlı İmparatorluğu; Toplum ve Ekonomi*. İstanbul: Eren Yayıncılık.

İnalcık, H. (2010). *Kuruluş Dönemi Osmanlı Sultanları (1302-1481)*. İstanbul: İSAM - İslam Araştırmaları Merkezi.

İnalcık, H. (2019). *Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ (1300-1600)* (R. Sezer, Çev.). Kronik Kitap.

Kandemir, M. Y. (1997). Hâfız. *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 15, s.78-80). İstanbul.

Karpat, K. H. (2016). *Osmanlı Modernleşmesi: Toplum, Kuramsal Değişim ve Nüfus*. İstanbul: Timaş Yayınları.

Karpat, K. H. (2016). *Osmanlı Nüfusu (1830–1914): Demografik ve Sosyal Özellikleri* (B. Tırnakçı, Çev.). İstanbul: Timaş Yayınları.

Kılıç, O. (2025). *Osmanlı Taşrasının İdari Taksimatı ve Yöneticileri (Cilt 1)*. İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık Ders Kitapları.

Kılıç, O. (2025). *Osmanlı Taşrasının İdari Taksimatı ve Yöneticileri (Cilt 2)*. İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık Ders Kitapları.

Konuk, O. (2007). Eğitim ve Osmanlı Modernleşmesi. E. Eğribel ve U. Özcan (Ed.), *Bilim Sosyolojisi: Bilim Tarihi ve Yöntem (Sosyoloji Yıllığı - 16: Salih Özbaran ve Zeki Arıkan'a Saygı)*. s.797-816. İstanbul: Kitabevi Yayınları.

Korkmaz, Ş. (2012). Osmanlı Sultanlarının Gelibolu ve Çanakkale Gezileri. *TAED: Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (47), 303–318.

Köprülü, O. F. (1992). Bey. *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 6, s.11-12). İstanbul.

Köprülü, O. F. (1994). Efendi. *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 10, s.455-456). İstanbul.

Küçükaşcı, M. S. (2009). Seyyid. *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 37, s.40-43). İstanbul.

Mansel, A. M. (1996). *Ege ve Yunan Tarihi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.

Nicol, D. M. (2025). *Bizans'ın Son Yüzyılları (1261-1453)* (B. Umar, Çev.). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Ortaylı, İ. (2000). *Tanzimat'tan Sonra Mahalli İdareler*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Ortaylı, İ. (2006). *İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Ortaylı, İ. (2017). *Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi*. Ankara: Cedit Neşriyat.

Ödekan, A. (Ed.). (2018). *1. Uluslararası Sevgi Gönül Bizans Araştırmaları Sempozyumu: Bildiriler*. İstanbul: VEKAM Yayınları.

Özcan, A. (2007). Paşa. *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 34, s.182-183). İstanbul.

Özdoğan, M. (1982). Trakya'da Tarih Öncesi Araştırmalarının Bugünkü Durumu ve Bazı Sorunlar. *Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, (10), 20-58.

Pîrî Reis. (1973). *Kitâb-ı Bahriyye: Denizcilik Kitabı* (Yay. Haz. Y. Yavuz & S. Senemoğlu). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Sarıyıldız, G. (2004). *Sicill-i Ahval Komisyonu'nun Kuruluşu ve İşlevi (1879-1909)*. İstanbul: Derin Yayınları.

Sarıyıldız, G. (2009). Sicill-i Ahvâl Defterleri. *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 37, s.134-136). İstanbul.

Sümer, F. (1988). Ağa. *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 1, s.451-452). İstanbul.

Sümer, F. (2007). Reis. *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 34, s.543-544). İstanbul.

Şentürk, M. H. (1993). Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Devrinde Rumeli'de Uyguladığı İskân Siyâseti ve Neticeleri. *Belleten*, 57(218), 89-112.

Tekin, O. (2021). *Eski Yunan ve Roma Tarihine Giriş*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Uludağ, S. (1994). Dede. *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 9, s.76). İstanbul.

Uzunçarşılı, İ. H. (1988). *Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Uzunçarşılı, İ. H. (1988). *Osmanlı Tarihi Cilt IV/2: XIX. Yüzyıl*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Uzunçarşılı, İ. H. (2003). *Osmanlı Tarihi Cilt I*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Vasiliev, A. A. (2018). *Bizans İmparatorluğu Tarihi* (Tevabil Alkaç, Çev.). İstanbul: Alfa Yayınları.

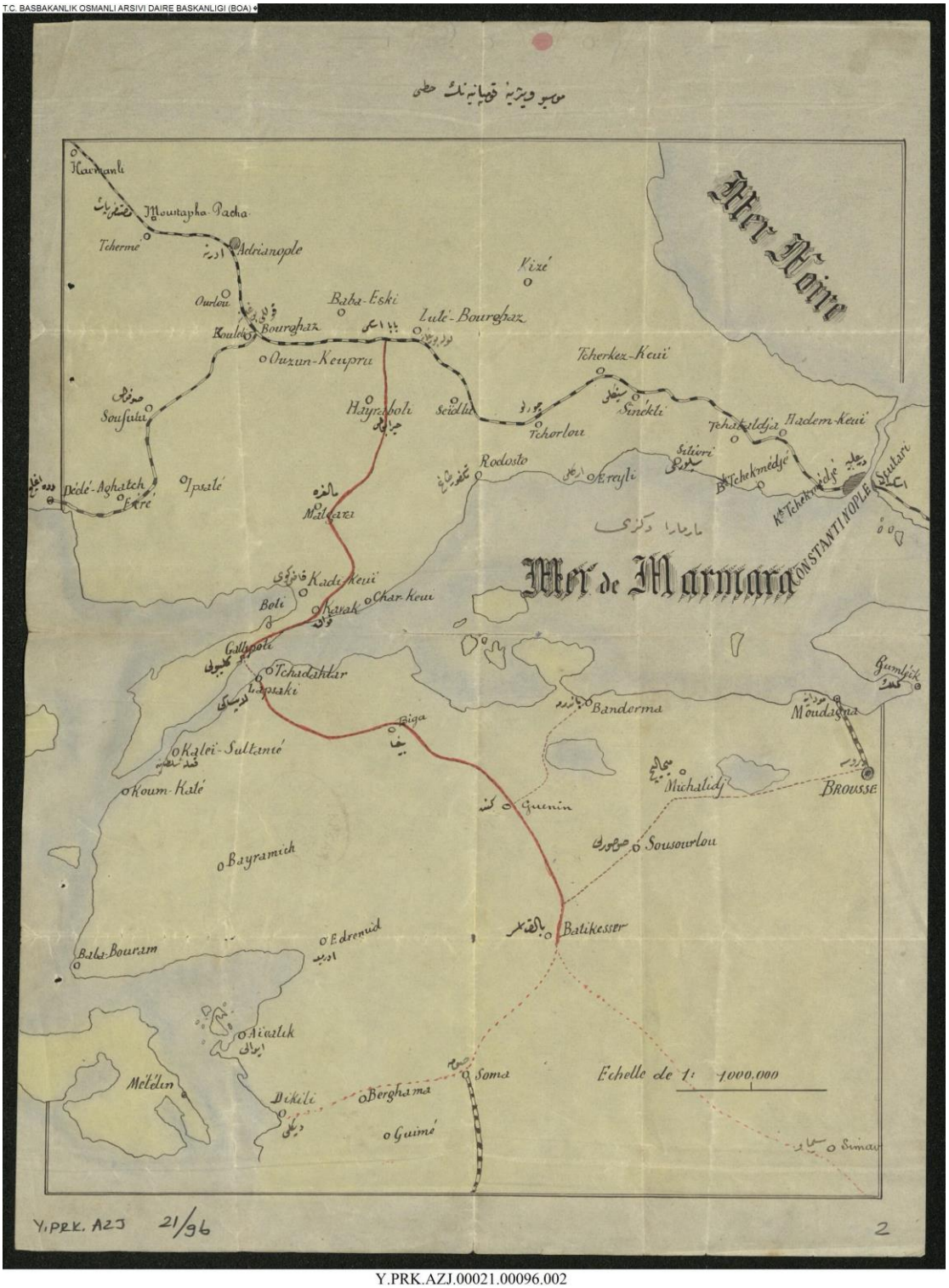
Yazıcı, T. (1994). Derviş. *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 9, s.188-190). İstanbul.

EKLER

Ek-1: Edirne Vilayetinin sancak ve kazalarını gösteren bir harita (*Memâlik-i Mahrûse-i Şâhâne'ye Mahsûs Mükemmel ve Mufassal Atlas*)

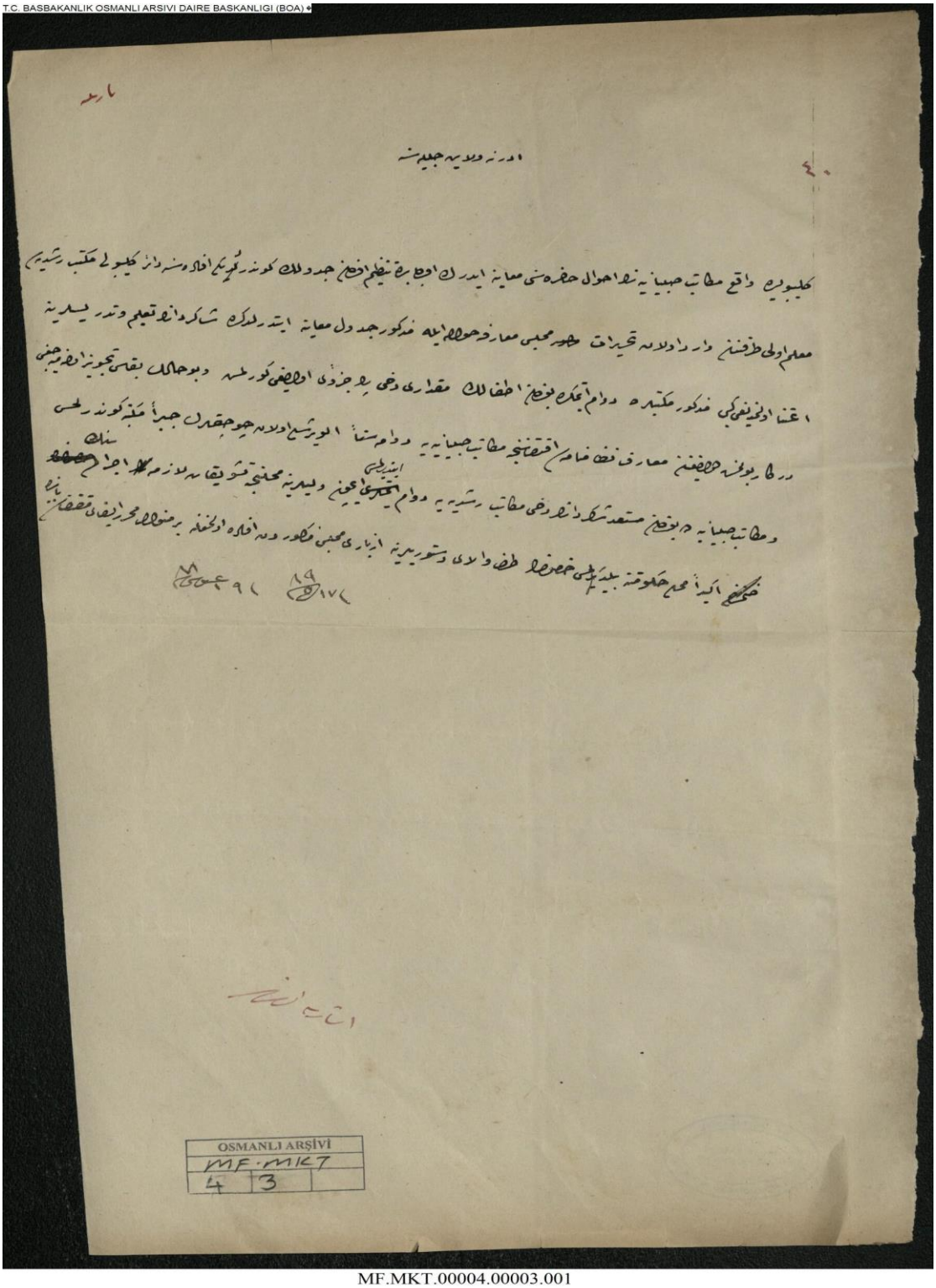

Ek-2: Gelibolu ve çevresini gösteren, demiryolu inşa planına ait bir harita (BOA., Y. PRK. AZJ., 21/96)

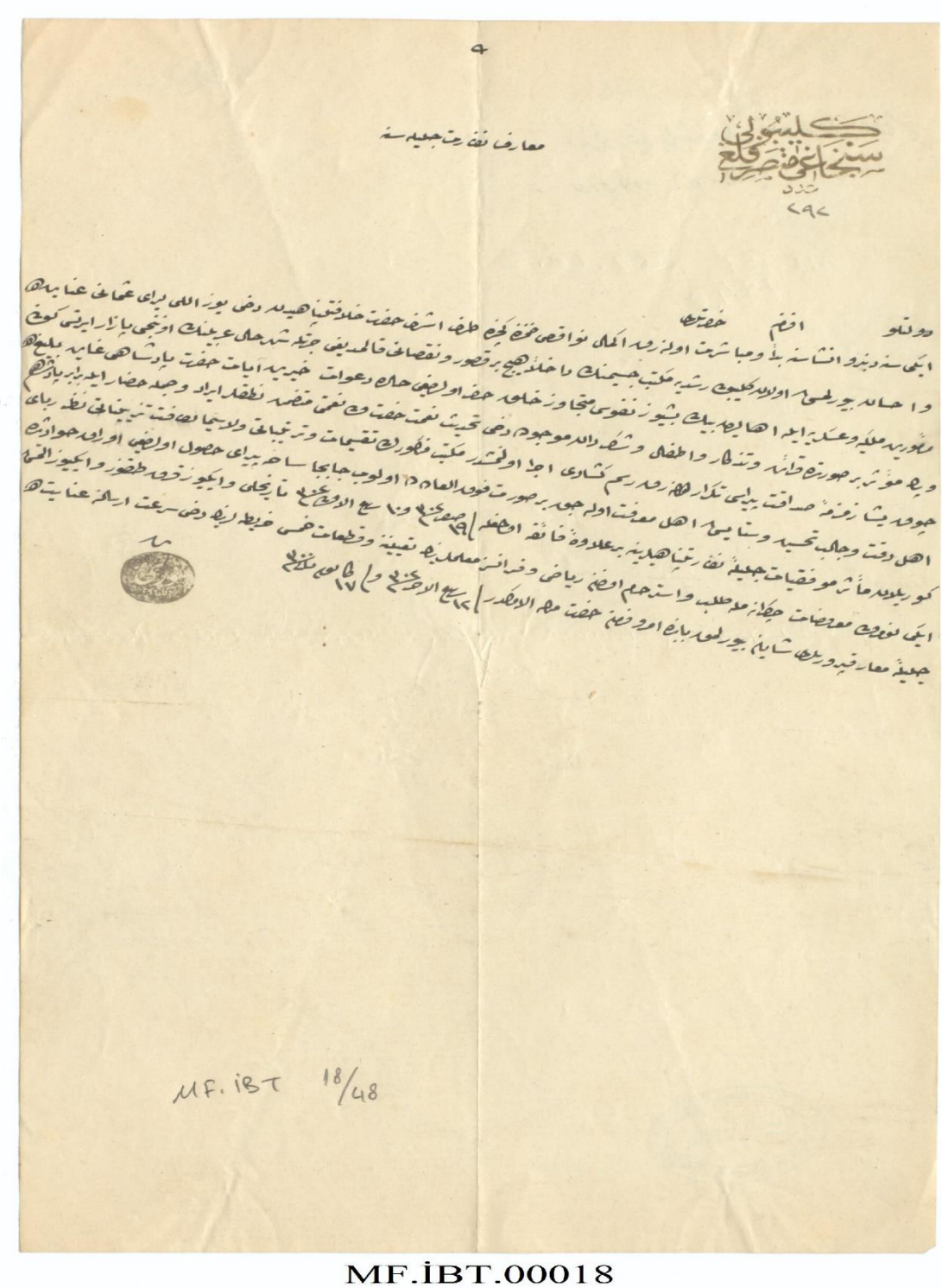
Y.PRK.AZJ.00021.00096.002

Ek-3: Yaşı gelen çocukların Sıbyan Mektebine alınması ve orada başarılı olanların ise Gelibolu Rüşdiye Mektebine gitmelerinin teşvik edilmesini söyleyen belge (BOA., MF. MKT., 4/3)

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA)

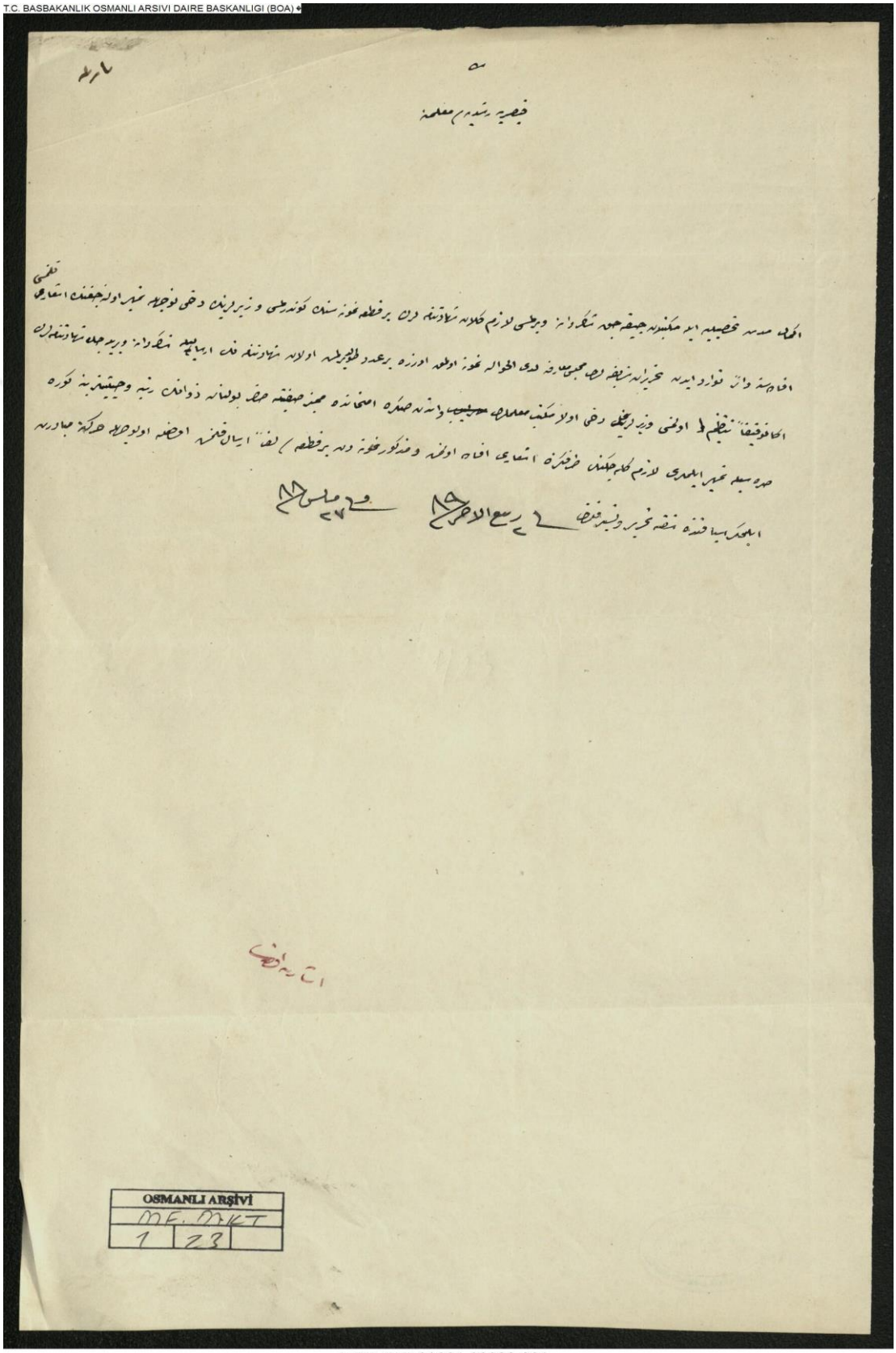
MF.MKT.00004.00003.001

Ek-4: Gelibolu Rüşdiye Mektebinin tören ile açıldığını gösteren belge (BOA., MF. İBT., 18/48)

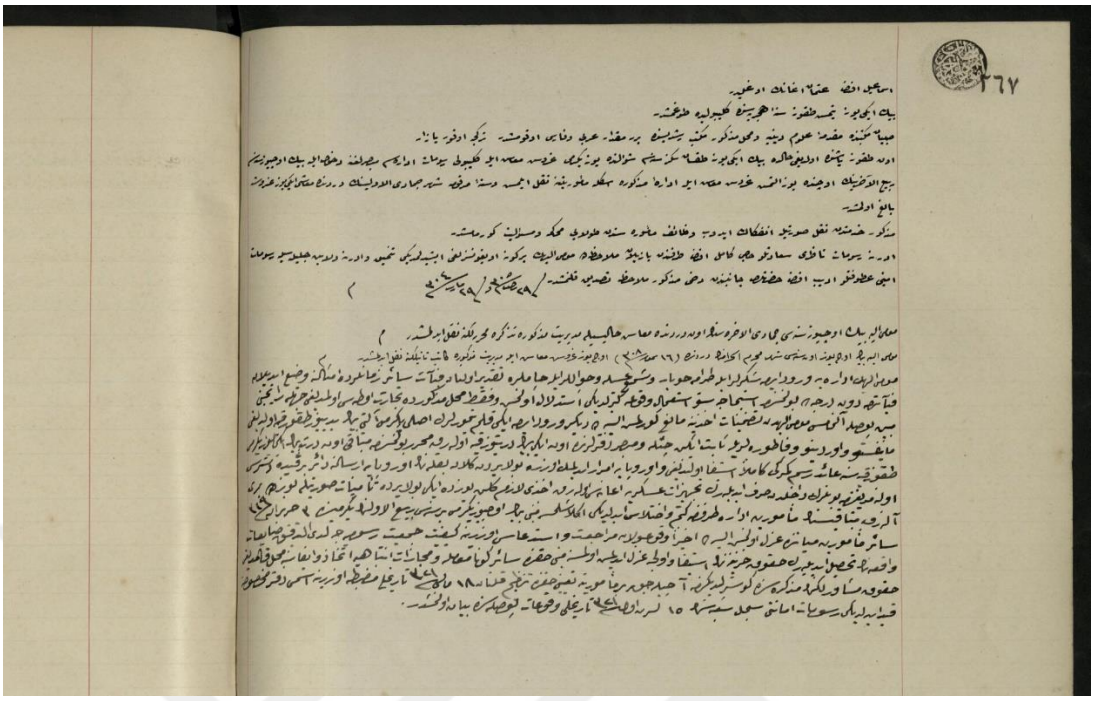
MF.İBT.00018

Ek-5: Kayseri Rüşdiye Mektebine gönderilen ve verilecek şehadetnamenin tarifi (BOA., MF. MKT., 1/23).

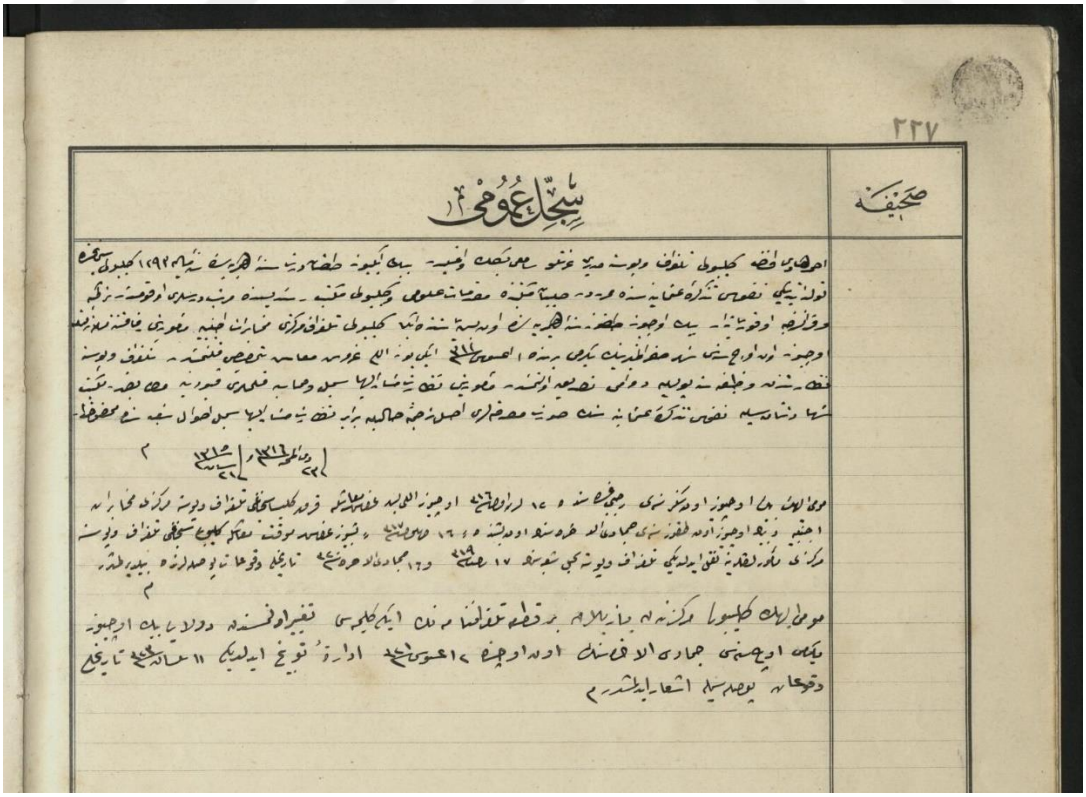

MF.MKT.00001.00023.001

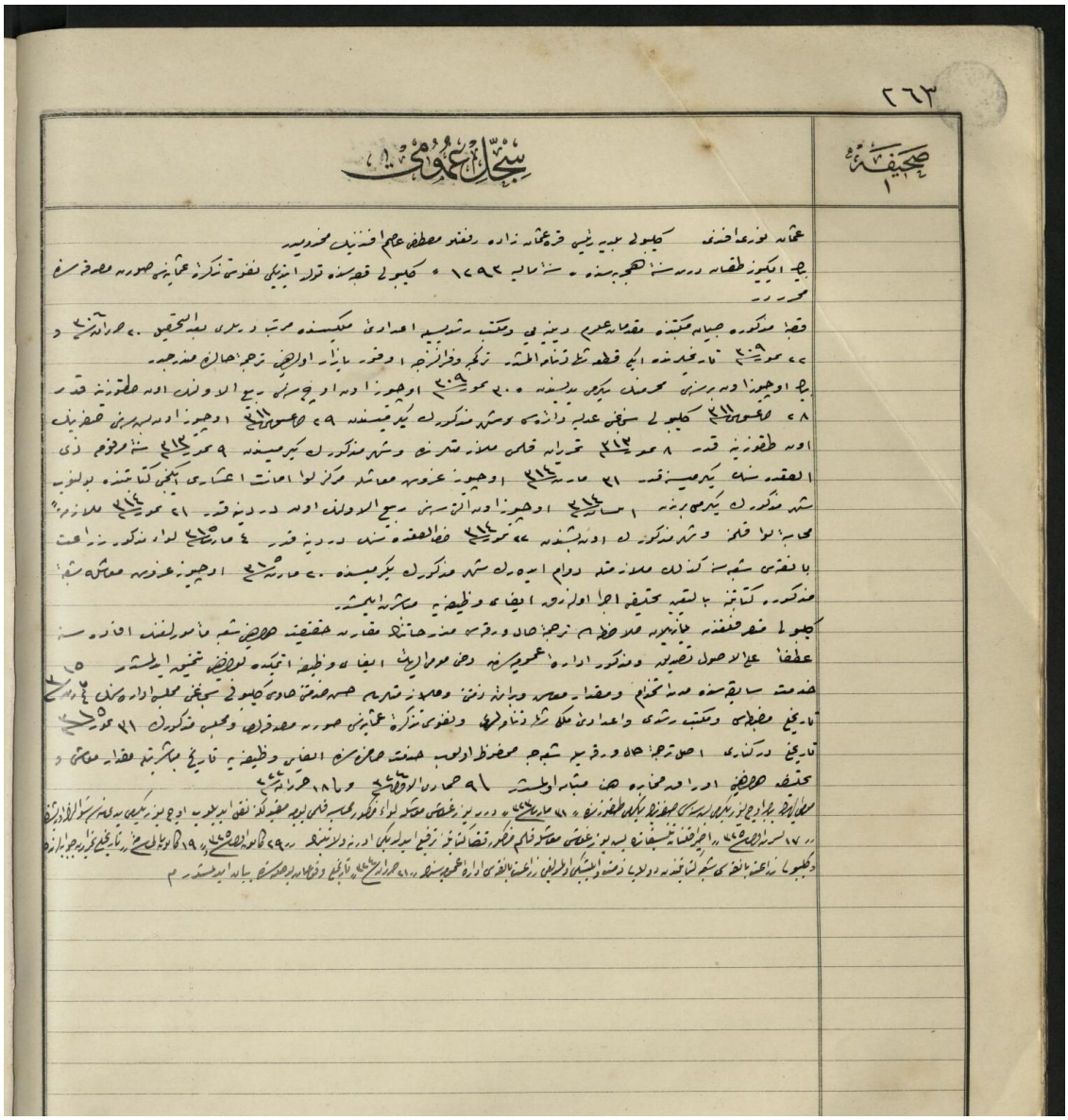
Ek-6: İsmail Efendi'nin tercüme-i hâl evrakı (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 17/267).

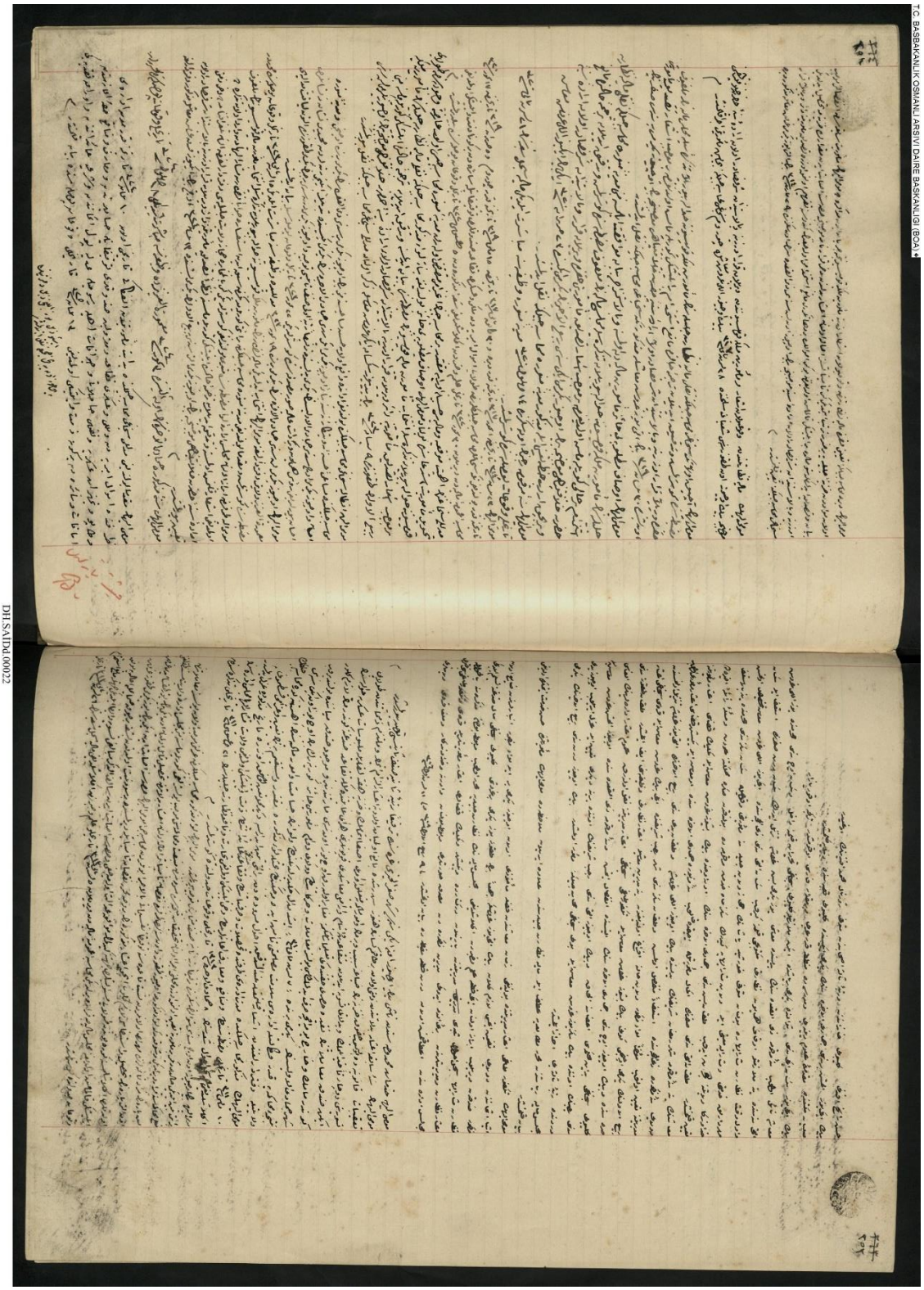
Ek-7: Ahmed Hadi Efendi'nin tercüme-i hâl evrakı (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 85/227).

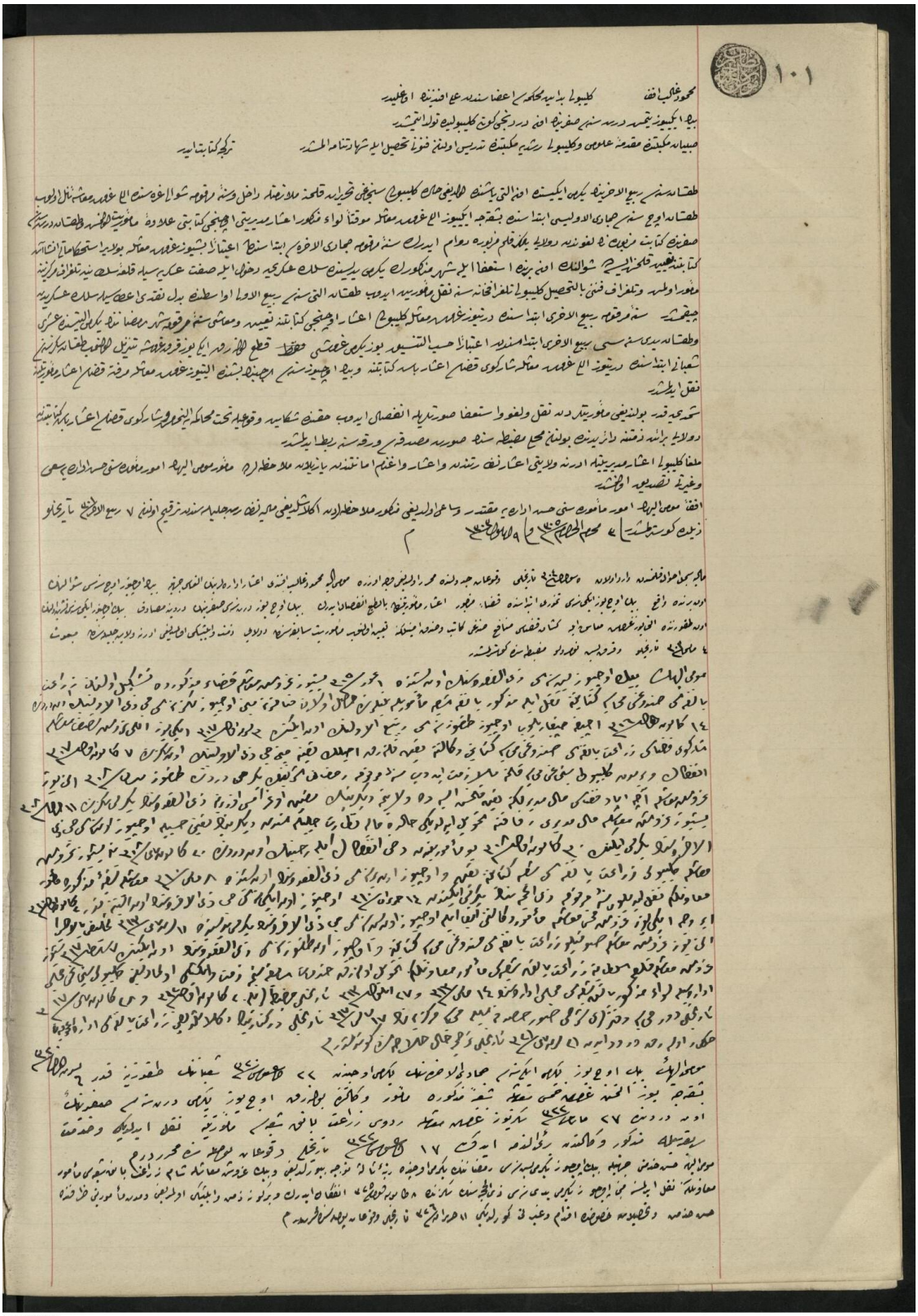
Ek-8: Osman Nuri Efendi'nin tercüme-i hâl evrakı (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 137/263).

Ek-9: Hasan Rasih Efendi'nin tercüme-i hâl evrakı (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 22/263).

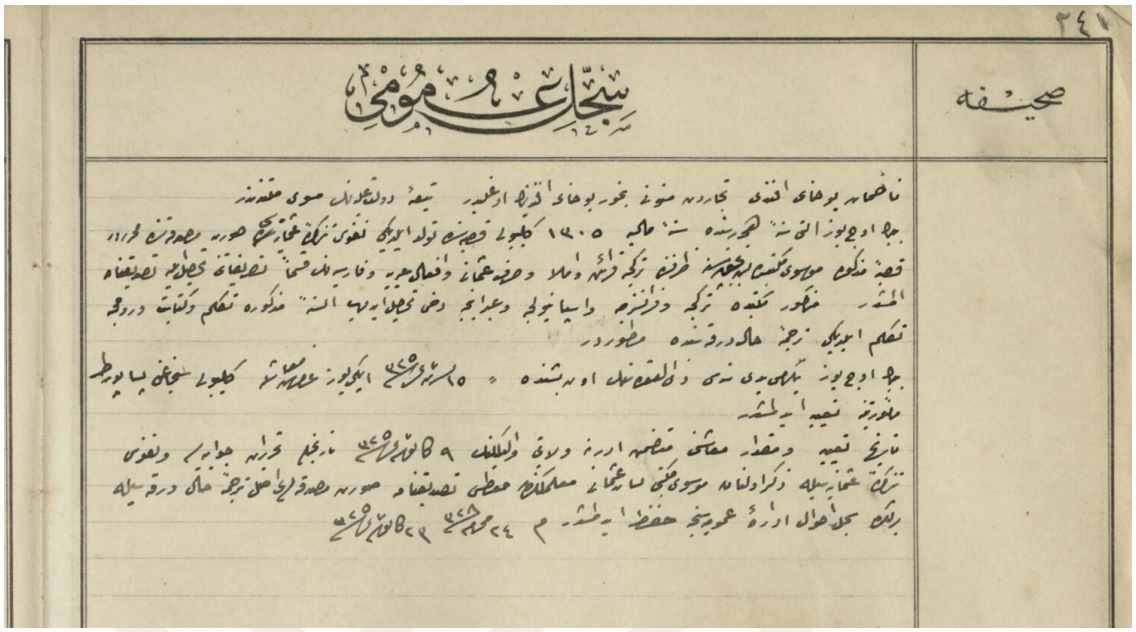

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA)
DH.SAİD.d.00022

Ek-10: Mahmud Galib Efendi'nin tercüme-i hâl evrakı (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 15/101).

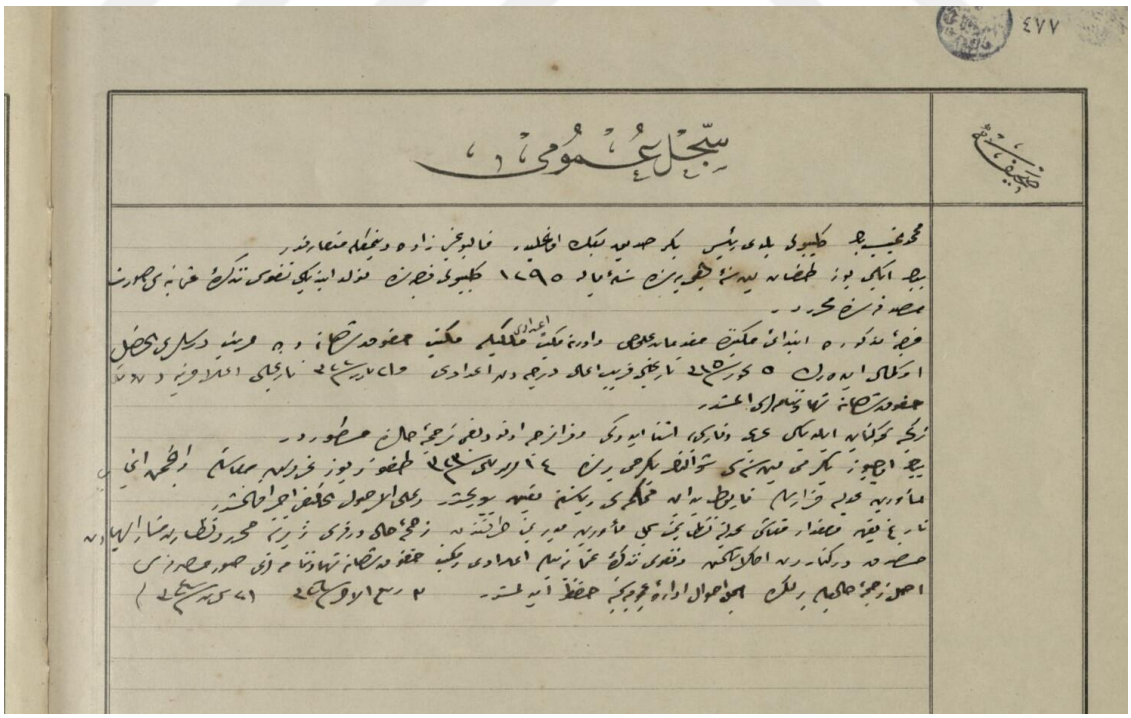

Od.00015

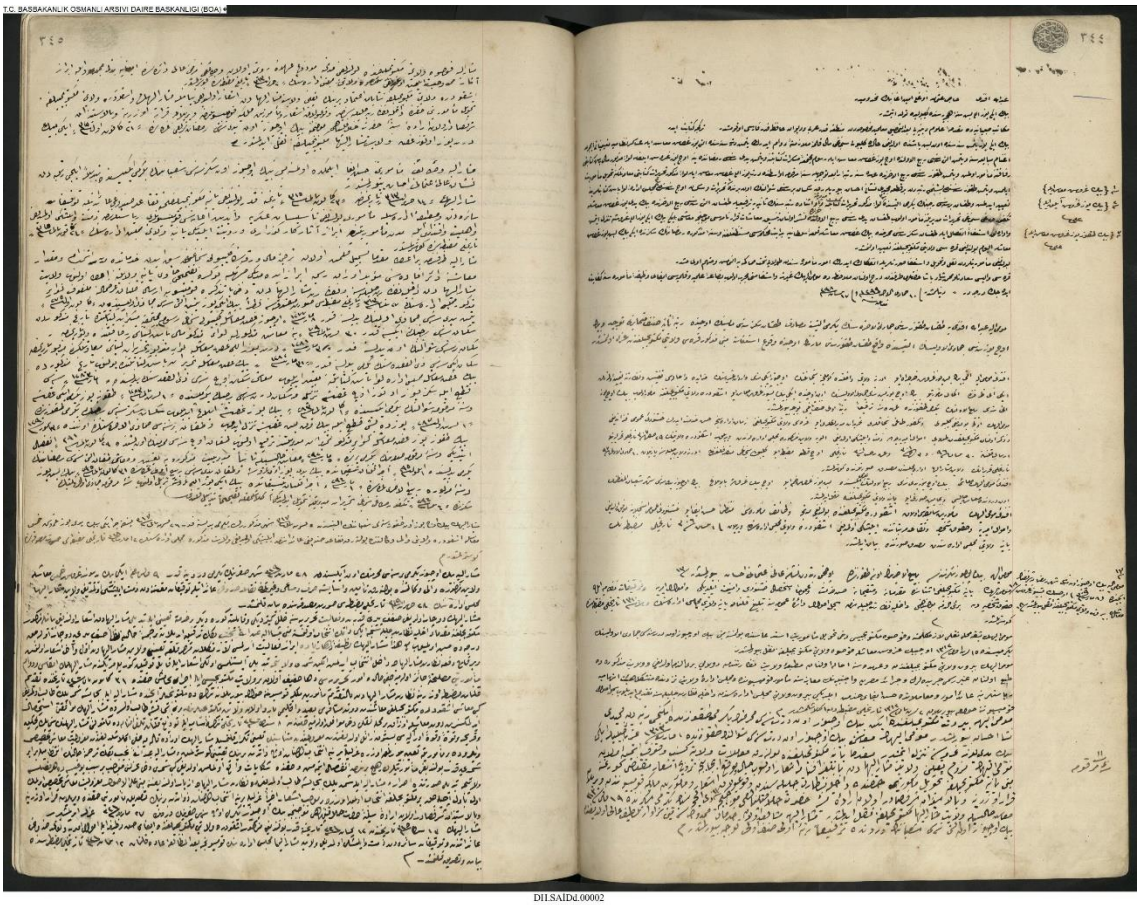
Ek-11: Nahman Yuhay Efendi'nin tercüme-i hâl evrakı (BOA, DH.SAİD.d, Nr:168/241).

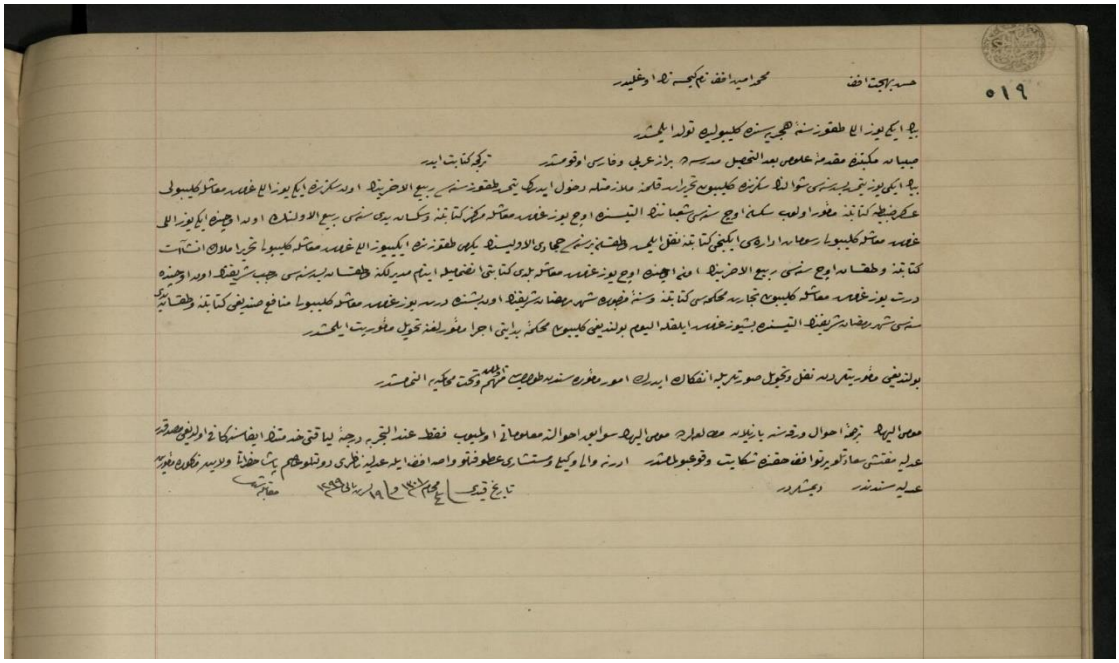
Ek-12: Mehmed Necib Efendi'nin tercüme-i hâl evrakı (BOA, DH.SAİD.d, Nr:149/477).

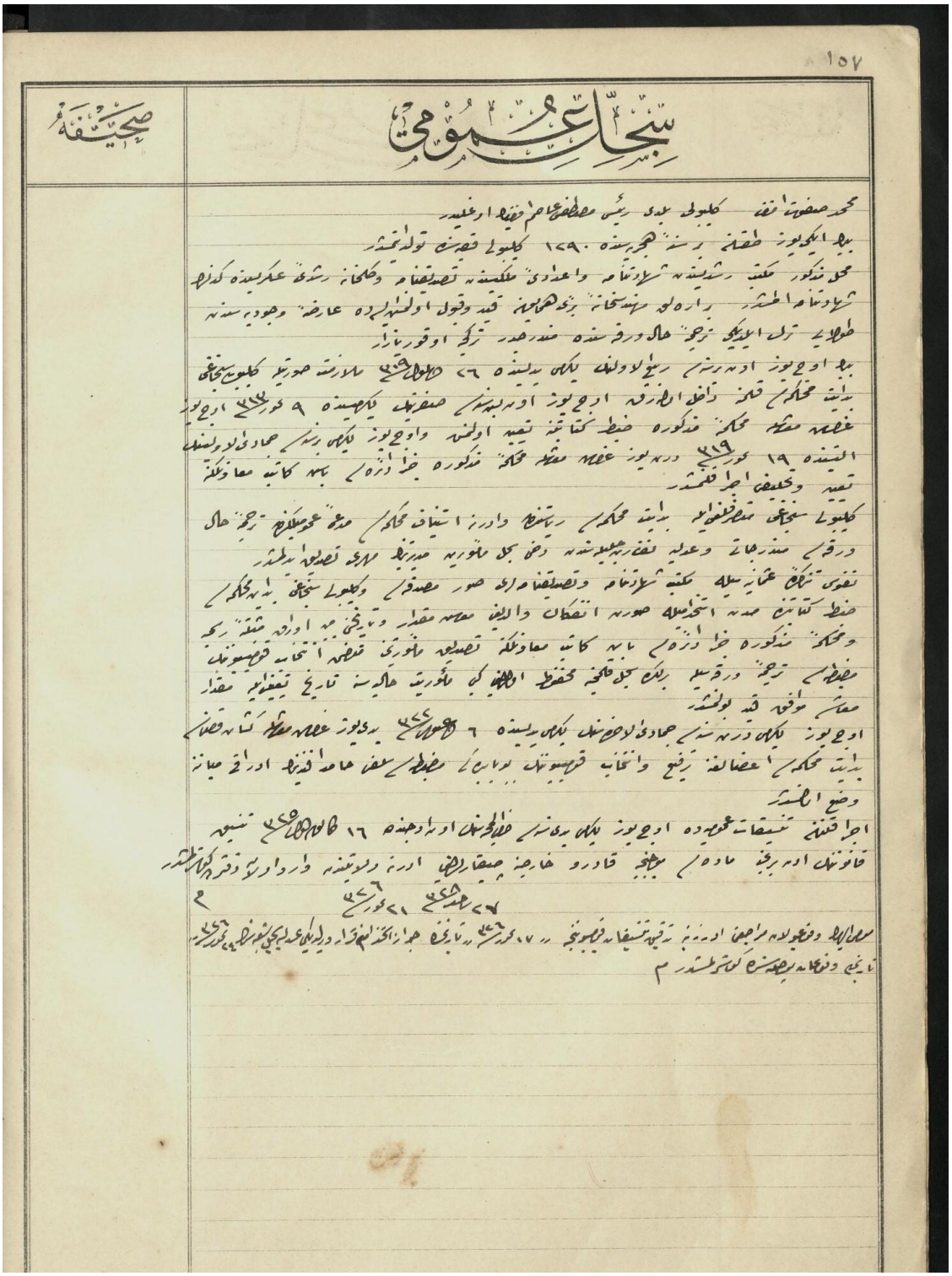
Ek-13: Abdullah Efendi'nin tercüme-i hâl evrakı (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 2/344).

T.C. BASBAKANLIK OSMANLI ARSIVI DAIRE BASKANLIGI (BOA)
DH.SAİDd.00002

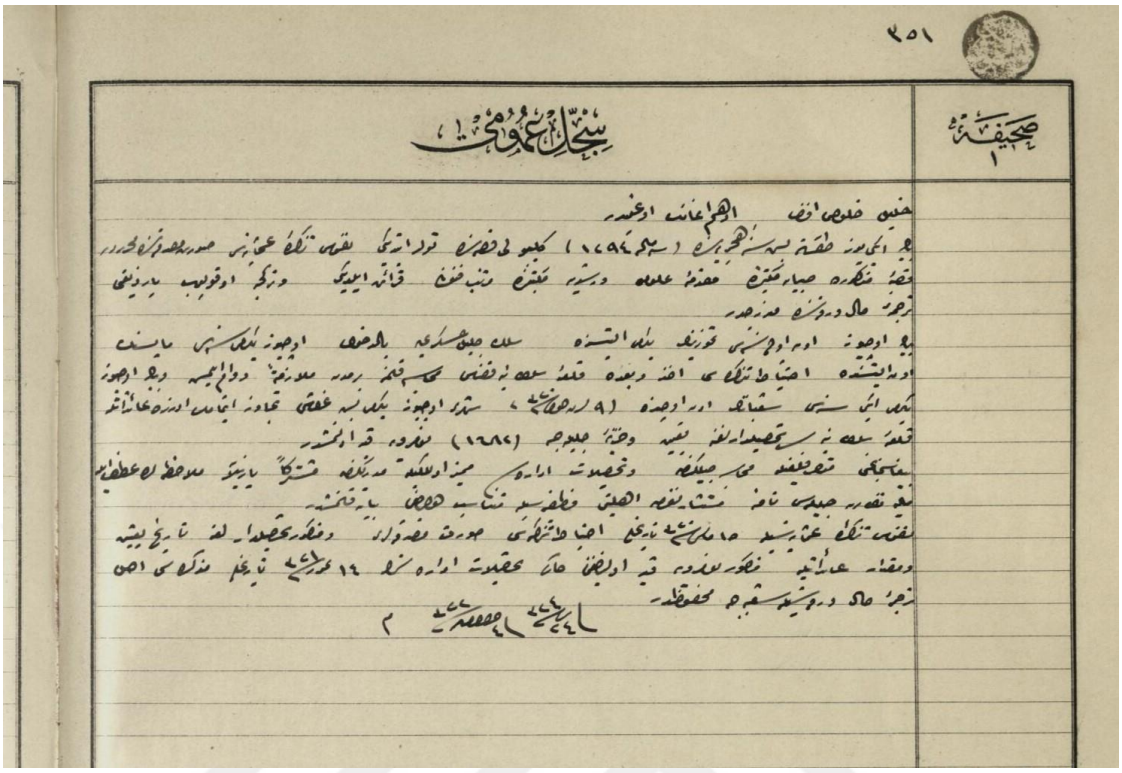
Ek-14: Hasan Behçet Efendi'nin tercüme-i hâl evrakı (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 5/519).

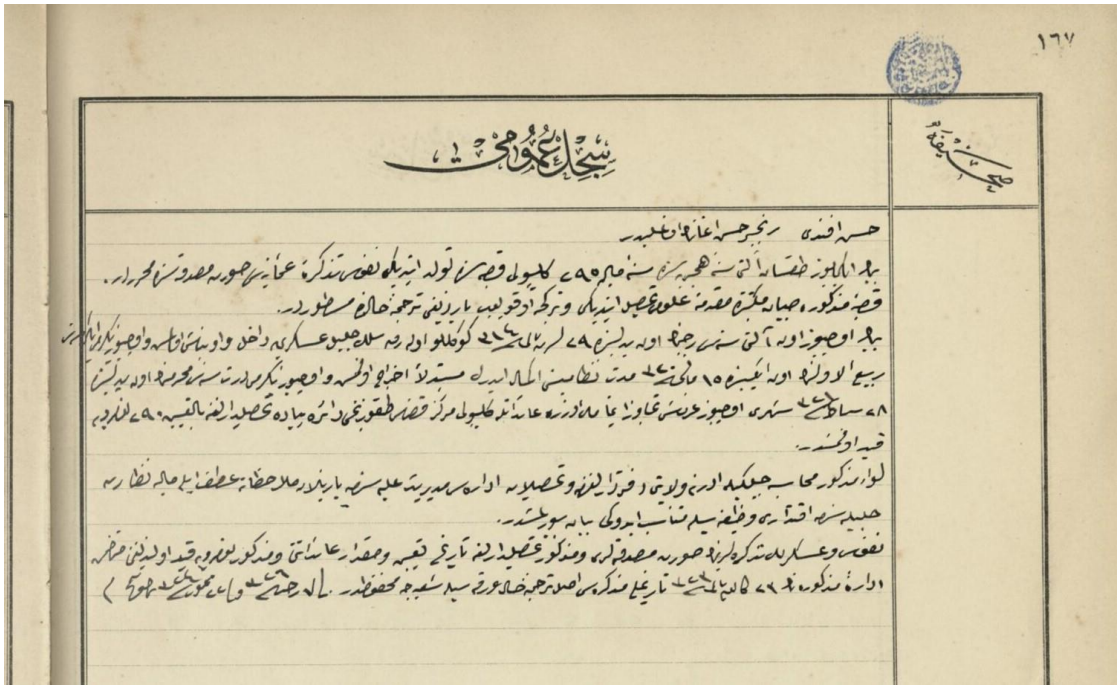
Ek-15: Mehmed Saffet Efendi'nin tercüme-i hâl evrakı (BOA, DH.SAİD.d, Nr:178/157).

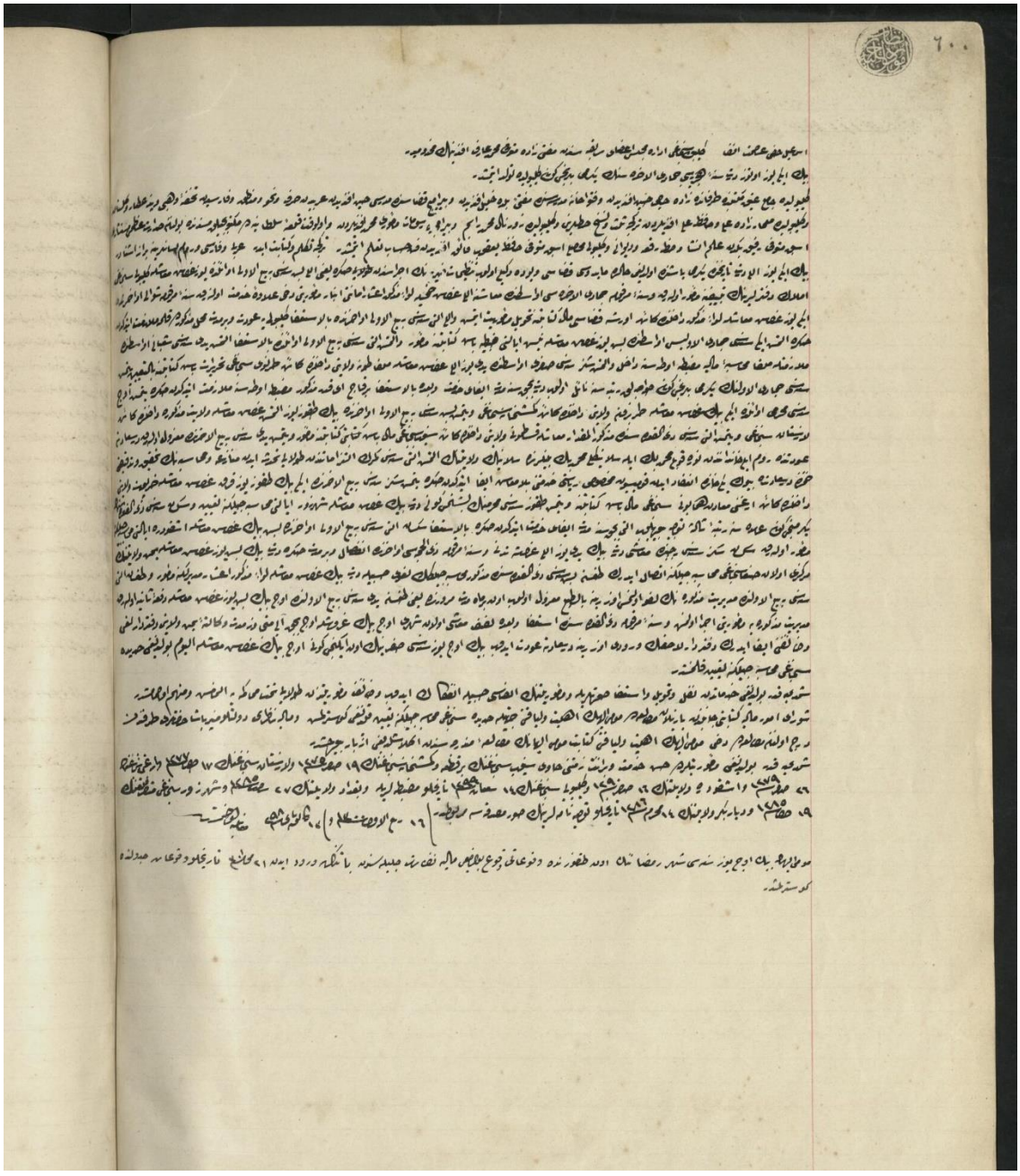
Ek-16: Halil Hulusi Efendi'nin tercüme-i hâl evrakı (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 133/351).

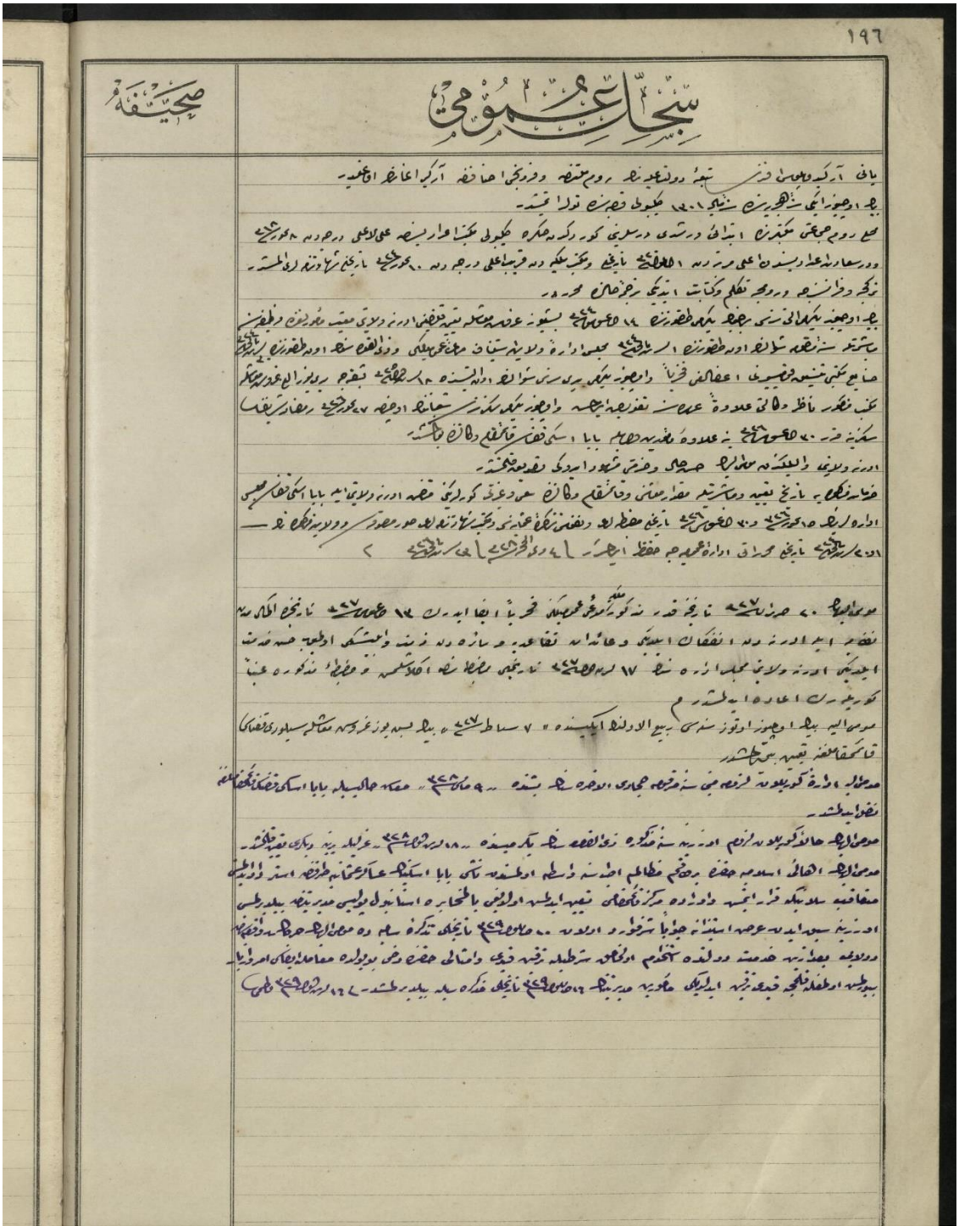
Ek-17: Hasan Efendi'nin tercüme-i hâl evrakı (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 155/167).

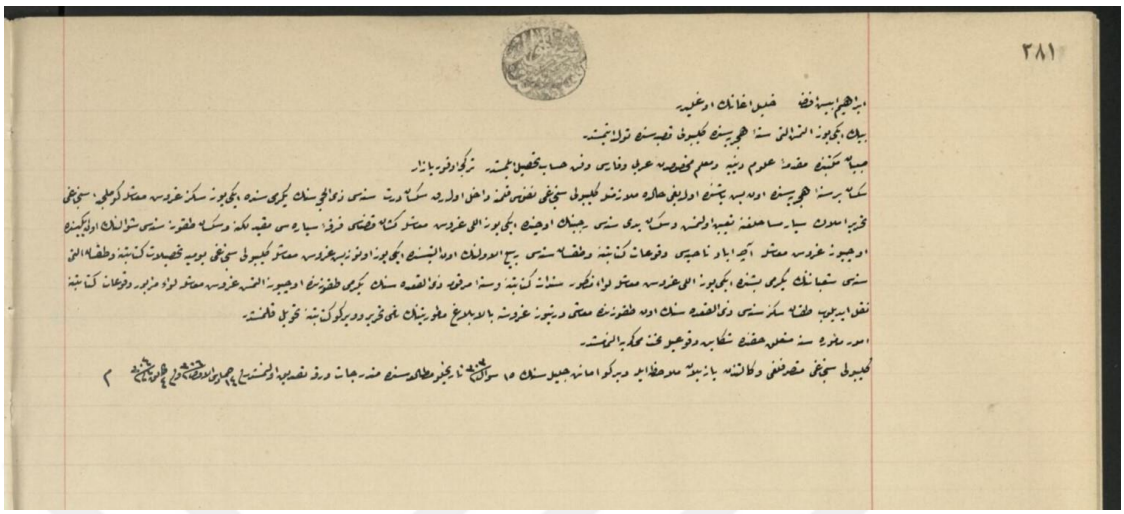
Ek-18: İsmail Hakkı İsmet Efendi'nin tercüme-i hâl evrakı (BOA, DH.SAİD.d, Nr:2/600).

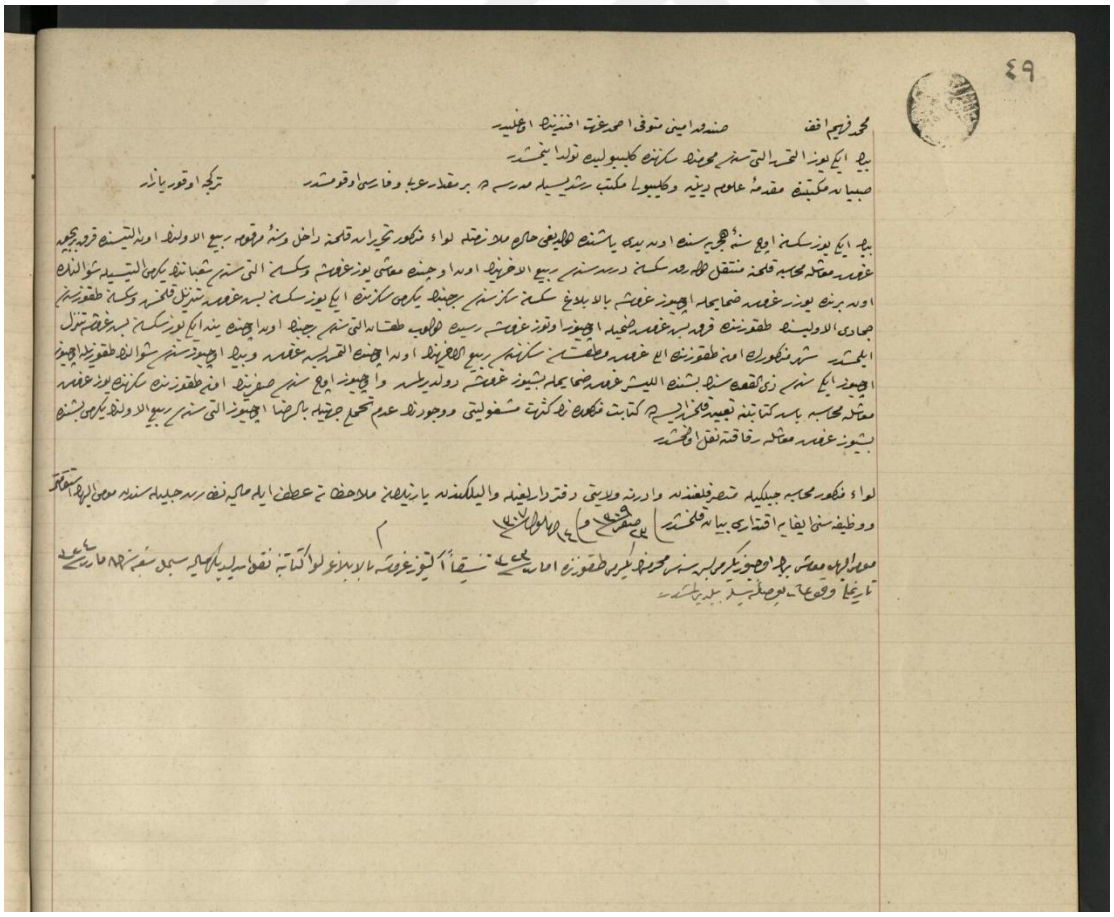
Ek-19: Yani Arkidopolos Efendi'nin tercüme-i hâl evrakı (BOA, DH.SAİD.d, Nr:172/196).

Ek-20: İbrahim İbiş Efendi'nin tercüme-i hâl evrakı (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 23/281).

Ek-21: Mehmed Fehim Efendi'nin tercüme-i hâl evrakı (BOA, DH.SAİD.d, Nr: 35/49).

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı SOYADI:

Doğum Yeri*:

Doğum Tarihi*:

Orcid Numarası:

Eğitim Durumu

Yabancı Dil

İngilizce: Okuma (İyi), Yazma (İyi), Konuşma (Orta)

Mesleki Geçmiş

Görev Kurum Çalışma Tarihleri

-

Akademik Çalışmalar

Yayınlar

Seminer ve Çalıştaylar

Sertifikalar

İletişim:

E-posta adresi: